GERHARD HELBIG JOACHIM BUSCHA

803.0
H

GRAMATICA LIMBII GERMANE

Langenscheidt

NICULESCU

GERHARD HELBIG JOACHIM BUSCHA

GRAMATICA LIMBII GERMANE

Traducere
OCTAVIAN NICOLAE

NICULESCU

803.0
H-50

Traducătorul mulţumeşte prof. dr. RUDOLF HOBERG de la Universitatea Tehnică din Darmstadt (Germania), pentru contribuţia sa la încadrarea acestei traduceri în programul de colaborare cu Universitatea POLITEHNICA din Bucureşti.

Deutsche Originalausgabe:
Helbig / Buscha – „Leitfaden der deutschen Grammatik"
© 1992 Langenscheidt • Verlag Enzyklopädie Leipzig, Berlin, München

Pentru versiunea română
© Editura NICULESCU SRL, Bucureşti, 1999
Adresa: 78182 - Bucureşti, Sector 1,
Str. Octav Cocărăscu 79, Tel/Fax 666.72.13.
E-mail: niculesc@dnt.ro
Internet: www.dntb.ro/users/niculesc
Redactare: *Michaela Panait*
Corectură: *Corina Duminică*
Procesare computerizată: *LIVPRESS S.R.L.*
Tipărit în România
ISBN 973-568-279-6

1658934
Universitatea de Stat din Moldova
Biblioteca Centrală Universitară

Tiparul executat la S.C. *LUMINA TIPO* s.r.l.
str. Luigi Galvani nr. 20 bis, sect. 2, Bucureşti
Tel: 210.51.90; 210.58.33 Fax: 315.06.13

CUPRINS

PĂRȚILE DE VORBIRE

I. VERBUL 13
1. Inventarul de forme 13
1.1. Conjugarea 13
1.2. Conjugarea verbelor regulate 16
1.3. Persoana şi numărul 17
2. Clasificarea verbelor 18
2.1. Clasificarea verbelor după criterii morfologice 18
2.2. Clasificarea verbelor din punct de vedere sintactic 25
2.3. Clasificarea verbelor din punct de vedere semantic 32
3. Formele nepersonale 35
3.1. Inventarul de forme 35
3.2. Sintaxa formelor nepersonale 38
4. Verbele auxiliare 42
4.1. Inventarul de forme 42
4.2. Sintaxa verbelor auxiliare 44
4.3. Caracteristicile semantice ale verbelor auxiliare 45
5. Timpurile verbului 50
5.1. Inventarul de forme 50
5.2. Sistemul timpurilor gramaticale şi timpul obiectiv 51
5.3. Caracteristicile semantice ale timpurilor absolute 53
5.4. Folosirea timpurilor relative 58
6. Diatezele verbului 59
6.1. Inventarul de forme 59
6.2. Sintaxa diatezelor 60
6.3. Semantica diatezelor 61
6.4. Pasivul acțiunii 61
6.5. Pasivul stării 63
7. Modurile verbului 66
7.1. Inventarul de forme 66
7.2. Folosirea modurilor 68
8. Verbele reflexive 75
8.1. Inventarul de forme 75
8.2. Sintaxa verbelor reflexive 76
9. Verbele cu particulă separabilă 80
9.1. Separarea particulei la verbele finite şi la cele nepersonale 80
9.2. Condițiile în care are loc separarea 81
9.3. Verbe, substantive şi adjective ca particulă 82

II. SUBSTANTIVUL ŞI SUBSTITUTELE SALE 84
1. Sintaxa substantivului 84
2. Semantica substantivului 84
2.1. Substantivele 84
2.2. Pronumele substantivale 85
3. Inventarul de forme 85
3.1. Substantivul 85
3.2. Pronumele substantivale 92

4. Categoriile substantivului 102
4.1. Genul 103
4.2. Numărul 106
4.3. Cazul 109
III. ADJECTIVUL 114
1. Inventarul de forme 114
1.1. Declinarea 114
1.2. Categoria intensității 116
2. Clasificarea adjectivelor din punct de vedere sintactic 118
3. Recțiunea adjectivelor 122
3.1. Adjective care cer un anumit caz 122
3.2. Adjective care cer diferite cazuri 123
4. Numeralul 124
4.1. Numeralele cardinale 124
4.2. Numeralele ordinale 128
4.3. Numeralele fracționare 128
4.4. Numeralele nehotărâte 130
IV. ADVERBUL 131
1. Inventarul de forme 131
2. Categorii speciale de adverbe 132
2.1. Adverbele conjuncționale 132
2.2. Adverbele interogative 132
3. Clasificarea sintactică a adverbelor 133
4. Semantica adverbului 134
4.1. Adverbele de loc 134
4.2. Adverbele de timp 135
4.3. Adverbele de mod 135
4.4. Adverbele de cauză 136
5. Relația adverbelor cu anumite verbe 136
V. INSTRUMENTE GRAMATICALE 137
1. Articolul 137
1.1. Definiție și descriere sintactică 137
1.2. Inventarul de forme 139
1.3. Semantica articolelor 140
1.4. Folosirea articolului hotărât, nehotărât și a articolului zero 142
2. Pronumele *es* 150
2.1. Pronumele *es* ca înlocuitor al substantivului 150
2.2. Pronumele *es* cu funcție de corelativ 151
2.3. Pronumele *es* ca subiect și obiect formal 153
VI. CUVINTE RELAȚIONALE 156
1. Prepozițiile 156
1.1. Inventarul de forme 156
1.2. Sintaxa prepozițiilor 157
1.3. Recțiunea prepozițiilor 159
1.4. Definiția și funcțiile prepozițiilor 160
1.5. Lista prepozițiilor 161
2. Conjuncția 176
2.1. Conjuncțiile subordonatoare 176

2.2. Conjuncțiile coordonatoare 177
2.3. Clasificarea conjuncțiilor din punct de vedere semantic 180
VII. PARTICULELE 182
1. Particulele propriu-zise 182
1.1. Delimitarea particulelor de alte părți de vorbire 182
1.2. Funcțiile particulelor 183
1.3. Clasificarea particulelor din punct de vedere semantic 183
2. Particulele modale 184
2.1. Delimitarea particulelor modale de verbe 184
2.2. Funcțiile particulelor modale 185
2.3. Clasificarea particulelor modale din punct de vedere semantic . 185
3. Negațiile 186
3.1. Sintaxa negațiilor 186
3.2. Semantica negațiilor 187
3.3. Particularitățile negațiilor germane 189
4. Echivalentele propoziției 193
4.1. Descrierea sintactică 193
4.2. Semantica echivalentelor 194

SINTAXA

I. PĂRȚILE DE PROPOZIȚIE 199
1. Predicatul 199
1.1. Verbul finit 199
1.2. Componenta gramaticală a predicatului 200
1.3. Componenta lexical-idiomatică a predicatului 200
1.4. Numele predicativ 200
1.5. Elementul predicativ suplimentar referitor la complementul direct 201
2. Subiectul 202
3. Complementele 202
3.1. Caracterizare generală 202
3.2. Complementul direct 203
3.3. Complementul la dativ 203
3.4. Complementul la genitiv 203
3.5. Complementul prepozițional 203
3.6. Complementul numelui predicativ 204
4. Circumstanțialele 204
4.1. Sintaxa circumstanțialelor 204
4.2. Clasificarea circumstanțialelor din punct de vedere semantic 206
5. Alte părți de propoziție 207
5.1. Indicații suplimentare referitoare la întreaga propoziție 207
5.2. Indicații suplimentare referitoare la anumite părți de propoziție 207
II. ORDINEA PĂRȚILOR DE PROPOZIȚIE 210
1. Factori care condiționează topica 210
1.1. Condițiile sintactice 210
1.2. Condițiile morfologice 214

1.3. Intenţia vorbitorului 214
2. Poziţia părţilor de propoziţie 216
2.1. Poziţia predicatului 216
2.2. Poziţia subiectului 218
2.3. Poziţia complementelor 218
2.4. Poziţia circumstanţialelor 220
2.5. Poziţia altor părţi de propoziţie 222
III. ATRIBUTUL 224
1. Atributul şi părţile de propoziţie 224
2. Atributul şi părţile de vorbire 224
3. Clasificarea atributelor 225
3.1. Atributul adjectival şi adverbial 225
3.2. Atributul adjectival exprimat printr-un participiu (participiul I şi participiul II) 225
3.3. Atributul substantival 226
3.4. Atributul exprimat printr-un infinitiv cu particula *zu* 229
4. Atribute complexe 229
4.1. Atributul extins 229
4.2. Serii de atribute adjectivale sau participiale 230
4.3. Atribute substantivale complexe 231
5. Atributele pronumelor substantivale 232
6. Apoziţia 233
6.1. Apoziţia de identificare 234
6.2. Apoziţiile explicative (izolate) 235
6.3. Apoziţia pronumelui substantival 236
IV. CLASIFICAREA SEMANTICĂ A ENUNŢURILOR 236
1. Propoziţia enunţiativă 236
2. Propoziţia interogativă 236
2.1. Propoziţiile interogative totale 236
2.2. Propoziţiile interogative parţiale 237
3. Propoziţia imperativă 238
4. Vorbirea indirectă 239
4.1. Propoziţia enunţiativă indirectă 239
4.2. Propoziţia interogativă indirectă 239
4.3. Propoziţia imperativă indirectă 239
V. PLANURILE STRUCTURALE ALE PROPOZIŢIILOR GERMANE 240
1. Criteriile pentru identificarea planurilor structurale 240
2. Lista modelelor structurale 242
VI. FRAZA 249
1. Descriere generală 249
1.1. Fraza formată prin coordonare 249
1.2. Fraza formată prin subordonare 251
1.3. Forme speciale de îmbinare a propoziţiilor 252
2. Propoziţiile subordonate 254
2.1. Inventarul de forme 254
2.2. Funcţiile sintactice ale propoziţiilor subordonate 259
2.3. Clasificarea semantică a propoziţiilor secundare 261

Prescurtări şi simboluri

Aici sunt explicate abrevierile şi simbolurile folosite în întreaga carte. Abrevierile şi simbolurile folosite doar in capitole separate, vor fi explicate în paginile respective.

Sing. = singular
Pl. = plural
Pers. = persoana
Prez. = prezent
Pret. = preterit
Perf. = perfect
Viit. = viitor
Cf. = conform
N = nominativ
A = acuzativ
D = dativ
G = genitiv
etc. = etcetera
* = propoziție negramaticală (falsă)
(*) = propoziție parțial gramaticală (neuzuală)
→ = se schimbă în, poate fi transformat(ă) în
← = se schimbă din, poate fi transformat(ă) din, pornește de la

Părțile de vorbire

I. VERBUL

1. INVENTARUL DE FORME

1.1. Conjugarea

Verbele constituie singura clasă de cuvinte ale căror elemente se pot conjuga, modificându-şi forma după persoană, număr, timp, diateză şi mod. Tabelele de mai jos prezintă modificările formale pe parcursul conjugării verbului regulat *fragen*:

	Diateza activă			Pasivul acţiunii	
		Prezentul			
Sing.		Indicativ	Subjonctiv	Indicativ	Subjonctiv
Pers. I	*ich*	*frage*	*frage*	*werde gefragt*	*werde gefragt*
Pers. a II-a	*du*	*fragst*	*fragest*	*wirst gefragt*	*werdest gefragt*
Pers. a III-a	*er, sie, es*	*fragt*	*frage*	*wird gefragt*	*werde gefragt*
Pl.					
Pers. I	*wir*	*fragen*	*fragen*	*werden gefragt*	*werden gefragt*
Pers. a II-a	*ihr*	*fragt*	*fraget*	*werdet gefragt*	*werdet gefragt*
Pers. a III-a	*sie*	*fragen*	*fragen*	*werden gefragt*	*werden gefragt*

	Diateza activă			Pasivul acţiunii	
		Prezentul			
Sing.		Indicativ	Subjonctiv	Indicativ	Subjonctiv
Pers. I	*ich*	*frage*	*frage*	*werde gefragt*	*werde gefragt*
Pers. a II-a	*du*	*fragst*	*fragest*	*wirst gefragt*	*werdest gefragt*
Pers. a III-a	*er, sie, es*	*fragt*	*frage*	*wird gefragt*	*werde gefragt*
Pl.					
Pers. I	*wir*	*fragen*	*fragen*	*werden gefragt*	*werden gefragt*
Pers. a II-a	*ihr*	*fragt*	*fraget*	*werdet gefragt*	*werdet gefragt*
Pers. a III-a	*sie*	*fragen*	*fragen*	*werden gefragt*	*werden gefragt*

	Diateza activă		Pasivul acțiunii	
	Preteritul[1]			
	Indicativ	Subjonctiv	Indicativ	Subjonctiv
Sing.				
Pers. I	*ich*	*fragte*	*fragte*	*wurde gefragt*	*würde gefragt*
Pers. a II-a	*du*	*fragtest*	*fragtest*	*wurdest gefragt*	*würdest gefragt*
Pers. a III-a	*er, sie, es*	*fragte*	*fragte*	*wurde gefragt*	*würde gefragt*
Pl.				
Pers. I	*wir*	*fragten*	*fragten*	*wurden gefragt*	*würden gefragt*
Pers. a II-a	*ihr*	*fragtet*	*fragtet*	*wurdet gefragt*	*würdet gefragt*
Pers. a III-a	*sie*	*fragten*	*fragten*	*wurden gefragt*	*würden gefragt*

Perfectul indicativ

	Diateza activă		Pasivul acțiunii
Sing.			
Pers. I	*ich*	*habe gefragt*	*bin gefragt worden*
Pers. a II-a	*du*	*hast gefragt*	*bist gefragt worden*
Pers. a III-a	*er, sie, es*	*hat gefragt*	*ist gefragt worden*
Pl.			
Pers. I	*wir*	*haben gefragt*	*sind gefragt worden*
Pers. a II-a	*ihr*	*habt gefragt*	*seid gefragt worden*
Pers. a III-a	*sie*	*haben gefragt*	*sind gefragt worden*

Perfectul subjonctiv

	Diateza activă		Pasivul acțiunii
Sing.			
Pers. I	*ich*	*habe gefragt*	*sei gefragt worden*
Pers. a II-a	*du*	*habest gefragt*	*sei(e)st gefragt worden*
Pers. a III-a	*er, sie, es*	*habe gefragt*	*sei gefragt worden*
Pl.			
Pers. I	*wir*	*haben gefragt*	*seien gefragt worden*
Pers. a II-a	*ihr*	*habet gefragt*	*seiet gefragt worden*
Pers. a III-a	*sie*	*haben gefragt*	*seien gefragt worden*

[1] Termenul „preterit" a fost păstrat pentru a denumi o formă verbală în limba română. Deși unele gramatici denumeau această formă verbală „imperfect", pornind de la gramatica latină, a evitat această denumire, pentru a evita confuziile cu „imperfectul" românesc care exprimă ideea de acțiune în curs de desfășurare, deci imperfectă, neterminată, în timp ce preteritul german marchează caracterul „trecut" al acțiunii.

Mai mult ca perfectul indicativ

		Diateza activă	Pasivul acțiunii
Sing.			
Pers. I	*ich*	*hatte gefragt*	*war gefragt worden*
Pers. a II-a	*du*	*hattest gefragt*	*warst gefragt worden*
Pers. a III-a	*er, sie, es*	*hatte gefragt*	*war gefragt worden*
Pl.			
Pers. I	*wir*	*hatten gefragt*	*waren gefragt worden*
Pers. a II-a	*ihr*	*hattet gefragt*	*wart gefragt worden*
Pers. a III-a	*sie*	*hatten gefragt*	*waren gefragt worden*

Mai mult ca perfectul subjonctiv

		Diateza activă	Pasivul acțiunii
Sing.			
Pers. I	*ich*	*hätte gefragt*	*wäre gefragt worden*
Pers. a II-a	*du*	*hättest gefragt*	*wär(e)st gefragt worden*
Pers. a III-a	*er, sie, es*	*hätte gefragt*	*wäre gefragt worden*
Pl.			
Pers. I	*wir*	*hätten gefragt*	*wären gefragt worden*
Pers. a II-a	*ihr*	*hättet gefragt*	*wär(e)t gefragt worden*
Pers. a III-a	*sie*	*hätten gefragt*	*wären gefragt worden*

Viitorul I indicativ

		Diateza activă	Pasivul acțiunii
Sing.			
Pers. I	*ich*	*werde fragen*	*werde gefragt werden*
Pers. a II-a	*du*	*wirst fragen*	*wirst gefragt werden*
Pers. a III-a	*er, sie, es*	*wird fragen*	*wird gefragt werden*
Pl.			
Pers. I	*wir*	*werden fragen*	*werden gefragt werden*
Pers. a II-a	*ihr*	*werdet fragen*	*werdet gefragt werden*
Pers. a III-a	*sie*	*werden fragen*	*werden gefragt werden*

Viitorul I subjonctiv

		Diateza activă	Pasivul acțiunii
Sing.			
Pers. I	*ich*	*werde fragen*	*werde gefragt werden*
Pers. a II-a	*du*	*werdest fragen*	*werdest gefragt werden*
Pers. a III-a	*er, sie, es*	*werde fragen*	*werde gefragt werden*
Pl.			
Pers. I	*wir*	*werden fragen*	*werden gefragt werden*
Pers. a II-a	*ihr*	*werdet fragen*	*werdet gefragt werden*
Pers. a III-a	*sie*	*werden fragen*	*werden gefragt werden*

Viitorul II indicativ

		Diateza activă	Pasivul acțiunii
Sing.			
Pers. I	*ich*	*werde gefragt haben*	*werde gefragt worden sein*
Pers. a II-a	*du*	*wirst gefragt haben*	*wirst gefragt worden sein*
Pers. a III-a	*er, sie, es*	*wird gefragt haben*	*wird gefragt worden sein*
Pl.			
Pers. I	*wir*	*werden gefragt haben*	*werden gefragt worden sein*
Pers. a II-a	*ihr*	*werdet gefragt haben*	*werdet gefragt worden sein*
Pers. a III-a	*sie*	*werden gefragt haben*	*werden gefragt worden sein*

Viitorul II subjonctiv

		Diateza activă	Pasivul acțiunii
Sing.			
Pers. I	*ich*	*werde gefragt haben*	*werde gefragt worden sein*
Pers. a II-a	*du*	*werdest gefragt haben*	*werdest gefragt worden sein*
Pers. a III-a	*er, sie, es*	*werde gefragt haben*	*werde gefragt worden sein*
Pl.			
Pers. I	*wir*	*werden gefragt haben*	*werden gefragt worden sein*
Pers. a II-a	*ihr*	*werdet gefragt haben*	*werdet gefragt worden sein*
Pers. a III-a	*sie*	*werden gefragt haben*	*werden gefragt worden sein*

1.2. Conjugarea verbelor regulate

Prezentul

Prezentul indicativ se formează adăugând la rădăcina verbului următoarele terminații:

	Singular		Plural
Pers. I	*-e*	Pers. I	*-en*
Pers. a II-a	*-st*	Pers. a II-a	*-t*
Pers. a III-a	*-t*	Pers. a III-a	*-en*

Observații:

1. La persoana a II-a singular, persoana a III-a singular și persoana a II-a plural a verbelor a căror rădăcină se termină în *-d* sau *-t*, între rădăcină și terminația se introduce un *e*:

du redest, er redet, ihr redet

2. Verbele a căror rădăcină se termină în *-s* (*-ß*), *-x* sau *-z* nu primesc pe *s* la persoana a II-a singular:

du rast, du grüßt, du mixt, du heizt

3. La verbele terminate în *-eln* *e* se elimină la persoana I singular:

handeln – ich handle

4. La verbele terminate în *-eln* sau *-ern*, în loc de terminație *-en* se adaugă terminația *-n* la persoana I și persoana a III-a plural:

wir handeln, sie handeln

Preteritul

Preteritul indicativ al verbelor regulate se formează introducând un *-t-* între rădăcină și terminație. La persoana a II-a singular și plural se introduce *-te* în loc de *-t*. Verbele terminate în *-t* la persoana a III-a singular primesc și un *-e* la preterit:

*ich frag-**t**-e*	*wir frag-**t**-en*
*du frag-**te**-st*	*ihr frag-**te**-t*
*er frag-**t**-e*	*sie frag-**t**-en*

Observații:

La verbele a căror rădăcină se termină în *-d* sau *-t*, la persoana a II-a singular, persoana a III-a singular și persoana a II-a plural se introduce un *e* între rădăcină și acest *t*:

*du red-**e**-t-est*

Formarea celorlalte timpuri

Perfectul se formează din prezentul verbului auxiliar *haben* sau *sein* și participiul II al verbului de conjugat.

Mai mult ca perfectul se formează din preteritul verbului auxiliar *haben* sau *sein* și participiul II al verbului de conjugat

Viitorul se formează cu prezentul verbului auxiliar *werden* și cu infinitivul.

Viitorul II se formează cu prezentul verbului auxiliar *werden* și cu infinitivul perfect.

1.3. Persoana și numărul

1. Categoria **persoanei** în sens gramatical este inclusă în formele conjugate ale verbelor.

Se disting trei persoane:

	Singular	Plural
Persoana care vorbește	*ich*	*wir*
Persoana cu care se vorbește	*du*	*ihr*
Persoana despre care se vorbește	*er, sie es*	*sie*

1658934
Universitatea de Stat din Moldova
Biblioteca Centrală Universitară

Noțiunea de persoană gramaticală include la persoana a III-a atât ființe umane cât și obiecte din realitate. Persoanele I și a II-a se referă întotdeauna la persoane.

2. Categoria de **număr** este și ea inclusă în formele verbale conjugate. Se disting două numere: singular (mulțime continuă) și plural (mulțime discretă) .

3. Subiectul sintactic al propoziției se acordă cu forma conjugată a verbului (forma personală, verbul finit) în număr și persoană. Acordul înseamnă că verbul finit se află la același număr și persoană cu subiectul.

***Ich** hole das Buch.*	*Eu aduc cartea.*
***Er** holt das Buch*	*El aduce cartea.*
***Die Studenten** holen das Buch*	*Studenții aduc cartea.*

2. CLASIFICAREA VERBELOR

2.1. Clasificarea verbelor după criterii morfologice

Formele personale și formele impersonale

1. Formele personale exprimă cinci categorii:
   1) cele trei persoane
   2) cele două numere: singularul și pluralul
   3) cele șase timpuri: prezentul, preteritul, perfectul, mai mult ca perfectul, viitorul, viitorul II
   4) cele trei diateze: activul, pasivul și pasivul stării
   5) cele trei moduri: indicativul, subjonctivul, imperativul
2. Formele nepersonale nu exprimă persoana, numărul și modul și nu se conjugă.

Verbele regulate și verbele neregulate

Din punctul de vedere al flexiunii se disting verbe **regulate** și verbe **neregulate**.

Deosebirile dintre verbele regulate și cele neregulate

1. Între verbele regulate și cele neregulate există următoarele deosebiri primare:
   1) Verbele regulate formează preteritul cu sufixul *-t-*, cele neregulate fără sufix.
   2) Verbele regulate formează participiul II cu sufixul *-t* sau *-et*, cele neregulate cu sufixul *-en*.
   3) Verbele regulate nu-și modifică vocala din rădăcină la preterit și participiul II, verbele neregulate prezintă alternanța vocalică la cele trei forme de bază: infinitiv, preterit și participiu perfect.

Să se compare:

regulat	*fragen – frag-**t**-e – ge**fragt***
neregulat	*finden – fand – ge**fund-en***

2. Pe lângă aceste deosebiri primare, verbele neregulate prezintă şi următoarele caracteristici:

(1) Spre deosebire de verbele regulate, verbele neregulate nu primesc nici o terminaţie la persoanele I şi a III-a:

ich fand – er fand *eu am găsit – el a găsit*

În schimb, verbele regulate primesc terminaţia *-e*:

ich fragte – er fragte *eu am întrebat – el a întrebat*

(2) Unele verbe neregulate modifică în plus vocala din rădăcină I a persoanele a II-a şi a III-a. singular. Vocala *a* se transformă în *ä*, vocala *e* în *i*, uneori *ä* sau *ö* devine *i* respectiv *ie*[1]:

(a) *backen*: *ich backe, du bäckst, er bäckt*
stoßen: *ich stoße, du stößt, er stößt*
laufen: *ich laufe, du läufst, er läuft*
(b) *helfen*: *ich helfe, du hilfst, er hilft*
gebären *ich gebäre, du gebierst, sie gebiert*
erlöschen *es erlischt*

Clase speciale în cadrul verbelor neregulate

1. Verbele *gehen, stehen, tun* prezintă şi modificări ale consoanelor din rădăcină:

gehen – ging – gegangen
stehen – stand – gestanden
tun – tat – getan

2. Verbul *sein* are o conjugare proprie, de la rădăcini diferite

ich bin, du bist, er ist, wir sind, ihr seid, sie sind
ich war, ich bin gewesen

Clase speciale în cadrul verbelor regulate

Printre verbele regulate există câteva clase care prezintă unele particularităţi în conjugare.

1. Unele verbe (*brennen, kennen, nennen, rennen, senden, wenden*) îşi modifică vocala din rădăcină, având la preterit şi participiul II *a* în loc de *e*:

brennen, brannte, gebrannt

kennen, kannte, gekannt

Observaţii

Verbele *senden* şi *wenden* din această grupă au şi forme care nu prezintă această neregularitate:

senden, sendete / sandte, gesendet / gesandt
wenden, wendete / wandte, gewendet / gewandt

---

[1] Verbele din această categorie a căror rădăcină se termină în *-t* nu primesc nici o terminaţie la persoana a 3-a singular: *fechten – er ficht; flechten – er flicht*

2. Alte câteva verbe (*denken, bringen*) modifică şi ele vocala din rădăcină la preterit şi participiu II, eliminând totodată pe *n* la prezent şi modificând consoana care îl precedă:

bringen – brachte – gebracht
denken – dachte – gedacht

3. Verbele modale şi verbul *wissen* prezintă mai multe neregularităţi (vezi cap. Verbe auxiliare, § 1.4)

Lista verbelor neregulate

Lista cuprinde pe lângă cele trei forme de bază (infinitivul, preteritul, participiul perfect) următoarele informaţii:

1. Infinitivul verbelor care prezintă şi o conjugare regulată este precedat de (r), indiferent dacă forma regulată se deosebeşte de cea regulată în ce priveşte valenţa şi / sau sensul.
2. Formele arhaice sau preţioase sunt precedate de semnul plus.
3. Modificarea vocalei din rădăcină la persoanele a II-a şi a III-a singular prezent este notată în paranteză, după infinitiv.
4. Vocala din rădăcina preteritului subjonctiv urmează preteritului în cazul formelor deosebite.
5. Participiul II al verbelor care formează perfectul cu auxiliarul *sein* este precedat de (*ist*). Auxiliarul *hat* apare numai când cele două verbe auxiliare se folosesc alternativ.
6. Lista conţine şi verbele regulate a căror conjugare prezintă diverse particularităţi:

	Infinitiv	Preterit	Participiul II
	backen (*bäckt*)	*buk* (+ü)	*gebacken*
	befehlen (*befiehlt*)	*befahl* (+ö)	*befohlen*
	beginnen	*begann* (+ä / ö)	*begonnen*
	beißen	*biß*	*gebissen*
	bergen (*birgst*)	*barg* (+ä)	*geborgen*
	bersten (*birst*)	*barst* (+ä)	(*ist*) *geborsten*
r	*bewegen*	*bewog* (+ ö)	*bewogen*
	biegen	*bog* (ö)	(*ist / hat*) *gebogen*
	bieten	*bot* (ö)	*geboten*
	binden	*band* (ä)	*gebunden*
	bitten	*bat* (ä)	*gebeten*
	blasen (*bläst*)	*blies*	*geblasen*
	bleiben	*blieb*	(*ist*) *geblieben*
r +	*bleichen*	*blich*	(*ist*) *geblichen*
	braten (*brät*)	*briet*	*gebraten*
	brechen (*bricht*)	*brach* (ä)	*gebrochen*
	brennen	*brannte* (+ *e*)	*gebrannt*
	bringen	*brachte* (ä)	*gebracht*
	denken	*dachte* (ä)	*gedacht*

r +	*dingen*	*dingte*	*gedungen*
	dreschen (drischt)	*drosch (+ ö), drasch (+ä)*	*gedroschen*
	dringen	*drang (+ ä)*	*(ist / hat) gedrungen*
	dürfen (darf)	*durfte (ü)*	*gedurft*
	empfangen (empfängt)	*empfing*	*empfangen*
	empfehlen (empfiehlt)	*empfahl (+ ä / ö)*	*empfohlen*
	empfinden	*empfand (ä)*	*empfunden*
	erlöschen (erlischt)	*erlosch (+ö)*	*(ist) erloschen*
r	*erschrecken (erschrickt)*	*erschrak (ä)*	*(ist) erschrocken*
	essen (ißt)	*aß (ä)*	*gegessen*
	fahren (fährt)	*fuhr (ü)*	*(ist / hat) gefahren*
	fallen (fällt)	*fiel*	*(ist) gefallen*
	fangen (fängt)	*fing*	*gefangen*
	fechten (ficht)	*focht (+ ö)*	*gefochten*
	finden	*fand (ä)*	*gefunden*
	flechten (flicht)	*flocht (+ö)*	*geflochten*
	fliegen	*flog (ö)*	*(ist / hat) geflogen*
	fliehen	*floh (+ ö)*	*(ist) geflohen*
	fließen	*floß (+ ö)*	*(ist) geflossen*
r +	*fragen*	*frug (ü)*	*gefragt*
	fressen (frißt)	*fraß (ä)*	*gefressen*
	frieren	*fror (ö)*	*(ist / hat) gefroren*
r	*gären*	*gor (+ o)*	*(ist / hat) gegoren*
	gebären (gebärt / gebiert)	*gebar (ä)*	*geboren*
	geben (gibt)	*gab (ä)*	*gegeben*
	gedeihen	*gedieh*	*(ist) gediehen*
	gehen	*ging*	*(ist) gegangen*
	gelingen	*gelang (ä)*	*(ist) gelungen*
	gelten (gilt)	*galt (ä)*	*gegolten*
	genesen	*genas (ä)*	*(ist) genesen*
		genoß (ö)	*genossen*
	geraten (gerät)	*geriet*	*(ist) geraten*
	geschehen (geschieht)	*geschah (ä)*	*(ist) geschehen*
	gewinnen	*gewann (+ ä / ö)*	*gewonnen*
	gießen	*goß (+ ö)*	*gegossen*
	gleichen	*glich*	*geglichen*
r	*gleiten*	*glitt*	*(ist) geglitten*
r	*glimmen*	*glomm (+ ö)*	*geglommen*
	graben (gräbt)	*grub (ä)*	*gegraben*
	greifen	*griff*	*gegriffen*
	haben (hast, hat)	*hatte (ä)*	*gehabt*
	halten (hält)	*hielt*	*gehalten*

r	*hängen*	*hing*	*gehangen*
r	*hauen*	*hieb*	*gehauen*
	heben	*hob* (ö)	*gehoben*
	heißen	*hieß*	*geheißen*
	helfen (*hilft*)	*half* (+ ä / ü)	*geholfen*
	kennen	*kannte* (+ *e*)	*gekannt*
r +	*klimmen*	*klomm* (ö)	*geklommen*
	klingen	*klang* (ä)	*geklungen*
	kneifen	*kniff*	*gekniffen*
	kommen	*kam* (ä)	(*ist/hat*) *gekommen*
	können (*kann*)	*konnte* (ö)	*gekonnt*
	kriechen	*kroch* (ö)	(*ist*) *gekrochen*
	laden (*lädt* / *ladete*)	*lud* (ü)	*geladen*
	lassen (*läßt*)	*ließ*	*gelassen*
	laufen (*läuft*)	*lief*	(*ist*) *gelaufen*
	leiden	*litt*	*gelitten*
	leihen	*lieh*	*geliehen*
	lesen (*liest*)	*las* (ä)	*gelesen*
	liegen	*lag* (ä)	*gelegen*
	lügen	*log* (+ö)	*gelogen*
	mahlen	*mahlte*	*gemahlen*
	meiden	*mied*	*gemieden*
r	*melken*	*molk* (+ ö)	*gemolken*
	messen (*mißt*)	*maß* (+ ä)	*gemessen*
	mißlingen	*mißlang* (ä)	(*ist*) *mißlungen*
	mögen (*mag*)	*mochte* (ö)	*gemocht*
	müssen (*muß*)	*mußte* (ü)	*gemußt*
	nehmen (*nimmt*)	*nahm* (ä)	*genommen*
	nennen	*nannte* (+ *e*)	*genannt*
	pfeifen	*pfiff*	*gepfiffen*
r +	*pflegen*	*pflog* (ö)	*gepflogen*
	preisen	*pries*	*gepriesen*
r	*quellen* (*quillt*)	*quoll* (+ ö)	(*ist*) *gequollen*
	raten (*rät*)	*riet*	*geraten*
	reiben	*rieb*	*gerieben*
	reißen	*riß*	(*ist / hat*) *gerissen*
	reiten	*ritt*	(*ist / hat*) *geritten*
	rennen	*rannte* (+ *e*)	(*ist*) *gerannt*
	riechen	*roch* (+ ö)	*gerochen*
	ringen	*rang* (+ ä)	*gerungen*
	rinnen	*rann* (+ ä / ö)	(*ist*) *geronnen*
	rufen	*rief*	*gerufen*
r	*salzen*	*salzte*	*gesalzen*
	saufen (*säuft*)	*soff* (+ ö)	*gesoffen*
r	*saugen*	*sog* (+ ö)	*gesogen*

r	*schaffen*	*schuf* (ü)	*geschaffen*
r	*schallen*	*scholl* (+ ö)	(*hat / ist*) *geschollen*
	scheiden	*schied*	(*hat / ist*) *geschieden*
	scheinen	*schien*	*geschienen*
	scheißen	*schiß*	*geschissen*
	schelten (*schilt*)	*schalt* (+ ä / ö)	*gescholten*
r	*scheren*	*schor* (+ ö)	*geschoren*
	schieben	*schob* (+ ö	*geschoben*
	schießen	*schoß* (+ ö))	*geschossen*
r +	*schinden*	*schund* (ü)	*geschunden*
	schlafen (*schläft*)	*schlief*	*geschlafen*
	schlagen (*schlägt*)	*schlug* (ü)	*geschlagen*
	schleichen	*schlich*	(*ist*) *geschlichen*
r	*schleifen*	*schliff*	*geschliffen*
r +	*schleißen*	*schliß*	*geschlissen*
	schließen	*schloß* (ö)	*geschlossen*
	schlingen	*schlang* (+ ä)	*geschlungen*
	schmeißen	*schmiß*	*geschmissen*
r	*schmelzen* (*schmilzt*)	*schmolz* (+ ö)	(*hat / ist*) *geschmolzen*
r +	*schnauben*	*schnob* (ö)	*geschnoben*
	schneiden	*schnitt*	*geschnitten*
	schreiben	*schrieb*	*geschrieben*
	schreien	*schrie*	*geschrien*
	schreiten	*schritt*	(*ist*) *geschritten*
	schweigen	*schwieg*	*geschwiegen*
r	*schwellen* (*schwillt*)	*schwoll* (+ ö)	(*ist*) *geschwollen*
	schwimmen	*schwamm* (+ ä / ö)	(*ist / hat*) *geschwommen*
	schwinden	*schwand* (+ ä)	(*ist*) *geschwunden*
	schwingen	*schwang* (+ ä)	*geschwungen*
r	*schwören*	*schwor* (ö), *schwur* (ü)	*geschworen*
	sehen (*sieht*)	*sah* (ä)	*gesehen*
	sein (*ist*)	*war* (ä)	(*ist*) *gewesen*
r	*senden*	*sandte* (e)	*gesandt*
r	*sieden*	*sott* (+ ö)	*gesotten*
	singen	*sang* (ä)	*gesungen*
	sinken	*sank* (ä)	(*ist*) *gesunken*
	sinnen	*sann* (+ ä / ö)	*gesonnen*
	sitzen	*saß* (ä)	*gesessen*
	sollen (*soll*)	*sollte*	*gesollt*
r	*spalten*	*spaltete*	*gespalten*
	speien	*spie*	*gespien*
	spinnen	*spann* (+ ä / ö)	*gesponnen*
	sprechen (*spricht*)	*sprach* (ä)	*gesprochen*
	sprießen	*sproß* (+ ö)	(*ist*) *gesprossen*
	springen	*sprang* (ä)	(*ist*) *gesprungen*
	stechen (*sticht*)	*stach* (+ ä)	*gestochen*

r	*stecken*	*stak (+ ä)*	*gesteckt*
	stehen	*stand (ä / ü)*	*gestanden*
	stehlen (stiehlt)	*stahl (+ ä)*	*gestohlen*
	steigen	*stieg*	*(ist) gestiegen*
	sterben (stirbt)	*starb (+ ü)*	*(ist) gestorben)*
	stieben	*stob (+ ö)*	*(ist) gestoben*
	stinken	*stank*	*gestunken*
	stoßen (stößt)	*stieß*	*(hat / ist) gestoßen*
	streichen	*strich*	*(hat / ist) gestrichen*
	streiten	*stritt*	*gestritten*
	tragen (trägt)	*trug (ü)*	*getragen*
	treffen (trifft)	*traf (ä)*	*getroffen*
	treiben	*trieb*	*(hat / ist) getrieben*
	treten (tritt)	*trat (ä)*	*(hat / ist) getreten*
r	*triefen*	*troff (+ ö)*	*getroffen*
	trinken	*trank (ä)*	*getrunken*
	trügen	*trog (+ ö)*	*getrogen*
	tun (tut)	*tat (ä)*	*getan*
	verderben (verdirbt)	*verdarb (ü)*	*(hat / ist) verdorben*
	verdrießen	*verdroß (+ ö)*	*verdrossen*
	vergessen (vergißt)	*vergaß (ä)*	*vergessen*
	verlieren	*verlor (+ ö)*	*verloren*
r	*verlöschen (verlischt)*	*verlosch (+ ö)*	*(ist) verloschen)*
r	*wachsen (wächst)*	*wuchs (ü)*	*(ist) gewachsen*
	waschen (wäscht)	*wusch (ü)*	*gewaschen*
r	*weben*	*wob (+ ö)*	*gewoben*
r	*weichen*	*wich*	*(ist) gewichen*
	weisen	*wies*	*gewiesen*
r	*wenden*	*wandte (e)*	*gewandt*
	werben (wirbt)	*warb (+ ü)*	*geworben*
	werden (wirst, wird)	*wurde (ü)*	*(ist) geworden*
	werfen (wirft)	*warf (ü)*	*geworfen*
r	*wiegen / wägen*	*wog (ö)*	*gewogen*
	winden	*wand (+ ä)*	*gewunden*
	wissen (weiß)	*wußte (ü)*	*gewußt*
	wollen (will)	*wollte*	*gewollt*
	wringen	*wrang (+ ä)*	*gewrungen*
	zeihen	*zieh*	*geziehen*
	ziehen	*zog (ö)*	*(hat / ist) gezogen*
	zwingen	*zwang (ä)*	*gezwungen*

Forme mixte de conjugare

1. Unele verbe prezintă pe lângă un preterit neregulat un participiu II regulat sau invers:
   mahlen – mahlte – gemahlen
   spalten – spaltete – gespaltet / gespalten

hauen – hieb / haute – gehauen
stecken – steckte / stak – gesteckt

2. Un alt tip de conjugare neregulată apare atunci când coexistă forme regulate şi neregulate, fără deosebiri de sens:
gären – gärte / gor – gegärt / gegoren
melken – melkte / molk – gemelkt / gemolken

3. Al treilea tip de conjugare mixtă cuprinde verbele care prezintă forme regulate şi forme neregulate, între care există deosebiri de sens, constituind verbe omonime: *bewegen*:

*Er **bewog** ihn zu dieser Entscheidung.*	*El l-a determinat să ia această hotărâre.*
*Die Nachricht **bewegte** die Welt.*	*Ştirea (aceasta) a mişcat omenirea.*
schaffen	
*Der Dichter **schuf** ein großes Kunstwerk*	*Poetul a creat o operă măreaţă.*
*Wir haben heute viel **geschafft**.*	*Astăzi am realizat mult.*
*Er hat den Brief zur Post **geschafft**.*	*El a dus scrisoarea la poştă.*
erschrecken	
*Das Auto hat das Kind **erschreckt**.*	*Maşina a speriat copilul.*
*Das Kind ist vor dem Auto **erschrocken**.*	*Copilul s-a speriat de maşină.*

2.2. Clasificarea verbelor din punct de vedere sintactic

Relaţia verb – predicat

În funcţie de capacitatea verbelor de a forma predicatul distingem **verbe predicative** şi **verbe auxiliare.**

Relaţia verb – subiect

În funcţie de relaţia lor cu subiectul distingem patru categorii de verbe:

1. **Verbele personale** reprezintă grupa cea mai numeroasă, ele pot primi subiecte la toate cele trei persoane:

***ich** schwimme, **du** schwimmst, **er** schwimmt, **wir** schwimmen, **ihr** schwimmt, **sie** schwimmen*

2. **Verbe** care se combină numai cu subiecte la persoana a III-a:

Die Arbeit mißlang ihm. *Lucrarea nu i-a reuşit.*

3. **Verbe impersonale**, care acceptă ca subiect exclusiv pronumele *es*:

Es regnet. *Plouă.*

4. O a patra grupă este constituită din verbe care se combină cu un subiect logic la plural, acesta putând fi exprimat fie printr-un subiect la plural (a), fie printr-un subiect la singular în legătură cu un grup prepoziţional cu prepoziţia *mit* (b):

Wir vereinbaren die nächste Besprechung.	*Noi stabilim următoarea întâlnire.*
***Ich** vereinbare **mit ihm** die nächste Besprechung.*	*Eu stabilesc cu el următoarea întâlnire.*

Relația verb – obiect

În funcție de relația lor cu obiectul, verbele se împart în **tranzitive** şi **intranzitive**.

Verbele **tranzitive** pot primi un complement la cazul acuzativ, care prin trecerea verbului la pasiv devine subiect:

besuchen = a vizita, senden = a trimite, anregen = a încuraja

Intranzitive sunt verbele care nu primesc un complement la cazul acuzativ. Aceasta nu înseamnă că ele nu pot primi complemente în alte cazuri sau precedate de prepoziții:

denken = a se gândi, sterben = a muri, danken = a mulțumi, fallen = a cădea, reisen = a călători, erkranken = a se îmbolnăvi, wachsen = a crește, liegen = a zăcea

În legătură cu efectele sintactice ale deosebirilor dintre verbele tranzitive şi cele intranzitive a se vedea şi capitolele Diatezele verbului, § 1.6 şi Timpurile verbului, §1.5.

Observații:

Verbele care pot primi un complement la cazul acuzativ, care însă nu devine subiect în cazul trecerii verbului la diateza pasivă, nu sunt tranzitive.

*Der Sammelband **enthält** viele Aufsätze.*	*Volumul cuprinde multe articole.*
Viele Aufsätze werden von dem Sammelband enthalten.	*Multe articole sunt conținute de acest volum.*

Astfel de verbe al căror obiect la cazul acuzativ exprimă conținutul noțiunii denumite de subiect nu sunt nici tranzitive, nici intranzitive; ele pot fi considerate pseudo-tranzitive)

Recțiunea verbelor

Recțiunea verbelor desemnează capacitatea acestora de a cere un substantiv (sau pronume) la un anumit caz (nume predicativ, complement la un caz oblic, adică la genitiv, dativ sau acuzativ, sau un complement prepozițional). Unele verbe pot cere simultan şi două cazuri diferite, altele cer alternativ două (sau mai multe) cazuri, prezentând de multe ori deosebiri de sens. Recțiunea verbelor nu ne spune dacă verbele pot primi sau cer cu necesitate subiecte, circumstanțiale, verbe la infinitiv, propoziții subordonate etc., dacă acestea sunt obligatorii sau facultative. Aceste caracteristici sunt reglate de valența verbului.

Lista de mai jos cuprinde o selecție ilustrativă pentru recțiunea verbelor.

1. Verbe care cer un **nume predicativ**

   bleiben = a rămâne, heißen = a se chema, sein = a fi, werden = a deveni; genannt werden = a se numi

2. Verbe care cer un **complement direct**:

achten = a respecta, ansehen = a privi, bauen = a construi, bedeuten = a însemna, behalten = a reține, benutzen = a folosi, bewahren = a păstra, bewundern = a admira, ehren = a cinsti, einwickeln = a înfășura, einschmieren = a unge, ersteigen = a se urca, erziehen = a educa, essen = a mânca, hassen = a urî, lesen = a citi, lieben = a iubi, loben = a lăuda, salzen = a săra, schlagen = a bate, schreiben = a scrie, tadeln = a mustra, trinken = a bea, umgestalten = a tranforma, umschreiben = a circumscrie, verstecken = a ascunde, verteidigen = a apăra, zeichnen = a desena

3. Verbe care cer un **complement la cazul dativ**

abraten = a deconsilia, ähneln = a semăna, angehören = a aparține, auffallen = a sări în ochi, ausweichen = a evita, begegnen = a întâlni, beistehen = a ajuta, danken = a mulțumi, dienen = a servi, drohen = a amenința, einfallen = a-i veni în minte, entgegengehen = a veni în întâmpinare, entgehen = a-i scăpa, entsprechen = a corespunde, fehlen = a lipsi, folgen = a urma, gefallen = a plăcea, gehorchen = a asculta, gehören = a aparține, gelingen = a reuși, genügen = a ajunge, geraten = a ieși, glücken = a reuși, gratulieren = a felicita, helfen = a ajuta, mißfallen = a displăcea, mißlingen = a nu reuși, mißtrauen = a nu avea încredere, nachgeben = a ceda, nützen = a folosi, passen = a-i conveni, schaden = a dăuna, schmecken = a plăcea, trauen = a avea încredere, unterliegen = a se supune, vertrauen = a avea încredere, vorangehen = a precede, widersprechen = a contrazice, zukommen = a-i reveni, zuhören = a asculta, zureden = a îndemna, zustimmen = a da dreptate

4. Verbe care cer un **complement la cazul genitiv**[1]

sich annehmen / bedürfen = a avea grijă / a avea nevoie de, sich bemächtigen = a pune stăpânire pe ceva, sich enthalten = a se abține, sich erbarmen = a se milostivi, sich erinnern = a-și aminti, sich (er)freuen = a se bucura, gedenken = a-și aduce aminte, sich rühmen = a se lăuda, sich schämen = a se rușina

5. Verbe care cer un **complement prepozițional**, introdus printr-o anumită prepoziție:

an + D

arbeiten = a lucra la ceva, sich bereichern = a se îmbogăți, erkranken = a se îmbolnăvi de, fehlen = a lipsi de la, gewinnen = a câștiga la, hängen = a atârna de, liegen = a se afla la / pe, mitwirken = a colabora la, sich rächen a se răzbuna pe, sterben = a muri de, teilnehmen = a lua parte la, verlieren = a pierde la, zweifeln = a se îndoi de

an + A

anknüpfen = a lega de, appellieren = a apela, denken = a se gândi la, glauben = a crede în, sich machen = a se lua de, sich wenden = a se adresa cuiva

---

[1] Dacă verbele copulative, cele tranzitive și cele care cer un complement la dativ au de foarte multe ori echivalente românești care cer același caz, complementului în genitiv nu-i corespunde nimic asemănător în limba română, din care cauză am renunțat de a le traduce.

auf + D

basieren = a se baza pe, beharren = a insista asupra, beruhen = a se sprijini pe, bestehen = a insista asupra, fußen = a se baza pe

auf + A

achten = a ține seama de, achtgeben = a respecta, ankommen = a depinde de, aufpassen = a avea grijă de, sich beschränken = a se limta la, sich besinnen = a-și aminti de, sich beziehen = a se referi la, eingehen = a se referi la, folgen = a urma după, hoffen = a spera la, hören = a asculta pe cineva, sich konzentrieren = a se concentra asupra, reagieren = a reacționa la, sich verlassen = a se bizui pe, vertrauen = a se încrede pe, verzichten = a renunța la, warten = a aștepta

aus

bestehen = a consta din, sich ergeben / erfolgen / resultieren = a rezulta din

bei

anrufen = a telefona la, bleiben = a rămâne la

für

sich bedanken = a mulțumi pentru, eintreten = a interveni pentru, sich entscheiden = a se decide pentru, gelten = a trece drept, sich interessieren = a se interesa de, sein = a fi pentru, sorgen = a se îngriji de, stimmen = a vota pentru

gegen

sich aussprechen = a se pronunța contra, einschreiten = a interveni contra, sich entscheiden = a se decide contra, sich erheben = a se ridica împotriva, kämpfen = a lupta împotriva, polemisieren = a polemiza împotriva, protestieren = a protesta împotriva, stimmen = a vota contra, sich sträuben = a se opune la, verstoßen = a încălca, sich wehren = a se apăra împotriva, sich wenden = a se îndrepta contra

in + D

sich ausdrücken = a se exprima, bestehen = a consta în, sich täuschen = a se înșela cu privire la, sich üben = a exersa

in + A

eintreten = a intra în, einwilligen = a-și da acordul cu, sich fügen = a se supune, sich verlieben = a se îndrăgosti de, sich vertiefen = a se adânci în

mit

sich abgeben = a se ține de, anfangen = a începe cu, aufhören = a înceta cu, sich befassen = a se ocupa de, beginnen = a începe cu, sich begnügen = a se mulțumi cu, sich beschäftigen = a se ocupa de, diskutieren = a discuta cu, reden = a vorbi cu, sprechen = a vorbi cu, sich unterhalten = a se întreține cu, sich verheiraten = a se căsători cu, sich verloben = a se logodi cu, zögern = a ezita cu, zusammenstoßen = a se tampona cu

nach

aussehen = a arăta ca, forschen = a cerceta, fragen = a întreba de, klingeln = a suna ca, riechen = a mirosi a, rufen = a chema pe, schreien = a striga după

(chemare), schmecken = a avea gust de, sich sehnen = a-i fi dor de, streben = a năzui spre, suchen = a căuta, verlangen = a cere

über + A

sich ärgern = a se supăra pe, sich aufregen = a se enerva pe, debattieren = a discuta despre, sich beschweren = a se plânge de, diskutieren = a discuta, sich einigen = a se pune de acord cu privire la, sich empören = a se indigna din cauza, sich erregen = a se enerva pe, herrschen = a domni, klagen = a se plânge de, lachen = a râde de, nachdenken = a reflecta asupra, referieren = a informa despre, spotten = a-şi bate joc de, sich täuschen = a se înşela cu privire la, verfügen = a dispune de

um

sich ängstigen = a se teme de, sich bemühen = a se strădui, gehen (= sich handeln) = a fi vorba despre, klagen = a deplânge ceva, sich kümmern = a se îngriji de, sich sorgen = a-şi face griji cu privire la, streiten = a se certa pentru, trauern = a plânge după

von

abhängen = a depinde de, absehen = a face abstracţie de, ausgehen = a porni de la, sich distanzieren = a se dinstanţa de, sich erholen = a se reface după, herrühren = a proveni de la, hören = a auzi despre, träumen = a visa la

vor + D

sich ängstigen = a se speria de, sich ekeln = a-i fi scârbă de, erschrecken = a se speria de, fliehen = a fugi de, sich fürchten = a se teme de, sich genieren = a se jena de

zu

beitragen = a contribui la, dienen = a servi la, sich entschließen = a se decide pentru, führen = a duce la, gehören = a ţine de, gelangen = a ajunge la, kommen = a veni la, neigen = a înclina spre, passen = a se potrivi la, rechnen = a considera printre, zählen = a face parte din

6. Verbe care cer un **complement prepoziţional** care poate fi introdus prin **diverse prepoziţii**, fără deosebiri de sens:

mitwirken an (D) / *bei = a contribui la*; *sich freuen an* (D) / *auf* (A) / *über* (A) *= a se bucura*; *sich belustigen an* (D) / / *über* (A) *= a se distra pe seama*; *leiden an* (D) / *unter* (D) *= a suferi de*; *rechnen auf* (A) / *mit = a conta pe*; *schimpfen auf* (A) / *über = a certa, a ocărî*; *kämpfen für / um = a lupta pentru*; *sich entschließen für / zu = a se decide pentu*; *kämfen gegen / mit = a lupta impotriva / cu*; *sich erkundigen nach / über* (A) *= a se interesa de*; *schreiben über* (A) / *von = a scrie despre*; *sich drücken um / von / vor = a se codi de la*; *wissen um / von = a şti despre*

7. Verbe care cer **două complemente directe**

fragen = a întreba, kosten = a costa, lehren = a preda (o materie), nennen = a numi, rufen = a chema, schelten = a mustra, schimpfen = a ocărî, a certa

8. Verbe care cer un **complement direct şi unul la dativ**

abtreten = a ceda, anbieten = oferi, antragen = a oferi, antun = a face cuiva ceva, befehlen = a ordona, beifügen = a adăuga, berichten = a relata, bescheren = a dărui, bewilligen = a aproba, bieten = a oferi, borgen = a împrumuta, bringen = a aduce, empfehlen = a recomanda, entziehen = a retrage, erlauben = a permite, erzählen = a povesti, geben = a da, gestatten = a permite, gestehen = a mărturisi, lassen = a lăsa, leihen = a da cu împrumut, liefern = a livra, melden = a anunța, mitteilen = a comunica, nachweisen = a dovedi, opfern = a jertfi, raten = a recomanda, rauben = a răpi, reichen = a înmâna, sagen = a spune, schenken = a dărui, schicken = a trimite, schreiben = a scrie, schulden = a datora, senden = a trimite, spenden = a dona, übergeben = a preda, untersagen = a interzice, verbieten = a interzice, verschaffen = a procura, versprechen = a promite, verzeihen = a ierta, vorhalten = a reproşa, vorlesen = a citi, vortragen = a declama, vorwerfen = a reproşa, widmen = a dedica, zeigen = a arăta, zufügen = a adăuga

9. Verbe care cer un **complement direct şi unul la genitiv**

anklagen = a acuza de, beschuldigen = a acuza, entbinden = a naşte, überführen = a dovedi, versichern = a asigura

10. Verbe care cer un **complement direct şi un complement prepoziţional**

als + A

ansehen = a privi, bezeichnen = a caracteriza, rühmen = a elogia

an + D

sich beteiligen = a participa la, erkennen = a recunoaşte după

an + A

adressieren = a adresa, anschließen = a include, a anexa; binden = a lega de, erinnern = a aminti de, gewöhnen = a obişnui cu, liefern = a livra, schreiben = a scrie, verkaufen = a vinde, verraten = a trăda, verweisen = a trimite la

auf + A

beschränken = a limita la, bringen = a aduce la, lenken = a conduce la

aus

folgern = a conchide, gewinnen = a extrage, herauslesen = a interpreta, a înțelege dintr-un text; schließen = a conchide din, schlußfolgern = a conchide din

durch

dividieren = a diviza, teilen = a împărți la

für

ausgeben = a da drept ceva, erklären = a declara drept, geben = a da drept ceva, halten = a considera

gegen

abhärten = a căli, tauschen = a schimba pe

in + D

sehen = a vedea

in + A

einführen = a introduce în, einteilen = a împărți în, setzen = a pune

mit

addieren = a aduna cu, aufziehen = a crește cu, beschäftigen = a ocupa cu, betrügen = a înșela cu, necken = a tachina cu, plagen = a chinui cu, vereinbaren = a pune de acord cu, vergleichen = a compara cu, verknüpfen = a lega de

nach

benennen = a numi după, beurteilen = a aprecia după, fragen = a întreba de

über + A

aussprechen = a discuta despre, verhängen = a pronunța (o sentință)

um

betrügen = a înșela, bitten = a ruga, bringen = a lua, a lipsi de; ersuchen = a ruga

von

abhalten = a reține de la, entlasten = a dezvinovăți, freisprechen = a achita de (juridic)

vor + D

beschützen = a proteja de, bewahren = a feri de, schützen = a proteja de, verbergen = a ascunde de, warnen = a avertiza de

zu

auffodern = a invita, îndemna; befähigen = a îndreptăți, beglückwünschen = a felicita, bevollmächtigen = a împuternici, bewegen = a determina să facă ceva, degradieren = a degrada, einladen = a invita, ernennen = a numi pe cineva într-o funcție, erziehen = a educa, a face ceva din cineva; machen = a face pe cineva ceva, mißbrauchen = a abuza, überreden = a convinge, veranlassen = a determina pe cineva la ceva, verführen = a seduce, verleiten = a determina pe cineva să facă ceva interzis, verurteilen = a condamna, wählen = a alege, zwingen = a constrânge

11. Verbe care cer un **complement direct și unul prepozițional, cu diverse prepoziții**, fără deosebire de sens:

hindern an (D) / *bei* / *in* (D) = *a împiedica, interessieren an* (D) / *für* = *a se interesa; verteilen an* (A) / *unter* (D) = *a împărți, befreien aus* / *von* = *a elibera, belegen durch* / *mit* = *a dovedi, gewinnen für* / *zu* = *a câștiga pe cineva pentru o cauză, übertreffen in* (D) / *mit* = *a depăși, befragen nach* / *über* (D) = *a întreba, schreiben über* (A) / *von* = *a scrie despre*

12. Verbe care cer un **complement la dativ și un complement prepozițioal:**

fehlen an = a lipsi, liegen an = a depinde de, mangeln an = a lipsi, antworten auf = a răspunde, helfen bei = a ajuta la ceva, danken für = a mulțumi pentru

ceva, dienen mit = a servi cu ceva, berichten über (A) */ von = a relata despre, ekeln vor = a-i fi scârbă, grauen vor = a-i fi groază, schaudern vor = a-i fi groază, gratulieren zu = a felicita, raten zu = a sfătui, verhelfen zu = a ajuta*

13. Verbe cu **mai multe complemente prepoziționale** simultan:

sich rächen an (D) *– für = a se răzbuna pe cineva pentru ceva, klagen auf* (A) *gegen = a reclama ceva de la cineva, werden aus – zu = a deveni ceva din altceva, sich bedanken bei – für = a mulțumi cuiva pentru ceva, sich unterscheiden durch – von = a se deosebi prin ceva de cineva, sich verantworten für – vor* (D) *= a răspunde de ceva în fața cuiva, sich entscheiden für / zu – gegen = a se hotărî pentru ceva în loc de altceva, kämpfen für / um – mit / gegen = a lupta, streiten mit – um / über* (A) *= a se certa, verhandeln mit – über* (A) *= a duce tratative, a se tocmi; sprechen mit / zu – über* (A) */ von = a vorbi, urteilen nach – über = a judeca despre ceva pe baza a*

14 Verbe care cer un **complement direct și mai multe complemente prepoziționale**

übersetzen aus – in = a traduce din – în, rechtfertigen durch / mit – vor (D) *= a justifica ceva pe baza a ceva în fața cuiva, überzeugen durch / mit – von = a convinge pe cineva de ceva prin, sagen zu – über* (A) */ von = a spune cuiva ceva despre ceva*

Relația verbului cu subiectul și cu obiectul

În funcție de relația cu subiectul și cu obiectul se disting **verbele reflexive** si **verbele reciproce** (vezi cap. Verbe reflexive, § I.8).

Relația verbului cu toți actanții[1]

Ținând seama de relația lor cu toți actanții din propoziție, verbele se clasifică din punctul de vedere al valenței după numărul și tipul actanților necesari și posibili (vezi cap. V, Planurile structurale) .

2.3. Clasificarea verbelor din punct de vedere semantic

Aspectul verbelor

Prin aspect se înțelege modul de desfășurare a acțiunii denumite de verb. Diferențierea privește desfășurarea din punctul de vedere al **timpului** (acțiune în curs de desfășurare sau exprimând începutul, trecerea de la o stare la alta, încheierea) și din punct de vedere al conținutului (a provoca o acțiune, intensitatea, repetarea, diminuarea). În funcție de acestea se disting următoarele **clase** de verbe relevante din punct de vedere gramatical:

[1] Prin actanți, autorii înțeleg subiectul, complementele și circumstanțialele obligatorii.

1. Verbele durative (sau **imperfective**) exprimă o acțiune în desfășurare, fără alte precizări privind limitarea, începutul sau sfârșitul acesteia:

arbeiten = a lucra, essen = a mânca, laufen = a alerga, schlafen = a dormi

2. Verbele perfective delimitează desfășurarea acțiunii în timp sau exprimă o trecere de la un proces la altul:

aufblühen = a înflori, verblühen = a se ofili, einschlafen = a adormi, loslaufen = a porni, ankommen = a sosi

În legătură cu efectele sintactice ale aspectului a se vedea Timpurile verbului, § I.5 și Atributul.

Expresiile verbale

O serie de verbe predicative nu pot forma singure predicatul, în anumite condiții. Sensul acestor verbe s-a șters în mare măsură sau total, funcția lor fiind preponderent sau exclusiv gramatical-sintactică. Din acest motiv, sensul predicatului nu mai este exprimat de verb, ci de alte cuvinte, mai ales de grupuri prepoziționale sau de substantive la acuzativ. De multe ori, combinațiile de acest tip pot fi înlocuite printr-un verb fără ca sensul să se modifice:

*Wir **geben** den Mitarbeitern **Nachricht**.*	*Noi dăm de știre colaboratorilor.*
*Wir **benachrichtigen** die Mitarbeiter.*	*Noi înștiințăm colaboratorii.*
*Das Theater **brachte** das Stück **zur Aufführung**.*	*Teatrul a reprezentat piesa.*
*Das Theater **führte** das Stück **auf**.*	*Teatrul a reprezentat piesa.*

De regulă, elementele componente ale expresiilor verbale ca purtătoare ale sensului nu pot fi înlocuite prin pronume și nu răspund la întrebări. Prin aceasta ele se deosebesc de complemente. De multe ori, substantivul este articulat cu articolul hotărât sau cu articolul zero; articolul hotărât (fiind), de cele mai multe ori sudat cu prepoziția.

Exemple de locuțiuni verbale

bringen

zur Aufführung bringen	*a reprezenta (o piesă)*
zum Schluß bringen	*a duce la bun sfârșit = a sfârși*
zur Verlegenheit bringen	*a pune în încurcătură*

Observații:

În toate aceste expresii este posibilă înlocuirea verbului *bringen* cu verbul *kommen*, complementul direct devenind subiect:

*Das Theater **bringt** das neue Stück zur Aufführung.*	*Teatrul reprezintă piesa cea nouă.*
*Das neue Stück **kommt** zur Aufführung.*	*Piesa cea nouă este reprezentată.*

geben = a da (în parte și *erteilen = a acorda*)

einen Rat geben	*a da un sfat*
die Erlaubnis geben	*a da / acorda permisiunea*

Observaţii:

În toate aceste expresii este posibilă înlocuirea verbului cu verbul *bekommen* (sau cu *erhalten*), complementul direct devenind subiect:

*Die Mutter **gibt** ihrer Tochter die Erlaubnis zur Reise.*	*Mama îi dă fiicei permisiunea să meargă în excursie.*
*Die Tochter **bekommt** (von der Mutter) die Erlaubnis zur Reise.*	*Fiica primeşte permisiunea (de la mama) să meargă în excursie.*
finden	
Verständins finden	*a găsi înţelegere*
führen	
einen Kampf führen	*a duce o luptă*
zu Ende führen	*a duce la bun sfârşit*
leisten	
Hilfe leisten	*a acorda ajutor*
nehmen	
in Verwahrung nehmen	*a lua în custodie*
setzen	
aufs Spiel setzen	*a pune în joc*
stellen	
zur Diskussion stellen	*a pune în discuţie*
in Frage stellen	*a pune sub semnul întrebării*

Funcţia semantică a locuţiunilor verbale

1. Locuţiunile verbale permit varierea sau nuanţarea aspectului:

(1) Locuţiunea verbală accentuează caracterul durativ al acţiunii:

helfen → Hilfe leisten	*a ajuta → a acorda ajutor*

(2) Folosirea locuţiunii verbale poate avea şi efectul opus, de a conferi procesului caracterul perfectiv, durata sa fiind acum limitată la un moment:

diskutieren → zur Diskussion stellen	*a discuta → a pune în discuţie*
bewegen → in Bewegung setzen	*a mişca → a pune în mişcare*

2. Cu ajutorul locuţiunilor verbale se poate modifica sau nuanţa perspectiva comunicaţională. În timp ce verbul simplu ocupă în mod obligatoriu locul al doilea din propoziţie (indiferent de valoarea sa comunicativă), verbul din locuţiunea prepoziţională formează cu substantivul un fel de cadru prepoziţional. În modul acesta, elementele purtătoare de informaţie (grupul prepoziţional sau substantivul la acuzativ) se deplasează spre sfârşitul propoziţiei, ocupând astfel un loc privilegiat în ce priveşte valoarea comunicativă. Această poziţie revine în mod normal celui mai important element, care exprimă întotdeauna informaţia nouă, esenţialul:

*Der Wissenschaftler **beweist** seine These mit Experimenten und Berechnungen.*	*Cercetătorul îşi dovedeşte teza prin experienţe şi calcule.*
*Der Wissenschaftler **stellt** seine These mit Experimenten und Berechnungen **unter Beweis**.*	*Savantul aduce dovada tezei sale prin experienţe şi calcule.*

3. Cu ajutorul locuţiunilor verbale se poate evita folosirea pasivului:

*Das Buch **ist** von der Kritik **anerkannt** worden.*	*Cartea a fost apreciată de critică.*
*Das Buch **hat Anerkennung** bei der Kritik **gefunden**.*	*Cartea s-a bucurat de aprecierea criticii.*

4. Deoarece locuțiunile verbale au devenit un fel de formule, ele se utilizează de preferință în anumite registre lingvistice, de exemplu în limbajul tehnico-științific.

3. FORMELE NEPERSONALE

3.1. Inventarul de forme

Verbele germane prezintă trei forme nepersonale, diferențiate din punctul de vedere morfologic: infinitivul, participiul I și participiul II

Infinitivul

1. Infinitivul (= infinitivul I activ) se formează adăugând *-en* la rădăcina verbului: În unele cazuri, terminația infinitivului este *-n*:

arbeit-en, schlag-en, komm-en

(1) la verbele cu sufixul *-el* sau *-er*:

wechseln, lächeln, humpeln
zittern, kichern, flimmern

(2) la verbele *sein* și *tun*

2. Alături de infinitivul I (activ) există și infinitivul II (activ), format din participiul II al verbului plus infinitivul I al verbului auxiliar *haben* sau *sein*:

gearbeitet haben, geschlagen haben	*a fi lucrat, a fi lovit*
gekommen sein, eingeschlafen sein	*a fi venit, a fi adormit*

3. Infinitivul activ are și forme corespunzătoare pentru pasiv, deosebite pentru pasivul acțiunii și pasivul stării.

Pasivul acțiunii se formează din participiul II al verbului plus infinitivul I respectiv participiul II al verbului auxiliar *werden*. Participiul II al lui *werden* se folosește fără prefixul *ge-*.

geöffnet werden	*a fi deschis*
geöffnet worden sein	*a fi fost deschis*

Pasivul stării se formează din participiul II al verbului plus infinitivul I respectiv II al verbului auxiliar *sein*:

geöffnet sein	*a fi deschis*
geöffnet worden sein	*a fi fost deschis*

4. În combinație cu o formă personală, infinitivul este invariabil. De multe ori, infinitivul are o serie de sateliți necesari sau care nu sunt ceruți de valența verbului. Subiectul verbului la infinitiv este identic cu subiectul sau cu un complement al verbului finit.

5. Combinațiile alcătuite din forme personale și infinitive pot fi necesare sau facultative. Cele necesare sunt marcate de obicei prin particula *zu*, cele facultative prin *um, anstatt, ohne* plus *zu*. Legăturile necesare dintre verbe personale și infinitive prezintă câteva caracteristici formale

(1) Un număr mic de verbe cer un infinitiv fără *zu*. Dintre acestea fac parte: *dürfen, können, mögen, müssen, sollen, wollen*:

Er wird kommen.	*El va veni.*
Er bleibt stehen.	*El se opreşte.*
Ich lass ihn gehen.	*Îl las să plece.*
Das läßt sich machen.	*Asta se poate face.*

Infinitivul fără *zu* apare şi pe lângă alte câteva verbe, în situaţii speciale:

Er hat sein Auto vor dem Haus stehen.	*El ţine maşina în faţa casei.*
Er hat gut reden.	*Îi convine să vorbească.*
Er ist schwimmen.	*El e la înot.*
Die Spannung macht ihn zittern.	*Tensiunea îl face să tremure.*
Er fand sie auf dem Boden liegen.	*El a găsit-o zăcând pe jos.*
Er legt die Kinder schlafen.	*El culcă copiii.*
Er schickt die Kinder schlafen.	*El trimite copiii la culcare.*
Er geht schwimmen.	*El merge la înot.*

Unele verbe cer un infinitiv cu sau fără *zu*:

Er hat Geige spielen gelernt	*El a învăţat să cânte la vioară.*
Er hat gelernt, sich zu beherrschen.	*El a învăţat să se stăpânească.*

Tot astfel: *heißen, helfen, lehren*

(2) Particula *zu* este urmată nemijlocit de infinitiv:

*Ich hoffe, zu diesem Fest kommen **zu** können.*	*Sper să pot veni la petrecere.*

La verbele cu particulă separabilă, *zu* stă între verb şi particula separabilă:

*Du brauchst das Zimmer nicht ab**zu**bestellen.*	*Nu este nevoie să decomanzi camera de la hotel.*

(3) La timpurile compuse (a) sau în propoziţiile subordonate (b), situaţii în care verbul de conjugat ocupă ultimul loc, infinitivul poate sta în stânga sau (cel mai des) în dreapta verbului:

(a)	*Er hat **zu kommen** versprochen.*	*El a promis că va veni.*
	*Er hat versprochen **zu kommen**.*	*El a promis că va veni.*
(b)	*Wenn ich **zu lesen** aufhöre, gehe ich.*	*Când termin de citit, plec.*
	*Wenn ich aufhöre **zu lesen**, gehe ich.*	*Când termin de citit, plec.*

Infinitivul ocupă în mod obligatoriu poziţia din faţa verbului la verbele cu infinitiv fără *zu*:

*Ich habe nicht **mitfahren** dürfen.*	*N-am avut voie să merg şi eu.*
*Sag mir, wenn du **schwimmen** gehst.*	*Spune-mi când mergi la înot.*

la cele mai multe verbe ajutătoare care cer un infinitiv cu *zu*:

*Er hat das nicht **zu machen** brauchen.*	*El n-a trebuit să facă asta.*
*Du sagst nichts, wenn er darauf **zu sprechen** kommt.*	*Tu nu spui nimic, când aduce vorba despre aceasta.*

(4) În combinație cu un infinitiv, următoarele verbe înlocuiesc la formarea perfectului, mai mult ca perfectului și a infinitivului II participiul II prin infinitiv.

Ich hätte nicht antworten ***können****.* *Eu n-aș fi putut să răspund.*

Folosite în mod absolut, aceste verbe formează perfectul, mai mult ca perfectul și infinitivul II în mod regulat, cu participiul II:

Ich hätte das Gedicht nicht ***gekonnt****.* *Eu n-aș fi știut poezia.*

(5) În propozițiile subordonate, forma finită precedă cele două infinitive care constituie timpurile compuse ale acestor verbe:

Er ärgert sich, weil er das Buch ***hat*** *liegen lassen.* *El se supără fiindcă a pierdut cartea.*

(6) Adesea infinitivul este legat de verbul finit printr-un corelat:

Er achtet ***darauf****, keinen Fehler zu machen.* *El este atent să nu facă vreo greșeală.*

La fel și: *es aufgeben = a renunța, es aushalten = a suporta, es ertragen = a suporta; dazu beitragen = a contribui, sich darauf beschränken = a se limita, daran denken = a se gândi, darauf bestehen = a insista*

Participiul I

Participiul I se formează adăugând un *-d* la infinitiv:

arbeiten-d, schlagen-d, kommen-d

În combinație cu un verb finit, participiul I este invariabil; atunci când stă pe lângă un substantiv, participiul I preia caracteristicile formale ale adjectivului. Participiul I poate fi determinat de alte elemente. Subiectul său logic este exprimat de regulă de subiectul verbului finit.

Participiul II

1. Participiu II al verbelor regulate se formează adăugând sufixul *-t* la rădăcina verbului. Dacă rădăcina se termină în consoana *t* sau *-d*, sufixul este *-et*. Verbele neregulate primesc sufixul *-en*, în plus, ele își modifică vocala din rădăcină. Multe verbe primesc totodată prefixul *ge-*:

ge-lob-t, ge-arbeit-et
ge-troff-en, ge-leg-en

2. În legătură cu folosirea prefixului *ge-* se va ține seama de următoarele reguli:

(1) Primesc prefixul *ge-* la participiul II

[1]toate verbele simple, accentuate pe prima silabă:

bauen – gebaut, gehen – gegangen

toate verbele derivate sau compuse, accentuate pe primul element, dacă este separabil (prefixul *ge-* se intercalează între acesta și verb):

anhören – angehört, herausgehen – herausgegangen
kennenlernen – kennengelernt

un grup de verbe compuse, accentuate pe primul element

frühstücken – gefrühstückt

---

[1] Scrierea cu aldine marchează, în acest paragraf, accentul.

La fel: *kennzeichnen, rechtfertigen, wetteifern*

(2) Următoarele verbe formează participiul II fără prefixul *ge-*:

toate verbele derivate respectiv compuse cu elemente neaccentuate şi neseparabile.

bestellen – bestellt; erzählen – erzählt; zerreißen – zerreisst; offenbaren – offenbart; vollbringen – vollbracht; widerlegen – widerlegt

o serie de verbe (verbele formate cu sufixul *-ieren* şi alte câteva) care nu sunt accentuate pe prima silabă:

akzeptieren – akzeptiert; studieren – studiert; prophezeien – prophezeit; schmarotzen – schmarotzt

Observaţii:

Nu primesc prefixul *ge-* nici verbele cu particulă separabilă, accentuată, derivate, având deja un prefix neseparabil:

abbestellen – abbestellt
einstudieren – einstudiert

(3) Verbele compuse cu *durch-, hinter-, über-, um-, unter-, wider-, voll-* formează participiul II fie cu, fie fără prefixul *ge-*. Atunci când primul element este accentuat şi separabil, prefixul *ge-* se intercalează între acesta şi verb. Dacă primul element este neaccentuat şi neseparabil, participiul II se formează fără prefixul *ge-* (vezi cap. Verbele cu particule separabile, § 1.9).

3. Din punct de vedere sintactic, participiul II se comportă ca şi participiul I. În cadrul complexelor verbale este inflexibil; atunci când determină un substantiv preia caracteristicile adjectivului. Participiul II poate primi diverse determinări necesare sau facultative. Subiectul său logic este de regulă subiectul formei finite.

3.2. Sintaxa formelor nepersonale

Infinitivul

De regulă, infinitivul stă pe lângă un verb finit. Ca excepţie găsim combinaţiile de infinitive cu substantive (1) şi folosirea infinitivului izolat cu valoare de imperativ (2). De cele mai multe ori totuşi şi la baza acestora sunt construcţii verbale:

*Es war unsere **Hoffnung**, ihn bald wiederzusehen.*	*Speranţa noastră era să-l revedem curând.*
(1) *Wir **hofften**, ihn bald wiederzusehen.*	*Speram să-l revedem curând.*
Aufstehen!	*Deşteptarea!*
(2) *Sie **sollen** aufstehen!*	*Vă ordon să vă sculaţi.*

Combinaţiile infinitivului cu alte verbe sunt necesare (cerute de valenţa verbului) sau libere (independente de valenţa verbului). Verbul finit din combinaţiile necesare poate fi un verb auxiliar (1) sau un verb predicativ (2), cel din combinaţiile libere este întotdeauna un verb predicativ (3)

(1) Verbul finit este un verb auxiliar. Infinitivul este precedat de *zu* sau nu:

*Ich habe **zu tun**.*	*Am de lucru.*
*Er will **kommen**.*	*El vrea să vină.*

Toate verbele la infinitiv se pot combina cu un verb auxiliar. În schimb, numărul verbelor care pot funcționa ca auxiliare este strict delimitat (vezi cap. Verbele auxiliare, § 1.4)

2. Atât verbul finit cât şi infinitivul sunt verbe predicative. Infinitivul este precedat de *zu* sau nu:

Ich höre ihn ***kommen***.	*Îl aud venind.*
Ich bitte ihn ***zu kommen***.	*Îl rog să vină.*

Toate verbele la infinitiv se pot combina cu forma personală a unui verb predicativ. În schimb, numărul verbelor a căror formă finită se poate combina cu un infinitiv este limitat. Ele constituie o grupă eterogenă:

(1) O primă grupă o formează combinațiile cu două subiecte logice. Subiectul logic al infinitivului apare ca un complement la cazul acuzativ sau dativ al verbului finit:

1) Ich habe ***ihn*** *beauftragt, die Briefe abzuholen.*	*L-am însărcinat să aducă scrisorile.*
2) Ich habe ihn beauftragt, daß ***er*** *die Briefe abholt.*	*L-am însărcinat să aducă scrisorile.*
3) Ich habe ***ihm*** *aufgetragen, die Briefe abzuholen.*	*I-am dat sarcina să aducă scrisorile.*
4) Ich habe ihm aufgetragen, daß ***er*** *die Briefe aubholt.*	*I-am dat sarcina să aducă scrisorile.*

Exemple de verbe al căror subiect este complementul la acuzativ sunt:

abhalten = a reține, anflehen = a implora, anregen = a inspira, anspornen = a îmboldi, auffordern = a îndemna, a invita; aufrufen = a chema, beauftragen = a însărcina, berechtigen = a îndreptăți, beschuldigen = a acuza, beschwören = a implora, bitten = a ruga, einladen = a invita, ermächtigen = a împuternici, hindern = a împiedica, überreden = a convinge, warnen = a avertiza, zwingen = a constrânge

Exemple de verbe al căror subiect logic este complementul la dativ sunt:

abraten = a deconsilia, angewöhnen = a obișnui, auftragen = a însărcina, befehlen = a ordona, empfehlen = a recomanda, erlauben = a permite, ermöglichen = a permite, gestatten = a permite, raten = a sfătui, telegraphieren = a telegrafia, untersagen = a interzice, verbieten = a interzice, vorwerfen = a reproșa, zuraten = a sfătui, zureden = a convinge

(2) O a doua grupă o formează combinațiile având același subiect logic:

Ich hoffe, Sie bald wiederzusehen.	*Sper a vă revedea / să vă revăd curând.*
Ich *hoffe, daß* ***ich*** *Sie bald wiedersehe.*	*Sper că vă voi revedea curând.*

Din această grupă mai fac parte:

ablehnen = a refuza, anfangen = a începe, aufhören = a înceta, beabsichtigen = a intenționa, beginnen = a începe, behaupten = a afirma, a pretinde; beitragen = a contribui, bereuen = a refuza, beschließen = a decide, dienen = a servi, drohen = a amenința, erklären = a declara, ertragen = a suporta, erwägen = cântări,

erwarten = a aştepta, fortfahren = a continua, fürchten = a se teme, glauben = a crede, hoffen = a spera, leugnen = a nega, lieben = a prefera, neigen = a tinde, planen = a plănui, schwören = a jura, streben = a năzui, träumen = a visa, verdienen = a merita, vergessen = a uita, verlernen = a se dezobişnui, vermeiden = a evita, versichern = a asigura, versprechen = a promite, versuchen = a încerca, verzichten = a renunța, vorhaben = a intenționa, wagen = a cuteza, wünschen = a dori, zugeben = a adminte

Tot aici intră unele verbe reflexive:

sich + A

anstrengen = a se obosi, beeilen = a se grăbi, begnügen = a se mulțumi, bemiihen = a se obosi, entschließen = a se hotărî, freuen = a se bucura, hüten = a se feri, schämen = a se ruşina, sehnen = a-i fi dor, weigern = a se opune, wundern = a se mira

(3) O a treia grupă o formează combinațiile care pot avea fie un subiect logic comun fie două subiecte logice, în funcție de sensul verbului la infinitiv:

(1) Ich habe ihr angeboten, die Kette zu bezahlen. — *M-am oferit să-i plătesc lănțişorul.*

*(2) **Ich** habe ihr angeboten, daß **ich** die Kette bezahle.* — *M-am oferit să-i plătesc lănțişorul.*

(3) Ich habe ihr angeboten, bei mir zu wohnen. — *I-am oferit să locuiască la mine*

*(4) **Ich** habe ihr angeboten, daß **sie** bei mir wohnt.* — *I-am oferit să locuiască la mine..*

Alte exemple sunt: *beantragen = a solicita, fordern = a cere, verlangen = a cere, vorschlagen = a propune.*

3. În timp ce numărul verbelor care cer un infinitiv cu sau fără *zu este* limitat, combinațiile dintre un verb finit şi un infinitiv cu *um zu, anstatt zu* şi *ohne zu* nu sunt supuse unor restricții sintactice. Aceste infinitive realizează circumstanțiale care pot determina absolut orice verb:

Er hat sich eine Kinokarte gekauft, — ***um** sich den neuen Film anzusehen.*

*Er ist ins Kino gegangen Hause **zu,*** — ***anstatt** nach Hause **zu** gehen.*

Er hat sich mit Hans verabredet, — ***ohne** mir Beschied **zu** geben.*

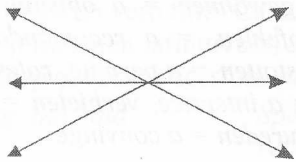

El şi-a cumpărat un bilet — *ca să vadă noul film.*

El s-a dus la cinema — *în loc să meargă acasă.*

El şi-a dat întâlnire cu Hans — *fără să-mi spună mie.*

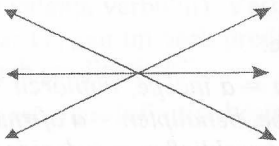

Participiul I

Participiul I apare în combinații cu un verb finit și cu un substantiv.

1. Participiu I în combinație cu un verb finit

Participiul I se combină în mod necesar cu verbul finit *sein* (în parte și cu verbele *bleiben* și *werden*). Combinațiile libere au loc cu formele finite ale unor verbe predicative.

Numărul verbelor al căror participiu I se combină cu verbul *sein* este limitat:

Die Krankheit ist ***ansteckend.*** *Boala este molipsitoare.*

Alte exemple sunt: *anstrengend = obositor, drückend = apăsător, entscheidend = hotărâtor, glühend = fierbinte, arzător; kränkend = jignitor*

Unele combinații ale verbului *sein* cu un participiu I sunt de fapt combinații cu participii devenite adjective, cu funcția de nume predicativ:

Der Film ist ***spannend.*** *Filmul este captivant.*

În ce privește combinațiile verbelor predicative cu un participiu I nu există restricții sintactice. Este vorba de utilizarea adverbială a participiului. Sensul acestuia este activ. Acțiunea denumită de participiu are loc simultan cu cea denumită de verbul finit.

Sie diskutierte ***überzeugend.*** *Ea a vorbit convingător.*
Sie diskutierte und überzeugte. *Ea a vorbit și a convins.*

În plus, participiile adjectivate pot fi circumstanțiale de mod:

Das Institut sucht ***dringend*** *eine Schreibkraft.* *Institutul caută urgent o dactilografă.*

2. Participiul I în combinație cu un substantiv

În combinație cu un substantiv, participiul I îndeplinește funcția de atribut liber (vezi cap. 10, Atributul)

Participiul II

Participiul II apare în combinații cu un verb finit și cu un substantiv.

1. Participiul II în combinație cu un verb finit

Participiul II apare în combinații necesare cu formele finite ale verbelor *haben, sein* și *werden.*

Sensul participiului II în combinație cu un verb auxiliar poate fi activ (1, 2) sau pasiv, respectiv reflexiv (3, 4):

perfectul activ

(1) Der Student hat gearbeitet. *Studentul a lucrat.*
Der Student arbeitet. *Studentul lucrează.*
(2) Das Mädchen ist gelaufen. *Fata a alergat.*
Das Mädchen läuft. *Fata aleargă.*

Prezent pasivul stării / reflexivul stării

(3) Das Kind ist gewaschen. *Copilul este spălat.*
Man wäscht das Kind. *Cineva spală copilul.*
Das Kind wäscht sich. *Copilul se spală.*

Prezentul pasivul acțiunii

(4) Das Kind wird gewaschen.	*Copilul este spălat.*
Man wäscht das Kind.	*Cineva spală copilul.*

Unele combinații ale verbului *sein* cu un participiu II sunt de fapt combinații cu participii devenite adjective, cu funcția de nume predicativ:

Ich bin über sein Benehmen ***betroffen.***	*Sunt uluit de purtarea lui.*

Combinațiile participiului II cu forme finite ale unor verbe predicative nu sunt supuse unor restricții semantice. Aceste forme cu funcție de circumstanțial pot avea sens activ (1) sau pasiv (2). Acțiunea exprimată de participiu este de regulă anterioară acțiunii verbului predicativ.

(1) Er steht gebückt.	*El stă aplecat.*
Er steht. Er hat sich gebückt.	*El stă în picioare. El s-a aplecat.*
(2) Er geht gehetzt.	*El pleacă alungat.*
Er geht. Man hat ihn gehetzt.	*El pleacă. Cineva l-a alungat.*

Pe lângă acestea găsim şi participii II cu funcție de adjectiv folosit adverbial.

Mein Freund spielt ***geschickt*** *Billard.* *Prietenul meu joacă iscusit biliard.*

2. Participiul II în combinație cu un substantiv

În combinație cu un substantiv, participiul II îndeplinește funcția de atribut liber (vezi cap. 10, Atributul)

4. VERBELE AUXILIARE

4.1. Inventarul de forme

Verbele auxiliare care se folosesc cu infinitivul / participiul II

	Indicativ		Subjonctiv	
	Prezent	Preterit	Prezent	Preterit
ich	*habe*	*hatte*	*habe*	*hätte*
du	*hast*	*hattest*	*habest*	*hättest*
er, sie, es	*hat*	*hatte*	*habe*	*hätte*
wir	*haben*	*hatten*	*haben*	*hätten*
ihr	*habt*	*hattet*	*habet*	*hättet*
sie	*haben*	*hatten*	*haben*	*hätten*

	Prezent	Preterit	Prezent	Preterit
ich	*bin*	*war*	*sei*	*wäre*
du	*bist*	*warst*	*seiest*	*wärest*
er, sie, es	*ist*	*war*	*sei*	*wäre*
wir	*sind*	*waren*	*seien*	*wäre*
ihr	*seid*	*wart*	*seiet*	*wäret*
sie	*sind*	*waren*	*seien*	*wären*

	Prezent	Preterit	Prezent	Preterit
ich	*werde*	*wurde*	*werde*	*würde*
du	*wirst*	*wurdest*	*werdest*	*würdest*
er, sie, es	*wird*	*wurde*	*werde*	*würde*
wir	*werden*	*wurden*	*werden*	*würden*
ihr	*werdet*	*wurdet*	*werdet*	*würdet*
sie	*werden*	*wurden*	*werden*	*würden*

Verbele auxiliare care cer infinitivul

	Prezent	Preterit	Prezent	Preterit
ich	*darf*	*durfte*	*dürfe*	*dürfte*
du	*darfst*	*durftest*	*dürfest*	*dürftest*
er, sie, es	*darf*	*durfte*	*dürfe*	*dürfte*
wir	*dürfen*	*durften*	*dürfen*	*dürften*
ihr	*dürft*	*durftet*	*dürfet*	*dürftet*
sie	*dürfen*	*durften*	*dürfen*	*dürften*

	Prezent	Preterit	Prezent	Preterit
ich	*kann*	*konnte*	*könne*	*könnte*
du	*kannst*	*konntest*	*könnest*	*könntest*
er, sie, es	*kann*	*konnte*	*könne*	*könnte*
wir	*können*	*konnten*	*können*	*könnten*
ihr	*könnt*	*konntet*	*könnet*	*könntet*
sie	*können*	*konnten*	*können*	*könnten*

	Prezent	Preterit	Prezent	Preterit
ich	*mag*	*mochte*	*möge*	*möchte*
du	*magst*	*mochtest*	*mögest*	*möchtest*
er, sie, es	*mag*	*mochte*	*möge*	*möchte*
wir	*mögen*	*mochten*	*mögen*	*möchten*
ihr	*mögt*	*mochtet*	*möget*	*möchtet*
sie	*mögen*	*mochten*	*mögen*	*möchten*

	Prezent	Preterit	Prezent	Preterit
ich	*muß*	*mußte*	*müsse*	*müßte*
du	*mußt*	*mußtest*	*müssest*	*müßtest*
er, sie, es	*muß*	*mußte*	*müsse*	*müßte*
wir	*müssen*	*mußten*	*müssen*	*müßten*
ihr	*müßt*	*mußtet*	*müsset*	*müßtet*
sie	*müssen*	*mußten*	*müssen*	*müßten*

	Prezent	Preterit	Prezent	Preterit
ich	*soll*	*sollte*	*solle*	*sollte*
du	*sollst*	*solltest*	*sollest*	*solltest*
er, sie, es	*soll*	*sollte*	*solle*	*sollte*
wir	*sollen*	*sollten*	*sollen*	*sollten*
ihr	*sollt*	*solltet*	*sollet*	*solltet*
sie	*sollen*	*sollten*	*sollen*	*sollten*

	Prezent	Preterit	Prezent	Preterit
ich	*will*	*wollte*	*wolle*	*wollte*
du	*willst*	*wolltest*	*wollest*	*wolltest*
er, sie, es	*will*	*wollte*	*wolle*	*wollte*
wir	*wollen*	*wollten*	*wollen*	*wollten*
ihr	*wollt*	*wolltet*	*wollet*	*wolltet*
sie	*wollen*	*wollten*	*wollen*	*wollten*

Observații:

Atunci când verbele auxiliare se combină cu un infinitiv, apar unele probleme specifice (vezi Formele nepersonale, § 1.3)

4.2. Sintaxa verbelor auxiliare

1. Participiul I şi II

Dintre verbele auxiliare, numai *sein* (parțial şi *bleiben* şi *werden*) se combină cu participiul I al câtorva verbe. Aceste participii se deosebesc de adjectivele provenite de la participii doar prin aceea că predicatele respective pot fi transformate în structuri verbale.

*Die Krankheit ist **ansteckend**.*	*Boala este molipsitoare.*
Die Krankheit steckt an.	*Boala molipseşte.*
Der Film ist spannend.	*Filmul este antrenant.*
**Der Film spannt.*	*Filmul antrenează.*

Participiul II al verbelor predicative se poate combina numai cu verbele auxiliare *haben, sein* şi *werden*. Primele două servesc la formarea perfectului, a mai mult ca perfectului şi a infinitivului II. În plus, *sein* serveşte şi la formarea pasivului stării, respectiv a reflexivului pasiv. Cu ajutorul verbului *werden* se formează pasivul acțiunii. Aceste situații trebuie deosebite de cele în care *sein* (în parte şi *werden*) funcționează ca verbe predicative în combinație cu un participiu II devenit adjectiv:

Er ist geschickt.	*El este iscusit.*

2. Infinitivul

În ce priveşte combinațiile verbelor auxiliare cu infinitivul se disting două grupe principale:

(1) *haben, sein, werden* (cu infinitivul şi participiul II)

(2) verbele modale: *dürfen, können, mögen, müssen, sollen, wollen* (numai cu infinitivul)

Pe lângă acestea există un mic grup de verbe care se comportă în general ca verbele din (2), fără a prezenta însă caracteristicile formale ale acestora:

Er braucht nicht zu kommen.	*El nu trebuie să vină.*
Das Haus droht einzustürzen.	*Casa amenință să se prăbușească.*
Er pflegt zu spät zu kommen.	*El obișnuiește să întârzie.*
Er scheint sie zu kennen.	*El pare să o cunoască.*
Er verspricht ein guter Lehrer zu werden.	*El promite să devină un bun profesor.*
Er versteht sich zu benehmen.	*El știe să se poarte.*
Er weiß viel zu erzählen.	*El știe să povestească mult.*

4.3. Caracteristicile semantice ale verbelor auxiliare

Verbele auxiliare care se combină cu infinitivul și participiul II

1. ***haben***

Varianta 1: *haben* + participiul II (= trecut)

*Ich **habe** das Buch **gelesen**.* *Eu am citit cartea.*

haben + participiul II servește la formarea perfectului, a mai mult ca perfectului și a infinitivului (alături de *sein*)

Varianta 2: *haben* + infinitiv cu *zu* (1) necesitatea; (2) posibilitatea; (3) îndreptățirea

(1) *Ich **habe** mit dir **zu reden**.*	*Am de vorbit cu tine (trebuie să vorbesc cu tine).*
(2) *Was **hast** du **zu berichten?***	*Ce ai de relatat? (Ce poți să relatezi?)*
(3) *Du **hast** mir nichts **zu befehlen**.*	*Tu n-ai ce să-mi comanzi mie. (Nu ai dreptul să-mi comanzi).*

În opoziție cu varianta 3 a lui *sein*, această variantă a lui *haben* are sens activ. Subiectul acțiunii este de cele mai multe ori o persoană.

2. ***sein***

Varianta 1: *sein* + participiul II (= trecut)

*Ich **bin** gestern spät **eingeschlafen**.* *Ieri am adormit târziu.*

sein + Participiul II servește la formarea perfectului, mai mult ca perfectului și a infinitivului II (alături de *haben*)

Varianta 2: *sein* + participiul II (= pasivul stării / pasivul reflexiv)

*Der Brief ist **geschrieben**.*	*Scrisoarea este scrisă.*
*Das Mädchen **ist verliebt**.*	*Fata este îndrăgostită.*

Combinațiile verbului *sein* cu participiul II nu exprimă pasivul stării în cazurile în care ele nu prezintă caracteristica „trecut" (Varianta 1).

Varianta 3: *sein* + infinitiv cu *zu* [= (1) necesitatea; (2) posibilitatea].

(1) Eine weitere Verzögerung der Arbeit ***ist*** *unbedingt* ***zu vermeiden.***
Trebuie evitată neapărat o nouă întârziere a lucrării.

(2) Die Arbeit ***ist*** *in drei Tagen* ***zu schaffen.***
Lucrarea trebuie făcută în trei zile.

Spre deosebire de varianta 2 a lui *haben*, această variantă are sens pasiv. Subiectul acțiunii nu este de obicei o persoană.

3. ***werden***

Varianta 1: *werden* + participiul II (= pasivul acțiunii)

Die Haustür ***wird*** *jeden Abend um acht* ***verschlossen.***
Ușa de la intrare se închide în fiecare seară la ora opt.

werden + participiul II servește la formarea pasivului acțiunii. La perfect, mai mult ca perfect și infinitiv, verbul auxiliar are forma *worden*.

Varianta 2: *werden* + infinitiv fără *zu* = viitor)

Wir ***werden*** *am Wochenende* ***verreisen.***
La sfârșitul săptămânii vom pleca.

In drei Monaten ***werden*** *wir die Arbeit* ***geschafft haben.***
In trei luni vom fi terminat lucrarea.

werden + infinitivul I / II servește la formarea viitorului / viitorului anterior.

Verbele auxiliare care se combină cu infinitivul / –

1. ***dürfen***

Varianta 1 (= permisiunea, îndreptățirea)

Darf ich Sie wieder besuchen?
Pot / Îmi permiteți să vă mai vizitez?

Varianta 2: (presupunerea)

Es dürfte nicht leicht sein, ihn zu überzeugen.
Se poate să nu fie așa de ușor să-l convingem.

Această variantă se limitează la preteritul conjunctiv. Presupunerea exprimată prin *dürfen* are un grad de siguranță sporit față de cele exprimate cu verbele *können* (varianta 3) și *mögen* (varianta 1), dar inferior celei realizate cu *müssen* (varianta 3).

2. ***können***

Varianta 1 (= posibilitatea)

Ich konnte den Zug nicht mehr erreichen.
N-am mai putut prinde trenul.

Varianta 2 (= capacitatea)

Er kann schwimmen.
El știe să înoate.

În timp ce cu ajutorul verbului *können* (= posibilitatea) se confirmă existența condițiilor obiective pentru realizarea acțiunii (respectiv inexistența acestora în propozițiile negative), cu ajutorul lui *können* (= capacitatea) se menționează condițiile subiective.

Varianta 3 (= presupunerea)

Sie könnten mit Ihrer Behauptung recht haben.
S-ar putea să aveți dreptate cu afirmația dumneavoastră.

Cu ajutorul lui *können* se exprimă faptul că vorbitorul priveşte realizarea acţiunii ca posibilă doar în anumite condiţii.

Varianta 4 (= permisiunea)

Sie können gehen. — *Puteţi pleca.*

Verbul *können* se foloseşte (mai ales în limbajul colocvial) în locul verbului *dürfen* (varianta 1)

3. ***mögen***

Varianta 1 (= presupunerea)

Du magst recht haben. — *S-ar putea să ai dreptate.*

Verbul *mögen* exprimă o presupunere numai la indicativ.

Varianta 2 (= dorinţa, plăcerea)

Ich möchte Bulgarien kennenlernen. — *Aş vrea să cunosc Bulgaria.*

În varianta 2 se foloseşte mai ales subjonctivul preterit al verbului *mögen*, pentru acţiuni prezente (pentru acţiuni trecute nu se poate folosi decât *wollen*). În propoziţiile negative, formele de indicativ ale lui *mögen* exprimă neplăcerea. Această variantă nu se poate realiza cu subjonctivul prezent.

Varianta 3 (= hotărârea)

Das Zeichen y möge die zu suchende Größe sein. — *Fie y termenul ce trebuie căutat.*

Verbul *mögen* îl înlocuieşte uneori pe *sollen* pentru a exprima o hotărâre. Această variantă se realizează numai cu subjonctivul prezent, subjonctivul preterit nefiind permis.

Varianta 4 (= vorbirea indirectă)

Er hat mir gesagt, ich möge auf ihn warten. — *El mi-a spus să-l aştept.*

Această variantă serveşte pentru a exprima o rugăminte sau o dorinţă în vorbirea indirectă. Este o formă mai politicoasă decât cea cu *sollen* (varianta 3). Sensul acesta se poate realiza numai cu subjonctivul.

Varianta 5: (= propoziţia concesivă)

Mag es auch kalt sein, er zieht keinen Mantel an. — *Poate să fie oricât de frig, el nu se îmbracă cu paltonul.*

Verbul *mögen* îi conferă propoziţiei concesive o conotaţie ipotetică (comparabilă cu *sollen* in propoziţia condiţională). Acest sens nu se poate realiza cu preteritul subjonctivului.

4. ***müssen***

Varianta 1 (= necesitatea)

Er muß sich beeilen, wenn er den Zug noch erreichen will. — *Trebuie să se grăbească, dacă vrea să mai prindă trenul.*

Negarea necesităţii (ca şi limitarea necesităţii prin *nur* şi *kaum*) se exprimă adesea cu *brauchen + zu* (cu negaţie respectiv cu *nur, kaum*) .

Varianta 2 (= îndemnul)

Du mußt dir den neuen Film anschauen. — *Trebuie să vezi noul film.*

În această variantă, verbul *müssen* înlocuieşte imperativul.

Varianta 3 (= presupunere sigură, siguranţa)

Er muß krank sein. — *Trebuie să fie bolnav.*

5. ***sollen***

Varianta 1 (= sarcină, datorie, prevedere)

Ich soll Ihnen den Brief übergeben. — *Trebuie să vă predau scrisoarea aceasta.*

Jeder soll nach seinen Kräften mittun. — *Fiecare trebuie să lucreze după puterile lui.*

Între varianta 1 a lui *sollen* şi varianta 1 a lui *müssen* există puncte comune. Deosebirea generală poate fi formulată astfel: în timp ce *müssen* desemnează o necesitate obiectivă, *sollen* exprimă o necesitate condiţionată de o altă persoană, de un principiu moral, de o normă socială etc.:

Ich muß heute noch arbeiten weil ich morgen Prüfung habe). — *Trebuie să mai lucrez (fiindcă mâine am examen).*

Ich soll heute noch arbeiten weil es der Dozent gesagt hat). — *Ar trebui să mai lucrez (aşa a spus profesorul).*

Prin natura sa, *sollen* constituie modul de exprimare indirectă a imperativului. Verbul *sollen* ne comunică mai puţin despre realizarea acţiunii decât *müssen*.

Varianta 2 (= aserţiune)

Er soll krank sein. — *Se spune că este bolnav.*

Verbul *sollen* (= aserţiune) este complementar cu *wollen* (= aserţiune): *wollen* = aserţiunea subiectului; *sollen* = aserţiunea unei alte persoane decât subiectul şi decât vorbitorul.

Varianta 3 (= vorbirea indirectă)

Er hat mir gesagt, ich soll nicht auf ihn warten. — *El mi-a spus să nu-l aştept.*

Această variantă serveşte ca expresie a unui îndemn în vorbirea indirectă (compară şi *mögen*, varianta 4)

Varianta 4 (= viitor)

Jahrelang unternahm er nichts. Das sollte sich später rächen. — *Ani de zile n-a întreprins nimic. Asta avea să se răzbune, mai târziu.*

Această variantă este posibilă numai cu preteritul indicativ. Ea accentuează posterioritatea în planul narativ al preteritului (viitorul în trecut)

Varianta 5: (= recomandare)

Du solltest dir den neuen Film ansehen. — *Ar trebui să vezi noul film.*

Această variantă se realizează numai cu preteritul subjonctivului, servind pentru a înlocui imperativul, ca şi *müssen*, (varianta 2) dar mai slabă.

Varianta 6 (= propoziţia condiţională)

Solltest du ihn sehen, grüße ihn von mir. — *În caz că-l vezi, salută-l din partea mea.*

Verbul *sollen* îi conferă propoziției condiționale o conotație ipotetică (comparabilă cu *mögen* în propoziția concesivă). Acest sens este posibil numai la preteritul subjonctivului.

6. ***wollen***

Varianta 1 (= voința, intenția)

Ich will das Buch kaufen. — *Vreau să cumpăr cartea (am intenția să o cumpăr).*

Varianta 2 (= voința nerealizată)

Ich wollte sie fragen, aber er hielt mich zurück. — *Am vrut să o întreb, dar el m-a oprit.*

această variantă a celei de mai sus cere o coordonare adversativă cu *aber*, *doch* etc.

Varianta 3 (= viitorul)

Ich will hier warten, bis du kommst. — *Am să aştept aici până vii.*

Ca şi *werden*, verbul *wollen* poate servi la exprimarea viitorului, deosebindu-se prin aceea că principala componentă semantică a lui *wollen* (voință, intenție) se păstrează într-o oarecare măsură. *Wollen* este obligatoriu pentru viitor în construcțiile infinitivale.

Er hat zugesagt, daß er die Arbeit ausführen ***wird.*** — *El a promis că va face lucrarea.*

Er hat zugesagt, die Arbeit ausführen ***zu wollen.*** — *El a promis să facă lucrarea.*

Varianta 4 (= asertiune)

Er will sie später wieder getroffen haben. — *El afirmă că ar mai fi întâlnit-o.*

Asertiunea cu *wollen* este posibilă numai cu referire la acțiuni trecute. Pentru diferența față de *sollen* vezi mai sus.

Varianta 5: (propoziție condițională, propoziție comparativă)

Es würde zu weit führen, wollten wir auf alle Fragen ausführlich eingehen. — *Ne-ar duce prea departe, dacă ar fi să răspundem amănunțit la toate întrebările.*

Es sieht so aus, als wollte er jeden Moment einschlafen. — *Se pare că s-ar putea să adoarmă din clipă în clipă.*

Propoziția condițională ireală şi propoziția comparativă ireală cu *wollen* la preteritul subjonctiv sau la mai mult ca perfectul conjunctiv sunt variante stilistice ale propozițiilor respective fără *wollen*.

Varianta 6 (= hotărârea)

Der Aufsatz will nur einen kurzen Überblick geben. — *Referatul urmăreşte să ofere doar o scurtă privire.*

Folosirea lui *wollen* pentru a exprima o hotărâre constituie o variată stilistică a variantei 1 de la *sollen*. Subiectul nu poate fi o persoană.

Varianta 7 (= necesitatea)

Dieser komplizierte Prozeß will gemeistert sein. — *Acest proces complicat trebuie stăpânit.*

Varianta aceasta se utilizează de cele mai multe ori cu subiecte nepersonal şi cu infinitivul pasivului stării. Este vorba despre o variantă stilistică a lui *müssen* (Varianta 1) cu infinitivul pasivului acţiunii.

Diferite verbe auxiliare servesc pentru a exprima sensuri asemănătoare. Acest lucru se poate vedea din tabelul de mai jos:

Verb auxiliar	Trecut	Viitor	Pasiv	Posibilitatea Capacitatea	Necesitatea	Certitudinea, datoria	Permisiunea dreptul	Voinţa, dorinţa	Afirmaţia	Ipoteza
haben	+			+	+		+			
sein	+		+	+	+					
werden		+	+							
dürfen							+			+
können				+			+			+
mögen						+		+		+
müssen					+	+				+
sollen		+				+			+	
wollen		+			+	+		+	+	

5. TIMPURILE VERBULUI

5.1. Inventarul de forme

În limba germană există cinci timpuri gramaticale: prezentul, preteritul, perfectul, mai mult ca perfectul, viitorul şi viitorul anterior.

Conjugarea verbelor la aceste timpuri a fost prezentată în § 1.1.

Formarea perfectului şi a mai mult ca perfectului cu auxiliarele *haben* şi *sein*

1. Următoarele clase de verbe formează perfectul şi mai mult ca perfectul cu auxiliarul *haben*:

(1) verbele **tranzitive**:

*Er **hat** die Ausstellung **besucht**.* *El a vizitat expoziţia.*

Observaţii:

Verbele tranzitive formează perfectul şi mai mult ca perfectul cu auxiliarul *haben* şi când sunt folosite intranzitiv, când obiectul acţiunii *nu este* numit în propoziţie:

Mutter hat gegessen. *Mama a mâncat.*

(2) verbele care cer un complement în cazul acuzativ, fără ca acesta să fie complement direct:

*Der Schüler **hat** eine gute Note **bekommen**.* *Elevul a primit o notă bună.*

(3) verbele **reflexive**:

*Er **hat sich** über das Geschenk gefreut.* — *El s-a bucurat de cadou.*

(4) verbele **modale**:

*Der Junge **hat** ins Kino gehen **wollen**.* — *Băiatul a vrut să meargă la film.*

(5) verbele **impersonale**:

*Gestern **hat** es geregnet und geblitzt.* — *Ieri a plouat şi a fulgerat.*

(6) verbele **intranzitive** de aspect **durativ**:

*Das Kind **hat** genug geschlafen.* — *Copilul a dormit destul.*

2. Următoarele clase de verbe formează perfectul şi mai mult ca perfectul cu auxiliarul *sein*:

(1) verbele **intranzitive** de aspect **perfectiv**:

*Der Kranke **ist** aufgewacht.* — *Pacientul s-a trezit.*

(2) verbele de mişcare care exprimă o deplasare în spaţiu:

*Der Gast **ist** pünktlich gekommen.* — *Oaspetele a sosit la timp.*

(3) verbele *sein* şi *bleiben:*

*Er **ist** lange im Ausland gewesen.* — *El a fost multă vreme în străinătate.*

*Er **ist** bis ins hohe Alter Sportler geblieben.* — *El a rămas sportiv până la o vârstă înaintată.*

(4) alte câteva verbe:

*Auf meiner Straße **ist** ein Unfall passiert.* — *Pe strada mea s-a petrecut un accident.*

Alte exemple: *geschehen, vorkommen, auffallen*

3. Verbe care formează prefectul şi mai mult ca perfectul cu *haben* şi/sau *sein*

(1) Câteva verbe de mişcare formează perfectul cu *haben* când acţiunea este privită ca durativă, în desfăşurare şi cu *sein* când acţiunea este privită ca încheiată, cu referire la ţelul deplasării:

*Er **hat** zwei Stunden geschwommen.* — *El a înotat două ore.*

*Er **ist** an das andere Ufer geschwommen.* — *El a înotat până la celălalt mal.*

Alte exemple: *paddeln, reiten, rudern, fliegen, tanzen*

(2) Unele verbe prezintă variante diferite în ceea ce priveşte sensul şi valenţa şi se combină fie cu auxiliarul *haben*, fie cu *sein*, după cum sunt tranzitive sau intranzitive:

*Er **hat** die Blume abgebrochen.* — *El a rupt floarea.*

*Die Blume **ist** abgebrochen.* — *Floarea s-a rupt.*

5.2. Sistemul timpurilor gramaticale şi timpul obiectiv

1. Nu se poate spune că celor şase timpuri gramaticale le corespund exact şase sensuri.

(1) Pe de o parte, timpul nu se exprimă numai prin timpuri gramaticale, ci şi prin mijloace lexicale:

***Jetzt** bringt er das Buch.*	*Acum aduce el cartea.*
***Morgen** bringt er das Buch.*	*Mâine aduce el cartea.*

(2) Pe de altă parte, timpurile gramaticale nu exprimă numai timpul, ci au şi componente modale:

*Der Gast **wird** noch nicht **angekommen sein**.*	*Oaspetele nu va fi sosit încă.*

În acest exemplu, interpretarea temporală a propoziţiei este însoţită de un factor modal, exprimând o presupunere cu privire la ceva trecut.

2. Pentru a putea descrie raporturile complexe dintre timpul obiectiv şi formele gramaticale este necesar să se ţină seamă de următoarele caracteristici temporale în descrierea diferitelor sensuri ale fiecărui timp gramatical:

(1) **Timpul acţiunii**, adică timpul real, obiectiv, care îi corespunde verbului respectiv în realitate, de exemplu timpul obiectiv în care cineva lucrează sau merge, când în propoziţiile respective apar verbele *a lucra* sau *a merge*;

(2) **Timpul vorbirii,** adică momentul în care propoziţia respectivă este pronunţată sau scrisă; exceptând vorbirea directă în naraţiuni, timpul vorbirii coincide cu prezentul vorbitorului;

(3) **Timpul de referinţă**, adică timpul la care se referă vorbitorul:

Bis Sonntag wird er sich das Buch gekauft haben.	*Până duminică îşi va fi cumpărat cartea.*
Bis Sonntag hat er sich das Buch gekauft.	*Până duminică şi-a cumpărat cartea.*

In aceste exemple, timpul vorbirii este astăzi, timpul de referinţă este sâmbătă seara, timpul acţiunii este între astăzi şi sâmbătă:

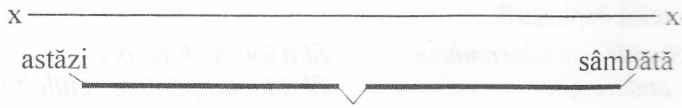

Timpul acţiunii

3. Pe lângă aceste caracteristici temporale, timpurile gramaticale prezintă următoarele caracteristici suplimentare:

(1) Unele timpuri conţin **factorul modal** al **ipotezei**. Acest factor fie că apare cu necesitate la timpul respectiv (+mod), fie că lipseşte (–mod), fie că este facultativ (± mod) şi este realizat prin mijloace lexicale (cel mai adesea printr-o particulă modală):

Er hatte den Zug versäumt. *(– mod)*	*El pierduse trenul.*

Er wird gestern in Hamburg gewesen sein. (+ mod)	*El va fi fost ieri în Hamburg.*
Bis morgen hat er die Arbeit (vermutlich) beendet. (± mod)	*Până mâine a terminat (probabil) lucrarea.*

(2) Anumite timpuri conțin un **factor stilistic**, care caracterizează **atitudinea vorbitorului**. De cele mai multe ori este vorba de registrul normal al limbajului colocvial sau literar (+ col.), de exemplu în comunicarea normală (nu în cea poetică sau marcată stilistic), în convorbiri şi în dispute. Unele timpuri nu se folosesc totuşi în vorbirea curentă (– col), ci se limitează la povestire şi descriere, fiind folosite cu precădere în literatura beletristică. În sfârşit, există şi timpuri neutre sub aspect stilistic (± col.):

*In drei Wochen **gehen** die Kinder in die Ferien. (+ col)*	*Peste trei săptămâni, copiii pleacă în vacanță.*
*1789 **stürzt** das französische Volk seine feudalistischen Peiniger. (– col)*	*În anul 1789, poporul francez îi doboară pe asupritorii feudali.*
*Er **arbeitete** gestern den ganzen Tag. (± col)*	*El a lucrat ieri toată ziua.*

(3) Uneori, localizarea în timp a acțiunii dintr-o propoziție se realizează exclusiv prin circumstanțiale de timp. Acestea pot fi obligatorii (+ adv), în alte situații ele nu sunt permise (– adv), în cele mai multe cazuri ocurența lor este facultativă (± adv):

***Bis Sonntag** habe ich mir das Buch gekauft. (+ adv)*	*Până duminică mi-am cumpărat cartea.*
Der Apfel fällt nicht weit vom Stamme. (– adv)	*Aşchia nu sare departe de trunchi.*
*Er arbeitete (**gestern**) den ganzen Tag. (± adv)*	*El a lucrat (ieri) toată ziua.*

5.3. Caracteristicile semantice ale timpurilor absolute

Prezentul

1. Prezentul actual:

Timpul acțiunii = timpul vorbirii = timpul de referință, – mod, + col, ± adv

Prezentul actual exprimă acțiuni care se desfăşoară în prezent. Timpul acțiunii coincide cu timpul vorbirii şi cu timpul de referință.

Prezentul actual este neutru din punctul de vedere al modalității. Circumstanțialul de timp (*jetzt = acum, in diesem Augenblick = în acest moment etc.*) este facultativ:

Seine Tochter studiert (jetzt) in Berlin.	*Fiica lui studiază (acum) în Berlin.*

2. Prezentul care exprimă o acțiune viitoare:

Timpul acțiunii = timpul de referință, timpul acțiunii şi timpul de referință urmează după timpul vorbirii, ± mod, + col, ± adv

Folosit cu acest sens, prezentul exprimă acțiuni viitoare. Timpul acțiunii și timpul de referință urmează după timpul vorbirii. Această variantă a prezentului poate conține un factor modal, nefiind nevoie de vreun element lexical suplimentar. Circumstanțialul de timp (*bald = în curând, morgen = mâine*) este facultativ:

In einem Monat haben die Kinder Ferien.	*Peste o lună iau copiii vacanță.*
Wir kommen (bald) zurück.	*Ne întoarcem (curând).*

Observații:

(1) Această variantă se suprapune cu varianta 2 a viitorului:

Wir kommen (bald) zurück.	*Ne întoarcem curând.*
Wir werden (bald) zurückkommen.	*Ne vom întoarce curând.*

(2) Prezentul verbelor perfective exprimă în mod automat acțiuni viitoare:

Wir treffen uns am Bahnhof.	*Ne întâlnim la gară.*

3. Prezentul care exprimă acțiuni trecute (prezentul istoric)

Timpul acțiunii = timpul de referință, timpul acțiunii de referință și timpul acțiunii preced timpul vorbirii, – mod, – col, + adv.

Această variantă a prezentului exprimă acțiuni trecute. Momentul acțiunii și cel de referință sunt anterioare momentului vorbirii. Această variantă a prezentului nu poate exprima o presupunere. Sensul de trecut trebuie marcat explicit printr-un circumstanțial de timp obligatoriu (*gestern = ieri, neulich = de curând, 1914 = în anul 1914* etc.), a cărui valoare temporală trebuie să fie identificabilă în contextul respectiv. Varianta aceasta se întâlnește numai în povestire, în descrierea faptelor istorice și în narațiuni:

Neulich treffe ich einen alten Schulkameraden.	*De curând mă întâlnesc cu un vechi coleg de școală.*

4. Prezentul general sau atemporal:

Timpul vorbirii = timpul de referință, timpul acțiunii simultan, anterior sau posterior momentului vorbirii și momentului de referință, – mod, ± col, – adv.

Această variantă a prezentului exprimă acțiuni general valabile și nu este legată de timpul obiectiv. Momentul acțiunii și cel de referință sunt prezentul, timpul acțiunii poate fi trecut, prezent sau viitor. Această variantă este neutră din punct de vedere modal și nu permite circumstanțiale de timp:

Die Erde dreht sich um die Sonne.	*Pământul se învârtește în jurul soarelui.*

Preteritul

Timpul acțiunii = timpul de referință, timpul de referință și timpul acțiunii precedă timpul vorbirii, – mod, + / – col, + / – adv

Preteritul exprimă acțiuni trecute. Timpul acțiunii și timpul de referință coincid, precedând momentul vorbirii. Circumstanțialele de timp sunt facultative (*gestern = ieri, im vorigen Jahr = anul trecut, neulich = de curând, 1914 = în anul 1914* etc.):

Er arbeitete (gestern) den ganzen Tag.	*El a lucrat (ieri) toată ziua.*

Observații:

(1) În stilul indirect liber, preteritul se folosește uneori pentru a exprima acțiuni prezente. Procesele interioare (monoloage, gândurile unor personaje etc.) sunt redate din perspectiva personajelor. Stilul indirect liber se caracterizează prin folosirea propozițiilor principale și prin perspectiva personajului, la fel ca vorbirea directă, cu deosebirea că personajul este prezentat la persoana a III-a, ca în vorbirea indirectă:

Vorbirea directă

*Er fragte den Arzt: „Bin **ich** wirklich so schwer krank?"*	*El l-a întrebat pe doctor: Sunt într-adevăr așa de grav bolnav?*

Vorbirea indirectă

*Er fragte sich, ob **er** wirklich so schwer krank sei.*	*El s-a întrebat dacă e într-adevăr atât de bolnav.*

Stilul indirect liber

*War **er** wirklich so schwer krank?*	*Era oare într-adevăr așa de bolnav?*

(2) Preteritul apare în câteva formule în locul prezentului, pentru a desemna situația actuală, dar cu referire și la un moment anterior:

*Wie **war** doch Ihr Name?*[1]	*Care era numele dumneavoastră?*
*Wer **war** hier noch ohne Fahrschein?*	*Cine mai era aici fără bilet?*

(3) Preteritul care exprimă acțiuni trecute. Această variantă a preteritului este aproape identică cu varianta 1 a perfectului:

Er arbeitete gestern den ganzen Tag.	*El a lucrat ieri toată ziua.*
Er hat gestern den ganzen Tag gearbeitet.	

Diferențele dintre această variantă a preteritului și varianta 1 a perfectului sunt numai dialectale: dialectele germane din sud preferă perfectul, cele din nord preteritul. Datorită caracterului său analitic, perfectul se impune tot mai mult. Preteritul se folosește cu precădere în epică, perfectul în vorbirea zilnică. Verbele auxiliare se folosesc cu precădere la preterit.

Perfectul

1. Perfectul care exprimă o acțiune trecută:

Timpul de referință = timpul vorbirii, timpul acțiunii anterior timpului de referință și timpului vorbirii, – mod, + col, ± adv

Această variantă a perfectului exprimă acțiuni trecute. Momentul vorbirii și momentul de referință sunt identice, momentul acțiunii este anterior. Această varian-

[1] Aceste exemple sunt specifice pentru limbajul personalului din hoteluri, restaurante etc. (Nota trad.)

tă este neutră sub aspectul modalității, poate primi circumstanțiale de timp (*gestern = ieri, im vorigen Jahr = anul trecut, neulich = de curând, 1914 = în anul 1914* etc.):

Wir haben (gestern) die Stadt besichtigt. — *(Ieri) am vizitat orașul.*

2. Perfectul care exprimă o acțiune viitoare:

Timpul acțiunii anterior timpului de referință, timpul de referință după timpul vorbirii, timpul acțiunii după momentul vorbirii, ± mod, + col, + adv

Această variantă a perfectului exprimă acțiuni viitoare, prezentate dintr-un anumit moment ca încheiate. Atât timpul acțiunii cât și timpul de referință sunt precedate de timpul vorbirii, dar timpul acțiunii este anterior timpului de referință, aflându-se între momentul vorbirii și cel de referință. Această variantă lexicală are o componentă modală, exprimând o ipoteză, și fără alte mijloace lexicale. Circumstanțialul de *timp* (*morgen = mâine, bald = în curând, bis Sonntag = până duminică* etc.) este obligatoriu.

Bis zum nächsten Jahr hat er seine Dissertation abgeschlossen. — *Până la anul și-a terminat teza de doctorat.*

Observații:

Varianta 2 a perfectului are exact același sens cu varianta 2 a viitorului anterior, fiind de obicei preferată acestuia:

Bis zum nächsten Jahr ***hat*** *er seine Dissertation* ***abgeschlossen.*** — *Până la anul și-a terminat teza de doctorat.*

Bis zum nächsten Jahr ***wird*** *er seine Dissertation* ***abgeschlossen haben.*** — *Până la anul își va fi terminat teza de doctorat.*

Mai mult ca perfectul

Timpul de referință = timpul vorbirii, timpul acțiunii anterior momentului de referință și momentului vorbirii, – mod, ± col, ± adv

Mai mult ca perfectul exprimă întotdeauna acțiuni trecute. Momentul vorbirii și cel de referință sunt identice, momentul acțiunii este anterior. Din punctul de vedere al modalității, mai mult ca perfectul este neutru. Circumstanțialul de timp (*gestern = ieri, im vorigen Jahr = anul trecut, neulich = de curând, 1914 = în anul 1914* etc.) este facultativ:

Er war (gestern) schon zu Hause angekommen. — *El ajunsese deja (ieri) acasă.*

Viitorul

1. Viitorul exprimă o acțiune presupusă în prezent:

Timpul acțiunii = timpul de referință, = timpul vorbirii, + mod, + col, ± adv

Această variantă a viitorului exprimă o acțiune actuală, având întotdeauna o componentă modală. Circumstanțialele modale sunt facultative (*jetzt = acum, in diesem Augenblick = în acest moment* etc.). Timpul acțiunii, cel de referință și momentul vorbirii coincid:

Er wird (jetzt) im Büro sein. — *Va fi (acum) în birou.*

Observații:

(1) În ceea ce privește caracteristica temporală, această variantă a viitorului coincide întocmai cu varianta 1 a prezentului, de care se deosebește numai prin componenta modală.

(2) În cazul verbelor perfective, viitorul se referă la o acțiune viitoare, apropiindu-se de varianta 2 a viitorului:

Wir werden uns (wohl) am Bahnhof treffen.	*Ne vom întâlni (cu siguranță) la gară.*

2. Viitorul care exprimă o acțiune viitoare:

Timpul de referință = timpul acțiunii, timpul de referință și timpul acțiunii urmează momentului vorbirii, ± mod, + col, ± adv

Această variantă a viitorului exprimă o acțiune viitoare. Timpul de referință se suprapune cu timpul acțiunii, ambele fiind posterioare momentului vorbirii. Această variantă poate avea o componentă modală (ipoteză), lucrul acesta nu este obligatoriu. Circumstanțialele de timp (*morgen = mâine, bald = în curând, im nächsten Jahr = anul viitor* etc.) sunt facultative

Wir werden (bald) das Resultat erfahren.	*Vom afla (curând) rezultatul.*

Observații:

această variantă a viitorului are exact același sens cu varianta 2 a prezentului:

*Wir **werden** das Resultat (bald) **erfahren**.*	*Vom afla (curând) rezultatul.*
*Wir **erfahren** das Resultat (bald).*	*Noi aflăm rezultatul (curând).*

Viitorul anterior

1. Viitorul anterior exprimă o acțiune presupusă a fi avut loc în trecut:

Timpul de referință = momentul vorbirii, timpul acțiunii înaintea timpului vorbirii și a timpului de referință, + mod, + col, ± adv

Această variantă a viitorului anterior exprimă o acțiune trecută, având în mod obligatoriu o componentă modală (ipoteza). Circumstanțiale de timp (*gestern = ieri, vor einigen Tagen = acum câteva zile*) sunt facultative. Timpul de referință coincide cu momentul vorbirii, timpul acțiunii precedă timpul de referință și momentul vorbirii:

Er wird (gestern) die Stadt verlassen haben.	*El va fi părăsit (ieri) orașul.*

Observații:

Această variantă a viitorului 2 coincide perfect cu varianta 1 a perfectului în ceea ce privește componenta temporală, de care se deosebește prin prezența factorului modal.

2. Viitorul anterior exprimă o acțiune viitoare:

Timpul acțiunii înaintea timpului de referință, timpul de referință urmează momentului vorbirii, timpul acțiunii urmează după momentul vorbirii, ± mod, + col, + adv.

Această variantă a viitorului anterior exprimă acțiuni viitoare, prezentate ca încheiate dintr-un anumit moment (perspectiva timpului de referință). Atât timpul acțiunii cât şi timpul de referință urmează după momentul vorbirii, dar timpul acțiunii este anterior timpului de referință, fiind plasat deci între momentul vorbirii şi timpul de referință. Această variantă a viitorului anterior poate avea o componentă modală (ipoteză) şi fără mijloace lexicale suplimentare. Circumstanțialele modale de tipul (*morgen = mâine, bald = în curând, bis Sonnabend = până sâmbătă* etc.) sunt obligatorii.

Morgen wird er die Arbeit beendet haben. — *Mâine va fi terminat treaba.*

Observații:

Această variantă a viitorului anterior are exact acelaşi sens cu varianta 2 a perfectului (vezi mai sus) .

Tabelul de mai jos prezintă raporturile dintre timpurile gramaticale din limba germană şi timpul real:

Timpurile gramaticale / Timpul real	Prezent	Preterit	Perfect	Mai mult ca perfect	Viitor	Viitor II
Prezent	+	–	–	–	+	–
Trecut	+	+	+	+	–	+
Viitor	+	–	+	–	+	+

5.4. Folosirea timpurilor relative

Folosirea timpurilor în mod relativ rezultă din raporturile temporale dintre mai multe acțiuni corelate în frază.

1. Simultaneitatea acțiunilor din regentă şi subordonată

Dacă acțiunea din regentă şi cea din subordonată se desfăşoară simultan, se foloseşte de regulă acelaşi timp în ambele propoziții.

*Wenn es **regnet**, **bleiben** wir zu Hause.* — *Dacă plouă, rămânem acasă.*

*Während er im Kino **war**, **ging** sein Freund spazieren.* — *În timp ce el a fost la cinema, prietenul său s-a plimbat.*

2. Anterioritatea acțiunii din subordonată

Dacă acțiunea din subordonată are loc înaintea celei din regentă, se aplică următoarele reguli privind folosirea timpurilor: dacă în regentă avem **prezentul**, în

subordonată va sta **perfectul**, iar dacă în principală stă **preteritul**, în subordonată va sta **mai mult ca perfectul**:

*Nachdem wir die Arbeit **beendet haben**, **fahren** wir nach Hause.*	*După ce am terminat treaba mergem acasă.*
*Nachdem wir die Arbeit **beendet hatten**, **fuhren** wir nach Hause.*	*După ce terminasem treaba, am plecat acasă.*

3. Posterioritatea acțiunii din subordonată

Dacă acțiunea din subordonată este posterioară celei din regentă, se procedează la fel ca în cazul raportului de simultaneitate:

*Er **blieb** in Kiel, bis er mit seinem Studium fertig **war**.*	*El a rămas în Kiel până și-a terminat studiile.*
*Sie **bringt** das Kind in den Kindergarten, bevor sie zur Arbeit **geht***	*Ea duce copilul la grădiniță înainte de a merge la lucru.*

6. DIATEZELE VERBULUI

6.1. Inventarul de forme

		Diateza activă	Pasivul acțiunii	Pasivul stării
Prez.	*ich*	*impfe*	*werde geimpft*	*bin geimpft*
Pret.	*ich*	*impfte*	*wurde geimpft*	*war geimpft*
Perf.	*ich*	*habe geimpft*	*bin geimpft worden*	*bin geimpft gewesen*
M.m.c.p.	*ich*	*hatte geimpft*	*war geimpft worden*	*war geimpft gewesen*
Viitor I	*ich*	*werde impfen*	*werde geimpft werden*	*werde geimpft sein*
Viit. II	*ich*	*werde geimpft haben*	*werde geimpft worden sein*	*werde geimpft gewesen sein*

1. Pasivul acțiunii se formează din formele personale ale verbului auxiliar *werden* + participiul II al verbului de conjugat. La perfect, mai mult ca perfectul și viitorul anterior, participiul II al auxiliarului *werden* pierde prefixul *ge-*:

Ich werde (jetzt) geimpft.	*Eu sunt vaccinat (acum).*
*Ich bin geimpft **worden**.*	*Eu am fost vaccinat.*

Observații:

La pasivul acțiunii în locul viitorului se folosește de regulă prezentul, iar în locul viitorului anterior perfectul.

2. Pasivul stării se formează din formele personale ale verbului auxiliar *sein* + participiul II al verbului de conjugat:

Ich bin geimpft.	*Eu sunt vaccinat.*
Ich war geimpft.	*Eu eram vaccinat.*

Observații:

Perfectul, mai mult ca perfectul precum și viitorul și viitorul anterior ale pasivului stării se folosesc relativ rar. Perfectul și mai mult ca perfectul se înlocuiesc de regulă prin preterit, viitorul prin prezent, iar viitorul anterior prin perfect.

6.2. Sintaxa diatezelor

Clasificarea construcțiilor pasive după numărul de termeni

1. Construcțiile pasive monomembre

Es wird getanzt. — *Se dansează.*

Construcțiile pasive monomembre sunt compuse din verb și din pronumele impersonal *es* ca subiect sintactic formal, care nu poate fi substituit prin altceva.

2. Construcțiile pasive bimembre

Er wird gelobt. — *El este lăudat.*

Construcțiile pasive bimembre conțin în afara verbului la pasiv și un subiect sintactic, care poate fi înlocuit cu alte elemente. În astfel de situații se vorbește despre **pasivul personal** fără precizarea **agentului**.

3. Construcțiile pasive trimembre

Er wird vom Lehrer gelobt. — *El este lăudat de profesor.*

Construcțiile pasive trimembre conțin pe lângă verbul conjugat la pasiv și un subiect sintactic și un complement de agent legat de verb printr-o prepoziție. Este vorba despre **pasivul personal** cu precizarea **agentului**.

Transformarea activului în pasiv

Toate construcțiile pasive pot fi derivate de la activ printr-o serie de transformări*[1]:

T1a) S^1n V S^2a → 2Sn *werden* V art II (pS^1)

Der Lehrer lobt den Schüler.	*Profesorul laudă elevul.*
Der Schüler wird (von dem Lehrer) gelobt.	*Elevul este lăudat de profesor.*

T1b) S^1n V S^2d → S^2d *werden* V part II (pS^1)

Der Lehrer hilft dem Schüler.	*Profesorul îi ajută elevului.*
Dem Schüler wird (von dem Lehrer) geholfen.	*Elevul este ajutat de profesor.*

T1c) S^1n V S^2g → S^2g *werden* V part.II (pS^1)

Der Lehrer gedachte des Toten.	*Profesorul l-a evocat pe cel dispărut.*
Des Toten wurde (von dem Lehrer) gedacht.	*Cel dispărut a fost evocat de profesor.*

*[1] În diagramele din acest paragraf se folosesc următoarele abrevieri:
T = transformare, V = verb conjugat la o formă personală, Sn = substantiv la nominativ, Sa = substantiv la acuzativ, Sd = substantiv la dativ, Sg = substantiv la genitiv, pS = prepoziție substantiv, part II = participiul II. Coeficienții servesc la identificarea substantivelor; elementele dintre paranteze sunt facultative.

T1d) S^1n V pS^2 → p S^2 *werden* V part II (pS^1)

Der Lehrer sorgt für Bücher.	*Profesorul se îngrijește de cărți.*
Für Bücher wird (von dem Lehrer) gesorgt.	*De cărți se îngrijește profesorul.*

T1e) S^1n V → *werden* V part II pS^1

Die Zuschauer klatschten.	*Spectatorii au aplaudat.*
Es wurde von den Zuschauern geklatscht.	*S-a aplaudat de către spectatori.*

T1f) Man V → *Es* werden V part II

Man tanzte.	*S-a dansat.*
Es wurde getanzt.	

T2) S^1n V S^2a → S^2n *sein* V part II

Der Lehrer öffnet das Fenster.	*Profesorul deschide fereastra.*
Das Fenster ist geöffnet.	*Fereastra este deschisă.*

Pasivul acțiunii se derivă cu transformările T1a, T1b, T1c, T1d, T1e şi T1 f. Pasivul stării se obține prin transformarea T2.

6.3. Semantica diatezelor

Pasivul acțiunii exprimă **aceeaşi acțiune** din realitate ca şi activul, de care se deosebeşte prin **perspectiva** diferită. La activ, privirea este orientată spre autorul acțiunii, la pasiv acest lucru nu se întâmplă.

Spre deosebire de activ şi de pasivul acțiunii, pasivul stării nu exprimă o acțiune, un proces, ci o stare, ca rezultat al unui proces. Fereastra se deschide (*wird geöffnet*) mai întâi (procesual), ca rezultat al acestui proces, fereastra este acum deschisă *(ist geöffnet)*.

Diateza activă exprimă deci procesul şi este orientată spre agentul acestuia, pasivul stării este procesual, dar nu este orientat spre agent; în timp ce pasivul stării nu este nici procesual şi nici orientat spre un agent

	Procesualitatea	Orientat spre agentul acțiunii
Diateza activă	+	+
Pasivul acțiunii	+	–
Pasivul stării	–	–

6.4. Pasivul acțiunii

Restricții privind pasivul acțiunii conform transformării T1a

Nu toate propozițiile care au structura **S^1n V S^2a** pot fi trecute la pasiv după regula de transformare **T1**.

1. Transformarea **T1a** nu este posibilă

(1) când S^2**a** nu este un obiect, ci un circumstanțial. În acest caz, transformarea nu are loc după formula **T1a**, ci după **T1e**; complementul direct nefiind influențat de această transformare:

T 1a: Er aß den ganzen Apfel.	*El a mâncat tot mărul.*
***Der ganze** Apfel wurde von ihm gegessen.*	*Tot mărul a fost mâncat (de el).*
T 1e: Er arbeitete den ganzen Tag.	*El a lucrat toată ziua.*
***Den ganzen** Tag wurde von ihm gearbeitet.*	*Toată ziua, el a lucrat.*

(2) când S^2**a** este complementul direct al unui verb la infinitiv:

(a) la verbele auxiliare:

*Er **kann** sie besuchen.*	*El poate să o viziteze.*
**Sie wird von ihm besuchen gekonnt.*	*Ea poate fi vizitată de el.*

(b) la verbele cu infinitiv fără *zu*:

Er sieht sie kommen.	*El o vede venind.*
**Sie wird von ihm kommen gesehen.*	*Ea este văzută de el venind.*

(3) la verbele reflexive:

*Er wäscht **sich**.*	*El se spală.*
**Er wird von sich gewaschen.*	

(4) la verbele pseudotranzitive (*bekommen, haben, besitzen, erhalten, kosten, enthalten, gelten, umfassen, wiegen, es gibt*):

Er bekam einen Brief.	*El a primit scrisoarea.*
**Der Brief wurde (von ihm) bekommen.*	*Scrisoarea a fost primită (de el).*

2. Transformarea **T1a** este posibilă numai în condiții date

(1) când **Sa** denumește conținuturi mentale, obiectul cunoscut al unor verbe precum *kennen = a cunoaște* sau *wissen = a ști*:

Er kannte das Buch nicht.	*El nu cunoștea cartea.*
**Das Buch wurde (von ihm) nicht gekannt.*	*Cartea nu era cunoscută (de el).*

(2) când **Sa** denumește o parte a corpului sau un obiect de îmbrăcăminte purtat pe corp

*Die Zuhörer schüttelten **den Kopf**.*	*Ascultătorii dădeau din cap.*
**Der Kopf wurde (von den Zuhörern) geschüttelt.*	

(3) când **Sa** este o componentă a unei locuțiuni verbale, formând o unitate semantică cu verbul

Er treibt Sport.	*El face sport.*
**Sport wird (von ihm) getrieben.*	

(4) când **Sa** este un complement intern exprimând aceeași noțiune ca verbul, de multe ori având aceeași rădăcină (einen Traum träumen = a visa un vis; einen Helden Tod sterben = a muri o moarte de erou etc.)

Er kämpfte einen schweren Kampf.	*El a luptat o luptă grea.*
**Ein schwerer Kampf wurde (von ihm) gekämpft.*	*El a luptat o luptă grea.*

Restricții privind pasivul acțiunii conform transformărilor T 1b – T 1f

Formarea pasivului conform transformărilor **T1b – T1f** este supusă și ea unor restricții. Transformarea activului în pasiv nu este posibilă.

(1) în cazul verbelor intranzitive care formează perfectul și mai mult ca perfectul cu auxiliarul *sein*:

Er ist seinem Freund begegnet.	*El și-a întâlnit prietenul.*
**Seinem Freund wird (von ihm) begegnet.*	*El și-a întâlnit prietenul.*

(2) în cazul verbelor reflexive

Das Material nützt sich ab.
** Sich wird (vom Material) abgenützt.*

(3) în cazul verbelor care nu permit o activitate a subiectului, exprimând doar relații (subiectul „logic" stă adesea la dativ)

Er ähnelt seinem Vater.	*El îi seamănă tatălui său*
**Seinem Vater wird (von ihm) geähnelt.*	*El îi seamănă tatălui său.*

Precizarea agentului

În formulele transformărilor de la **T1a** până la **T1d**, complementul de agent este pus între paranteze, fiind facultativ. Prepozițiile complementului de agent sunt *von = de (către)* și *durch = prin*:

*Er wurde **von** den Freunden überzeugt.*	*El a fost convins de prieteni.*
*Er wurde **durch** die Freunde überzeugt.*	*El a fost convins prin intermediul prietenilor.*

Observații:

(1) Deosebirea de sens între *von* și *durch* este resimțită mai ales când ambele prepoziții apar în aceeași propoziție:

*Ich wurde **von** meinem Freund **durch** einen Boten verständigt.*	*Am fost înștiințat de prietenul meu printr-un curier.*

În acest caz, *von* indică agentul (subiectul propoziției la diateza activă, autorul acțiunii), iar *durch* indică mijlocul sau intermediarul (*mit = cu*) .

(2) Prepoziția *von* stă de regulă pe lângă persoane și pe lângă substantive abstracte, rareori pe lângă substantive concrete, în timp ce *durch* introduce mai ales obiecte concrete sau abstracte, rareori persoane.

(3) În formula **T1e**, complementul de agent este obligatoriu, în **T1f** nu apare un complement de agent.

6.5. Pasivul stării

Derivarea pasivului stării

De regulă, pasivul stării nu se formează direct de la activ, ci de la pasivul acțiunii:

Der Arzt impft den Patienten.	*Medicul vaccinează pacientul.*
Der Patient wird (vom Arzt) geimpft.	*Pacientul este vaccinat (acum) .*

Der Patient ist (vom Arzt) geimpft.	*Pacientul este vaccinat (a fost vaccinat deja).*

Din această cauză pasivul stării este numai atunci posibil, când există şi un pasiv al acţiunii.

Diferenţierea de alte forme

1. Spre deosebire de pasivul stării, în cazul adjectivului predicativ originea verbală nu mai poate fi recunoscută. Adjectivul predicativ nu mai poate fi pus în legătură nici cu prezentul (precum perfectul activ), nici cu un pasiv al acţiunii (precum pasivul stării) şi nici cu o formă reflexivă (precum reflexivul stării):

Adjectiv nume predicativ

Der Typ ist begabt.	*Tipul este dotat.*
**Der Typ begabt.*	**Tipul dotează.*
**Der Typ ist begabt worden.*	**Tipul a fost dotat.*
**Der Typ begabt sich.*	**Tipul se dotează.*

Pasivul stării

Der Brief ist geschrieben.	**Scrisoarea este scrisă.*
**Der Brief schreibt.*	**Scrisoarea scrie.*
Der Brief ist geschrieben worden.	*Scrisoarea a fost scrisă.*
**Der Brief schreibt sich.*	**Scrisoarea se scrie.*

2. Pasivul stării se confundă adesea cu perfectul activ, între aceste structuri existând asemănări formale şi semantice:

Perfectul activ

*Die Frucht ist **gereift** (= reif).*	*Fructul s-a copt (este copt).*

Pasivul stării

*Das Fenster **ist geöffnet** (= offen).*	*Fereastra este deschisă.*

Diferenţa dintre aceste două structuri poate fi pusă în evidenţă, transformând perfectul activ în prezent (spre deosebire de pasivul stării), în timp ce pasivul stării poate fi transformat într-un pasiv al acţiunii (spre deosebire de perfectul activ):

Perfectul activ

*Die Frucht **ist gereift**.*	*Fructul s-a copt.*
Die Frucht reift.	*Fructul se coace.*
**Die Frucht ist gereift worden.*	**Fructul a fost copt.*
**Die Frucht reift sich.*	**Fructul se coace pe sine.*

Pasivul stării

*Der Brief **ist geschrieben**.*	*Scrisoarea este scrisă.*
**Der Brief schreibt.*	**Scrisoarea scrie.*
Der Brief ist geschrieben worden.	*Scrisoarea a fost scrisă.*
**Der Brief schreibt sich.*	**Scrisoarea se scrie pe sine.*

Spre deosebire de numele predicativ exprimat printr-un adjectiv, originea verbală a ambelor forme poate fi pusă în evidenţă. Spre deosebire de reflexivul pasiv, pasivul stării şi cel al acţiunii nu pot fi derivate de la o construcţie reflexivă.

3. Din punct de vedere formal, pasivul stării este identic cu reflexivul pasiv. Deosebirea între ele constă în aceea că primul provine de la un pasiv al acțiunii, iar al doilea de la o construcție reflexivă:

Reflexivul pasiv

Das Mädchen ***ist verliebt.***	*Fata este îndrăgostită.*
**Das Mädchen verliebt.*	**Fata îndrăgostește.*
**Das Mädchen ist verliebt worden.*	**Fata a fost îndrăgostită (de cineva).*
Das Mädchen verliebt sich.	*Fata se îndrăgostește.*

Pasivul stării.

Der Brief ***ist geschrieben.***	*Scrisoarea este scrisă.*
**Der Brief schreibt.*	**Scrisoarea scrie.*
Der Brief ist geschrieben worden.	*Scrisoarea a fost scrisă.*
**Der Brief schreibt sich.*	**Scrisoarea se scrie pe sine.*

Pasivul stării se aseamănă cu reflexivul pasiv prin originea lor verbală comună; prin aceasta ele se deosebesc de adjectivul cu funcția de nume predicativ. Spre deosebire de perfectul activ, acestor forme nu le corespunde un prezent.

Restricții privind formarea pasivului stării

Nu toate propozițiile care prezintă structura $\mathbf{S^1n\ V\ S^2a}$ pot fi transformate în propoziții la pasivul stării conform **T2.** Se pot conjuga la pasivul stării numai acele verbe tranzitive care pot fi conjugate la pasivul acțiunii și care din punct de vedere semantic exprimă o modificare atât de puternică a obiectului denumit de complementul direct încât efectul acestei acțiuni să fie suficient de durabil, astfel ca să poată fi perceput. Din cauza caracteristicilor lor semantice, verbe precum *ausüben = a exercita, befragen = a întreba, beglückwünschen = a felicita, bewundern = a admira, bieten = a oferi, brauchen = a necesita, loben = a lăuda, streicheln = a mângâia, zeigen = a arăta* nu pot fi conjugate la pasivul stării. În schimb verbe ca *beleuchten = a lumina, ernten = a recolta, pflastern = a pava, schreiben = a scrie, verletzen = a răni* și altele pot fi conjugate la pasivul stării.

7. MODURILE VERBULUI

7.1. Inventarul de forme

În limba germană există trei moduri: indicativul, subjonctivul şi imperativul (în legătură cu conjugarea verbului la indicativ a se vedea § 1.1.) .

Subjonctivul[1]

1. Subjonctivul prezent

Conjugarea verbelor la subjonctivul prezent se caracterizează prin prezenţa unui *e* în toate terminaţiile personale. Datorită acestui fapt apar deosebiri faţă de indicativul prezent la persoana a III-a singular şi la persoana a II-a singular şi plural:

Indicativ		Subjonctiv	
ich gehe	*wir gehen*	*ich gehe*	*wir gehen*
du gehst	*ihr geht*	*du **gehest***	*ihr **gehet***
er geht	*sie gehen*	*er **gehe***	*sie gehen*

La verbele neregulate apar şi alte deosebiri, verbele neregulate nu-şi modifică vocala din rădăcină la persoanele a II-a şi a III-a singular:

Indicativ	Subjonctiv
du trägst	*du tragest*
er trägt	*er trage*
du nimmst	*du nehmest*
er nimmt	*er nehme*

2. Subjonctivul preterit

Subjonctivul preterit al verbelor regulate este identic cu indicativul preterit.

Verbele neregulate primesc un *e* la toate persoanele (la fel ca la subjonctivul prezent):

Indicativ		Subjonctiv	
ich schrieb	*wir schrieben*	*ich schriebe*	*wir schrieben*
du schriebst	*ihr schriebt*	*du schriebest*	*ihr schriebet*
er schrieb	*sie schrieben*	*er schriebe*	*sie schrieben*

Alternanţa consonantică de la indicativ se menţine şi la subjonctivul prezent:

Indicativ	Subjonctiv
ich nahm	*ich nähme*
ich bot	*ich böte*
ich trug	*ich trüge*

[1] Termenul „Konjunktiv" folosit de autori a fost tradus prin subjonctiv pentru a se evita analogia cu conjunctivul din limba română.

3. Subjonctivul timpurilor compuse

Subjonctivul perfect se formează cu subjonctivul prezent al verbului auxiliar *haben* sau *sein* + participiul II al verbului de conjugat. În mod similar, subjonctivul mai mult ca perfect se formează din subjonctivul preterit al verbului *haben* sau *sein* + participiul II al verbului de conjugat. Câteva dintre formele verbului auxiliar *haben* de la subjonctivul prezent sunt identice cu formele corespunzătore ale indicativului prezent (persoana I singular, persoanele I şi a III-a plural:

	Indicativ	Subjonctiv
Perfect	*ich habe gearbeitet*	*ich habe gearbeitet*
	du hast gearbeitet etc.	*du habest gearbeitet* etc.
	ich bin gegangen	*ich sei gegangen*
	du bist gegangen etc.	*du seiest gegangen* etc.
Mai mult	*ich hatte gearbeitet*	*ich hätte gearbeitet*
ca perfect	*du hattest gearbeitet* etc.	*du hättest gearbeitet* etc.
	ich war gegangen	*ich wäre gegangen*
	du warst gegangen etc.	*du wärest gegangen* etc.

Subjonctivul viitor se formează cu subjonctivul prezent al auxiliarului *werden* + infinitivul verbului de conjugat. În mod corespunzător se formează şi subjonctivul viitor anterior cu infinitivul II. Datorită coincidenţelor formale dintre prezentul indicativ şi prezentul subjonctiv, deosebirea dintre viitorul indicativ şi viitorul subjonctiv este vizibilă numai la persoanele a II-a şi a III-a singular:

Indicativ	Subjonctiv
du wirst gehen	*du werdest gehen*
er wird gehen	*er werde gehen*

4. ***würde*** **+ infinitiv**

Alături de formele de conjugare obişnuite, în germană există şi o formă specială de conjugare, alcătuită din preteritul subjonctiv al auxiliarului *werden* şi din infinitivul I sau II al verbului de conjugat. Această formă poate servi ca înlocuitor pentru aproape toate formele de subjonctiv.

Forma cu *würde* se foloseşte foarte des în locul prezentului, al preteritului şi al viitorului subjonctiv, mai ales atunci când formele indicativului coincid cu cele ale subjonctivului şi funcţiile acestuia din urmă nu sunt exprimate în mod explicit prin mijloace lexicale:

Ich habe gesagt, ich besuche ihn am Sonntag.	*Am spus că îl voi vizita duminică.*
Ich habe gesagt, ich würde ihn am Sonntag besuchen.	*Am spus că l-aş vizita duminică.*
Wenn er regelmäßig trainierte, erreichte er mehr.	*Dacă s-ar antrena regulat ar obţine mai mult.*
Wenn er regelmäßig trainieren würde, erreichte er mehr.	

În plus, forma cu *würde* înlocuieşte formele rare de preterit subjonctiv ale unor verbe neregulate:

Wenn ich Zeit hätte, hülfe ich dir.	*Dacă aş avea timp, te-aş ajuta.*
Wenn ich Zeit hätte, würde ich dir helfen.	

Imperativul

Imperativul are numai forme pentru persoana a II-a singular şi plural la prezent activ.

Forma de singular a imperativului este marcată de obicei prin adăugarea terminaţiei *-e* la rădăcina infinitivului. La persoana a II-a plural, terminaţia este *-t*, forma de imperativ fiind aici identică cu cea de indicativ prezent. Alte caracteristici după care poate fi recunoscut imperativul sunt poziţia sa la începutul propoziţiei, pronunţarea mai accentuată şi lipsa pronumelui personal (pronumele personal apare numai în anumite situaţii şi este plasat în urma verbului):

Frage ihn selbst!. Bitte ihn herein!	*Întreabă-l chiar tu. Poftește-l înăutru!*
Erhole dich gut!	*Odihneşte-te!*
Schreibt es auf! Setzt euch! Rechnet es schriftlich!	*Scrieţi! Staţi jos! Calculaţi în scris!*

Aceste forme se folosesc numai atunci când ne adresăm unor persoane cu care ne tutuim. Pronumele de politeţe *Sie* = *dumneavoastră* se combină cu o altă formă, identică cu persoana a III-a. plural. Această formă se aplică când ne adresăm unui interlocutor sau mai multora. Ca şi forma familiară descrisă mai sus, ea este uşor de recunoscut datorită poziţiei verbului la începutul propoziţiei şi datorită pronunţării mai accentuate. Spre deosebire de forma familiară, folosirea pronumelui personal de politeţe (*Sie*) este obligatorie. Locul pronumelui este în dreapta verbului:

Fragen Sie ihn selbst! Erholen Sie sich. gut Schreiben Sie es auf!	*Întrebaţi-l dumneavoastră! Odihniţi-vă! Scrieţi!*

Observaţii:

(1) În ceea ce priveşte alternanţa vocalică *a / ä* şi *e / i* din rădăcina unor verbe neregulate la prezentul indicativ, trebuie să se aibă în vedere următoarele: vocala *a* nu se transformă în *ä*. În schimb, vocala *e* devine *i*; în plus, terminaţia *e* care caracterizează singularul imperativului se elimină în mod obligatoriu:

Indicativ	Imperativ
du bläst	*blase*
du nimmst	*nimm*

(2) Verbele terminate în *-eln* pierd pe *e* din acest sufix:

Schüttle das Glas! Bummle nicht!	*Agită paharul! Nu pierde timpul!*
Lächle doch!	*Zâmbeşte, te rog!*

(3) Formele de imperativ ale verbului *sein* sunt:

Singular: *sei* = *fii!*; plural: *seid* = *fiţi!*, forma de politeţe: *seien Sie* = *fiţi!*

7.2. Folosirea modurilor

Subjonctivul

Vorbirea indirectă

Vorbirea indirectă este redarea spuselor unui terţ sau a propriilor spuse anterioare. Caracteristicile vorbirii indirecte în limba germană sunt: subjonctivul (1), elemen-

te introductive (2), citarea sub formă de propoziție subordonată (3) și schimbarea persoanei pronumelor[1] (4). Nu este obligatoriu ca toate aceste patru caracteristici să fie realizate de fiecare dată, de regulă, vorbirea indirectă este marcată prin cel puțin unul.

1. Subjonctivul în vorbirea indirectă

În vorbirea indirectă apar atât subjonctivul cât și indicativul. Subjonctivul este preferat atunci când verbul care denumește actul de vorbire stă la preterit și când vorbirea indirectă este realizată sub formă de propoziție subordonată neintrodusă (având formă de principală). Atunci când se citează mai multe enunțuri sub formă de propoziții subordonate neintroduse, fără să se repete de fiecare dată verbul performativ, folosirea subjonctivului este obligatorie.

Deosebit de importantă este distincția între simultaneitate, anterioritate și posterioritate. Despre simultaneitate vorbim când momentul acțiunii despre care se relatează este identic cu timpul vorbirii din elementul introductiv. Atunci când momentul vorbirii este anterior timpului elementului introductiv, avem de-a face cu anterioritatea. În situația inversă vorbim de posterioritate.

(1) Pentru a reda acțiuni care se desfășoară simultan se folosesc prezentul subjonctiv sau preteritul subjonctiv:

Sie sagt: „Ich lese gerade einen Roman von Tolstoi."	*Ea spune: Tocmai citesc un roman de Tolstoi.*
Sie sagt, sie lese / läse gerade einen Roman von Tolstoi.	*Ea spune că tocmai citește un roman de Tolstoi.*

(2) Pentru a reda anterioritatea se folosesc perfectul subjonctiv și mai mult ca perfect subjonctiv:

Sie sagt: „Ich habe den Roman schon früher gelesen."	*Ea spune: Am citit romanul mai de mult.*
Sie sagt, sie habe / hätte den Roman schon früher gelesen.	*Ea spune că a citit romanul mai de mult.*

Observații:

Nu există reguli care să justifice opțiunea pentru prezentul sau preteritul subjonctiv, pe de-o parte, și perfectul și mai mult ca perfectul subjonctiv, pe de alta. În scris se preferă prezentul și perfectul, recurgându-se la preterit și mai mult ca perfectul numai la persoanele la care subjonctivul este identic cu indicativul.

Posibilitatea de a folosi atât o formă sau alta nu exclude totuși existența anumitor valori stilistice. Astfel indicativul exprimă o oarecare „identificare", pe când prezentul subjonctiv (în caz de simultaneitate) și perfectul subjonctiv (în caz de anterioritate) exprimă „neutralizarea", iar preteritul subjonctiv (în caz de simultaneitate) și mai mult ca perfectul subjonctiv (în caz de anterioritate) exprimă o oarecare „distanțare".

Der Journalist schreibt, Schiller ist / sei / wäre der größte deutsche Dichter.	*Jurnalistul scrie că Schiller este / ar fi / ar fi fost cel mai mare poet german.*

[1] Este de asemnea necesar să se modifice și adverbele, circumstanțialele de timp și de loc. Nu se va mai spune de „mîine" ci se va spune „a doua zi / în ziua următoare"; „aici" devine „acolo" etc. (Nota trad.)

(3) Posterioritatea se exprimă cu viitorul subjonctiv şi cu *würde* + infinitiv. Pe lângă acestea – corespunzător uzului de la indicativ – posterioritatea poate fi exprimată şi cu prezentul şi cu preteritul subjonctiv, care exprimă simultaneitatea. De aici se vede că pentru a reda o acţiune care urmează să aibă loc după momentul vorbirii în vorbirea indirectă, limba germană dispune de şase forme la modurile indicativ şi subjonctiv:

Er sagt, er kommt / wird kommen. — *El spune că va veni.*
Er sagt, er komme / er käme.
Er sagt, er werde / er würde kommen.

2. Verbele care introduc vorbirea indirectă

Vorbirea indirectă este subordonată unui verb de vorbire. În funcţie de intenţia vorbitorului, verbul (respectiv expresia verbală) poate desemna un enunţ (*sagen = a spune, Antwort geben = a răspunde ...*), o întrebare (*fragen = a întreba, eine Frage stellen = a pune o întrebare*) sau un îndemn (*anordnen = a ordona, Befehl erteilen = a da un ordin ...*). Termenul vorbire indirectă este de fapt mai larg, el se foloseşte şi când se redă conţinutul unor verbe care denumesc procese de gândire, sentimente sau percepţii. De multe ori, după aceste verbe stă, în mod obligatoriu, nu subjonctivul, ci indicativul. Folosirea timpurilor verbale este variată:

Er sagte: „Ich bin krank." — *El a spus: Sunt bolnav.*
Er sagte, daß er krank ist / sei / wäre. — *El a spus că este / ar fi bolnav*
Er wußte: Ich bin krank. — *El ştia: Sunt bolnav.*
*Er wußte, daß er krank war / ist *sei / *wäre.* — *El ştia că este / *ar fi bolnav.*

3. Propoziţia subordonată ca formă specifică a vorbirii indirecte

Vorbirea indirectă se exprimă în formă de propoziţii subordonate, care în limba germană se caracterizează prin poziţia finală a verbului conjugat, sau prin propoziţii subordonate fără un cuvânt introductiv, având aspect de principală. Diferenţierea rezultă din tipurile de propoziţii care apar în vorbirea indirectă.

(1) Propoziţiile **enunţiative** se redau în vorbire indirectă fie printr-o propoziţie introdusă prin conjuncţia *daß = că*, fie printr-o propoziţie subordonată neintrodusă:

Er sagte mir, daß er sie besucht habe. — *Mi-a spus că a vizitat-o.*
Er sagte mir, er habe sie besucht.

(2) Propoziţiile interogative indirecte sunt introduse în mod obligatoriu prin pronume sau adverbe interogative (propoziţiile interogative parţiale, introduse printr-un element interogativ şi în vorbirea directă) sau prin conjuncţia *ob = dacă*, atunci când la întrebarea respectivă se poate răspunde cu *da* sau *nu*.

Ich fragte ihn, wen er besucht habe. — *L-am întrebat, pe cine a vizitat.*
Ich fragte ihn, wann er sie besucht habe. — *L-am întrebat, când a vizitat-o.*
Ich fragte ihn, ob er sie besucht habe. — *L-am întrebat, dacă a vizitat-o.*

(3) Propoziţiile **imperative** indirecte pot fi redate atât prin propoziţii subordonate conjuncţionale cât şi prin propoziţii subordonate neintroduse. Elementul introductiv este, ca şi la propoziţiile enunţiative, conjuncţia *daß*. Diferenţa de propoziţiile enunţiative poate fi marcată suplimentar prin verbele modale *sollen* sau *mögen*:

Ich bat ihn, daß er sie besuchen möge / solle. — *L-am rugat să o viziteze.*
Ich bat ihn, er möge / solle sie besuchen. — *L-am rugat să o viziteze.*

4. Schimbarea persoanei pronumelor

Transformarea vorbirii directe în vorbire indirectă impune adesea schimbarea persoanei pronumelor. Pronumele personale şi posesive ale persoanelor I şi a II-a (izolat şi de persoana a III-a) îşi schimbă persoana:

*Er sagte (zu mir über **sich**): „**Ich** komme."*	*Mi-a spus (despre sine): Vin eu. / că vine el.*
*Er sagte (zu mir über **sich**): **er** komme / käme.*	*El mi-a spus că vine / că ar veni.*
*Er sagte (zu **dir** über mich): „Er kommt zu **dir**".*	*El ţi-a spus că (despre mine): „El vine la tine."*
*Er sagte (zu **dir** über mich), ich käme zu **dir**.*	*El ţi-a spus (despre mine) că aş veni la tine.*
***Du** sagtest (zu mir über ihn): „Er kommt zu **mir**".*	*Tu mi-ai spus (despre el) : „El vine la mine."*
***Du** sagtest (zu mir über ihn), er komme / käme zu **dir**.*	*Tu mi-ai spus (despre el) că vine / că ar veni la tine.*

Observaţii:

Folosirea subjonctivului în vorbirea indirectă se regăseşte identic şi în propoziţii comparative introduse prin conjuncţia *als* (*ob*). Simultaneitatea se exprimă cu subjonctivul prezent şi preteritul (1), anterioritatea cu subjonctivul perfect sau mai mult ca perfect (2)

(1) Er tut / tat so, als ob er mich nicht sehe / sähe.	*Se face / făcea că nu mă vede. / că m-ar vedea.*
(2) Er tut / tat so, als ob er mich nicht gesehen habe / hätte.	*Se face / făcea că nu m-a văzut. / că nu m-ar fi văzut.*

Propoziţia condiţională

Dacă folosirea subjonctivului în vorbirea indirectă reprezentă un mijloc facultativ, printre altele, în propoziţia condiţională subjonctivul are o funcţie specifică. Diferenţierea între condiţiile reale şi cele potenţiale / ireale se poate face numai cu ajutorul subjonctivului. O a doua trăsătură caracteristică a propoziţiei condiţionale faţă de vorbirea indirectă este folosirea subjonctivului nu numai în propoziţia subordonată, ci şi în cea principală. Dar deosebirea cea mai importantă o constituie diferenţele în ce priveşte raporturile temporale. În timp ce vorbirea indirectă poate exprima simultaneitate, anterioritatea şi posterioritatea în raport cu momentul vorbirii, propoziţia condiţională exprimă întotdeauna o acţiune simultană cu cea din regentă. Timpul acţiunii poate fi prezent, viitor sau trecut. Folosirea timpurilor diferă în propoziţiile cu verbul la indicativ sau la subjonctiv.

Să se compare:

1. Propoziţia condiţională cu verbul la indicativ

În ce priveşte propoziţia condiţională cu verbul la indicativ se disting pe de o parte fraze cu prezentul / viitorul (1) şi pe de alta fraze cu preteritul / perfectul (2).

Prima structură se referă la momentul actual sau la un moment viitor şi exprimă faptul că realizarea condiţiei (a acţiunii din subordonată) şi deci şi a celei din principală este foarte probabilă.

Cea de-a doua structură se referă la trecut şi exprimă faptul că avem întotdeauna de a face cu acţiuni realizate.

În ambele cazuri vorbim de propoziţii condiţionale **reale**.

(1) *Wenn er Zeit hat, geht er spazieren.* — *Când are timp se plimbă.*
(2) *Wenn er Zeit hatte, ging er spazieren.* — *Când avea timp se plimba.*

2. Propoziţia condiţională cu verbul la subjonctiv

În ceea ce priveşte propoziţia condiţională cu predicatul la subjonctiv, se impune deosebirea dintre frazele cu preteritul sau cu *würde* (1) şi cele cu mai mult ca perfectul (2).

(1) Prima structură se referă – analog cu 1. (1) – la acţiuni prezente şi exprimă faptul că realizarea condiţiei şi deci şi a acţiunii din principală este puţin probabilă (propoziţia condiţională **potenţială**).

(2) A doua structură se referă – analog cu 1. (2) – la acţiuni trecute şi exprimă faptul că acţiunea nu s-a realizat, respectiv că nu mai este realizabilă (aşa numita propoziţie condiţională **irealǎ**)

(1) *Wenn er Zeit hätte, ginge er spazieren.* — *Dacă ar avea timp s-ar plimba.*
(2) *Wenn er Zeit gehabt hätte, wäre er spazierengegangen.* — *Dacă ar fi avut timp s-ar fi plimbat.*

Observaţii:

Referinţa temporală a propoziţiei condiţionale cu predicatul la subjonctiv, timpul contextual al acţiunii, simultan cu cel din propoziţia condiţională, poate fi determinat, de regulă, dintr-o propoziţie premergătoare cu verbul la indicativ. Această propoziţie este negativă sau se află în raport antonimic cu propoziţia condiţională.

Prezent

Es regnet heute. *Wenn schönes Wetter wäre, machten wir einen Ausflug.* — *Astăzi plouă. Dacă timpul ar fi frumos am face o excursie.*

Trecut

Es regnete gestern. *Wenn schönes Wetter gewesen wäre, hätten wir einen Ausflug gemacht.* — *Ieri a plouat. Dacă timpul ar fi fost frumos am fi făcut o excursie.*

3. Propoziţia simplă cu un circumstanţial condiţional

Relaţiile descrise în paragrafele 1 şi 2 se regăsesc şi în cazul condiţiilor care nu mai sunt exprimate printr-o propoziţie circumstanţială condiţională, ci prin circumstanţiale condiţionale simple.

(1) Prezent

propoziţie condiţională reală

Bei intensiver Bodenbearbeitung liegen die Erträge höher. — *În condiţiile unei prelucrări intensive se obţin recolte superioare.*

Wenn der Boden intensiv bearbeitet wird, liegen die Erträge höher.	*Dacă se lucrează intensiv, se obțin recolte superioare.*

propoziție condițională potențială

Bei intensiver Bodenbearbeitung, lägen die Erträge höher.	*În condițiile unei prelucrări intensive s-ar obține recolte superioare.*
Wenn der Boden intensiv bearbeitet würde, lägen die Erträge höher.	*Dacă s-ar lucra intensiv, s-ar obține recolte superioare.*

(2) Trecut

propoziție condițională reală

Bei intensiver Bodenbearbeitung lagen die Erträge höher.	*În condițiile unei prelucrări intensive s-au obținut recolte superioare.*
Wenn der Boden intensiv bearbeitet wurde, lagen die Erträge höher.	*Când s-a lucrat intensiv, s-au obținut recolte superioare.*

propoziție condițională potențială

Bei intensiver Bodenbearbeitung hätten die Erträge höher gelegen.	*În condițiile unei prelucrări intensive s-ar fi obținut recolte superioare.*
Wenn der Boden intensiv bearbeitet worden wäre, hätten die Erträge höher gelegen.	*Dacă s-ar fi lucrat intensiv, s-ar fi obținut recolte superioare.*

Observații:

1. Aceleași forme de subjonctiv ca în propoziția condițională se regăsesc de obicei și în propoziția consecutivă introdusă prin conjuncția *als daß*. Totuși, spre deosebire de propoziția condițională, unde conjuncția *wenn* = *dacă* introduce atât propoziții condiționale reale cât și potențiale/ireale, caracterul acestora rezultând doar din modul verbului, conjuncțiile care introduc propozițiile consecutive semnalează de la început despre ce fel de propoziții este vorba: *so daß* arată că acțiunea este reală, *als daß* indică o acțiune ireală. Datorită caracterului explicit al conjuncțiilor consecutive, subjonctivul nu mai este necesar pentru a marca irealitatea acțiunii și astfel *als daß* poate introduce și propoziții cu predicatul la modul indicativ.

O altă diferență între propozițiile condiționale și cele consecutive constă în faptul că în primul caz atât principala cât și subordonata sunt la subjonctiv, pe când în al doilea numai verbul din propoziția consecutivă este la conjunctiv. În plus, referința temporală (prezent sau trecut) este vizibilă în cazul propozițiilor condiționale numai din context, pe când în cazul celor consecutive, referința temporală este clară din propoziția principală.

(1) Prezent (preterit subjonctiv respectiv prezent indicativ)

*Das Wasser ist zu kalt, als daß man baden **könnte** (..., als daß man baden **kann**).*	*Apa este prea rece ca să se poată face baie. / ca să fi putut face baie.*

(2) Trecut (preterit subjonctiv respectiv preterit indicativ)

*Das Wasser **war** zu kalt, als daß man **hätte** baden können. (..., als daß man baden **konnte**).*	*Apa era prea rece ca să se poată face baie.*

2. Conjunctivul apare ocazional şi în propoziţii introduse prin *ohne daß*. În ce priveşte trăsăturile gramaticale, există o mare asemănare cu propoziţia introdusă prin *als daß*:

Er hilft jedem bereitwillig, ohne daß man ihn darum bäte (respectiv bittet).	*El îl ajută pe fiecare, fără ca să fie rugat.*
Ich habe tüchtig gefroren, ohne daß ich mich erkältet hätte (respectiv habe).	*Am îngheţat grozav, dar nu am răcit.*

Folosirea subjonctivului în propoziţia simplă

1. Subjonctivul prezent

În propoziţia simplă, prezentul subjonctiv funcţionează ca un imperativ. Este vorba despre funcţia subjonctivului înlocuitor pentru persoana a III-a a imperativului singular. Această formă priveşte doar câteva verbe, apărând în expresii, mai ales în lozinci etc:

Es lebe das Geburtstagskind.	*Să ne trăiască sărbătoritul.*

Mai frecventă este folosirea subjonctivului în indicaţii, reţete de bucătărie etc. însoţit de pronumele nehotărât *man*:

Man nehme 6 Eier, 200 g Mehl ...	*Se iau 6 ouă, 200 g făină ...*

2. Subjonctiv preterit / mai mult ca perfect

Folosirea subjonctivului preterit sau mai mult ca perfect, în anumite tipuri de propoziţii simple, serveşte la circumscrierea unor îndemnuri în cel mai larg sens al cuvântului. Atât în ceaa ce priveşte aspectele formale cât şi în ceea ce priveşte sensul se constată o puternică asemănare cu folosirea subjonctivului în propoziţia condiţională.

Preteritul se referă la prezent, mai mult ca perfectul la trecut.

Principial, preteritul şi mai mult ca perfectul subjonctiv apar în două tipuri de propoziţii: (1) în propoziţia exclamativă ireală şi (2) în anumite expresii cu caracter modal.

(1) Propoziţia exclamativă ireală

Propoziţia exclamativă ireală are exact forma unei propoziţii condiţionale (introdusă prin *wenn* sau neintrodusă, având verbul conjugat pe primul loc). Caracterul de dorinţă este marcat suplimentar prin particule modale ca *doch, nur*:

Prezent

Wenn ich dir nur / doch helfen könnte!	*Dacă aş putea să te ajut!*
Könnte ich dir nur / doch helfen!	*Dacă aş putea să te ajut!*

Trecut

Wenn ich nur / doch das nichts gesagt hätte!	*De n-aş fi spus asta!*
Hätte ich das nur / doch nicht gesagt!	*De n-aş fi spus asta!*

(2) Construcţiile cu verbe modale

Construcţiile cu verbul modal la mai mult ca perfectul subjonctiv (cu referire la trecut) sunt mai frecvente decât cele cu preteritul conjunctiv (cu referire la prezent). Caracterul imperativ este exprimat prin verbul modal (*müssen, sollen,*

dürfen). Îndemnul respectiv funcționează ca o condiție ireală și rezultă dintr-un enunț negativ sau antonimic la indicativ, din context:

Trecutul

*Sie **haben** die Arbeit nicht vorbereitet. Sie **hätten** die Arbeit vorbereiten **müssen**.*	*Nu ați pregătit lucrarea. Ar fi trebuit să pregătiți lucrarea.*

Imperativul

Imperativul este forma de bază prin care un vorbitor (persoana I) îndeamnă interlocutorul (persoana a II-a) să acționeze într-un anumit mod. Esența îndemnului în sensul cel mai general, cuprinzând și rugămintea și dorința, rezultă din contrastul cu propoziția enunțiativă și interogativă (vezi cap.12, Planurile structurale).

8. VERBELE REFLEXIVE

8.1. Inventarul de forme

1. Verbele reflexive prezintă ca element formal distinctiv pronumele *sich* = *se* numai la persoana a III-a. La persoanele I și a II-a se preiau formele pronumelui personal.

		Acuzativ	Dativ
Sing.	Pers. I	*ich schäme mich*	*ich verbitte es mir*
	Pers. a II-a	*du schämst dich*	*du verbittest es dir*
	Pers. a III-a	*er schämt **sich***	*er verbittet es **sich***
Pl.	Pers. I	*wir schämen uns*	*wir verbitten es uns*
	Pers. a II-a	*ihr schämt euch*	*ihr verbittet es euch*
	Pers. a III-a	*sie schämen **sich***	*sie verbitten es **sich***

2. Verbele reflexive au aceleași timpuri și moduri ca și cele nereflexive. Ele formează perfectul, imperfectul și infinitivul II întotdeauna cu auxiliarul *haben*.

3. Verbele reflexive nu se pot conjuga la pasiv. Formele compuse din auxiliarul *sein* plus participiul II fără pronume reflexiv, derivate de la multe verbe reflexive, sunt doar aparent la pasivul stării. În realitate este vorba despre un reflexiv al stării:

ich bin erholt	*Eu sunt odihnit.*
ich war erholt	*Eu eram odihnit.*
ich bin erholt gewesen etc.	*Am fost odihnit.*

4. Participiul I al tuturor verbelor reflexive poate funcționa ca atribut:

der sich verspätende Zug	*trenul care întârzie*

În schimb, folosirea participiului II ca atribut este posibilă numai în cazul verbelor care pot forma și un reflexiv al stării. În acest caz, pronumele reflexiv se elimină:

der verspätete Zug	*trenul întârziat*

8.2. Sintaxa verbelor reflexive

Din punct de vedere al posibilităților lor de combinare, verbele reflexive nu constituie o clasă unitară. Se disting două grupe principale:

În cazul verbelor din prima grupă (**verbe reflexive propriu zise**), pronumele reflexiv poate fi substituit printr-un substantiv:

Das Kind kämmt sich.	*Copilul se piaptănă.*
Das Kind kämmt die Puppe.	*Copilul piaptănă păpușa.*

Pronumele reflexiv se comportă ca un substantiv cu funcția de complement, denumind aceeași persoană ca subiectul verbului. Aici avem într-adevăr de a face cu un raport reflexiv: acțiunea verbului se reflectă asupra subiectului.

Omonimia este posibilă numai atunci când pronumele reflexiv lipsește (la reflexivul stării și la participiul II cu funcție de atribut):

das gekämmte Kind	*copilul pieptănat*
Das Kind hat sich gekämmt.	*Copilul s-a pieptănat. (reflexiv)*
Das Kind ist gekämmt worden.	*Copilul a fost pieptănat. (pasiv)*

La verbele din a două grupă (**formal-reflexive**), pronumele reflexiv nu poate fi substituit printr-un substantiv:

Das Kind schämt sich.	*Copilul se rușinează.*
**Das Kind schämt seine Mutter.*	**Copilul își rușinează mama.*

Aici pronumele reflexiv nu mai are caracterul unui obiect identic cu subiectul, ci este o componentă formală a predicatului. În astfel de situații nu se mai poate vorbi de reflexivitate în sens semantic. Multe dintre aceste verbe au corespondente fără pronumele reflexiv:

Er hat sich über das Ergebnis gewundert.	*El s-a minunat de rezultat.*
Er hat über das Ergebnis gestaunt.	*El a fost uimit de rezultat.*

Din cauza caracterului formal al verbelor reflexive, la verbele din această categorie nu apare fenomenul omoniei (1). Pe de altă parte, caracterul formal al pronumelui face uneori posibilă eliminarea sa (2) .

(1) der erholte Patient	*Pacientul însănătoșit.*
**Der Patient ist erholt worden*	**Pacientul a fost însănătoșit.*
(2) Er ruht (sich) aus.	*El se odihnește.*

Tot verbe formal-reflexive sunt cele care au pe lângă forma reflexivă și o variantă cu un complement direct autentic. Deosebirea de verbele din prima grupă apare în momentul în care încercăm să coordonăm pronumele și obiectul. La verbele de tipul *sich kämmen = a se pieptăna* acestea pot fi legate prin conjuncția coordonatoare, deoarece este vorba de același verb, având doar obiecte diferite (1). În schimb, la verbele precum *sich fürchten = se teme*, coordonarea nu este posibilă (2), având de-a face cu variante diferite din punctul de vedere al valenței și parțial și al sensului.

(1) Ich kämme mich. Ich kämme ihn. Ich kämme mich und ihn.	*Eu mă pieptăn. Eu îl pieptăn. Eu mă pieptăn pe mine și pe el.*
(2) Ich langweile mich. Ich langweile ihn.	*Eu mă plictisesc. Eu îl plictisesc pe el.*
**Ich langweile mich und ihn.*	

Verbele reflexive propriu-zise

1. Pronumele reflexiv cu funcție de complement direct

*Ich wasche **mich**.* *Eu mă spăl.*

Alte exemple: *sich berichtigen = a se corecta, sich kämmen = a se pieptăna, sich verteidigen = a se apăra*

2. Pronumele reflexiv cu funcție de complement la dativ

(1) complinire obligatorie

*Du schadest **dir** mit dem Rauchen.* *Îți faci rău fumând.*

Alte exemple: *sich widersprechen = a se contrazice, sich etwas verschaffen = a-și procura ceva*

(2) precizare facultativă

dativus commodi

*Ich kaufe (**mir**) das Buch.* *Eu (îmi) cumpăr cartea.*

Alte exemple: (*sich*) *etwas aufschreiben = a-și nota ceva,* (*sich*) *etwas kochen = a-și pregăti ceva* (*de mâncare*)

Acest dativ poate fi înlocuit cu un grup prepozițional cu prepoziția *für*:

*Ich kaufe das Buch (**für mich**) .* *Eu cumpăr cartea pentru mine.*

dativus possesivus

*Ich wasche (**mir**) das Hemd.* *Eu îmi spăl cămașa.*

Alte exemple: (*sich*) *die Haare kämmen = a se pieptăna,* (*sich*) *den Magen erkälten = a răci la stomac,* (*sich*) *den Hut aufsetzen = a-și pune pălăria*

La unele verbe, dativul este complementar cu acuzativul:

*Ich habe (**mir**) die Hand verletzt.* *M-am rănit la mână.*
*Ich habe **mich** verletzt.* *M-am rănit.*

3. Pronumele reflexiv cu funcție de complement prepozițional

*Er spricht **von sich**.* *El vorbește despre sine.*

Alte exemple: *auf sich achten = a avea grijă de sine, über sich nachdenken = a gândi despre sine*

Verbele formal-reflexive

1. Verbe formal-reflexive în sens propriu zis

(1) Verbe cu pronumele reflexiv la acuzativ

*Ich schäme **mich**.* *Eu mă rușinez.*

Alte exemple: *sich bedanken = a mulțumi, sich beeilen = a se grăbi, sich eignen = a se potrivi, sich entschließen = a se hotărî, sich erholen = a se odihni, sich nähern = a se apropia, sich verirren = a se rătăci, sich verlieben = a se îndrăgosti, sich verspäten = a întârzia, sich weigern = a se opune*

La câteva verbe din această grupă, pronumele reflexiv este facultativ:

*Er hat (**sich**) kalt geduscht.* *El a făcut un duș rece.*

Alte exemple: *(sich) ausruhen = a se odihni, (sich) ausschlafen; (sich) fürchten = a se teme; (sich) davonschleichen; (sich) flüchten = a se cărăbăni*

(2) Verbe cu pronumele reflexiv la dativ

Ich verbitte ***mir*** *solche Bemerkungen.* *Nu permit astfel de observații.*

Alte exemple: *sich etwas aneignen = a-și însuși ceva, sich etwas ausbitten = a obține ceva prin rugăminți, sich etwas ausdenken = a-și imagina ceva, sich etwas einbilden = a-și închipui ceva*

(3) Verbe cu pronumele la un caz neprecizat

Unele verbe se conjugă numai la persoana a III-a, din această cauză deosebirea dintre acuzativ și dativ nu este vizibilă:

Ein Unfall hat ***sich*** *ereignet.* *Accidentul s-a produs.*

Alte exemple: *sich auswirken = a se restrânge, sich belaufen = a se ridica la suma de; a valora, sich bewahrheiten = a se adeveri*

2. Varianta formal-reflexivă

(1) Pronumele reflexiv la acuzativ

Ich bemühe ***mich*** *um eine Stelle.* *Eu mă străduiesc să obțin postul.*

Alte exemple: *sich beklagen = a se plânge, sich empören = a se enerva, sich ergeben = a se preda, sich erheben = a se ridica*

La unele dintre aceste verbe, pronumele reflexiv este facultativ:

Ich bade ***(mich)****.* *Eu mă îmbăiez.*

Alte exemple: *(sich) abkühlen = a se răcori, (sich) beschlagen = a se aburi*

La unele variante formal-reflexive subiectul și obiectul stau într-o relație inversă față de funcțiile lor în propoziție în cazul variantelor nereflexive:

Ich freue mich über deinen Erfolg. *Mă bucur de succesul tău.*
Dein Erfolg freut mich. *Succesul tău mă bucură.*

(2) Verbe cu pronumele reflexiv la cazul dativ

Ich merke ***mir*** *die Zahl.* *Eu îmi notez numărul.*

Alte exemple: *sich etwas versagen = a-și refuza ceva, sich etwas vornehmen = a-și propune ceva*

(3) Verbe cu pronumele la un caz neprecizat

Unele verbe se conjugă numai la persoana a III-a, din această cauză deosebirea dintre acuzativ și dativ nu este vizibilă:

Der Sturm hat ***sich*** *gelegt.* *Furtuna s-a potolit.*

Alte exemple: *sich aus etwas ergeben = a rezulta din ceva, sich aus etwas zusammensetzen = a se compune din ceva*

(4) Pronumele reflexiv cu funcție de complement prepozițional

Er ist ***außer sich*** *vor Zorn.* *Și-a ieșit din fire de mânie.*

Construcții reflexive speciale

1 Următoarele construcții cu pronumele reflexiv au un caracter deosebit:

(1) Der Fall klärt sich auf. *Cazul se rezolvă.*
Der Schlüssel wird sich finden. *Cheia se va găsi.*

(2) Der Werkstoff läßt sich gut verarbeiten. — *Materialul se prelucrează uşor.*
Die Tür läßt sich nicht schließen. — *Uşa nu se închide.*
(3) Das Buch verkauft sich gut. — *Cartea se vinde bine.*
Der Roman liest sich flüssig. — *Romanul se citeşte uşor.*

În exemplele de mai sus, spre deosebire de utilizarea obişnuită a verbelor cu pronume reflexiv, subiectul sintactic nu este subiectul logic, ci obiectul logic al acţiunii verbului. Avem de fapt de-a face cu forme înlocuitoare ale pasivului:

Der Fall klärt sich auf. — *Cazul se rezolvă.*
Der Fall wird (von der Polizei) aufgeklärt. — *Cazul este rezolvat de poliţie.*
Die Polizei klärt den Fall auf. — *Poliţia rezolvă cazul .*

Deosebirile dintre (1), (2) şi (3) rezultă din numărul părţilor de vorbire suplimentare necesare: infinitivul în (2) şi adverbul în (3) .

2. Propoziţii precum cea de mai jos reprezintă o formă concurentă la propoziţiile cu pronumele nehotărât *man* şi cu un factor modal (= *können*):

In diesem Sessel sitzt es sich bequem. — *În fotoliul acesta se stă comod.*
In diesem Sessel kann man bequem sitzen. — *În acest fotoliu se poate sta comod.*

Verbele reciproce

Verbele reflexive pot exprima şi o relaţie reciprocă. Conform distincţiei dintre verbele semantic-reflexive (1) şi cele formal-reflexive (2), se disting două grupe principale:

1. Toate verbele reflexive propriu-zise au caracter reciproc la plural:

Wir kämmen uns. — *Noi ne pieptănăm.*
Ich kämme mich, und er kämmt sich. — *Eu mă pieptăn şi el se piaptănă. (reflexiv)*
Ich kämme ihn, und er kämmt mich. — *Eu îl pieptăn pe el şi el mă piaptănă pe mine. (reciproc)*

Înlocuind pronumele *sich* cu *einander*, caracterul reciproc devine evident.

2. În mod normal, verbele formal-reflexive nu au sens reciproc. Există însă o mică grupă de verbe reciproce prin sensul lor primar. La singular, ele au un complement prepoziţional obligatoriu cu prepoziţia *mit*, la plural poate să apară în mod facultativ *miteinander*:

*Ich habe mich **mit ihm** angefreundet.* — *Eu m-am împrietenit cu el.*
*Wir haben uns (**miteinander**) angefreundet.* — *Noi ne-am împrietenit.*

Reflexivul stării

Aşa cum de la multe verbe tranzitive se poate forma un pasiv al stării, şi de la multe verbe reflexive se poate forma de asemenea un reflexiv al stării. Atât pasivul stării cât şi reflexivul stării se formează cu aceleaşi mijloace (verbul auxiliar *sein* şi participiul II) şi au acelaşi sens, exprimând o stare. La fel ca pasivul stării,

nici reflexivul stării nu exprimă o acțiune, un proces, ci o stare, ca rezultat al unui proces. Mai întâi, omul *se odihnește* = *erholt sich* (proces), rezultatul este că omul este *odihnit* = *erholt* (static). În ciuda acestei asemănări în ceea ce privește sensul, reflexivul stării se deosebește fundamental de pasivul stării printr-o altă relație subiect-obiect: subiectul sintactic al pasivului stării este exprimat prin subiectul logic. De regulă, subiectul logic nu apare în propoziție.

La reflexivul stării, situația este inversă, subiectul sintactic fiind în același timp subiect logic.

Datorită identității formale dintre pasivul stării și reflexivul stării, relațiile diferite dintre subiect și obiect nu sunt vizibile; ele pot fi evidențiate prin transformări:

Reflexivul stării

Das Mädchen ist verliebt.	*Fata este îndrăgostită.*
**Er verliebt das Mädchen.*	**El îndrăgostește fata.*
Das Mädchen verliebt sich.	*Fata se îndrăgostește.*

Pasivul stării

Der Brief ist geschrieben.	*Scrisoarea este scrisă.*
*Er schreibt **den Brief**.*	*El scrie scrisoarea.*
Der Brief schreibt sich.	**Scrisoarea se scrie.*

9. VERBELE CU PARTICULĂ SEPARABILĂ

9.1. Separarea particulei la verbele finite și la cele nepersonale

Spre deosebire de primul element al substantivelor, adjectivelor și adverbelor derivate sau compuse, uneori, primul element al verbelor derivate sau compuse este separabil. Separarea are loc în mod diferit la formele personale și la cele nepersonale:

Atunci când verbul este conjugat la o formă personală, primul element se desparte de verb și trece pe ultimul loc din propoziție. Această separare are loc numai atunci când verbul ocupă primul sau al doilea loc în propoziție, nu când el se află pe ultimul loc (în propozițiile subordonate cu element introductiv):

*Er **kommt** morgen in Berlin **an**.*	*El sosește mâine la Berlin.*
***Kommt** er morgen in Berlin **an**?*	*Sosește el mâine la Berlin?*

Dacă verbul este la infinitiv sau la participiu II, între primul element și rădăcină se intercalează *zu* la infinitiv și *ge* la participiu:

*Er hat versprochen, mich sofort **anzurufen**.*	*A promis că-mi va telefona imediat.*
*Ich habe ihn mehrmals vergeblich **angerufen**.*	*L-am sunat de mai multe ori fără succes.*

9.2. Condițiile în care are loc separarea

Ca regulă generală se poate spune că elementele accentuate sunt separabile, cele neaccentuate sunt neseparabile.

1. Neaccentuate şi deci neseparabile sunt întotdeauna
be-, ent-, er-, ver-, zer-, ge-, miß-
şi prefixele străine
de(s) -, dis-, in-, re- etc.
Exemple:
***be**achten, **ent**decken, **er**bauen, **ver**achten, **zer**brechen, **ge**fallen, **miß**lingen, **dezentralisieren**, **in**filtrieren*

2. Accentuate şi deci separabile sunt
ab-, an-, auf-, aus-, bei-, mit-, nach-, vor-, zu-
da(r) -, ein-, empor-, fort-, her-, hin-, los-, nieder-, weg-, weiter-, wieder-
Exemple:
***ab**kürzen, **an**sehen, **auf**führen, **aus**arbeiten, **bei**bringen, **mit**teilen, **nach**fragen, **vor**tragen, **zu**hören*
***dar**stellen, **ein**wenden, **empor**tragen, **fort**setzen, **her**stellen, **hin**richten, **los**trennen, **nieder**reißen, **weg**machen, **weiter**leiten, **wieder**sehen*

Observații:

(1) Uneori, elemente separabile se combină cu elemente neseparabile. În astfel de situații, particula se separă numai dacă ocupă primul loc în cuvânt:

ab-be-rufen:

*Man **beruft** den Botschafter **ab**.*	*Ambasadorul este rechemat.*

dar:

be-ab-sichtigen

*Er **beabsichtigt** eine Expedition.*	*El intenționează să meargă într-o expediție.*

(2) Particulele separabile se pot combina şi între ele. În astfel de cazuri, ele sunt percepute ca o unitate şi sunt separate de verb ca un tot:

her-vor-rufen

*Seine Worte **riefen** einen Streit **hervor**.*	*Cuvintele sale au provocat o dispută.*

Elementele *-einander-* şi *-wärts-* apar numai în combinații:
***durcheinander**reden, **auseinander**gehen, **rückwärts**gehen*

(3) La unele verbe, despărțirea este facultativă:

*Ich **erkenne** seine Leistungen **an**.*	*Eu recunosc realizările lui.*
*Ich **anerkenne** seine Leistungen.*	*Eu recunosc realizările lui.*

3. Unele particule pot fi atât accentuate cât şi neaccentuate. Dintre acestea fac parte:
durch-, hinter-, über-, um-, unter-, wider-
Sensul verbului este cel care hotărăşte dacă o particulă este accentuată şi separabilă sau nu.

(1) În numeroase cazuri, verbele cu particule accentuate, separabile, au un sens concret, cele cu particulă neaccentuată, neseparabilă având un sens metaforic, idiomatic

Bei der Wanderung habe ich mir die Schuhe durchgelaufen.	*În excursie mi-am tocit pantofii.*
Der Schüler hat alle Klassen mit Erfolg durchlaufen.	*Elevul a trecut toate clasele cu rezultate bune.*
Der Fährmann hat die Leute übergesetzt.	*Podarul a trecut oamenii peste râu.*
Die Schülerin hat den Text übersetzt.	*Eleva a tradus textul.*

(2) În special în cazul particulelor *durch* și *über* există excepție de la regula privind opoziția abstract/concret. Uneori diferența se datorează numai contextului sintactic și semantic:

Der Zug fährt bis Berlin durch.	*Trenul merge până la Berlin fără oprire.*
Der Zug durchfährt die Stadt.	*Trenul trece prin oraș.*

(3) În cazul particulei *um* funcționează o altă opoziție. Atunci când este accentuată și separabilă, particula *um* indică o modificare a obiectului; neaccentuată ea arată că în jurul obiectului, care rămâne nemișcat, se întâmplă ceva.

Sie stellt die Möbel um.	*Ea rearanjează mobila.*
Polizisten umstellten das Haus.	*Polițiștii au înconjurat casa.*

Observații:

Uneori deosebirea dintre particula separabilă și un cuvânt de sine stătător este greu de observat. În exemplele de mai jos avem de-a face cu diferențe în modul de scriere, în poziția elementelor în propoziție, în ceea ce privește accentul și sensul:

Er hat das vorhergesagt.	*El a prevăzut aceasta.*
Er hat das vorher gesagt.	*El a spus aceasta mai înainte.*

9.3. Verbe, substantive și adjective ca particulă

Elementul determinativ al unui verb compus poate fi tot un verb, un substantiv sau un adjectiv.

1. Și în astfel de situații, primul element este accentuat și separabil:

kennenlernen = a cunoaște, verlorengehen = a pierde, fehlschlagen = a eșua, haltmachen = a opri, maschineschreiben = a scrie la mașină, übelnehmen = a o lua în nume de rău

2. Există însă și un mare număr de verbe, al căror prim element este accentuat, și neseparabil:

frühstücken = a lua micul dejun, handhaben = a manipula, kennzeichnen = a caracteriza, langweilen = a plictisi, maßregeln = a certa, mutmaßen = a presupune, ohrfeigen = a pălmui, radebrechen = a vorbi cu greșeli, rechtfertigen = a justifica, schlußfolgern = a trage concluzia, wetteifern = a concura

Observații:

(1) Unele verbe compuse cu un verb, substantiv sau adjectiv se folosesc numai la formele nominale, pentru a evita despărțirea:

Sie kann gut kopfrechnen.	*Ea este bună la calculul mintal.*
**Sie rechnet gut Kopf.*	

La altele, despărţirea are loc numai la formele nominale:

Man fließpreßt das Material.	*Materialul este presat.*
Das Material wird fließgepreßt.	*Materialul este presat.*

(2) În unele cazuri, graniţa dintre componenta verbului (a) şi un cuvânt de sine stătător (b) nu este precisă:

(a) *Ich habe vor, spazierenzugehen.*	*Am de gând să merg la plimbare.*
(b) *Ich habe vor, baden zu gehen.*	*Am de gând să merg la ştrand.*
(a) *Er ist radgefahren.*[1]	*El a mers cu bicicleta.*
(b) *Er ist Auto gefahren.*	*El a mers cu maşina.*

[1] Noua ortografie reglementează această situaţie, cerînd să se scrie peste tot cu literă mare şi separat, deci *Rad fahren* ca *Auto fahren*. (Nota trad.)

II. SUBSTANTIVUL ŞI SUBSTITUTELE SALE

1. SINTAXA SUBSTANTIVULUI

Clasa gramatico-lexicală care va fi tratată în acest capitol este formată din două grupe: **substantivele** şi **pronumele substantivale**.

În mod normal, oricare substantiv poate fi precedat de un articol şi de un adjectiv şi poate fi urmat fără rezerve de un alt substantiv (ca atribut substantival genitival sau prepoziţional):

*der neue **Mantel** des Vaters* *noul palton al tatei*

Pronumele substantivale nu prezintă aceste caracteristici. Este adevărat că ele pot ocupa aceleaşi poziţii ca substantivul, dar înlocuiesc nu numai substantivul ci şi articolul (şi adjectivul):

*Sie sprechen über **den neuen Chef**.* *Ei vorbesc despre noul şef.*
*Sie sprechen über **ihn**.* *Ei vorbesc despre el.*

Capacitatea pronumelor de a se combina cu atribute substantivale nu este nelimitată, ci specifică pentru fiecare pronume şi pentru diferitele tipuri de atribute.

Pe baza restricţiilor în parte morfologice, în parte sintactice, în cadrul acestor două grupe pot fi diferenţiate subclase. Astfel şi printre substantive şi printre pronumele substantivale sunt unele care nu au forme de plural (multe nume de materii; *wer = cine*, *etwas = ceva*), altele nu au forme de singular (anumite substantive colective, *einige, mehrere = unii*). Unele nu se pot declina (substantivele cu sufixul *-ismus*; *etwas = ceva, nichts = nimic*). Pronumele substantivale *wer = cine* şi *was = ce* sunt specifice pentru propoziţiile interogative, pronumele relative pentru propoziţia subordonată ş.a.m.d.

2. SEMANTICA SUBSTANTIVULUI

Împărţirea în substantive şi pronume substantivale se justifică şi din punctul de vedere al semanticii. Substantivele sunt cuvinte care au un sens lexical precis şi pot fi înţelese şi în afara unui context (fiind autosemantice). Pronumele substantivale nu au un sens lexical precis şi funcţionează doar ca auxiliare (synsemantice). Pronumele substantivale pot înlocui un substantiv dacă acesta a fost menţionat anterior sau dacă el este identificabil din context. Din această cauză ele au fost numite de unii lingvişti germani „Prowörter".

2.1. Substantivele

Din punct de vedere semantic, în cadrul clasei substantivelor se pot distinge substantivele **abstracte**

Fleiß = sârguinţă, Planung = planificare, Recht = dreptate, Antwort = răspuns, Zufall = întâmplare, Krankheit = boală

şi **concrete**. Printre cele din urmă distingem substantivele care denumesc obiecte individuale, discrete

Frau = femeie, Vater = tată, Vogel = pasăre, Blume = floare, Haus = casă, Lampe = lampă

nume de materii

Sand = nisip, Eisen = fier, Schnee = zăpadă, Milch = lapte, Seife = săpun

substantive colective

Bevölkerung = populaţie, Familie = familie, Möbel = mobilă

şi nume proprii (nume de botez şi nume de familie; titluri de cărţi, filme, tablouri etc.; denumiri geografice)

2.2. Pronumele substantivale

Deşi pronumele substantivale, spre desosebire de substantive, sunt lipsite de un sens lexical precis, ele au totuşi anumite sensuri generale, determinate prin diverse caracteristici gramaticale şi semantice precum persoana, numărul, negaţia, întrebarea etc., care apar în combinaţii specifice pentru fiecare pronume. Pe baza acestor trăsături caracteristice, fiecare pronume poate fi identificat ca element al unei anumite subclase. De obicei se disting şase clase, care au fost denumite – cu excepţia primei – după trăsătura caracteristică a grupei:

1. pronumele personal
2. pronumele interogativ
3. pronumele demonstrativ
4. pronumele nehotărât
5. pronumele posesiv
6. pronumele relativ

Pe baza criteriilor morfosintactice poate fi identificată o a şaptea grupă. Este vorba de combinaţii formate din *da-/wo-* plus prepoziţii (de exemplu *damit, womit...*), denumite de obicei „adverbe pronominale" şi care pot înlocui diferite pronume substantivale.

3. INVENTARUL DE FORME

3.1. Substantivul

Declinarea substantivelor la singular

	Tipul I		Tipul II	Tipul III
N	*der Lehrer*	*das Fenster*	*der Kunde*	*die Frau*
A	*den Lehrer*	*das Fenster*	*den Kunden*	*die Frau*
D	*dem Lehrer*	*dem Fenster*	*dem Kunden*	*der Frau*
G	*des Lehrers*	*des Fensters*	*des Kunden*	*der Frau*

Substantivele feminine se declină după tipul III, neprimind nici un fel de terminații. Majoritata masculinelor și neutrelor se declină după tipul I, care numai la genitiv primește terminația *-s* sau *-es*. Câteva grupe de substantive masculine se declină și după tipul II, primind la toate cazurile oblice terminația *-n* sau *-en*.

Observații:

1. Terminația *-es* sau *-s* la genitivul masculinelor și neutrelor

(1) Următarele categorii de substantive primesc la genitiv singular terminația-*es*:

• substantivele terminate în *-s* (cele terminate în *-nis* se termină la genitiv în *-nisses*), *-ß*, *-x*, *-tsch*, *-z*

der Beweis – des Beweises, das Zeugnis – des Zeugnisses, der Prozeß – des Prozesses, das Suffix – des Suffixes, der Kitsch – des Kitsches, das Gewürz – des Gewürzes

• multe substantive monosilabice

das Buch – des Buches, der Freund – des Freundes, der Kampf – des Kampfes, das Kleid – des Kleides, der Mann – des Mannes

• de preferință, substantivele tereminate în *-sch* și *-st*

der Fisch – des Fisches, der Dienst – des Dienstes

(2) Următoarele categorii de substantive primesc la genitiv singular terminația *-s*:

• substantivele plurisilabice care se termină într-o silabă neaccentuată:

der Sessel – des Sessels, der Lehrer – des Lehrers

• substantivele care se termină cu o vocală sau cu vocală + *h*

der Schnee – des Schnees, der Schuh – des Schuhs

• cuvintele formate prin substantivare

das Grün – des Grüns, das Sein – des Seins

(3) Următoarele categorii de substantive pot primi atât terminația *-es* cât și terminația *-s* la genitiv singular

• substantivele plurisilabice care se termină într-o silabă accentuată

der Erfolg – des Erfolg(e)s, das Getränk – des Getränk(e)s

• substantivele compuse

das Fremdwort – des Fremdwort(e)s, das Bergwerk – des Bergwerk(e)s

• substantivele terminate în diftong

das Ei – des Ei(e)s, der Bau – des Bau(e)s

2. Terminația *-en* sau *-n* la cazurile oblice la masculin

(1) Numele de ființe terminate în *-e* primesc terminația *-n*. Dintre acestea fac parte:

Bote, Erbe, Gatte, Franzose, Pole, Biologe; Hase, Löwe, Rabe

(2) Substantivele terminate în consoană primesc terminația *-en*. Cele mai multe dintre ele denumesc ființe. Printre ele găsim

• câteva substantive monosilabice:

Bär, Christ, Fürst, Held, Mensch

• substantive de origină străină cu sufixele *-ant, -ent, -ist* etc.

Demonstrant, Absolvent, Artist, Bürokrat, Astronom, Athlet

3. Câteva substantive masculine terminate în *-e* au o declinare mixtă, un amestec între tipul I şi II, primind terminaţia *-n* la cazurile oblice şi un *-s* la genitiv
der Name, den Namen, dem Namen, des Namens

4. Cuvintele de origină străină terminate în *-us* (respectiv *-ismus*) nu primesc nici o terminaţie la singular:
Globus, Antagonismus, Kosmos

Declinarea substantivelor la plural

Aşa cum conjugarea este forma specifică de flexiune a verbului, declinarea este flexiunea substantivului. Pe lângă declinarea în sensul strict (trecerea substantivului pe la diferite cazuri), ea cuprinde şi formarea pluralului. Declinarea la plural nu prezintă dificultăţi, deoarece substantivele primesc o singură terminaţie, terminaţia *-n* la dativ. Acest *-n* se adaugă la terminaţia nominativului plural (în caz că forma de la nominativ plural nu se termină ea însăşi în *-n*). De aceea, important pentru declinarea substantivelor la plural este formarea pluralului, a nominativului plural. În această privinţă se disting următoarele tipuri:

	Tipul I	Tipul II	Tipul III	Tipul IV	Tipul V
N	*die Tage*	*die Boten*	*die Koffer*	*die Kinder*	*die Parks*
A	*die Tage*	*die Boten*	*die Koffer*	*die Kinder*	*die Parks*
D	*den Tagen*	*den Boten*	*den Koffern*	*den Kindern*	*den Parks*
G	*der Tage*	*der Boten*	*der Koffer*	*der Kinder*	*der Parks*
N	*die Bälle*		*die Vögel*	*die Häuser*	
A	*die Bälle*		*die Vögel*	*die Häuser*	
D	*den Bällen*		*den Vögeln*	*den Häusern*	
G	*der Bälle*		*der Vögel*	*der Häuser*	

Tipul 1: *-e* (Alternanţa vocalică prin care vocalele *a, o* şi *u* se transformă eventual în *ä, ö, ü*)

1. Substantive masculine (cu sau fără alternanţă vocalică)
Substantive care conţin un *a, o, u* în rădăcină:
• cu alternanţă vocalică
Arzt, Ball, Gast, Platz, Antrag, Einwand, Knopf, Korb, Sohn, Verstoß, Fluß, Fuß, Grund, Gruß, Ausdruck, Baum, Lauf, Traum
• fără alternanţă vocalică
Grad, Tag, Monat, Mord, Stoff, Erfolg, Punkt, Ruf, Schuh, Versuch
• substantive care nu conţin *a, o, u* în rădăcină
Weg, Fisch, Käfig, Brief, Stein, Vergleich, Freund

2. substantive neutre monosilabice sau cu prefix neseparabil (fără alternanță vocalică)
Boot, Fest, Haar, Jahr, Maß, Meer, Schiff, Stück, Tor,
Geschäft, Gesetz, Verbot, Verdienst

3. substantive feminine (cu alternanță vocalică)
Hand, Kraft, Macht, Nacht, Frucht, Nuß, Schnur, Wurst, Faust, Haut, Maus

4. substantive masculine cu sufixul *-ling* și neutre cu sufixul *-nes* (dublează pe *s*)
Lehrling, Sperling; *Ergebnis, Verhältnis*

5. substantive masculine și neutre cu sufixe străine precum *-ar, -at, -eur* etc.
Millionär, Ingenieur, Zitat, Talent, Ballett, Ventil, Signal, Formular, Stativ

Tipul II: *-en / -n* [1]

1. Majoritatea substantivelor feminine, cu excepția unor substantive monosilabice (vezi Tipul I.3)

2. Substantivele masculine care se declină la singular după tipul II sau după declinarea mixtă, plus câteva masculine care se declină la singular după tipul I
Fleck, Muskel, Nerv, Schmerz, See, Staat, Typ

Tipul III: fără terminație (cu sau fără alternanță vocalică)

1. majoritatea substantivelor masculine terminate în *-el, -en, -er*
Substantive care conțin în rădăcină una dintre vocalele *a, o, u*
• fără alternanță vocalică
Tadel; *Tunnel – Balken, Verfahren, Wagen*; *Knochen, Posten*; *Kuchen – Bagger, Dampfer*; *Koffer*
• cu alternanță vocalică
Mantel, Nagel; *Vogel – Faden, Garten, Graben, Hafen*; *Ofen – Acker*; *Bruder*
• substantive care nu conțin în rădăcină vocalele *a, o, u*
Ärmel, Bügel – Felsen, Streifen – Fehler, Körper, Techniker, Schwimmer; *Engländer*

2. substantivele neutre terminate în *-el, -en, -er; -chen, -lein, -sel* (fără alternanță vocalică)
Kabel, Becken, Fenster, Häuschen

Tipul IV: *-er* (cu alternanță vocalică)

1. substantive neutre monosilabice
Bild, Blatt, Buch, Dorf, Ei, Glas, Glied, Haus, Kind, Kleid, Korn, Land, Lied, Loch, Rad, Volk, Wort

2. câteva masculine
Gott, Irrtum, Mann, Wald, Wurm

---

[1] Substantivele terminate în vocală (excepție *-ei, -au*) sau într-unul din sufixele *-el, -er* primesc la plural terminația *-n*.

Tipul V: *-s*

1. multe cuvinte de origină străină, în special din engleză şi franceză
Kombine, Meeting, Tip; *Detail, Hotel, Trikot*

2. substantive terminate în vocală (în afară de *-e*)
Echo, Sofa, Uhu; *Vati, Oma*

3. Abrevierile
Akku, Lok, Pulli, Trafo; *DRK, LKW* (şi fără terminaţie)

Particularităţi în formarea pluralului

Câteva substantive omonime urmează la plural tipuri de declinare diferite:

die Bank – die Bänke	*banca (piesă de mobilier)*
die Banken	*băncile (instituţii de credit)*
die Mutter – die Mütter	*mama – mame*
die Muttern	*piuliţe*
das Tuch – die Tücher	*bucata de pânză*
die Tuche	*tipuri de ţesătură*

La fel şi o serie de substantive omonime, diferite după gen:

der Band – die Bände	*volum*
das Band – die Bänder	*legătură*
der Kiefer – die Kiefer	*maxilar*
die Kiefer – die Kiefern	*pin*
der Leiter – die Leiter	*conducător*
die Leiter – die Leitern	*scară*
die Steuer – die Steuern	*impozit*
das Steuer – die Steuer	*volan*

Declinarea numelor proprii

De regulă, numele proprii se întrebuinţează numai la singular. Acuzativul şi dativul sunt lipsite de terminaţii. Terminaţia genitivului este *-s*. La formarea genitivului se observă următoarele particularităţi:

1. Numele de persoană

(1) Numele de persoană sunt însoţite de obicei de articolul zero. Regula cere marcarea genitivului prin terminaţia *-s*, indiferent dacă articolul substantival genitival stă în stânga sau în dreapta regentului. Atunci când substantivul este articulat, terminaţia genitivului se omite (de obicei atunci când atributul urmează regentul).

die Gedichte Goethes = Goethes Gedichte	*poeziile lui Goethe*
die Gedichte des jungen Goethe	*poeziile tânărului Goethe*

(2) Genitivul numelor terminate în *-s, -ß, -z, -x* se formează în felul următor:

Atributele antepuse primesc apostrof (această formă se aplică mai ales în scris)

Rubens' Gemälde	*tabloul de Rubens*
Fritz' Vorschlag	*propunerea lui Fritz*

Atributul substantival genitival este circumscris prin construcția cu prepoziția *von* + dativul:

der „Messias" von Händel	*(oratoriul) „Messia" de Händel*
der Brief von Hans	*scrisoarea de la Hans*

2. Denumirile geografice

(1) Terminația *-s* la genitiv este obligatorie în declinarea numelor geografice cu articolul zero (de genul neutru sunt numele de localități, multe nume de țări, numele continentelor)

der Wiederaufbau Dresdens	*reconstrucția orașului Dresda*

Observații:

Terminația *-s* este facultativă atunci când numele este determinat de un atribut adjectival:

der Wiederaufbau des zerstörten Dresden(s)	*reconstrucția Dresdei distruse*

Genitivul substantivelor terminate în *-s, -ß, -z, -x* se circumscrie prin construcția cu prepoziția *von* + dativul:

die Parks von Paris	*parcurile Parisului*

(2) Prezența terminației *-s* la genitivul numelor constelațiilor, apelor, lanțurilor de munți, al munților și al unor țări care se folosesc cu articolul hotărât este reglementată de uz. Denumirile germane masculine și neutre, des întâlnite, primesc de regulă terminația *-s*. La numele geografice străine masculine și feminine, terminația este facultativă. Femininele ca și substantivele terminate în *-s, -ß, -z, -x* nu primesc acest *-s*:

die Erforschung des Mondes	*studierea lunii*
die Überquerung des Atlantiks	*traversarea Atlanticului*
am Ufer des Nil(s)	*pe malul Nilului*
der Erzreichtum des Ural(s)	*bogăția Uralilor*
der Untergang der Sonne	*apusul soarelui*
die Höhe des Elbrus	*înălțimea Elbrusului*

Declinarea adjectivelor și participiilor substantivizate

Adjectivele și participiile substantivizate ocupă o poziție intermediară între clasa substantivelor și cea a adjectivelor. Din punct de vedere sintactic, ele se comportă întocmai ca substantivele (din această cauză se scriu cu inițială majusculă): ele pot fi subiecte, complemente etc., pot fi articulate, pot avea atribute etc. Din punctul de vedere morfologic ele rămân totuși adjective, declinându-se ca adjectivele.[1]

[1] Fac excepție substantivele derivate de la adjective cu ajutorul unor mijloace lexicale precum *die Größe, die Schönheit, das Gut, der Stolz*, care se declină ca substantivele.

	Singular Masculin	Singular Feminin	Singular Neutru	Plural Toate genurile
N	*der Neue*	*die Neue*	*das Neue*	*die Neuen*
A	*den Neuen*	*die Neue*	*das Neue*	*die Neuen*
D	*dem Neuen*	*der Neuen*	*dem Neuen*	*den Neuen*
G	*des Neuen*	*der Neuen*	*des Neuen*	*der Neuen*
N	*ein Neuer*	*eine Neue*	*(ein) Neues*	*Neue*
A	*einen Neuen*	*eine Neue*	*(ein) Neues*	*Neue*
D	*einem Neuen*	*einer Neuen*	*(einem) Neuen*	*Neuen*
G	*eines Neuen*	*einer Neuen*	*(eines) Neuen*	*Neuer*

Diferite adjective şi participii folosite ca substantive au devenit denumiri fixe. Printre acestea găsim (1) o serie de denumiri pentru persoane (masculine şi feminine), (2) câteva denumiri de lucruri (feminine) şi (3) diverse substantive abstracte (neutre) .

(1) Substantive care denumesc persoane de genul masculin şi feminin

Der Bekannte / Die Bekannte sau *Ein Bekannter / Eine Bekannte hat mich zum Sonnabend eingeladen.*

Cunoscutul / cunoscuta sau *Un cunoscut / o cunoscută m-a invitat pentru sâmbătă.*

Câteva dintre acestea au numai forme pentru masculin

der Geistliche	*clericul*
der Gelehrte	*învăţatul*
der Gesandte	*ambasadorul*
der Industrielle	*industriaşul*

(2) Nume de obiecte de genul feminin

Ich bin mit der Elektrischen (Straßenbahn) gefahren.

Am mers cu tramvaiul (electric) .

(3) substantive abstracte, fără formă de plural

Er liebt das Schöne. — *El iubeşte frumosul.*

Izolat apar şi câteva substantive neutre care denumesc fiinţe sau obiecte:

das Junge	*puiul*
das Kleine	*micuţul*
das Helle	*berea blondă*

3.2. Pronumele substantivale

Pronumele personal

1. Pronumele personale de persoana I şi a II-a.

Pronumele personale de persoana I şi a II-a reprezintă singurul mijloc adecvat de a desemna persoana care vorbeşte şi persoana (respectiv grupul de persoană) cu care se vorbeşte ca partener obligatoriu în orice comunicare lingvistică. Cu ajutorul lor se poate face diferenţierea după număr (între singular şi plural), nu şi după gen. Pronumele personal de persoana a II-a are, în plus, forme diferite pentru adresarea familiară şi pentru cea mai politicoasă. Pronumele de politeţe *Sie* se scrie întotdeauna cu iniţială majusculă şi se declină la persoana a III-a a pronumelui personal.

Sing.	Persoana I	Persoana a II-a	Pronume de politeţe
N	*ich*	*du*	*Sie*
A	*mich*	*dich*	*Sie*
D	*mir*	*dir*	*Ihnen*
G	*meiner*	*deiner*	*Ihrer*
Pl.			
N	*wir*	*ihr*	*Sie*
A	*uns*	*euch*	*Sie*
D	*uns*	*euch*	*Ihnen*
G	*unser*	*euer*	*Ihrer*

Observaţii:

(1) Forma cu *du* = *tu* se întrebuinţează în limba germană mai ales în domeniul personal (în familie, între prieteni şi cunoscuţi apropiaţi), dar şi în domeniul social (în organizaţii, la locul de muncă, în special între colegii din aceeaşi intreprindere, faţă de copii) .

(2) În scrisori *du* şi formele declinate corespunzătoare se scriu de asemenea cu literă mare.[1]

2. Pronumele personal de persoana a III-a

Pronumele personal de persoana a III-a este cel mai important mijloc prin care se desemnează obiectul convorbirii între parteneri în comunicare, fără a-l denumi direct prin substantive. Tema convorbirii pot fi persoane sau obiecte în sensul general al cuvântului (lucruri, noţiuni abstracte, enunţuri etc.):

*(Der Lehrer hat das **Kind** gelobt.)*
***Es** ist stolz auf das Lob.*

(Profesorul a lăudat copilul) El este mândru de laudă.

[1] Noua ortografie a renunţat la această prevedere, se va scrie deci peste tot cu literă mică. (Nota trad.)

(Die Mutter hat dem Sohn ***Geld*** *gegeben.) Er hat* ***es*** *verloren.*
(Er ist ***gekommen****.) Ich habe* ***es*** *erwartet.*

(Mama i-a dat fiului bani.) El i-a pierdut.
(El a venit.) M-am aşteptat la asta.

Ca şi pronumele personale ale persoanelor I şi a II-a, şi cel al persoanei a III-a are forme diferite pentru singular şi plural. În plus, pronumele personal de persoana a III-a face deosebirea şi după gen, având forme specifice pentru masculin, feminin şi neutru.

	Singular			Plural
	Masculin	Neutru	Feminin	Toate genurile
N	*er*	*es*	*sie*	*sie*
A	*ihn*	*es*	*sie*	*sie*
D	*ihm*	*ihm*	*ihr*	*ihnen*
G	*seiner*	*seiner*	*ihrer*	*ihrer*

Pronumele interogativ

Cu ajutorul pronumelor interogative întrebăm când dorim să aflăm anumite componente ale unei situaţii. Îndeplinind această funcţie, ele sunt cel mai important mijloc de formare a întrebărilor la care se poate răspunde printr-un cuvânt (altul decât *da* sau *nu*) şi sunt strâns legate de acest tip de propoziţii. Fiecare pronume interogativ se referă la o anumită componentă a situaţiei respective.

Cu *wer = cine* ne referim la persoane, cu *was = ce* la lucruri şi la noţiuni abstracte sau situaţii complexe. Cu *welcher = care* şi *was für einer = ce fel de* aflăm însuşirile unor persoane sau obiecte, şi anume prin *welcher* mai ales caracteristicile cantitative, iar prin *was für einer / was für welche* mai ales pe cele calitative:

Wer *hat ihm die Anregung zu dem Bild gegeben? – Sein Freund.*
Was *hat ihm die Anregung zu dem Bild gegeben? – Eine Reise.*
Welchen *liest du jetzt?– Den zweiten Band.*
Was für eins *liest du jetzt? – Ein Fachbuch.*

Cine l-a inspirat pentru acest tablou? – Prietenul său.
Ce l-a inspirat pentru acest tablou? – O călătorie.
Pe care îl citeşti acum? – Pe al doilea (volum) .
Ce fel de (carte) citeşti acum? – O carte de specialitate.

Pronumele *wer* şi *was* (cu excepţia formei de genitiv *wessen*) există doar ca pronume substantivale, *welcher* şi *was für einer / was für welche* se întrebuinţează în plus (chiar mai des) ca articole. Distribuţia diferită a pronumelor interogative este cauza diferenţelor dintre elementele acestei clase. Pronumele *wer* şi *was* nu au forme de plural, iar la singular nu fac deosebirea după gen; declinarea lui *was* este incompletă. În schimb, *was für einer / was für welche* posedă un sistem de declinare complet. La fel ca articolele omonime, ele au forme specifice pentru cazuri şi numere, iar la singular şi pentru genuri. Ceea ce le lipseşte însă, spre deosebire de *wer* şi *was* este capacitatea de a diferenţia între persoane şi obiecte.

1. Declinarea pronumelor *wer* şi *was*

Sing.	Persoane	Obiecte
N	*wer*	*was*
A	*wen*	*was*
D	*wem*	–
G	*wessen*	*wessen*

Observații:

În anumite situații, verbul conjugat din propoziția interogativă nu se acordă cu *wer* și *was* la nominativ:

în propoziții de tipul ***wer* + *sein* + substantiv** (pentru persoane)

*Wer **sind** diese Leute? – Das sind unsere Gäste*

Cine sunt aceşti oameni? – Sunt oaspeții noştri.

În propoziții de tipul ***was* + *sein* / *werden* / *bleiben* + substantiv** (pentru persoane):

*– Was **werden** die Jungen? – Sie werden Schlosser.*

Ce se fac băieții? – Se fac lăcătuşi.

în propoziții de tipul ***was* + *sein* + substantiv** (pentru obiecte)

*Was **sind** Automaten? Automaten sind Maschinen mit selbsttätig ablaufenden Arbeitsgängen.*

Ce sunt automatele? – Automatele sunt maşini care efectuează anumite operații singure.

2. Declinarea pronumelor *welche* şi *was für einer / was für welche*

Pronumele substantival *welcher* se declină la fel cu articolul omofon (vezi § 5.1). Pronumele substantival *was für ein* are în general aceleşi terminații cu articolul nehotărât, numai la nominativ masculin şi la nominativul şi acuzativul neutru are terminațiile specifice genului *-er* şi *-(e)s*:

*Das ist **ein** neuer Wagen. – Was für **einer** ist es?*

Acesta este un automobil nou. Cel fel de automobil este?

*Er hat **ein** Auto. – Was für **ein(e)s** hat er?*

El are un automobil. Ce fel de automobil are el?

La plural, în loc de *ein-* se folosesc formele lui *welch-*:

*Ich möchte mir ein Buch kaufen. – Was für **ein(e)s**? – Ein Fachbuch.*

Aş dori să cumpăr o carte. – Ce fel de carte? – O carte de specialitate.

*Ich möchte mir Bücher kaufen. – Was für **welche**? – Fachbücher.*

Aş dori să-mi cumpăr cărți. – Ce fel de cărți? – De specialitate.

Pronumele demonstrativ

Pronumele demonstrative indică, la fel ca pronumele personale de persoana a III-a, despre ce se vorbeşte. Pronumele demonstrative se deosebesc de pronumele personale prin caracterul lor deictic. În cadrul clasei demonstrativelor distingem pe de-o parte pronume pur deictice (*der, derjenige*) şi pronume care au suplimentar şi funcția de a concretiza (*dieser, jener, ein solcher / solche*). Pronumele demonstrative se declină la fel ca articolele omofone (vezi § 5.1) cu excepția pronumelui

der, care se pronunță mai accentuat decât articolul hotărât *der* și are în declinare câteva forme distincte.

	Singular			Plural
	Masculin	Neutru	Feminin	Toate genurile
N	*der*	*das*	*die*	*die*
A	*den*	*das*	*die*	*die*
D	*dem*	*dem*	*der*	***denen***
G	***dessen***	***dessen***	***derer***[1]	***derer***[1]

Deosebirile dintre articolele demonstrative și pronumele demonstrative sunt mai ales de natură sintactică. Ele sunt provocate de poziția substantivului la care se referă pronumele. În timp ce în cazul articolelor demonstrative substantivul stă imediat în dreapta articolului (între ele putându-se intercala atribute adjectivale), pronumele demonstrativ ține locul unui substantiv absent.

1. Pronume demonstrative cu referire la stânga

Aceste pronume se referă la ceva ce a fost menționat anterior, persoane sau obiecte:

*Kennst du seine **Freundin**? – Nein, **die** kenne ich nicht.* — *O cunoști pe prietena lui? –Nu, n-o cunosc.*

*Ihre **Schuhe** gefallen mir. Ich möchte auch **solche** haben.* — *Îmi plac pantofii ei. Aș vrea să am și eu unii la fel.*

Pronumele demonstrative pot sta și pe lângă un atribut al substantivului la care se referă și care nu apare în text:

*Der Vorschlag des Geschäftsführers und der **seines Vertreters** wurden diskutiert.* — *S-au discutat propunerea managerului și cea a locțiitorului său.*

Pe lângă această funcție fundamentală, aceste pronume demonstrative au câteva funcții specifice:

(1) Pronumele de genul neutru *das* și *dies* (abreviere de la *dieses*) se referă nu numai la substantive ci și la situații, comprimând enunțuri întregi:

*Er wollte kommen. **Das** (dies) hat er versprochen.* — *Voia să vină și el. Așa a promis.*

(2) *dieser* și *jener* se folosesc alternativ pentru a diferenția două obiecte menționate anterior:

*Er hat zwei Söhne, Fritz und Hans. **Dieser** (Hans) arbeitet als Schlosser, **jener** (Fritz) studiert Medizin.* — *El are doi fii, Fritz și Hans. Acesta lucrează ca lăcătuș, celălalt studiază medicina.*

(3) Cuvântul compus *derselbe* (într-un cuvânt) este tot un demonstrativ. Din punct de vedere morfologic și în mare măsură și din punct de vedere sintactic el se comportă precum pronumele demonstrativ *der* + adjectivul *gleiche* (în două cuvinte):

Er hat dasselbe / das gleiche gesagt. — *El a spus același lucru.*

[1] Cu referire la ceva menționat anterior, și **deren**: Weißt du die Lösung? Es gibt **deren** viele.

Atunci când se referă la substantive concrete, între *derselbe* şi *dergleiche* apare o deosebire de sens:

(a) Identitatea – *derselbe*

(b) Asemănarea – *der gleiche*

*(a) Sie hate **dasselbe** (Kleid) wie am Vortag an.*	*Ea era îmbrăcată în aceeaşi rochie ca în ziua precedentă.*
*(b) Sie hatte **das gleiche** (Kleid) wie ihre Freundin an.*	*Ea era îmbrăcată cu aceeaşi rochie ca prietena ei.*

(4) Din punct de vedere morfologic, *derjenige* reprezintă combinaţia pronumelui *der* cu un adjectiv. Acest pronume stă întotdeauna pe lângă un atribut substantival genitival:

*Aus dem Verhalten des Gases als solches kann man auch **dasjenige** des komprimierten Gases ableiten.*	*Din comportarea gazului la presiune normală se pot trage concluzii cu privire la comportarea celui comprimat.*

(2) Pronumele demonstrative cu referire la dreaptă

Aceste pronume se referă la ceva ce nu a fost încă menţionat, la un substantiv care nu apare în text, ci care urmează a fi determinat printr-o propoziţie relativă:

*Wir gedenken **derer**, die ihr Leben für die Befreiung vom Faschismus gaben.*	*Ne gândim la aceia care şi-au dat viaţa pentru eliberarea de fascism.*
*Wir rufen alle Sportler und **solche**, die es werden wollen.*	*Ne adresăm sportivilor şi tuturor celor care vor să devină sportivi.*
*Ich spreche nicht von **jenen**, die wegen Krankheit gefehlt haben.*	*Nu vorbesc de cei care au lipsit din motiv de boală.*
*Wir müssen **diejenigen** herausfinden, welche die größte musikalische Begabung haben.*	*Trebuie să-i găsim pe aceia care sunt cei mai talentaţi la muzică.*

Propoziţia relativă este de multe ori inclusă în principală, urmând imediat după pronumele demonstrativ:

Diejenigen, die mit der Übersetzung fertig sind, können nach Hause gehen.	*Aceia care au terminat traducerea pot să plece acasă.*

Atunci când pronumele demonstrativ şi cel relativ stau la acelaşi caz, ele pot fi înlocuite cu forma corespunzătoare a pronumelui interogativ *wer*:

Denjenigen, den ich zuerst treffe, frage ich.	*Pe acela pe care îl întâlnesc mai întâi îl întreb.*
Wen ich zuerst treffe, frage ich.	*Pe cine întâlnesc întâi îl întreb.*

Pronumele nehotărât

Cu ajutorul pronumelor nehotărâte desemnăm persoane sau obiecte ca nepreciza-te, nefiind identificabile cu precizie. Între pronumele nehotărâte, pronumele personale de persoana a III-a şi cele demonstrative există puncte comune, deoarece şi acestea desemnează persoanele şi obiectele numai în mod general şi nu direct.

Trimiterea la persoane sau obiecte poate rămâne generală şi imprecisă, deoarece referirea se face la ceva ce a fost deja menţionat în context.

Pronumele nehotărâte constituie o clasă cuprinzătoare, împărţită în două subclase. În prima intră cele care pot fi folosite şi ca articole, ca însoţitor al substantivului, în cea de a doua intră cele care sunt numai înlocuitori ai substantivului:

1. Printre pronumele nehotărâte care pot funcţiona şi ca articole găsim următoarele:

alle(s), einige, irgendeiner (la plural: *irgendwelche*), *jeder, keiner, mancher, mehrere*

Aceste pronume prezintă în general un sistem de declinare complet, cu forme distincte pentru cazuri şi genuri. Restricţiile ţin doar de număr: *jeder* nu are plural, *mehrere* nu are singular; *alle* şi *einige* se folosesc la singular numai când se referă la nume de materii sau la anumite substantive abstracte. În general, declinarea pronumelor nehotărâte este identică cu declinarea articolelor omofone (vezi § 5.1). Excepţie fac numai *irgendeiner* şi *kein*er la nominativ masculin. (1) şi la nominativ / acuzativ neutru (2), unde apar terminaţiile specifice genului *-er* şi *-(e)s*:

(1) Irgendein / Kein Kollege hat es mir gesagt.	*Mi-a spus un coleg / nu mi-a spus nici un coleg.*
Irgendeiner / Keiner hat es mir gesagt.	*Unul / nici unul nu mi-a spus.*
(2) Ich habe irgendein / kein Auto gesehen.	*Am văzut o maşină / n-am văzut nici o maşină.*
Ich habe irgendein(e)s / kein(e)s gesehen.	*Am văzut una / nici una.*

2. Printre pronumele nehotărâte care se întrebuinţează exclusiv ca înlocuitori ai substantivul găsim următoarele: ***(irgend)*** *etwas*, ***(irgend)*** *jemand, irgendwer, man, niemand, nichts*

Pronumele nehotărâte din această grupă au o flexiune redusă. După formă, ele sunt masculine (*jemand, irgendwer, man, niemand*) sau neutre (*etwas, nichts*), au numai formă de singular şi se pot referi atât la persoane şi obiecte izolate sau la clase de persoane şi obiecte de diferite genuri. Terminaţiile cazurilor nu sunt univoce. Clară este distincţia între persoane (1) şi obiecte (2) .

(1) Pronume care se referă exclusiv la persoane

man

Pronumele *man* are o singură formă, de nominativ. La acuzativ şi la dativ se împrumută forme de la *ein-*, genitivul nu se foloseşte.

N	*man*
A	*einen*
D	*einem*
G	–

Pronumele *man* este cea mai frecvent folosită formă de exprimare pentru a desemna persoane fără a le preciza. Având un sens general, *man* se poate referi la orice om sau – mai des – la clase de persoane:

Man *erzählt sich, daß er bald heiraten wird.*	*Se spune că se va căsători curând. (vecinii, cunoscuţii)*

*Was **man** gern tut, das fällt **einem** nicht schwer.* — *Ce faci cu plăcere nu ți se pare greu. (general)*

jemand

Pronumele nehotărât *jemand* are forme duble la acuzativ și dativ:

N	*jemand*
A	*jemand**en** / jemand*
D	*jemand**em** / jemand*
G	*jemand**es***

Ca și *man*, pronumele *jemand* se referă la persoane nedeterminate. Spre deosebire de *man*, cu *jemand* se desemnează în special indivizi luați izolat și nu clase de oameni. Combinația cu *irgend* întărește ideea de singular:

*Hast du **jemand(en)** im Betrieb angetroffen?* — *Ai întâlnit pe cineva în întreprindere?*

***Irgend jemand** hat gesagt, daß du krank bist.* — *Cineva a spus că ești bolnav.*

irgendwer

Pronumele *irgendwer* se declină ca pronumele interogativ *wer*, nu are însă formă de genitiv.

N	*irgendwer*
A	*irgendwen*
D	*irgendwem*
G	–

Pronumele *irgendwer* se folosește la fel ca *irgend jemand*:

***Irgendwer** hat gesagt, daß du krank bist.* — *Cineva a spus că ești bolnav.*

niemand

Pronumele nehotărât *niemand* s-a format prin combinarea pronumelui nehotărât *jemand* cu un element negativ. Declinarea lui *niemand* este identică cu declinarea pronumelui *jemand*:

N	*niemand*
A	*niemand**en** / niemand*
D	*niemand**em** / niemand*
G	*niemand**es***

Pronumele *niemand* este varianta negativă a pronumelor nehotărâte *man*, (*irgend*) *jemand* și *irgendwer*, concurând cu *kein(er)* și cu *nicht ein(er)* când se referă la persoane. Să se compare:

Ich habe niemanden / keinen / nicht einen getroffen. — *N-am întâlnit pe nimeni / pe niciunul / nici măcar unul.*

(2) Pronume care nu se referă la persoane

etwas

Pronumele nehotărât *etwas* este invariabil. Genitivul şi dativul fără prepoziţie nu se folosesc. Acest pronume se referă în mod general la ceva neprecizat (animale, lucruri, noţiuni abstracte etc.), mulţimi discrete sau continue. Combinaţia cu *irgend* întăreşte ideea de singular.

***Etwas** hat auf dem Tisch gelegen.*	*Era ceva pe masă. (de exemplu un obiect sau mai multe)*
*Sie müssen sich mit **etwas** beschäftigen.*	*Trebuie să vă ocupaţi de ceva. (să vă găsesiţi o ocupaţie)*
*Bring mir **irgend etwas** von der Reise mit!*	*Adu-mi ceva de pe drum. (O amintire)*

nichts

Pronumele *nicht*s reprezintă corespondentul negativ al pronumelui *etwas*; comportamentul lor morfologic şi sintactic fiind identic:

***Nichts** hat auf dem Tisch gelegen.*	*Pe masă nu era nimic.*
*Hast du **nichts** von ihm gehört?*	*N-ai auzit nimic de el?*

Pronumele posesiv

Pronumele posesive exprimă posesia în sens restrâns şi în sens larg (apartenenţa, interesul etc.). Ca şi la pronumele personale, se face distincţia între persoanele I şi a II-a, pe de-o parte, şi persoana a III-a, pe de alta. Primele două exprimă posesia celui care vorbeşte sau a celui / celor cu care se vorbeşte; persoana a III-a exprimă posesia celui / celor despre care se vorbeşte, referindu-se – rareori – şi la obiecte.

Pronumele posesive sunt derivate de la genitivul pronumelor personale:

Persoana I

ich – mein, wir – unser

Persoana a II-a

du – dein, ihr – euer; Sie – Ihr

Persoana a III-a

er – sein; sie – ihr, es – sein; sie – ihr

Pronumele posesive se folosesc cel mai adesea ca articole şi numai ocazional ca pronume substantivale. În general, formele pronumelor substantivale coincid cu cele ale articolului (vezi § 5.1). Rădăcina pronumelui exprimă persoana, genul şi numărul posesorului, terminaţiile de caz, gen şi număr acordându-se cu **obiectul posedat**:

*Ich brauche keinen **Koffer**. Ich nehme mein-**en**.*	*N-am nevoie de nici un geamantan. Îl iau pe al meu.*
*Er braucht keine **Tasche**. Er nimmt sein-**e**.*	*N-are nevoie de nici o geantă. O ia pe a sa.*

A se avea în vedere şi următoarea deosebire:

*Er trägt **seinen** Koffer.*	*El îşi duce geamantanul. (Este geamantanul lui.)*
*Er trägt **ihren** Koffer.*	*El îi duce geamantanul. (Este geamantanul ei.)*

1. La nominativ masculin şi nominativ şi acuzativ neutru, pronumele posesiv nu are de regulă terminaţiile articolului respectiv, ci terminaţiile *-er* şi *-es*. Se va ţine seama că aceste forme apar la toate persoanele pronumelui posesiv. Să se compare:

Wessen Wagen ist das? – Das ist mein Wagen. Das ist meiner.	*Al cui automobil este acesta? – Acestea este automobilul meu. E al meu.*
Das ist ihr Wagen. Das ist ihrer.	*Acesta este automobilul ei. Este al ei.*
Wessen Haus ist das? – Das ist mein Haus. Das ist meines.	*A cui casă e asta? – Aceasta este casa mea. Este a mea.*
Das ist unser Haus. Das ist unseres.	*Acesta este casa noastră. Este a noastră.*

2. Spre deosebire de toate celelalte pronume substantivale, pronumele posesiv poate fi articulat cu articolul hotărât, declinându-se ca un adjectiv:

*Wessen Bleistift ist das? – Das ist **meiner**. / Das ist **der meine**.*	*Al cui creion este acesta? – Este al meu.*
*Wessen Buch ist das? – Das ist **ihres**. / Das ist **das ihre**.*	*A cui carte este aceasta? – Este a ei.*

Pronumele relativ

Pronumele relative sunt legate de propoziţia atributivă în sens restrâns şi de propoziţia apozitivă. Clasa pronumelor relative nu are elemente proprii, ci cuprinde pronumele demonstrativ *der* şi pronumele interogative *welcher, wer* şi *was*. În legătură cu întrebuinţarea pronumelor relative, vezi §13.2, Propoziţiile subordonate.

Adverbele pronominale

Inventarul de forme

Prin „adverbe pronominale" se înţeleg numeroase cuvinte compuse dintr-o prepoziţie şi adverbele *da-* şi *wo-* (atunci când prepoziţia începe cu o vocală, între adverb şi prepoziţie se introduce un *r*)[1]:

1. prepoziţii cu acuzativul

dadurch – wodurch	*prin aceasta – prin ce*
dafür – wofür	*pentru aceasta – pentru ce*
dagegen – wogegen	*contra acestuia – contra a ce*
darum – worum	*pentru aceasta – pentru ce*

[1] În loc de *da- / dar-* apare uneori şi *hier-*. În astfel de situaţii, ca de altfel în parte şi la *wo-*, sunt excluse anumite combinaţii ca **hiergegen, *hierum* ...

2. prepoziții cu dativul

daraus – woraus	*din aceasta – din ce*
dabei – wobei	*la aceasta – la ce*
damit – womit	*cu aceasta – cu ce*
danach – wonach	*după aceasta – după ce*
davon – wovon	*din aceasta – din ce*
dazu – wozu	*pentru aceasta – pentru ce*

3. prepoziții cu acuzativul și dativul (anumite prepoziții locale nu se pot combina cu *wo-*)

daran – woran
darauf – worauf
darüber – worüber
davor – wovor

Funcțiile adverbelor pronominale

Adverbele pronominale se întrebuințează: 1. în locul pronumelor personale de persoana a III-a (respectiv în locul demonstrativului *der*), 2. în locul pronumelui interogativ sau 3. în locul pronumelui relativ când acesta are funcția de complement prepozițional și nu se referă la o persoană. Compușii cu *da- / dar-* înlocuiesc pronumele personal respectiv demonstrativ, combinațiile cu *wo- / wor-* înlocuiesc pronumele interogative și relative.

Combinațiile prepozițiilor menționate cu acuzativul și cu dativul pronumelui interogativ și relativ *was* și cu pronumele personal *es* (respectiv cu demonstrativul *das*) la acuzativ se înlocuiesc în mod obligatoriu cu adverbe pronominale. Facultativă, dar uzuală, este înlocuirea celorlalte forme ale pronumelor personale, respectiv demonstrative cu prepoziții (masculin; acuzativ *ihn / den*, dativ *ihm / dem*; feminin; acuzativ *sie / die*, dativ *ihr / der*; neutru: dativ *ihm / dem*. Înlocuirea pronumelui relativ *der* precedat de o prepoziție este mai puțin obișnuită.

1. Adverbul pronominal ca înlocuitor al pronumelui personal de persoana a III-a (resp. pronumele demonstrativ *der*)

• persoană

Erinnerst du dich an Peter?	*Îți mai amintești de Peter?*
Ich erinnere mich an ihn (den) .	*Îmi mai amintesc de el.*

• obiect de genul masculin

Erinnerst du dich an den Garten?	*Îți mai amintești de grădină?*
Ich erinnere mich an ihn (den) .	*Îmi mai amintesc de ea.*
Ich erinnere mich daran.	*Îmi mai amintesc de ea.*

• obiect de genul neutru

Erinnerst du dich an das Haus?	*Îți mai amintești de casă?*
Ich erinnere mich daran.	*Îmi amintesc de ea.*

Observații:

În afară de funcția de înlocuitori ai numelor de obiecte, combinațiile *da- / dar-* plus prepoziție apar și cu funcția de corelative ale propozițiilor subiective și completive. Ele înlocuiesc corelativul *es*, atunci când verbul, respectiv adjectivul din

regentă cere o prepoziție. Ca și *es*, adverbele pronominale cu funcția de corelativ sunt de multe ori facultative:

Ich erinnere mich (daran), daß ich ihn schon einmal gesehen habe. — *Îmi amintesc că l-am mai văzut cândva.*

2. Adverbul pronominal ca înlocuitor al pronumelui interogativ

• persoană

Er spricht von seinem Freund. — *El vorbește de prietenul său.*
Von wem spricht er? — *De cine vorbește?*

• obiect

Er spricht von seiner Arbeit. — *El vorbește despre munca lui.*
Wovon spricht er? — *Despre ce vorbește?*

3. Adverbul pronominal ca înlocuitor al pronumelui relativ:

(1) propoziție atributivă în sens restrâns introdusă prin *was* și în sens larg:

Er hat ihr gratuliert, was sie freute. — *El a felicitat-o, ceea ce a bucurat-o.*
Er hat ihr gratuliert, worüber sie sich freute. — *El a felicitat-o, drept care ea s-a bucurat.*
Er hat ihr etwas geschenkt, was ihr Freude machte. — *El i-a dăruit ceva, ceea ce a bucurat-o.*
Er hat ihr etwas geschenkt, woran sie ihre Freude hatte.

(2) propoziție atributivă în sens restrâns introdusă prin *der:*

• persoană

Sie hat einen Sohn, der ihr viel Freude macht. — *Ea are un fiu care îi face multe bucurii.*
Sie hat einen Sohn, an dem sie viel Freude hat. — *Ea are un fiu de care se bucură mult.*

• obiect

Ich schenkte ihr ein Buch, das ihr viel Freude machte. — *I-am dăruit o carte, care i-a făcut multă bucurie.*
Ich schenkte ihr ein Buch, an dem sie viel Freude hatte.
Ich schenkte ihr ein Buch, woran sie viel Freude hatte.

4. CATEGORIILE SUBSTANTIVULUI

Substantivele și pronumele substantivale se caracterizează prin trei categorii: 1. genul, 2. numărul, 3. cazul. Aceste categorii, parțial de natură formal-gramaticală (genul), parțial de natură sintactică (cazul) sau semantică (numărul), se exprimă în mod complex prin declinare și prin distribuția articolului. Aceste mijloace formale sunt conturate în mod deosebit la substantive și la pronumele substantivale. În timp ce la substantive ele constituie un sistem, la pronume, ele sunt adesea multifuncționale și prezintă o sumedenie de particularități. Din acest motiv, categoriile vor fi

prezentate aici numai la nivelul substantivelor, particularitățile în flexiunea pronumelor fiind descrise la inventarul de forme ale acestora.

4.1. Genul

Genul natural și genul gramatical

Când vorbim de genul substantivelor se impune să distingem genul natural (sexul) și genul gramatical. Genul natural are două forme (masculin și feminin), pe când genul gramatical are în limba germană trei forme (masculin, feminin și neutru). Ambele tipuri de genuri sunt marcate în limba germană în special prin articol.

Genul natural al substantivelor germane joacă un rol neînsemnat în ceea ce privește genul gramatical. Forma articolului este determinată de genul natural numai în cazul unor grupe de ființe precum:

1. denumiri de persoane

der Vater – die Mutter	*tatăl – mama*
der Lehrer – die Lehrerin	*învățătorul – învățătoarea*

2. nume de animale

der Löwe – die Löwin	*leul – leoaica*

Forma articolului celor mai multe substantive este dată de genul gramatical, pentru care nu există însă reguli general valabile. Multe substantive trebuie învățate împreună cu articolul:

***der** Kopf = capul, **die** Hand = mâna, **das** Kinn = bărbia, **der** Löffel = lingura, **die** Gabel = furculița, **das** Messer = cuțitul*

Totuși genul multor substantive poate fi identificat pe baza apartenenței la anumite grupe constituite în parte după criterii semantice, în parte după criterii morfologice.

După sens, sunt:

1. de genul masculin

(1) numele anotimpurilor, ale lunilor și ale zilelor săptămânii

der Sommer = vara, der Januar = ianuarie, der Mittwoch = miercuri

(2) numele punctelor cardinale, ale vânturilor și ale precipitațiilor

der Osten = răsăritul; der Monsun = musonul; der Regen = ploaia, der Nebel = ceața, der Reif = bruma

(3) numele băuturilor alcoolice

der Wein = vinul, der Sekt = șampania, der Kognak = coniacul, der Wodka = vodca

(4) mărcile de automobile și numele trenurilor expres

der Mercedes, der Opel, der Fiat

(5) numele mineralelor și ale rocilor

der Quarz, der Granit, der Basalt

(6) numele munților
der Elbrus, der Vesuv, der Mt. Everest

Observații:

Numele masivelor muntoase pot fi masculine (*der Harz, der Kaukasus*), dar multe au numai formă de plural (*die Kordilleren, die Karpaten*), altele sunt compuse cu substantivul neutru *Gebirge* (*das Erzgebirge, das Kantabrische Gebirge*) .

2. de genul feminin

(1) numele copacilor şi al multor flori
die Tanne = bradul, die Birke = mesteacănul; die Rose = trandafirul, die Orchidee = orhideea

(2) numele de vapoare şi avioane
die Titanic, die DC 10

(3) numele mărcilor de ţigări
die Sport, die Astor

(4) numeralele cardinale substantivate sau cu formă de substantiv
die Eins = unul, die Tausend = mia; die Million, die Milliarde

Observații:

Denumirile mulțimilor sunt de genul neutru: *das Hundert = suta, das Tausend = mia, das Dutzend = duzina, das Schock* (unitate de măsură cuprinzând 60 de elemente)

Neutre sunt şi fracțiile ordinale (excepție: *die Hälfte = jumatatea*): *das Drittel = treimea, das Tausendstel = miimea*

Numeralele terminate în *-er* sunt de genul masculin: *der Einer, der Zehner*

(5) majoritatea numelor de cursuri de apă germane şi numele de râuri şi fluvii străine terminate în *-a* sau *-e*
die Oder, die Spree, die Wolga, die Themse

Observații:

Numele celorlalte cursuri de apă străine sunt masculine, la fel şi câteva dintre cele germane:
der Ganges, der Amazonas, der Nil, der Rhein, der Main

3. de genul neutru sunt

(1) numele hotelurilor, cafenelelor, cinematografelor
das (Hotel) „Leipzig", das (Filmtheater) „Capitol"

(2) numele celor mai multe elemente chimice
das Kupfer = cuprul, das Aluminium, das Chlor

(3) numele unităților de măsură din fizică, ale literelor, notelor muzicale, ale culorilor şi ale limbilor
das Kilowatt, das Ypsilon; das Cis; das Grün = verdele; das Russisch(e) = limba rusă

(4) numele detergenților

das Dix, das Rewa

(5) numele continentelor, ale țărilor etc. (articulate cu articolul zero atunci când nu au un atribut)

(das südliche) Afrika	*Africa (sudică)*
(das neutrale) Schweden	*Suedia (neutră)*
(das reizvolle) Ungarn	*(fermecătoarea) Ungarie*
(das übervölkerte) Tokio	*(suprapopulatul) Tokio*

Observații:

Numele continentelor, țărilor etc., articulate întotdeauna cu articolul hotărât, sunt de regulă de genul masculin sau feminin:

der Irak; die Antarktis, die Türkei = Turcia, die Krim = Crimeea

Acest lucru este valabil și pentru numele de regiuni:

der Balkan, der Lausitz, die Normandie

După formă, sunt:

1. de genul masculin

(1) substantivele derivate de la verbe fără sufix

der Gang = mersul, der Sprung = săritura, der Betrieb = întreprinderea

(2) substantivele terminate în *-er, -ig, -ling-, -s*

der Lehrer = învățătorul, der Pfennig, der Lehrling = ucenicul, der Fuchs = vulpea

(3) cuvintele străine (mai ales denumirile de persoană) cu sufixele *-ant, -är, -ent, -et, -eur, -ist, -loge, -or, -us*

der Demonstrant, der Aktionär, der Absolvent, der Athlet, der Ingenieur, der Artist, der Biologe, der Doktor, der Zyklus

2. de genul feminin

(1) majoritatea substantivelor derivate de la verbe cu sufixul *-t*

die Fahrt = călătoria, die Schlacht = bătălia

(2) majoritatea substantivelor terminate în *-e* (mai ales cele bisilabice)

die Liebe = iubirea, die Lampe = lampa, die Straße = strada, die Rose = trandafirul, die Schlange = șarpele

(3) substantivele cu sufixele *-ei, -heit, -keit, -schaft, -ung*

die Bücherei = biblioteca, die Gelegenheit = ocazia, die Fähigkeit = capacitatea, die Freundschaft = prietenia, die Heizung = instalația de încălzire

(4) cuvintele de origină străină cu sufixele *-age, -ät, -anz, -enz, -ie, -ik, -ion, -ur*

die Etage, die Qualität, die Ambulanz, die Differenz, die Kopie, die Klinik, die Deklination, die Dressur

3. de genul neutru

(1) diminutivele derivate cu *-chen* și *-lein*

das Häuschen = căsuța, das Büchlein = cărticica

(2) substantivele colective derivate cu prefixul *Ge-*

das Gebirge = masivul muntos, das Gebüsch = tufişul, das Gerede = vorbăria, das Gebrüll = urletele

(3) infinitivele substantivate

das Sprechen = vorbitul, das Turnen = gimnastica

(4) cuvintele de origină străină cu sufixele *-ett, -il, -ma, -o, -um*

das Kabinett, das Ventil, das Drama, das Konto, das Zentrum

Substantive de două genuri

În limba germană există o serie de substantive care aparţin la două genuri. În cadrul acestora se disting două grupe principale:

1. Substantive care au aceeaşi formă, acelaşi sens, şi genuri diferite

der/das Bonbon, der/das Dschungel, der/das Filter, der/das Gulasch, der/das Keks = biscuitul, der/das Liter, der/das Meter, der/das Silo = silozul, der/das Teil = partea, piesa, der/das Zubehör = accesoriul

2. Substantive identice ca formă, dar având sensuri diferite la fiecare gen (omonime)

der Band – das Band	*volumul – legătura*
der Gehalt – das Gehalt	*salariul – conţintul*
der Junge – das Junge	*băiatul – puiul (de animal)*
der Kaffee – das Kaffee	*cafeaua – cafeneaua*
der Kiefer – die Kiefer	*maxilarul – pinul*
der Leiter – die Leiter	*conducătorul – scara*
die Mark – das Mark	*marca – măduva osului*
der Moment – das Moment	*clipa – factorul*
der See – die See	*lacul – marea*
die Steuer – das Steuer	*impozitul – volanul*
der Verdienst – das Verdienst	*căştigul – prestaţia*

4.2. Numărul

În limba germană există două numere:

1. singularul (mulţimi continue, formate dintr-un singur element)

2. pluralul (mulţimi discrete, formate din mai multe elemente)

Categoria număr apare mai ales la declinarea la plural a substantivelor. Dacă majoritatea substantivelor germane formează singularul şi pluralul în mod regulat, există câteva subclase supuse unor restricţii sub acest aspect.

Substantive defective de plural (singularia tantum)

1. Numele de materii

Substantivele nume de materii se folosesc numai la singular, când sunt folosite cu sens general:

***Kupfer** zeichnet sich durch seine Leitfähigkeit aus.*	*Cuprul se caracterizează prin conductibilitate.*
*Ich esse gern **Schwarzbrot**.*	*Mănânc de preferință pâine neagră.*

Atunci când vrem să diferențiem diferite sorturi, la unele dintre ele se poate folosi și pluralul (mai ales în limbajele de specialitate)

*Die afrikanischen Länder exportieren wertvolle **Harthölzer**.*	*Țările africane exportă esențe tari scumpe.*

Ideea de plural poate fi exprimată și cu ajutorul unor mijloace lexicale, formând cuvinte compuse cu diferite cuvinte bază:

*Das Werk verarbeitet exotische **Holzarten**.*	*Fabrica prelucrează sortimente de lemn exotice.*

2. Substantivele colective

Substantivele colective care denumesc clase uniforme, percepute ca un continuu, se folosesc numai la singular

*Die **Bevölkerung** wurde zu einer Spende aufgerufen.*	*Populația a fost chemată să doneze.*
*Am Abend brachten wir das **Gepäck** zum Bahnhof.*	*Seara am dus bagajele la gară.*

Pentru a distinge anumite subclase în interiorul acestora se poate forma un fel de plural cu ajutorul unor mijloace lexicale:

*Die Abteilung für Schmuck**waren** befindet sich im ersten Stock.*	*Raionul de obiecte de podoabă se află la primul etaj.*

Substantivele colective defective de singular se deosebesc de substantivele colective care servesc la diferențierea unor grupuri și care se pot folosi atât la singular cât și la plural:

*Das **Volk** wünscht den Frieden.*	*Poporul dorește pace.*
*Die **Völker** wünschen den Frieden.*	*Popoarele doresc pace.*

3. Numele proprii

Numele proprii care denumesc obiecte singulare se folosesc numai la singular. Acestea sunt numele de persoană (numele și prenumele), numele animalelor domestice, numele diferitelor produse ale culturii și tehnicii (titluri de opere, nume de nave etc.), și denumiri geografice (nume de ape, de țări, de localități, de firme etc.):

Thomas Mann; das Rennpferd Ajax = calul de curse; Goethes „Faust"; der Panzerkreuzer „Potjomkin" = crucișătorul; die Oder; Ungarn; Dresden; Langenscheidt-Verlag Berlin / München.

Pluralul se folosește când mai mulți indivizi poartă numele respectiv:

*Im Fernsprechbuch stehen mehrere **Fritz Müller**.*	*În cartea de telefon sunt mai mulți Fritz Müller.*
***Müllers**, unsere Nachbarn, sind verreist.*	*Müllerii, vecinii noștri, sunt plecați.*

In Deutschland gibt es viele ***Neustadt(s).*** *În Germania există mai multe localități Neustadt.*

Unitățile de timp şi denumirile diferitelor produse (mărcile de automobile, avioane etc.), neavând funcție individualizatoare, au şi forme de plural

An schönen ***Sonntagen*** *fahren wir ins Grüne.* *Duminicile frumoase le petrecem la iarbă verde.*

Die ***DC 10*** *werden vor allem auf Kurzstrecken eingesetzt.* *Avioanele DC 10 zboară mai ales pe rute scurte.*

4. Substantivele abstracte

Substantivele abstracte care denumesc noțiuni generale continue se folosesc numai la singular

Er arbeitet mit viel ***Fleiß.*** *El lucrează cu multă sârguință.*

Am Freitag nachmittag ist der ***Verkehr*** *in der Stadt am größten.* *Vinerea după-amiază este cea mai intensă circulație în oraș.*

Pentru a desemna diferite forme de existență ale unor noțiuni generale, unele substantive abstracte formează pluralul cu mijloace lexicale:

Das Buch ist für alle Altersstufen geeignet. *Cartea este adecvată pentru toate treptele de vârstă.*

Alături de substantivele abstracte care se folosesc numai la singular există numeroase altele care denumesc fenomene numărabile şi care pot sta astfel la singular şi la plural:

Er nannte ***die Ursache*** *des Fehlers.* *El a indicat cauza defectului.*

Er nannte ***die Ursachen*** *des Fehlers.* *El a indicat cauzele defectului.*

Substantive defective de singular (pluralia tantum)

Unele substantive sunt resimțite ca fiind alcătuite dintr-o multitudine de elemente şi au astfel numai forma de plural. Printre acestea găsim

(1) denumiri geografice (masive muntoase, grupuri de insule, țări)

Alpen, Anden; Kurilen, Azoren; Niederlande, USA

(2) grupuri de oameni

Eltern = părinții, Geschwister = frații (şi surorile), Gebrüder = frații (în numele de firme), Leute = oamenii

(3) unități de timp

Ferien = vacanța, Flitterwochen = luna de miere

(4) boli

Masern = pojar, Pocken = vărsat, Röteln = rujeolă, pojar, Blattern = variolă

(5) substantive colective din comerț şi economie

Chemikalien, Kurzwaren = mărunțişuri, Lebensmittel = alimente, Möbel, Spirituosen = băuturi spirtoase, Textilien, Spaghetti

(6) termeni comerciali şi juridici

Alimente = pensie alimentară, Einkünfte = venituri, Finanzen, Unkosten = cheltuieli, Personalien = datele personale, Spesen = cheltuieli de deplasare, Zinsen = dobânzi

4.3. Cazul

Funcțiile cazurilor

Cazurile exprimă raporturile sintactice ale substantivului cu alte elemente din propoziție cu ajutorul unor mijloace morfologice. Sarcina aceasta nu este specifică numai cazurilor, ea putând fi îndeplinită și de alte mijloace (prepoziții, intonația, ordinea cuvintelor). În limba germană, rolul dominant revine cazurilor și prepozițiilor. Deoarece aceleași relații sunt exprimate o dată prin dezinențele cazurilor și altă dată prin cuvinte de sine stătătoare (prepoziții), deosebirea sintactică și semantică între cazurile fără prepoziție și cele cu prepoziție este minimă.

(1) Er schreibt ***seinem Vater*** *einen Brief.* — *El îi scrie o scrisore tatălui său.*

(2) Er schreibt ***an seinen Vater*** *einen Brief.* — *El îi scrie o scrisore tatălui său.*

În exemplele de tipul (1) există un contact direct între substantivul la un anumit caz și regentul său (un verb, un adjectiv sau un alt substantiv):

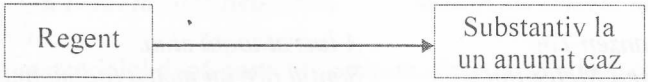

În exemplele de tipul (2), contactul dintre substantiv și regentul său este intermediat printr-o prepoziție:

În timp ce în primul exemplu cazul substantivului este cerut de regent, în cel de al doilea, cazul nu mai este cerut direct de regentul substantivului, ci de prepoziția care asigură legătura între ele. Din această cauză cazurile cu prepoziție și cele fără prepoziție vor fi tratate separat, deși ele denumesc aceleași aspecte ale realității.

Funcțiile sintactice ale cazurilor fără prepoziție

Cazurile îndeplinesc anumite funcții sintactice în propoziție.

1. Nominativul poate îndeplini următoarele funcții:

(1) subiect

Der Arbeiter *liest ein Buch.* — *Muncitorul citește o carte.*

(2) nume predicativ

Er bleibt ***der beste Student*** *in seiner Gruppe.* — *El rămâne cel mai bun student din grupă.*

(3) în afara propoziției, nominativul denumește ceva pur și simplu

ein schöner Morgen — *o dimineață frumoasă.*

sau servește ca apelativ („vocativ")

Komm, ***Vater!*** — *Vino, tată!*

2. Acuzativul poate îndeplini următoarele funcții în propoziție:

(1) complement al verbului:

*Der Autor korrigiert **das Manuskript**.* — *Autorul corectează manuscrisul.*

(2) complement al numelui predicativ exprimat printr-un adjectiv:

*Die Ware ist **ihr Geld** wert.* — *Marfa face banii.*

(3) al doilea complement direct (sau nume predicativ referitor la un complement direct):

*Die Lehrerin nennt ihn **einen begabten Schüler**.* — *Învățătoarea îl consieră un elev dotat.*

(4) componentă a unui predicat exprimat printr-o expresie verbală lexicalizată:

complement direct

*Du redest wieder **Quatsch**!* — *Iar vorbești prostii!*

complement intern

Er träumte einen schönen Traum. — *A visat un vis frumos.*

(5) circumstanțial

Er arbeitete den ganzen Tag — *A lucrat toată ziua.*

*Der Graben ist **einen Meter** tief.* — *Șanțul are un metru (adâncime)*

3. Dativul poate îndeplini următoarele funcții în propoziție:

(1) complement al verbului

*Der Sanitäter hilft **dem Verletzten**.* — *Sanitarul ajută rănitului.*

(2) complement al numelui predicativ exprimat printr-un adjectiv

*Er ist **seiner Frau** treu.* — *El îi este credincios soției sale.*

(3) diverse precizări suplimentare:

(a) dativus commodi

*Er trägt **seiner Mutter** die Tasche.* — *El îi duce geanta mamei.*

(b) dativus possesivus

• cu referire la subiect

***Mir** fallen die Haare.* — *Îmi cade părul.*

• cu referire la obiect

*Der Arzt reinigt **dem Patienten** die Wunde.* — *Medicul îi curăță pacientului rana.*

• cu referire la un circumstanțial

*Der Zahnarzt gibt **ihm** eine Spritze in das Zahnfleisch.* — *Dentistul îi face o injecție în gingie.*

(c) dativus ethicus (în limbajul popular)

*Fall **mir** nicht aus dem Fenster!* — *Să nu-mi cazi pe fereastră!*

4. Genitivul poate îndeplini următoarele funcții în propoziție:

(1) complement al verbului

Er gedenkt des Befreiungstages. — *El evocă ziua eliberării.*

(2) complement al numelui predicativ exprimat printr-un adjectiv

*Er ist **des Weges** kundig.* — *El cunoaşte drumul.*

(3) nume predicativ

*Der Lehrer ist **guter Laune**.* — *Profesorul este bine dispus.*

(4) circumstanţial

*Er besuchte uns **eines Abends**.* — *Ne-a vizitat într-o seară.*

(5) atribut

*Das Haus **seines Vaters** wurde verkauft.* — *Casa tatălui său a fost vândută.*

Următoarele funcţii sintactice pot fi realizate de toate cele patru cazuri, nefiind legate de vreunul dintre ele:

(1) apoziţia:

*Herr Müller, **der Direktor** des Betriebes, hat das neue Projekt vorgestellt.* — *Domnul Müller, directorul întreprinderii, a prezentat un nou proiect.*

*Das neue Projekt wurde von Herrn Müller, **dem Direktor** des Betriebes, vorgestellt.* — *Noul proiect a fost prezentat de domnul Müller, directorul întreprinderii.*

(2) circumstanţialul după particule precum *als* = *ca* şi *wie* = *cum*:

Er arbeitet als stellvertretender Geschäftsführer. — *El lucrează ca locţiitor al managerului.*

Wir begrüßen ihn als stellvertretenden Geschäftsführer. — *Îl salutăm ca locţiitor al managerului.*

Cazurile cerute de prepoziţii

1. Funcţiile sintactice ale cazurilor cerute de prepoziţii

Cazurile cerute de prepoziţii îndeplinesc aceleaşi funcţii sintactice ca şi substantivele la cazurile acuzativ, dativ sau genitiv fără prepoziţie:

(1) nume predicativ:

Das Problem ist von großer Bedeutung. — *Problema este de mare importanţă.*

*Er wird **als Sportler** geschätzt.* — *El este apreciat ca sportiv.*

(2) nume predicativ pe lângă un complement direct:

*Die Kritik bezeichnet das Stück **als einen großen Erfolg**.* — *Critica apreciază piesa ca un mare succes.*

(3) complement al verbului:

Wir rechnen mit ihrem Einverständnis. — *Ne bazăm pe acordul dumneavoastră.*

(4) complement al numelui predicativ exprimat printr-un adjectiv:

*Er ist wütend **über die Vergeudung** des Materials.* — *El este furios din cauza risipei de material.*

(5) circumstanţial:

*Der Dichter wohnt **in Rostock**.* — *Scriitorul locuieşte în Rostock.*

*Er kommt **am Wochenende**.* — *El vine la sfârşit de săptămână.*

(6) precizare suplimentară cu referire la întreaga propoziție .

*Er trägt **für seine Mutter** das Gepäck.* — *El duce bagajul pentru mamă-sa.*

(7) element predicativ suplimentar

*Ich traf ihn **im dunklen Anzug**.* — *L-am văzut în costum de culoare închisă.*

(8) Atribut

*Die Hoffnung **auf Frieden** hat sich erfüllt.* — *Speranța de pace s-a împlinit.*

2. Recțiunea substantivelor

Capacitatea substantivelor cu prepoziție de a funcționa ca atribute le apropie de atributele substantivale genitivale, diferențiindu-le de substantivele la nominativ, dativ sau acuzativ. Deși substantivele nu prezintă goluri care ar urma să fie umplute de atribute genitive sau prepoziționale (așa cum este cazul verbelor sau al adjectivelor), se poate vorbi totuși de un fel de recțiune și la substantive, în cazurile în care o anumită prepoziție este cerută de un substantiv. Să se compare următoarele exemple:

(*1*) *Die Begegnung* { *an* / *auf* / *unter* / *neben* } *der Brücke* — *Întâlnirea* { *de la* / *de pe* / *de sub* / *de lângă* } *pod*

(2) *Die Hoffnung* *auf* *Frieden* — *Speranța* *de* *pace*

În primul exemplu (1), grupul prepozițional nu este dominat de substantivul regent, în schimb în (2) da. În astfel de situații, substantivul cere întotdeauna numai anumite prepoziții (de cele mai multe ori una singură) excluzându-le pe toate celelalte. Spre deosebire de exemplul (1), în exmplul (2) prepoziția nu are un sens propriu.

Se disting următoarele grupe de substantive care cer o prepoziție:

(1) Substantivul cere aceeași prepoziție ca verbul și adjectivul (respectiv participiul) din aceeași familie:

*Der Wechselkurs **hängt von** internationalen Trends **ab**.* — *Cursul de schimb depinde de tendințele internaționale.*

*Der Wechselkurs ist **von** internationalen Trends **abhängig**.* — *Cursul de schimb este dependent de tendințele internaționale.*

*die **Abhängigkeit** des Wechselkurses **von** internationalen Trends* — *dependența cursului de schimb de tendințele internaționale*

(2) Substantivul cere aceeași prepoziție ca verbul corespunzător; un adjectiv corespunzător nu există:

*Wir **glauben an** den Fortschritt der Menschheit.* — *Noi credem în progresul omenirii.*

unser ***Glaube an*** *den Fortschritt der Menschheit*	*credința noastră în progresul omenirii*

(3) Substantivul cere o prepoziție, în timp ce verbul cerea un complement direct. Nu există un adjectiv corespunzător:

Er besucht ***unseren Freund.***	*El îl vizitează pe prietenul nostru.*
sein Besuch bei unserem Freund	*vizita lui la prietenul nostru*

(4) Substantivul cere o prepoziție, în timp ce verbul cere un complement la dativ. Nu există un adjectiv corespunzător:

Wir antworten dem Institutsdirektor.	*Noi îi răspundem directorului institutului.*
unsere Antwort an den Institutsdirektor	*răspunsul nostru către directorul institutului*

(5) Substantivul cere aceeaşi prepoziție ca adjectivul corespunzător. Nu există un verb corespunzător:

Er ist ***auf*** *die Kollegen* ***eifersüchtig.***	*El este gelos pe colegi.*
seine ***Eifersucht auf*** *die Kollegen*	*gelozia lui pe colegi*

(6) Substantivul cere o prepoziție, în timp ce adjectivul corespunzător cere dativul. Nu există un verb corespunzător:

Der Wissenschaftler ist ***seinen Prinzipien*** *treu.*	*Savantul este credincios principiilor sale.*
die Treue des Wissenschaftlers ***zu seinen Prinzipien***	*credința savantului față de principiile sale*

(7) Substantivul cere o prepoziție, deşi nu există nici un verb şi nici un adjectiv corespunzător:

Er hat keinen Appetit ***auf*** *Obst.*	*Lui nu îi e poftă de fructe.*
Er hat keine Lust ***zum*** *Schwimmen.*	*El nu are chef de înot.*

III. ADJECTIVUL

Adjectivele sunt cuvintele care pot să apară în cel puțin unul din următoarele contexte:

(1) der ... Vortrag – der ***interessante*** *Vortrag*	*un ... referat – un interesant referat*
(2) Der Vortrag ist ... Der – Vortrag ist ***interessant.***	*Referatul este ... – Referatul este interesant.*

În cazul primului cadru se vorbește de folosirea adjectivului ca atribut, în cel de al doilea de folosirea predicativă a adjectivului

1. INVENTARUL DE FORME

1.1. Declinarea

Numai adjectivele folosite atributiv se pot declina. Adjectivele folosite predicativ apar la forma de dicționar, fără nici o terminație:

atributiv

der ***interssante*** *Vortrag – ein* ***interessanter*** *Vortrag*	*Referatul interesant – un referat interesant*

predicativ

Der Vortrag ist ***interessant.***	*Referatul este interesant.*

Atributul adjectiv apare întotdeauna împreună cu un articol, care poate fi și articolul zero. Caracteristicile formale ale cazului și numărului sunt exprimate o singură dată, fie de articol (1), fie de adjectiv (2) .

1. Atunci când articolul este purtătorul desinențelor de caz și gen, adjectivul primește următoarele terminații:

nominativ singular, toate genurile	*-e*
acuzativ singular neutru + feminin	*-e*
toate celelalte cazurile	*-en*

2. Atunci când articolul nu conține caracteristicile de caz și gen, acestea sunt preluate de adjectiv (de exemplu pentru nominativul singular *-er, -es, -e*) .

Tipul de declinare pe care îl urmează adjectivul depinde de ce fel de articol este precedat.

Declinarea adjectivului precedat de articolul hotărât (Tipul A)

Sing.	*Masculin*	*Neutru*	*Feminin*
N	*der groß**e** Erfolg*	*das groß**e** Fenster*	*die groß**e** Stadt*
A	*den groß**en** Erfolg*	*das groß**e** Fenster*	*die groß**e** Stadt*
D	*dem groß**en** Erfolg*	*dem groß**en** Fenster*	*der groß**en** Stadt*
G	*des groß**en** Erfolgs*	*des groß**en** Fensters*	*der groß**en** Stadt*

Pl.			
N	*die großen Erfolge*	*die großen Fenster*	*die großen Städte*
A	*die großen Erfolge*	*die großen Fenster*	*die großen Städte*
D	*den großen Erfolgen*	*den großen Fenstern*	*den großen Städten*
G	*der großen Erfolge*	*der großen Fenster*	*der großen Städte*

Adjectivele precedate de *derjenige, derselbe, dieser, jener, jeder, mancher, welcher,* iar la plural de *irgendwelche, alle, solche* se declină după tipul A.

După *manche, (irgend)welche, solche* la plural, adjectivele se declină uneori după tipul B

welche französische Romane — *care romane franțuzești*
die Titel mancher neuer Filme — *titlurile noilor filme*

Declinarea adjectivului precedat de articolul nehotărât / articolul zero (Tipul B)

Sing.	*Masculin*	*Neutru*	*Feminin*
N	*ein großer Erfolg*	*ein großes Fenster*	*eine große Stadt*
A	*einen großen Erfolg*	*ein großes Fenster*	*eine große Stadt*
D	*einem großen Erfolg*	*einem großen Fenster*	*einer großen Stadt*
G	*eines großen Erfolgs*	*eines großen Fensters*	*einer großen Stadt*
Pl.			
N	– *große Erfolge*	– *große Fenster*	– *große Städte*
A	– *große Erfolge*	– *große Fenster*	– *große Städte*
D	– *großen Erfolgen*	– *großen Fenstern*	– *großen Städten*
G	– *großer Erfolge*	– *großer Fenster*	– *großer Städte*

La fel se declină adjectivele precedate de *manch (ein), solch (ein), welch (ein), irgendein* la singular.

Adjectivele precedate de *einige, etliche, mehrere* se declină și ele după tipul B la plural. La genitivul plural, uneori declinarea adjectivului se face după tipul A:

die Adresse einiger ausländischen Studenten — *adresa unor studenți străini*

Declinarea adjectivului precedat de articolul zero (Tipul C)

Sing.	*Masculin*	*Neutru*	*Feminin*
N	– *großer Erfolg*	– *großes Geheimnis*	– *große Sorge*
A	– *großen Erfolg*	– *großes Geheimnis*	– *große Sorge*
D	– *großem Erfolg*	– *großem Geheimnis*	– *großer Sorge*
G	– *großen Erfolgs*	– *großen Geheimnisses*	– *großer Sorge*

La plural, adjectivele se declină după tipul B.

La fel se declină adjectivele precedate de *deren* şi *dessen*.

Particularităţi ale declinării adjectivelor

1. După *kein* şi *mein, dein, sein, ihr, unser, euer*, adjectivele se declină după tipul B la singular şi după tipul A la plural.

Singular:

*Das war kein groß**er** Erfolg.*	*N-a fost un succes prea grozav.*
Das ist ihre große Sorge.	*Asta este principala ei grijă.*

Plural:

*Das waren keine groß**en** Erfolge.*	*N-au fost nişte succese prea grozave.*
*Das sind ihre groß**en** Sorgen.*	*Astea sunt principalele ei griji.*

2. Adjectivele terminate în *-el* pierd vocala *e* pe parcursul declinării
dunkel – ein dunkles Zimmer

3. Seriile de adjective constituite din două sau mai multe adjective se declină la fel.
der große, wichtige Erfolg – ein großer, wichtiger Erfolg

Excepţii de la această regulă apar la adjectivele care urmează după articolul zero:

(1) Al doilea adjectiv se declină de cele mai multe ori după tipul A atunci când este precedat de *sämtlich, beide* şi (la singular) *folgend*. ocazional, al doilea adjectiv se declină după tipul A şi când este precedat de *ander-, verschieden, viel* şi *wenig*:

*sämtlich**es** alte Material*	*tot materialul*
*beide jung**en** Leute*	*cei doi tineri*
*mit viel**em** groß**em** Gepäck*	*cu mult bagaj*
*die Ursache ander**er** grammatisch**en** Fehler*	*cauza altor greşeli de gramatică*

(2) Dacă adjectivul cel mai apropiat de substantiv constituie o unitate cu acesta (de exemplu *ungarischer Wein = vin unguresc*), iar primul determină acest grup nominal ca un întreg, al doilea adjectiv se declină la dativ singular masculin şi neutru cu precădere după tipul A:

*mit gut**em** ungarisch**en** Wein*	*cu vin unguresc, bun*

1.2. Categoria intensităţii

Pozitivul este forma de bază a adjectivului. Atunci când se compară două obiecte, pozitivul exprimă egalitatea. Particula comparativă este *so* (accentuat prin *eben / genau*) – *wie*:

Der Lehrer ist (genau)so jung wie mein Bruder.	*Învăţătorul este la fel de tânăr ca fratele meu.*

Comparativul (prima treaptă de comparaţie) se formează cu sufixul *-er* şi exprimă inegalitatea a două obiecte care se compară unul cu celălalt. Ca atribut, comparativul se declină, în domeniul verbal rămâne invariabil. Particula comparativului este *als*:

Der Lehrer ist jünger als meine Schwester. — *Învățătorul este mai tânăr ca sora mea.*

Superlativul (a doua treaptă de comparație) situează pe primul loc unul din cel puțin trei obiecte comparate. Se formează cu sufixul *-est* (după *d, t, s, ß, x, tz, z* în silaba finală accentuată) sau cu sufixul *-st*:

der älteste Lehrer, die heißeste Jahreszeit — *cel mai bătrân învățător, cel mai cald anotimp*

das jüngste Kind, die geeignetsten Beispiele — *cel mai mic copil, cele mai potrivite exemple*

În poziția atributivă, superlativul se folosește cu articolul hotărât și se declină; în domeniul verbal apar atât forme declinate (atunci când substantivul la care se referă este subînțeles și ar putea fi exprimat) cât și în combinația *am + -en*:

Der heißeste Monat ist der Juli. — *Cea mai caldă lună a anului este iulie.*

Der Monat Juli ist am heißesten. — *Luna iulie este cea mai caldă.*

Der Monat Juli ist der heißeste (Monat). — *Luna iulie este ce mai caldă (lună).*

Particularitățile comparației adjectivului

(1) În general, comparativul și superlativul se formează fără alternanță vocalică. Totuși la unele adjective ca *arg, arm, hart, kalt, krank, lang, scharf, schwach, schwarz, stark, warm, grob, groß, dumm, jung, klug, kurz* vocalele *a, o, u* devin *ä, ö, ü:*

alt – älter – älteste — *vechi – mai vechi – cel mai vechi*

Unele adjective admit ambele forme:

gesund – gesünder / gesunder – gesündeste / gesundeste — *sănătos – mai sănătos – cel mai sănătos*

Alte exemple: *blaß, glatt, karg, naß, schmal; fromm, rot*

La adjectivele *hoch* și *nahe* se modifică nu numai vocala din rădăcină, ci și consoana:

hoch – höher – höchste — *înalt – mai înalt – cel mai înalt*

nah – näher – nächste — *apropiat – mai apropiat – cel mai apropiat*

(2) Vocala *e* din terminația *-el* se elimină la comparativ:

dunkel – das dunklere Zimmer

dar la superlativ

das dunkelste Zimmer — *cea mai întunecoasă cameră*

(3) În cazul adjectivelor compuse din două adjective se compară numai cel de al doilea:

die altmodischsten Hüte — *cele mai demodate pălării*

Comparația afectează primul element al compunerii când acesta își păstrează independența relativă. De multe ori, al doilea element este un participiu:

leichtfaßlich – eine leichter faßliche Aufgabe — *întrebarea cel mai ușor de înțeles*

dichtbevölkert – die am dichtesten bevölkerte Stadt — *orașul cel mai dens populat*

(4) Forma de comparativ a unor adjective (*jung = tânăr, alt = bătrân, lang = lung, kurz = scurt, groß = mare, klein = mic*) se foloseşte şi în afara comparaţiei, exprimând nu o intensificare a însuşirii respective, ci o diminuare în raport cu pozitivul:

ein junger Mann	*(15 – 30 ani)*
ein jüngerer Mann	*(30 – 45 ani)*
ein älterer Mann	*(50 – 65 ani)*
ein alter Mann	*(peste 70 ani)*

Superlativul apare uneori şi el în afara oricărei comparaţii, exprimând un grad deosebit de înalt. Acest superlativ numit şi elativ se foloseşte numai cu articolul zero:

Gestern war das herrlichste Wetter.	*Ieri a fost cea mai frumoasă vreme.*
Er ging in höchster Eile.	*El a plecat cu cea mai mare viteză.*

(5) Adjectivele *gut* şi *viel* formează comparativul şi superlativul de la alte rădăcini:

gut – besser – beste	*bun – mai bun – cel mai bun*
viel – mehr – meiste	*mult – mai mult – cel mai mult*

În poziţie atributivă, comparativele *mehr = mai mult* şi *weniger = mai puţin* sunt invariabile şi se folosesc numai cu articolul zero:

mit mehr Fleiß	*cu mai multă sârguinţă*
bei mehr Fehlern	*în caz de mai multe greşeli*

(6) Aşa numitul superlativ absolut se formează cu particule ca (*ganz*) *besonders, höchst, sehr, überaus*, şi poate fi articulat şi cu articolul hotărât sau cu articolul zero:

das sehr schöne Mädchen	*fata foarte frumoasă*
eine überaus fleißige Studentin	*o studentă extrem de silitoare*
besonders schnelle Fahrzeuge	*vehicule deosebit de rapide*

Particula (*all*)*zu* exprimă depăşirea unei norme:

Das Wetter war zu kalt.	*Vremea a fost prea rece.*

(7) Comparativul poate fi accentuat prin cuvinte ca *weit*(*aus*), *bei weitem = pe departe*:

Sein Weg ist bei weitem der längste.	*Drumul lui este de departe cel mai lung.*

Superlativul poate fi accentuat şi prin combinaţia cu *aller-;*

die allerneusten Nachrichten	*cele mai noi ştiri*

2. CLASIFICAREA ADJECTIVELOR DIN PUNCT DE VEDERE SINTACTIC

Din punct de vedere sintactic, adjectivele se împart în trei grupe. Unele se întrebuinţează atributiv şi predicativ, altele numai atributiv iar altele numai predictiv.

Grupa A

Adjectivele din această grupă se folosesc atât atributiv cât şi predicativ. În funcţie de flexiune şi de capacitatea lor de a forma grade de comparaţie, ele se împart în trei subgrupe.

Subgrupa A1 conţine adjectivele care sunt flexibile şi comparabile:

der wichtige Rohstoff – der Rohstoff ist wichtig	*materialul important – materialul este important*

der wichtigste Rohstoff – der Rostoff ist am wichtigsten	*cel mai important material – materialul este de cea mai mare importanță*

Din această grupă fac parte numeroase adjective calitative precum *klein = mic, fest = rezistent, billig = ieftin, gesund = sănătos, allgemein = general, konkret = concret* etc.

Unele dintre aceste adjective pot avea anumite compliniri:

(1) Adjective cu un complement de măsură la cazul acuzativ:

*Der Wagen ist **vier Meter** lang.*	*Automobilul este lung de patru metri.*

Antonimele acestor adjective (*alt = bătrân – jung = tânăr, brut = lat – schmal = îngust, dicht = gros – dünn = subțire ...*) pot primi un complement de măsură numai dacă sunt comparate:

**Der Wagen ist fünfzig Zentimeter kurz.*	**Automobilul este scurt de cincizeci de centimetri.*
Der Wagen ist fünfzig Zentimeter kürzer (als der alte Typ).	*Automobilul este cu cincizeci de centimetri mai scurt (decât versiunea anterioară).*
Der Wagen ist fünfzig Zentimeter zu kurz.	*Automobilul este prea scurt cu cincizeci de centimetri.*

Izolat găsim și alte adjective care cer un complement la cazul acuzativ:

*Ich bin **das Streiten** überdrüssig.*	*Sunt sătul de certuri.*

(2) Adjective care cer sau acceptă un complement la cazul dativ (de cele mai multe ori este vorba de persoane):

*Die Gegend war **ihm** fremd.*	*Regiunea îi era străină.*
***Ihm** war die Bedeutung der Redewendung nicht klar.*	*Lui nu-i era clar sensul acestei expresii.*

(3) Un număr foarte mic de adjective care cer un complement la cazul genitiv:

*Er ist **großer Leistungen** fähig.*	*El este capabil de mari realizări.*

(4) Adjective care cer un complement prepozițional:

*Der Lehrer ist **mit den Leistungen seiner Schüler** zufrieden.*	*Învățătorul este mulțumit de rezultatele elevilor.*
*Die Rußland ist reich **an Bodenschätzen**.*	*Rusia este bogată în resurse naturale.*

Subgrupa A2 conține adjective care se declină, dar nu se pot compara:

die gegenseitige Hilfe – die Hilfe ist gegenseitig	*ajutorul reciproc – ajutorul este reciproc*

Din această categorie fac parte numeroase adjective calitative al căror sens nu acceptă grade de comparație: *fertig = gata, gemeinsam = comun, heilbar = vindecabil, ledig = burlac, tödlich = mortal ...*

Unele adjective din această categorie pot primi anumite complemente:

(1) Adjective care cer sau acceptă un complement la dativ (de cele mai multe ori este vorba de persoane):

*Diese Auffassung ist **allen Mitarbeitern** gemeinsam.*	*Concepția aceasta este caracteristică tuturor colaboratorilor.*

(2) Câteva adjective cer un complement la genitiv:

*Er ist **des Deutschen** nicht mächtig.* *El nu stăpâneşte limba germană.*

(3) Adjective cu un obiect prepoziţional, respectiv cu un circumstanţial obligatoriu, exprimat prin substantiv cu prepoziţie:

*Ich bin **mit deinem Vorschlag** einverstanden.* *Eu sunt de acord cu propunerea ta.*

*Er ist **aus Erfurt** gebürtig.* *El este originar din Erfurt.*

(4) Adjective derivate de la participii care cer un circumstanţial de mod:

*Er ist **fortschrittlich** eingestellt.* *El este orientat progresist.*

Subgrupa A3 este constituită din adjective care nici nu se declină şi nici nu se compară.

Printre acestea găsim:

(1) câteva nume de culori ca *lila, rosa, beige, orange*

das lila Tuch – das Tuch ist lila

(2) numeralele cardinale şi fracţionare de la doi în sus ca şi câteva numerale nedefinite precum *allerlei = tot felul, mancherlei, vielerlei*; *ein bißchen = puţin, ein paar = câţiva*

Grupa B

Gupa B conţine adjectivele care se întrebuinţează numai atributiv. În funcţie de flexiune şi de capacitatea de a forma grade de comparaţie se disting trei subgrupe.

Subgrupa B1 conţine adjective declinabile şi comparabile. Este vorba de câteva adjective cu sens local. Acestora le corespund în domeniul predicativ şi adverbial adverbe care pot funcţiona ca atribute postpuse. Capacitatea de a forma grade de comparaţie a acestor adjective este limitată, ele neavând forme de comparativ, ci numai de superlativ:

Adjectiv

die obere Wohnung *locuinţa de sus*

die oberste Wohnung *locuinţa cea mai de sus*

Adverb

Die Wohnung ist (liegt) oben *Locuinţa se află sus*

die Wohnung oben *locuinţa de sus*

Adjectivele şi adverbele locale sunt prezentate în tabelul de mai jos:

Adjectiv			Adverb
Pozitiv	Comparativ	Superlativ	
äußer-	–	*äußerst-*	*außen*
inner-	–	*innert-*	*innen*
ober-	–	*oberst-*	*oben*
unter-	–	*unterst-*	*unten*
vorder-	–	*vorderst-*	*vorn*
hinter-	–	*hinterst-*	*hinten*

Subgrupa B2 constă din adjective care se pot declina, dar care nu se pot compara:

das eigentliche Problem — *problema propriu-zisă*

Această grupă conține:

(1) adjective referențiale

das private Sanatorium — *sanatoriul particular*
die nervösen Störungen — *afecțiuni nervoase*

Atunci când sunt folosite cu sens metaforic (ca adjective calificative), unele pot fi utilizate și predicativ și pot avea grade de comparație:

Mein Freund ist sehr nervös. — *Prietenul meu este foarte nervos.*

(2) adjective care exprimă originea

der bulgarische Wein — *vinul bulgăresc*
die südamerikanischen Indianer — *indienii sud-americani*

(3) adjective care exprimă materialul

der eiserne Zaun — *gardul de fier*
die goldene Uhr — *ceasul de aur*

(4) adjective temporale și locale

Este vorba de câteva adjective cu sens local, cărora le corespund în domeniul predicativ și adverbial adverbe care pot funcționa ca atribute postpuse. Spre deosebire de adjectivele locale din subgrupa B1, aceste adjective nu au grade de comparație

Adjectiv

das rechte Gebäude — *clădirea din dreapta*

Adverb

das Gebäude ist (liegt) rechts — *clădirea se află în dreapta*
das Gebäude rechts — *clădirea din dreapta*

Adjective și adverbe temporale:

damals – damalig — *atunci – de atunci*
ehemals – ehemalig — *de mult – de demult*
gestern – gestrig — *ieri – de ieri*
heute – heutig — *astăzi – de astăzi*
morgen – morgig — *mâine – de mâine*
jetzt – jetzig — *acum – de acum*
sofort – sofortig — *imediat – imediat*
bald – baldig — *curând – imediat*

Adjective și adverbe locale:

hier – hiesig — *aici – de aici*
dort – dortig — *acolo – de acolo*
rechts – recht- — *la dreapta*
links – link- — *la stânga*
diesseits – diesseitig — *de această parte*
auswärts – auswärtig — *afară – de afară*

(5) Numeralele ordinale

În subgrupa B2 se încadrează şi numeralele ordinale care nu pot fi folosite predicativ şi care sunt la superlativ numai din punct de vedere formal:

der zehnte Jahrestag	*a zecea aniversare*
das hunderste Experiment	*al o sutelea experiment*

Subgrupa B3 (adjective folosite numai atributiv, neflexibile, necomparabile) cuprinde adjectivele derivate cu sufixul *-er* de la nume de localităţi:

das Rostocker Rathaus
die Pariser Mode

Grupa C

Grupa C conţine adjective care se folosesc numai predicativ şi care nu pot fi declinate şi nici comparate. Cele mai multe sunt derivate de la substantive

Daß er nicht kommt, ist schade.	*E păcat că nu vine.*
Ob er kommt oder nicht, ist (mir) egal / einerlei.	*Mi-e totuna dacă vine sau nu..*
Der Autofahrer war (an dem Unfall) schuld.	*Automobilistul a fost vinovat de accident.*

3. RECŢIUNEA ADJECTIVELOR

3.1. Adjective care cer un anumit caz

1. Adjective care cer un complement la un anumit caz, fără prepoziţie

acuzativ:

alt = bătrân, breit = lat, groß = mare, hoch = înalt, lang = lung; wert = în valoare de

dativ:

ähnlich = asemănător, angeboren = înnăscut, behilflich = de ajutor, bekannt = cunoscut, gemeinsam = comun, recht = convenabil, treu = credincios, überlegen = superior, zugetan = devotat

genitiv:

eingedenk, gewiß = sigur, ledig = liber, necăsătorit, schuldig = vinovat, sicher = sigur, verdächtig = suspect, würdig = demn

2. Adjective care cer un complement prepoziţional cu o anumită prepoziţie

an + acuzativul:

gebunden = legat, gewöhnt = obişnuit;

an + dativul

arm = sărac, interessiert = interesat, reich = bogat, schuld = vinovat

auf + acuzativul

angewiesen = dependent, begierig = doritor, eifersüchtig = gelos, gespannt = curios, neidisch = invidios, stolz = mândru, wütend = mânios

auf + dativul

blind = orb, taub = surd

aus
gebürtig = născut
bei
behilflich = de folos, beliebt = îndrăgit, verhaßt = urât
für
bezeichnend = semnificativ, charakteristisch = caracteristic, empfänglich = receptiv, geeignet = potrivit, notwendig = necesar, vorteilhaft = avantajos, zuständig = responsabil

Observații: În afara acestora, se pot construi cu prepoziția *für* adjective care apar și cu un complement la cazul dativ:

angenehm = plăcut, heilsam = binefăcător, interessant, klar, möglich = posibil, nützlich = util, peinlich = penibil, unbegreiflich = de neînțeles, unentbehrlich = indispensabil, verständlich = inteligibil, wichtig = important
gegen
empfindlich = sensibil, gefühllos = insensibil, gleichgültig = indiferent, mißtrauisch = suspicios
mit
befreundet = amic, einverstanden = de acord, fertig = gata, vergleichbar = comparabil, verheiratet = căsătorit, zufrieden = mulțumit
nach
ehrgeizig = ambițios, gierig = lacom
über
ärgerlich = supărat, beschämt = rușinat, entrüstet = enervat, erfreut = bucuros, erstaunt = uimit, froh = bucuros, glücklich = fericit, traurig = trist
um
besorgt = îngrijorat
von
abhängig = dependent, frei = liber, krank = bolnav, müde = obosit, überzeugt = convins, verschieden = diferit, voll = plin
vor
blaß = palid, sicher = sigur, starr = țeapăn, stumm = mut
zu
bereit = gata, fähig = capabil, geeignet = potrivit, geschaffen = făcut, grob = nepoliticos

3.2. Adjective care cer diferite cazuri

1. Unele adjective pot avea complemente la mai multe cazuri, fără diferențe de sens:

Ich bin das Streiten / des Streitens überdrüssig.	*Sunt sătul de certuri.*
Der Ausländer ist das europäische Klima / an das europäische Klima nicht gewöhnt.	*Străinul nu este obișnuit cu clima europeană.*
Er ist großer Leistungen / zu großen Leistungen fähig.	*El este capabil de mari realizări.*

2. Recțiunea oscilantă a adjectivelor de mai sus nu trebuie confundată cu situația în care adjectivul își schimbă sensul odată cu schimbarea contextului sintactic:

Er ist taub gegen alle ***Ermahnungen.***	*El este surd față de orice avertismente.*
Er ist ***auf einem Ohr*** *taub.*	*E surd de o ureche.*

Unele adjective cer două complemente în același timp:

Das Mädchen ist ihren Mitschülern in Mathematik überlegen.	*La matematică, fetița le este superioară tuturor colegilor.*
Die Tochter ist der Mutter bei der Hausarbeit behilflich.	*Fiica îi e de mare ajutor mamei în gospodărie.*
Ich bin Ihnen für den Ratschlag dankbar.	*Vă sunt recunoscător pentru sfatul dumneavoastră.*

4. NUMERALUL

Numeralele se împart în două grupe principale:
• numeralele cardinale: *ein-, zwei, drei ...*
• numeralele ordinale: *erster, zweiter, dritter ...*
Pe lângă aceste două grupe principale există și
• numeralele fracționare: *viertel, achtel*
• numeralele nehotărâte: *einzeln, paar, viel ...*
În plus, mai există categorii speciale de numerale hotărâte și nehotărâte (*zweierlei, dreierlei ..* și *allerlei, mancherlei*), numeralele iterative (*zweimalig, dreimalig ...*), numeralele multiplicative (*zweifach, dreifach ...*) și numeralul colectiv *beide = amândoi:*

4.1. Numeralele cardinale

Numeralele cardinale indică o anumită mulțime sau număr de persoane sau obiecte (Întrebarea: *Wieviel = câți?*). Se întrebuințează atributiv și predicativ, de regulă nu se pot declina și nici compara.

Din punctul de vedere al alcătuirii lor, numeralele cele mai mici sunt simple. Numerele mai mari se formează prin compunere și prin combinare – zecile și prin derivare:

0 – 9	**10 – 19**	**20 – 29**	**30 – 90**
null	*zehn*	*zwanzig*	
eins	*elf*	*einundzwanzig*	
zwei	*zwölf*	*zweiundzwanzig*	
drei	*dreizehn*	*dreiundzwanzig*	*dreißig*
vier	*vierzehn*	*vierundzwanzig*	*vierzig*
fünf	*fünfzehn*	*fünfundzwanzig*	*fünfzig*
sechs	*sechzehn*	*sechsundzwanzig*	*sechzig*
sieben	*siebzehn*	*siebenundzwanzig*	*siebzig*
acht	*achtzehn*	*achtundzwanzig*	*achtzig*
neun	*neunzehn*	*neunundzwanzig*	*neunzig*

Numeralele peste 100		Numeralele peste 1000	
100	*(ein) hundert*	1000	*(ein) tausend*
101	*(ein) hunderteins*	1002	*(eintausend) zwei*
102	*(ein) hundertzwei*	1100	*(ein) tausendeinhundert*
200	*zweihundert*	1200	*(ein) tausendzweihundert*
300	*dreihundert*	2000	*zweitausend*
		10 000	*zehntausend*
		200 000	*zweihunderttausende* etc.

Particularitățile numeralelor cardinale

1. De obicei, sensul numeralelor cardinale cere ca substantivul pe care îl determină să fie la numărul plural:

zwei Räume, tausend Kinder, eine Million Frauen — *două camere, o mie de copii, un milion de femei*

În cazurile de mai jos, substantivul stă la singular:

(1) după numărul cardinal *ein-*:

ein Raum, ein Kind, eine Frau — *o cameră, un copil, o femeie*

(2) atunci când substantivul precedă numeralul:

Raum zwei, Gleis fünf — *camera 2, linia 5*

(3) când substantivul exprimă o unitate de măsură, iar denumirea substanței sau a materialului respectiv nu permite identificarea cazului:

drei Stück Zucker, fünf Glas Bier — *trei bucăți de zahăr, cinci pahare de bere*

2. Numeralele de la 13 la 19 și de la 21 la 99 se pronunță și se scriu (în litere) începând cu unitățile. Elementul de legătură între unități și zeci la numeralele de la 21 la 99 este *und:*

13 *dreizehn*

22 *zwei**und**zwanzig*

3. Numerele până la 999 999 sunt considerate cuvinte compuse și se scriu în limba germană într-un cuvânt:

256 310 *zweihundertsechsundfünfzigtausenddreihundertzehn*

Substantivele *Million, Milliarde, Billion* etc. se despart de celelalte numerale:

17 052 000 *siebzehn Millionen zweiundfünfzigtausend*

4. Singurul numeral cardinal care prezintă o declinare completă (la singular) este *ein-*. Atunci când este folosit ca atribut adjectival se declină după articolul zero ca articolul nehotărât, după articolul hotărât ca un adjectiv. Când nu este însoțit de un substantiv, se declină în general tot ca un adjectiv, dar cu articolul zero primește la nominativ masculin și la nominativ / acuzativ neutru terminațiile *-er* și *-(e)s*:

***Ein** Schüler hat gefehlt. Der **eine** Schüler hat gefehlt.* — ***Un** elev a lipsit.*

***Einer** hat gefehlt. Der **eine** hat gefehlt.* — ***Unul** a lipsit.*

Observații:

În anumite combinații, numărul 1 apare în forma *eins*, atunci când este singur, ca ultim element al unui compus care nu are funcția de atribut și în exprimarea timpului fără precizare *Uhr*:

eins, zwei, drei, vier ...
*zweihundert**eins***
*heute gegen halb **eins***

5. Și alte numerale simple au forme de dativ și genitiv :

(1) *zwei* și *drei* au forme de genitiv când se folosesc cu articolul zero:

*die Aussagen **zweier** Zeugen* — *declarațiile a doi martori*

(2) Numeralele de la *zwei* la *zwölf* primesc adesea terminație la dativ, când nu sunt însoțite de substantiv. Este vorba fie de persoane, fie de anumite expresii lexicalizate:

*Ich habe gestern mit **zweien** aus der Seminargruppe gesprochen.* — *Am vorbit ieri cu doi din grupa de seminar.*
*Das Kind ist **auf allen vieren** gekrochen.* — *Copilul mergea în patru labe.*

6. Este necesar să se facă deosebirea între folosirea numeralelor fără substantiv și substantivarea lor. În timp ce primele își păstrează caracteristicile flexionare specifice adjectivului, cele substantivate preiau caracteristicile flexiunii substantivului.

(1) Numerale feminine

Toate numeralele cardinale pot avea și forme de feminin, care se declină la singular după tipul III de declinare (fără dezinențe), iar la plural după tipul II (cu terminația *-en* / *-n* la nominativ:

Die Tausend ist eine vierstellige Zahl. — *Mia este un număr cu patru cifre.*
Der kleine Uhrzeiger steht auf der Zehn. — *Limba mică arată zece.*
Er hat die Vierzig längst überschritten. — *El a trecut de mult de patruzeci de ani.*
Er hat in seinem Zeugnis sechs Einsen. — *El are șase de unu în catalog.*

(2) Numerale masculine

De la numeralele cardinale se pot deriva forme substantivale masculine cu sufixul *-er*, care se declină la singular după tipul 1 (primind terminația *-s* la genitiv), iar la plural după tipul 3 (fără terminație la nominativ). Ele se referă la un anumit număr de obiecte care formează serii:

Im Deutschen spricht man die Einer vor den Zehnern. — *În germană, unitățile se pronunță înaintea zecilor.*
Er ist schon hoch in den Achtzigern. — *El e de mult octogenar.*

(3) Numerale neutre

Numeralele cardinale *hundert* și *zehn/hundert tausend* pot avea o formă substantivală care se declină la singular după tipul 1 (cu terminația *-s* la genitiv) și la plural după tipul 1 (cu terminația *-e* la nominativ). Cu ajutorul acestor cuvinte ne referim la clase de obiecte:

Das erste Hundert der Kompanie war zum Straßenbau eingesetzt. — *Prima sută din companie au fost repartizați la construcția de drumuri.*

7. Anii de la 1100 la 1999 se pronunță și se scriu (în litere) transformând anii în sute:

1848 *achtzehnhundertachtundvierzig*

Pentru a indica anul, în germană se folosește fie numeralul respectiv singur, fie împreună cu *im Jahre*

*Friedrich Schiller wurde **1759** geboren.*	*Friedrich Schiller s-a născut în 1759.*
*Friedrich Schiller wurde **im Jahre 1759** geboren.*	*Friedrich Schiller s-a născut în anul 1759.*

8. La exprimarea timpului se face deosebirea între (1) indicarea orelor (cu cuvântul *Uhr* la singular) și (2) indicarea minutelor (cu cuvântul *Minute* la singular sau plural).

(1) Indicarea orelor

(a) Până la ora 12, există o singură formă. În limbajul colocvial, cuvântul *Uhr* poate să lipsească:

Es ist vier (Uhr).	*Este ora patru.*

(b) De la 12 la 24 indicarea timpului în limbajul colocvial diferă de indicarea orei oficiale.

În varianta oficială, ziua este considerată având douăzeci și patru de ore; în formularea colocvială se repetă orele din prima jumătate a zilei, eventual lăsând la o parte cuvântul *Uhr*. În limbajul oficial, această omisiune nu este permisă:

Es ist fünfzehn Uhr.	*Este ora cincisprezece.*
Es ist drei (Uhr).	*Este (ora) trei.*

(2) Indicarea minutelor

Și la indicarea minutelor există deosebiri între anunțarea orei oficiale și exprimarea timpului în limbajul colocvial.

(a) În exprimarea oficială, minutele se numără după anunțarea orei. Cuvântul *Minute(n)* este facultativ.

9.15 Uhr neun Uhr fünfzehn (Minuten)	*Nouă și cincisprezece (minute.)*

(b) În limbajul colocvial, minutele sunt numărate înainte de a se indica ora. Ora se împarte în sferturi, care se exprimă prin numerale fracționare: *(ein) viertel = un sfert, halb = jumătate, dreiviertel = trei sferturi*. Aceste precizări servesc drept cadru pentru precizarea minutelor cu ajutorul prepozițiilor *vor = înainte* și *nach = după*. Referirea se face de regulă la intervalul de timp cel mai mic. Cuvintele *Uhr* și *Minute(n)* sunt omise:

9.05 *Uhr*	*fünf nach neun*
9.15 *Uhr*	*viertel zehn / viertel nach neun*
9.25 *Uhr*	*fünf vor halb zehn*
9.30 *Uhr*	*halb zehn*
9.50 *Uhr*	*zehn vor zehn*

4.2 Numeralele ordinale

Numeralele ordinale indică poziția unui obiect într-un șir. Întrebarea la care răspunde numeralul ordinal este *Der / Die / Das wievielte? = al câtelea / a câta?*

Numeralele ordinale se întrebuințează mai ales la singular, ele sunt însoțite de articolul hotărât, în poziție atributivă, sunt declinabile dar nu pot fi comparate.

Numeralele cardinale se formează cu sufixele *-t* de la 2 la 19 și cu sufixul *-st* de la 20 în sus. În cazul numeralelor compuse, sufixul se adaugă numai la ultimul element:

der zweite	*al doilea*
der sechzehnte	*al șaisprezecelea*
der zwanzigste,	*al douăzecilea*
der neunhundertneunundneunzigste	*al nouă sute nouă zeci și noulea*

Se formează în mod neregulat numeralele:

der erste = primul, der dritte = al treilea, der achte = al optulea

Flexiunea numeralelor ordinale este identică cu flexiunea celorlalte adjective. În cazul numeralelor compuse se declină numai ultimul element:

am einunddreißigsten Dezember	*pe 31 decembrie*

Particularitățile numeralelor ordinale germane

1. În scris, numeralele ordinale sunt marcate printr-un punct după cifra respectivă:

der 31. = der einunddreißigste

2. Numeralele ordinale pot fi folosite și substantival. În această formă ele se pot folosi și predicativ:

Er ist der Erste in der Klasse.	*El este primul din clasă.*
Er war beim Wettkampf dritter.	*El a fost al treilea la concurs.*

3. La indicarea datei cu ziua, luna și anul, anul se exprimă prin numeral cardinal, ziua de regulă prin numeralul ordinal, arătându-se a câta zi din lună este. Luna se precizează fie prin numeralul ordinal, fie prin nume:

der 1.10 sau *der 1. Oktober*

Atunci când ziua și luna sunt redate prin numerale ordinale, cuvintele *Tag* și *Monat* se elimină în mod obligatoriu. Numeralul ordinal se acordă totuși în gen cu *Tag* și *Monat*:

*Berlin, **den** 1.5.1971*	
*Ich, Gerhard Schwarz, wurde **am** 26.12.1940 geboren.*	*Subsemnatul Gerhard Schwarz m-am născut la 26.12.1940*

4.3 Numeralele fracționare

1. Numeralele fracționare desemnează o parte dintr-un întreg. Numeralele fracționare sunt combinații din două cifre: numărătorul și numitorul. Numărătorul este un numeral cardinal. Numitorul se formează dintr-un numeral ordinal, cu sufixul *-el:*

ein viertel = un sfert, vier zehntel = patru zecimi, fünf millionstel = cinci milionimi

Numerele 1 şi 2 au forme speciale pentru funcţia de numitor: pentru 1 se spune *ganz*, pentru 2 *halb*.

2. Numeralele fracţionare se folosesc numai atributiv, totuşi nu se declină. Excepţie fac *ein-* (într-o anumită măsură şi *zwei*) ca numărător şi *ganz* şi *halb* ca numitori (1). De cele mai multe ori, numeralele cardinale stau pe lângă unităţi de măsură cu articolul zero. În funcţie de faptul dacă numărătorul este 1 sau un număr mai mare decât 1, unităţile de măsură stau la singular sau la plural. Anumite unităţi de măsură – în special cele de genul neutru – stau numai la singular (2):

(1) in ***vier hundertstel*** *Sekunde – in* ***einer*** *fünftel Sekunde – in einer* ***halben*** *Sekunde*	*în patru sutimi de secundă – într-o cincime de secundă – într-o jumătate de secundă*
(2) ein drittel ***Jahr*** *Arbeit – zwei drittel* ***Jahre*** *Arbeit; ein* ***achtel*** *Kilo Kaffe – drei achtel* ***Kilo*** *Kaffee*	*o treime de an de muncă – două treimi; o jumătate de sfert de cafea – trei optimi de kilogram de cafea*

3. Numeralele fracţionare care urmează după numere întregi se scriu împreună cu acestea:

3 ¼ Stunden drei einviertel Stunden	*trei ore şi un sfert*

4. Numeralele fracţionare pot forma unităţi de măsură uzuale, combinându-se cu unităţi de măsură existente. Numitorul fracţiei devine cuvânt determinativ într-un cuvânt compus cu numele unităţii de măsură, scris într-un cuvânt:

drei Achtelliter Milch	*trei optimi de litru de lapte*
eine Viertelstunde Wartezeit	*un sfert de oră de aşteptat*
vier Zehntelgramm Radium	*patru zecimi de grame de radium*

5. Numeralele fracţionare pot fi substantivizate ca orice adjectiv. În forma substantivizată apare numitorul combinaţiei de cifre, fiind de genul neutru: *das Viertel, das Zehntel* (numai numitorul 2 are forma feminină: *die Hälfte*). Numeralele fracţionare substantivizate stau nu numai pe lângă unităţi de măsură, ci şi pe lângă alte substantive. Aceste substantive sunt de regulă atribute genitivale:

Er verfehlte den Rekord um zwei Zehntel einer Sekunde.	*N-a depăşit recordul cu două zecimi de secundă.*
Die Leistungen eines Drittels der Klasse sind unbefriedigend.	*Rezultatele unei treimi din clasă sunt nesatisfăcătoare.*

Observaţii:

Fracţiile zecimale se formează din numerale cardinale. Ele se citesc în felul următor:

2, 4l = *zwei Komma vier Liter* (la fel cu celelalte unităţi de măsură, cu excepţia metrului)
2, 40 m = *zwei Komma vier Meter* sau *zwei Meter vierzig* (*Zentimeter*)
2, 40 DM = *zwei Mark vierzig*

4.4 Numeralele nehotărâte

Numeralele nehotărâte stau între pronumele / articolele nehotărâte şi numerale. Din perspectiva semantică ele sunt cuvinte nehotărâte, din cea sintactică şi morfologică ele se comportă în cea mai mare parte ca nişte adjective:

ca adjectivele din grupa A2 (atributiv şi predicativ, declinabil, dar nu comparabil) se comportă: *einzeln*

ca adjectivele din grupa B2 (numai atributiv, declinabil, dar nu comparabil) se comportă: *ander-, folgend*

Majoritatea numeralelor nehotărâte prezintă caracteristici sintactico-morfologice speciale:

(1) numeralele declinabile *viel* şi *wenig* pot să apară nedeclinate după articolul zero:

Sie fuhren mit viel(em) / wenig(em) Gepäck. dar:	*Au plecat cu mult (puţin) bagaj.*
Er klagte über das viele / wenige Gepäck.	*El s-a plâns de bagajul mult / puţin.*

(2) Numeralul invariabil *etwas* se întrebuinţează numai la singular şi numai cu articolul zero:

Kannst du mir etwas Geld leihen?	*Poţi să-mi împrumuţi ceva bani?*
Mit etwas Geduld kann man die Aufgabe lösen.	*Cu ceva răbdare, problema poate fi rezolvată.*

Tot invariabil este numeralul *bißchen*, utilizat numai la singular şi numai în limbajul colocvial (cel mai adesea cu articolul nehotărât):

Gib mir ein bißchen Geld!	*Dă-mi nişte bani.*

(3) Forma invariabilă *paar* se foloseşte numai la plural, de cele mai multe ori cu articolul nehotărât:

Ich habe ihm gestern ein paar Zeilen geschrieben.	*I-am scris ieri câteva rânduri.*

Tot la plural se folosesc numeralele nehotărâte declinabile *übrig-* (cu articol hotărât sau nehotărât) şi *sämtlich-* (de regulă cu articolul zero):

Die übrigen / Sämtliche Gäste reisten am nächsten Morgen ab.	*Ceilalţi oaspeţi / toţi oaspeţii au plecat în dimineaţa următoare.*

IV. ADVERBUL

Clasa adverbelor este constituită din toate cuvintele care pot să apară în poziția (1) și eventual și în poziția (2) și / sau (3):

cu funcție adverbială:

(1)	*Der Junge arbeitet ...*	*Băiatul lucrează ...*
	*Der Junge arbeitet **dort**.*	*Băiatul lucrează acolo.*

cu funcție predicativă

(2)	*Der Junge ist ...*	*Băiatul este ...*
	*Der Junge ist **dort**.*	*Băiatul este acolo.*

cu funcție atributivă (postpus, invariabil) [1]

(3)	*Der Junge ... arbeitet den ganzen Tag.*	*Băiatul ... lucrează toată ziua.*
	*Der Junge **dort** arbeitet den ganzen Tag.*	*Băiatul de acolo lucrează toată ziua.*

1. INVENTARUL DE FORME

Adverbele sunt neflexibile și participă doar într-o măsură redusă la categoria intensității, formând comparativul cu *-er* și superlativul cu *am + sten*.

Observații:

1. Adverbele care coincid formal cu adjectivele (adjectivele întrebuințate adverbial) prezintă toate gradele de comparație:

Er arbeitet aufmerksam.	*El lucrează mai atent.*
Er lernt am besten.	*El învață cel mai bine.*
Die Maschine funkioniert sehr gut.	*Mașina funcționează foarte bine.*

Superlativul poate fi întărit prin mijloace lexicale:

Der Betrieb arbeitet am allerbesten.	*Întreprinderea lucrează cel mai bine.*

2. Adverbele *bald = în curând, gern = cu plăcere, oft = adesea, viel = mult* formează comparativul și superlativul de la alte rădăcini:

bald	–	*eher*	–	*am ehesten*
gern	–	*lieber*	–	*am liebsten*
oft	–	*öfter / häufiger*	–	*am häufigsten*
viel	–	*mehr*	–	*am meisten*

[1] În această poziție, adverbul coincide la prima vedere cu adjectivul atributiv postpus:
Der Mann **dort** arbeitet den ganzen Tag. (Adverb)
Der Mann, **alt und krank**, arbeitet den ganzen Tag. (Adjectiv).
Spre deosebire de adverb, adjectivul poate fi plasat și în fața substantivului regent, primind desinențele respective. În plus, ca atribut postpus, adjectivul se desparte prin virgule de regentul său.

3. Câteva adjective folosite adverbial au în plus două forme de superlativ absolut, exprimând un grad foarte înalt al însuşirii, compuse cu *aufs* + *ste*, cu *-st* şi cu *-stens*:

aufs schönste, aufs beste, aufs herzlichste = în modul cel mai cordial, baldigst = cât mai curând, höflichst, freundlichst, bestens, längstens, wenigstens = cel puţin

2. CATEGORII SPECIALE DE ADVERBE

2.1. Adverbele conjuncţionale

Printre adverbe există anumite cuvinte care pot ocupa locul din faţa verbului conjugat la o formă personală (ceea ce înseamnă că pot constitui o „parte de propoziţie" ce poate fi permutată în propoziţie, dar care, de multe ori stau la începutul propoziţiei, preluând rolul unei conjuncţii coordonatoare. Din acest motiv ele se mai numesc şi adverbe conjuncţionale: *deshalb, daher = de aceea, trotzdem = totuşi, folglich = prin urmare, nämlich = şi anume, insofern = în măsura în care, deswegen = de aceea, demnach = ca urmare, sonst = altfel, außerdem = în afară de aceasta,*

Er war krank; ***deshalb*** *kam er nicht zur Arbeit.*	*A fost bolnav, de aceea n-a venit la lucru.*
Er war krank; er kam ***deshalb*** *nicht zur Arbeit.*	*A fost bolnav, de aceea n-a venit la lucru.*

A se compara:

Adverbul conjuncţional

Er war krank; ***deshalb*** *kam er nicht zur Arbeit.*	*A fost bolnav, de aceea n-a venit la lucru.*

Conjuncţia

Er kam nicht zur Arbeit; ***denn*** *er war krank.*	*N-a venit la lucru fiindcă a fost bolnav.*

Spre deosebire de adverbul conjuncţional, conjuncţia (coordonatoare) nu poate sta în interiorul propoziţiei şi nu poate ocupa nici poziţia din faţa verbului finit[1].

2.2. Adverbele interogative

Adverbele interogative ocupă aceeaşi poziţie la începutul propoziţiei ca şi celelalte adverbe:

Dort *arbeitet er.*	*Acolo lucrează el.*
Wo *arbeitet er?*	*Unde lucrează el?*

[1] Deoarece în propoziţia enunţiativă forma personală a verbului stă întotdeauna pe locul al doilea, poziţia din faţa acestuia este ocupată de subiect sau de o altă parte de propoziţie (complement, nume predicativ sau circumstanţial). Conjuncţia coordonatoare stă între segmentele care le leagă. (Nota trad.)

Exemple de adverbe interogative sunt: *wo = unde, wann = când, wie = cum, warum = de ce, wieviel = cât*. Adverbele interogative se deosebesc de restul adverbelor prin două caracteristici:

1. stau întotdeauna la începutul propoziției;
2. semnalează caracterul interogativ al propoziției.

3. CLASIFICAREA SINTACTICĂ A ADVERBELOR

Grupa A

Adverbele din grupa A apar în poziție adverbială, predicativă și atributivă (ca atribute postpuse, invariabile), sunt neflexibile și nu formează grade de comparație:

Der Student arbeitet dort. — *Studentul lucrează acolo.*
Der Student ist dort. — *Studentul este acolo.*
Der Student dort arbeitet bei uns. — *Studentul de acolo lucrează la noi.*

Alte exemple:

hier = aici, da = aici, acolo, atunci, apoi; draußen = afară, drinnen = înăuntru, drüben = dincolo, damals = atunci, gestern = ieri, morgen = mâine, heute = astăzi

Grupa B

Adverbele din grupa B apar în poziție adverbială și atributivă (ca atribute postpuse, invariabile), sunt neflexibile și nu pot fi comparate:

Der Weg führt dorthin. — *Drumul duce într-acolo.*
Der Weg dorthin ist eine Strapaze. — *Drumul într-acolo este un chin.*

Grupa C

Adverbele din grupa C apar numai în poziție adverbială și predicativă. Această grupă se împarte în două subgrupe.

Adverbele din subgrupa C1 apar numai în poziție adverbială și predicativă, sunt neflexibile și nu formează grade de comparație:

Die heutigen Menschen arbeiten anders. — *Oamenii de azi lucrează altfel.*
Die heutigen Menschen sind anders. — *Oamenii de azi sunt altfel.*

Adverbele din subgrupa C2 apar numai în poziție adverbială și predicativă, sunt neflexibile, dar pot forma grade de comparație:

Der Schlosser arbeitet fleißig. — *Lăcătușul lucrează harnic.*
Der Schlosser ist fleißig. — *Lăcătușul este harnic.*

Grupa D

Adverbele din grupa D apar numai în poziție adverbială.

Adverbele din subgrupa D1 apar numai în poziție adverbială, sunt neflexibile și nu formează grade de comparație:

Dann wird der Tag kommen. — *Atunci va veni ziua.*

Alte exemple:

ebenfalls = tot așa, einst = cândva, einmal = odată, endlich = în sfârșit, nach wie vor = ca și până acum, nach und nach = încet, încet

Adverbele din subgrupa D2 apar numai în poziție adverbială, sunt neflexibile, dar formează grade de comparație:

Der Student liest oft Fachbücher.	*Studentul citește adesea cărți de specialitate.*
Der Student liest öfter Fachbücher als Romane.	*Studentul citește mai des cărți de specialitate decât romane.*

Alte exemple

bald = în curând, gern = cu plăcere, viel = mult, wenig = puțin, wohl = bine

4. SEMANTICA ADVERBULUI

În funcție de sens, adverbele se clasifică în următoarele categorii.

4.1. Adverbele de loc

1. Adverbe care indică un loc în mod static:

hier = aici, da = aici, acolo, atunci, apoi; dort = acolo, draußen = afară, drinnen = înăuntru, drüben = dincolo, innen = în interior, außen = afară, rechts = la dreapta, links = la stânga, oben = sus, unten = jos; überall = peste tot,; irgendwo = undeva, anderswo = altundeva; nirgendwo = nicăieri, nirgends = niciunde; wo = unde

2. Adverbe care indică direcția:

(1) Adverbe care indică direcția dinspre locul de pornire, orientate spre vorbitor, compuse cu *-her*:

hierher = încoace, daher = de acolo, dorther = de acolo; überallher = de peste tot, irgendwoher = de undeva, anderswoher = de altundeva, nirgendwoher = de nicăieri, woher = de unde

(2) Adverbe care exprimă direcția spre punctul final (cele orientate dinspre vorbitor spre acest punct sunt compuse cu *-hin*):

hierhin = încolo, dahin = într-acolo, dorthin = într-acolo, aufwärts = în sus, abwärts = în jos, seitwärts = într-o parte, vorwärts = înainte, heimwärts = spre casă; heim = acasă, bergauf = la deal, bergab = la vale, querfeldein = de-a dreptul, überallhin = peste tot, irgendwohin = încotrova, anderswohin = altundeva, nirgendwohin = nicăieri, wohin = încotro

Observații:

1. De la cele mai multe adverbe care exprimă locul se pot forma adverbe care exprimă direcția, cu ajutorul prepozițiilor *von = de la* și *nach = spre*:

Er wartet draußen.	*Locul*	*El așteaptă afară.*
*Er kommt **von** draußen.*	*Punctul de plecare*	*El vine de afară.*
*Er geht **nach** draußen.*	*Destinația*	*El iese afară.*

După unele adverbe se mai adaugă în mod suplimentar particula *her* sau *hin*:

Er geht nach rechts (hin). *El o ia la dreapta.*

La fel: *drinnen = înăuntru, drüben = dincolo, innen = înăuntru, außen = afară, rechts = la dreapta, links = la stânga, unten = jos, oben = sus*

2. Particulele *-her* şi *-hin* din adverbele de loc compuse pot fi desprinse de adverb, funcţionând ca particule separabile ale verbului, plasate pe ultimul loc în propoziţie, fără a modifica sensul propoziţiei:

Wohin geht er? Wo geht er hin? *Unde se duce?*

4.2. Adverbele de timp

1. Adverbele care exprimă un moment:

jetzt = acum, bald = în curând, damals = atunci, neulich = de curând, eben = tocmai, nun = acum, soeben = tocmai acum, dann = atunci, apoi, seinerzeit = pe atunci, vorhin = mai înainte, wann = când

2. Adverbele care exprimă un interval de timp

stets = mereu, immer = întodeauna, zeitlebens = toată viaţa, lange = mult timp, niemals = niciodată, nie = nicicând, allezeit = întotdeauna, seither = de atunci, bisher = până acum, noch = încă, wie lange = cât timp

3. Adverbe care exprimă repetarea

oft = adesea, zeitweise = uneori, manchmal = câteodată, selten = rar, häufig = adesea, nochmals = iarăşi, mehrmals = de mai multe ori, vielmals = de multe ori, täglich = zilnic, wöchentlich = săptămânal, monatlich = lunar, wie oft = cât de des

4. Adverbe care exprimă timpul în mod relativ, cu referire la un moment dat:

vorher = mai înainte, nachher = mai târziu, seitdem = de atunci, seither = de atunci încoace, unterdessen = între timp, indessen = între timp

Observaţii:

Momentul de referinţă al adverbului *vorhin* este momentul vorbirii; în timp ce *vorher* se referă la un moment din trecut:

Er hat sie vorhin gesehen. *El a văzut-o puţin mai înainte.*
Er hat sie vorher gesehen. *El a văzut-o cândva.*

4.3. Adverbele de mod

În clasa adverbelor care exprimă modul intră:

1. Adverbe „propriu-zise"

gern = cu plăcere, so = aşa, anders = altfel, vergebens = zadarnic, umsonst = degeaba, derart = astfel, ebenfalls = tot aşa, la fel; wie = cum

2. Aproape toate adjectivele folosite adverbial:

schlecht = rău, prost; fleißig = silitor, tüchtig = harnic, schnell = repede, langsam = încet

4.4. Adverbele de cauză

Adverbele de cauză exprimă motivul, cauza, condiția, urmarea și scopul:

deshalb = de aceea, daher = de aceea, seinetwegen = din cauza sa, folglich = prin urmare, demnach = ca urmare, mithin = deci, infolgedessen = prin urmare, andernfalls = altfel, sonst = dacă nu, trotzdem = totuși, jedenfalls = în orice caz, gleichwohl = cu toate că; warum = de ce, weshalb = din ce cauză

5. RELAȚIA ADVERBELOR CU ANUMITE VERBE

Relația sintactică a unor verbe cu verbul regent este atât de strânsă, încât anumite verbe nu pot forma propoziții complete din punct de vedere gramatical fără un adverb (sau un substantiv cu prepoziție).

1. Adverbele de loc sunt necesare la verbe ca *wohnen = a locui, sich befinden = a se afla, sich aufhalten = a rămâne, übernachten = a înnopta, sitzen = a ședea, stehen = a sta, liegen = a zăcea*:

Er wohnt dort (in der neuen Stadt). — *El locuiește acolo (în noul oraș).*

2.Adverbele de direcție sunt necesare la verbe ca *setzen, stellen, legen = a așeza, a pune în poziție verticală sau orizontală*:

Er legt das Buch dorthin (auf den Tisch). — *El pune cartea acolo (pe masă).*

3. Adverbele de mod sunt necesare la verbe ca *sich benehmen, auftreten, sich anstellen = a se comporta, wirken = a părea*:

Er verhielt sich ruhig (wie ein guter Leiter). — *El acționează calm (ca un adevărat conducător).*

4. Unele verbe cer adverbe din clase diferite. Printre acestea găsim verbe ca *sich abspielen = a se desfășura, sich ereignen = a se întâmpla, stattfinden = a avea loc, entstehen = a lua naștere*:

Das Unglück ereignete sich gestern (an diesem Tage). — *Accidentul s-a întâmplat ieri (în acea zi).*

Das Unglück ereignete sich dort (auf der Hauptstraße). — *Accidentul s-a întâmplat acolo (pe șoseaua principală).*

Das Unglück ereignete sich deshalb (aus Unvorsichtigkeit) — *De aceea s-a întâmplat accidentul (din neatenție).*

V. INSTRUMENTE GRAMATICALE

(Categorii speciale de pronume)

1. ARTICOLUL

1.1. Definiție și descriere sintactică

1. Delimitarea ca parte de vorbire

Articolul se caracterizează prin următoarele trăsături:

(1) Articolul german stă întotdeauna în fața unui substantiv:

***Ein** Madchen spricht.* *Vorbește o fată.*

Observații:

1. Între articol și substantiv pot fi intercalate alte cuvinte (în special adjective și particule), articolul formând împreună cu substantivul un cadru care înconjoară grupul nominal:

***ein** ihm sehr schönes Madchen* *o prea frumoasă fată*

2. Spre deosebire de adjectiv – care poate să apară în aceeași poziție, în fața substantivului, articolul nu constituie o predicație referitoare la substantivul respectiv:

** Madchen ist **ein.*** **Fata este o.*

(2) Articolele nu pot fi coordonate:

*****ein mein** Madchen* **o mea fată*

Observații:

Atunci când două cuvinte cu funcția de articol apar împreună, fie că este vorba

1) de o relație de subordonare

toate aceste intrebări

alle diese Fragen

2) fie că este vorba nu de două articole, ci de un articol, compus din două elemente, ca variantă, deosebirea de sens fiind minimală:

*Er hat **manch ein** Buch darüber gelesen.* *El a citit câteva cărți despre asta.*

*Er hat **manches** Buch darüber gelesen.* *El a citit câteva cărți despre asta.*

(3) Articolul nu-și poate schimba singur poziția în propoziție, ci numai împreună cu substantivul pe care îl determină:

***Ein Freund** kommt heute zu mir.* *Un prieten vine azi la mine.*

*Heute kommt **ein Freund** zu mir.* *Azi vine un prieten la mine.*

*****Freund ein** kommt heute zu mir.* **Prieten un vine azi la mine.*

(4) Articolul se acordă cu substantivul pe care îl determină (şi cu adjectivul intercalat între articol şi substantiv) în gen, caz şi număr:

***Ein** (neuer) **Freund** / **Eine** (neue)*	*Un (nou) prieten / o (nouă) prietenă*
***Freundin** kommt heute zu mir.*	*vine azi la mine.*
*Ich schreibe **einem** (neuen) **Freund** /*	*Îi scriu unei (noi) prietene.*
***einer** (neuen) **Freundin**.*	

(5) Prezenţa articolului este de regulă obligatorie:

***Der Baum** steht noch vor dem Haus.*	*Copacul stă încă în faţa casei.*
**Baum steht noch vor dem Haus.*	**Copac stă încă în faţa casei.*

2. Lista articolelor

Ţinând seama de caracteristicile menţionate mai sus, următoarele cuvinte sunt articole[1]:

Masculin	Neutru	Feminin	Plural
der	*das*	*die*	*die*
ein	*ein*	*eine*	
articolul zero	*articolul zero*	*articolul zero*	*articolul zero*
derjenige	*dasjenige*	*diejenige*	*diejenigen*
dieser	*dieses (dies)*[1]	*diese*	*diese*
jener	*jenes*	*jene*	*jene*
derselbe	*dasselbe*	*dieselbe*	*dieselben*
ein solcher/	*ein solches/*	*eine solche/*	*solche*
solch ein	*solch ein*	*solch eine*	
jeder	*jedes*	*jede*	
(aller)	*(alles)*	*(alle)*	*alle*
(einiger)	*(einiges)*	*(einige)*	*einige*
(etlicher)	*(etliches)*	*(etliche)*	*etliche, mehrere*
mancher	*manches*	*manche*	*manche*
irgendein	*irgendeines*	*irgendeine*	
(irgendwelcher)	*(irgendwelches)*	*(irgendwelche)*	*irgendwelche*
kein	*kein*	*keine*	*keine*
welcher	*welches*	*welche*	*welche*
mein	*mein*	*meine*	*meine*
dessen / deren	*dessen / deren*	*desssen / deren*	*dessen / deren*
wessen	*wessen*	*wessen*	*wessen*

Articolul cuprinde deci:

(1) articolul hotărât (*der*), articolul nehotărât (*ein*) şi articolul zero;

(2) adjectivul demonstrativ (*dieser, jener, derjenige, derselbe, ein solcher*);

(3) adjectivul posesiv (*mein, dessen, deren, wessen)*

[1] Unele articole dispun de variante prezentând modificări de sens şi / sau care sunt posibile numai în anumite contexte. Aceste variante apar în listă lângă articolul respectiv. Articolele şi variantele din paranteză pot determina numai anumite substantive la singular.

(4) adjectivul interogativ (*welcher*);

(5) adjectivul nehotărât (*jeder, mancher, aller, einiger, etlicher, mehrere, irgendwelcher, kein, irgendein*).

1.2. Inventarul de forme

1. Majoritatea articolelor se declină ca adjectivele precedate de articolul zero (cu excepția genitivului masculin și neutru).

	Masculin	Neutru	Feminin	Plural
N	*dies-er*	*dies-es*	*dies-e*	*dies-e*
A	*dies-en*	*dies-es*	*dies-e*	*dies-e*
D	*dies-em*	*dies-em*	*dies-er*	*dies-en*
G	*dies-es*	*dies-es*	*dies-er*	*dies-er*

2. Următoarele articole se abat de la acest tip de declinare:

(1) articolul hotărât (*der*)

	Masculin	Neutru	Feminin	Plural
N	*d-er*	*d-**as***	*d-**ie***	*d-**ie***
A	*d-en*	*d-**as***	*d-**ie***	*d-**ie***
D	*d-em*	*d-em*	*d-er*	*d-en*
G	*d-es*	*d-es*	*d-er*	*d-er*

(2) pronumele demonstrative *derjenige* și *derselbe*

	Masculin	Neutru	Feminin	Plural
N	*derjenig-**e***	*dasjenig-**e***	*diejenig-**e***	*diejenig-**en***
A	*denjenig-en*	*dasjenig-**e***	*diejenig-**e***	*diejenig-**en***
D	*demjenig-**en***	*demjenig-**en***	*derjenig-**en***	*denjenig-**en***
G	*desjenig-**en***	*desjenig-**en***	*derjenig-**en***	*derjenig-**en***

(3) articolul nehotărât (*ein*), adjectivele nehotărâte *irgendein* și *kein* și adjectivele posesive *mein*, *dein* etc.

	Masculin	Neutru	Feminin	Plural
N	*mein –*	*mein –*	*mein-e*	*mein-e*
A	*mein-en*	*mein–*	*mein-e*	*mein-e*
D	*mein-em*	*mein-em*	*mein-er*	*mein-en*
G	*mein-es*	*mein-es*	*mein-er*	*mein-er*

Observații:

1. Articolele *ein*(*e*) și *irgendein*(*e*) nu au forme de plural, fiind înlocuite prin articolul zero sau prin *irgendwelche*:

*Er hat **einen** Freund. – Er hat Freunde.* — *El are un prieten. – El are prieteni.*

*Gib mir bitte **ein / irgendein** Buch!* — *Dă-mi te rog o carte. – Dă-mi te rog*

*Gib mir bitte **irgendwelche** Bücher!* — *niște cărți.*

Articolul *solcher* are de obicei forma *ein solcher* la singular:

*Sie wünscht sich **eine solche** Kette.* — *Ea își dorește un asemenea lănțișor.*

La plural, *solche* se comportă ca şi celelalte articole care au forme de plural:

Sie wünscht sich ***solche*** *(diese, jene ...) Ohrringe.* — *Ea îşi doreşte asemenea (aceşti ...) cercei.*

2. Articolele *dessen* şi *deren* nu se declină:

Er hat einen Freund. ***Dessen*** *Bruder ist krank.* — *El are un prieten. Fratele acestuia este bolnav.*

Forma *dessen* se foloseşte când regentul este un substantiv de genul masculin sau neutru, la numărul singular, iar *deren* când regentul stă la numărul plural sau este de genul feminin:

Peter *hat eine Freundin. – Ich kenne* ***dessen*** *Freundin nicht.* — *Peter are o prietenă. – Eu n-o cunosc pe prietena lui.*

Monika *hat eine Freundin. – Ich kenne* ***deren*** *Freundin nicht.* — *Monica are o prietenă. – Eu n-o cunosc pe prietena ei.*

Monika *hat einen Freund. – Ich kenne* ***deren*** *Freund nicht.* — *Monika are un prieten. – Eu nu-l cunosc pe prietenul ei.*

3. Articolele compuse din două elemente *welch ein, solch ein* şi *manch ein* se declină numai la singular; declinarea afectând numai al doilea element:

Welch *ein Wetter ist heute!* — *Ce mai vreme e azi!*

Er hat uns schon wieder ***solch eine*** *Überraschung bereitet.* — *El ne-a pregătit iarăşi o asemenea surpriză!*

4. Articolul *mehr*ere se foloseşte numai la plural:

Mehrere *Freunde haben schon einen Vortrag gehalten.* — *Mai mulţi prieteni au ţinut deja câte o conferinţă.*

Observaţii:

A nu se confunda articolul *mehrere* (pluralul de la *viel*) cu *mehr*:

Ich habe mir ***mehrere*** *(= einige) Bücher gekauft.* — *Am cumpărat mai multe cărţi (câteva).*

Er besitzt ***mehr*** *Bücher als ich.* — *El are mai multe cărţi decât mine.*

5. Articolele *einige, etliche* şi *alle* se folosesc la singular numai pe lângă substantive nume de materii sau abstracte:

Er hat schon ***einiges (etliches, alles)*** *Geld verbraucht.* — *El a cheltuit deja ceva bani.*

Für diese Arbeit muß er ***einige (etliche, alle)*** *Zeit verwenden.* — *Pentru această lucrare trebuie să-şi ia ceva timp.*

6. Articolul *jeder* se înlocuieşte la plural prin *alle*:

Jeder *Student wird einen Vortrag halten.* — *Fiecare student va susţine un referat.*

Alle *Studenten werden einen Vortrag halten.* — *Toţi studenţii vor susţine (câte) un referat.*

1.3. Semantica articolelor

În afară de articolul hotărât, cel nehotărât şi articolul zero, care vor fi tratate în capitole separate, fiecare articol are un sens clar, de exemplu:

derjenige
întăreşte articolul *der* urmat de o propoziţie relativă:

Wir treffen uns heute mit ***denjenigen*** *Freunden, die an der Reise nach Ungarn teilnehmen werden.*	*Ne întâlnim astăzi cu acei prieteni care vor participa la excursia în Ungaria.*

dieser
se referă la ceva apropiat sau care tocmai a fost menţionat

Er wohnt in ***diesem*** *Haus hier.*	*El locuieşte în această casă de aici.*

jener
se referă la ceva îndepărtat sau care a fost menţionat ceva mai înainte

Siehst du ***jenes*** *Haus dort drüben?*	*Vezi casa aceea de acolo?*

derselbe
exprimă identitatea cu ceva menţionat anterior

Peter kauft immer in dem Geschäft am Bahnhof. Inge kauft auch in ***demselben*** *Geschäft (wie Peter).*	*Peter îşi face cumpărăturile în magazinul de la gară. Inge îşi face cumpărăturile în acelaşi magazin (ca Peter) .*

ein solcher / solch ein (singular) / ***solche*** (plural)
identitatea calitativă cu ceva menţionat anterior

Sie wünscht sich auch ***ein solches*** *Kleid wie du.*	*Ea îşi doreşte aceeaşi rochie ca tine.*

jeder
se referă la exemplare dintr-o clasă (numai la singular), afirmaţia fiind valabilă pentru totalitatea membrilor

Jeder *Student hat einen Vortrag vorbereitet.*	*Fiecare student a pregătit un referat. (Zece studenţi, zece referate)*

alle
se referă la o grupă ca întreg; (de obicei numai la plural, în legătură cu substantive abstracte şi la singular)

Alle *Studenten haben einen Vortrag vorbereitet.*	*(Zece studenţi au pregătit zece referate sau toţi cei zece studenţi au pregătit un singur referat.)*
Er hat ***allen*** *Mut verloren.*	*El şi-a pierdut tot curajul.*

einige
se referă la un număr mic de exemplare dintr-o grupă (de obicei numai la plural, în legătură cu substantive abstracte şi la singular)

Sie hat ***einige*** *Freundinnen eingeladen.*	*Ea a invitat câteva prietene.*
Er hat schon ***einiges*** *Geld vom Gehalt verbraucht.*	*El a cheltuit deja ceva bani din salariu.*

mehrere
la fel ca *einige*, dar numai la plural

mancher
se referă la exemplare izolate dintr-o grupă:

In ***manchen*** *Schreibwarengeschäften kann man auch Briefmarken kaufen.*	*În unele papetării se pot cumpăra şi timbre poştale.*

irgendein (singular) / ***irgendwelche*** (plural)
se referă la exemplare izolate, neprecizate dintr-o grupă

*Ich werde ihm **irgendein** Buch schenken.*	*Am să-i dăruiesc o carte (oarecare).*

kein
negație (în opoziție cu *jeder*, *alle*)

***Kein** Student wird heute einen Vortrag halten.*	*Nici un student nu are azi referat.*

welcher
întrebare referitoare la un exemplar anume dintr-o grupă

*In **welchem** Geschäft kauft Herr Müller?*	*În care magazin își face domnul Müller cumpărăturile?*

mein
exprimă apartenența

*Ich treffe mich heute mit **meinem** Freund.*	*Mă întâlnesc cu prietenul meu.*

dessen / deren
apartenența la ceva menționat anterior

*Kennst du Peters Freund? – Nein, **dessen** Freund kenne ich nicht.*	*Îl cunoști pe prietenul lui Peter? – Nu, pe prietenul lui nu-l cunosc.*

1.4. Folosirea articolului hotărât, nehotărât și a articolului zero

Spre deosebire de cuvintele cu funcție de articol prezentate mai sus, articolul hotărât, articolul nehotărât și articolul zero nu au un sens care să poată fi clar definit. Folosirea lor este reglementată de diverse condiții sintactice și semantice.

Articolul hotărât

Articolul hotărât semnalizează în primul rând **identificarea** obiectelor din realitatea extralingvistică. Această identificare poate avea loc prin mai multe metode: referirea la un obiect devine concretă prin individualizare, prin contextul situațional, prin contextul lingvistic și prin generalizare.

1. Articolul hotărât semnalează identificarea obiectului din realitate prin individualizare. Este vorba despre obiecte unice sau care apar o singură dată cu calitățile date, în special obiecte geografice și persoane. Denumirile respective – nume proprii și nume geografice – au un singur număr (de cele mai mult ori singularul).

(1) Articolul hotărât determină numele de masive muntoase, munți, mări, lacuri, cursuri de ape și constelații:

***die** Alpen, **das** Mittelmeer, **der** Baikalsee, **die** Elbe, **die** Venus*	*Alpii, Marea Mediterană, Lacul Baical, Elba, Venus*

(2) Articolul hotărât determină anumite nume de țări și de regiuni:

substantive la plural:

***die** Vereinigten Staaten von Amerika, **die** Niederlande*	*Statele Unite ale Americii, Țările de jos*

denumiri compuse cu substantive ca *Republik, Union, Staat, Königreich* etc şi prescurtările respective.

***die** Vereinigten Staaten von Amerika – **die** USA*	*Statele Unite ale Americii, SUA*

numele care se termină în *-ei*:

***die** Slowakei, **die** Türkei*	*Slovacia, Turcia*

unele nume de ţări:

***die** Schweiz, **der** Sudan, **der** Libanon*	*Elveţia, Sudanul, Libanul*

numele de regiuni care se termină în *-ie, -e*, şi *-a*:

***die Toskana**, **die** Bretagne, **die** Riviera, **die** Dobrudscha*	*Toscana, Bretonia, Riviera, Dobrogea*

numele de regiuni precedate de un adjectiv:

***der** Ferne Osten, **der** Hohe Norden*	*Extremul Orient, Nordul Îndepărtat*

alte câteva denumiri geografice (regiuni, insule etc.):

***der** Balkan, **die** (Halbinsel) Krim, **das** Elsaß, **die** Dardanellen*	*Balcanii, (Peninsula) Crimeea, Alsacia, Dardanelele*

Observaţii:

Numele de localităţi se folosesc cu articolul zero; articularea cu articolul hotărât este posibilă numai când sunt însoţite de un atribut:

***das** alte Prag*	*vechea Praga*
***das** Prag des 19. Jahrhunderts*	*Praga secolului al XIX-lea*

(3) Articolul hotărât determină numele de străzi, clădiri, instituţii, nave:

***die** Bahnhofsstraße*	*Strada Gării*
***die** Thomaskirche,*	*Biserica Sf. Toma,*
***die** „Titanic"*	*Titanicul*

(4) Articolul hotărât serveşte la identificarea persoanelor

(a) numele personajelor din opere dramatice şi opere de artă:

*Er spielte **den** Hamlet ausgezeichnet.*	*Pe Hamlet l-a jucat excelent.*
*Er hat **die** Sixtinische Madonna gesehen.*	*El a văzut Madona Sixtină.*

(b) În legătură cu apoziţiile vezi cap. X, **Atributul**.

(5) Articolul hotărât determină numele ziarelor şi revistelor:

*Er hat **die** „Frankfurter Allgemeine" von heute gelesen.*	*El a citit „Frankfurter Allgemeine" de astăzi.*
*Er will **den** „Spiegel" kaufen.*	*El vrea să cumpere "Der Spiegel".*

2. Articolul hotărât stă în faţa substantivelor care denumesc obiecte din realitate identificate în context.

(1) Articolul hotărât determină substantivele abstracte defective de plural şi unităţile de timp (anotimpurile, lunile, zilele, prânzurile):

*Er kämpfte für **die** Gerechtigkeit.*	*El a luptat pentru dreptate.*
***Der** Frühling beginnt im März.*	*Primăvara începe în martie.*
***Das** Frühstück wird um 7 Uhr eingenommen.*	*Dejunul se ia la ora 7.*

(2) Articolul hotărât determină substantivele care denumesc obiecte din realitate, care pot fi identificate în mod clar de către vorbitor şi interlocutor pe baza contextului situaţional. De exemplu:

Der *Silo brennt!*	*(Cineva intră în cârciuma din sat şi strigă): Arde silozul! (Se înţelege că nu poate fi vorba decât de silozul din sat.)*

(3) Articolul hotărât determină substantive colective care sunt identice pentru comunitatea lingvistică respectivă:

Die *Bevölkerung wurde zu einer Spende aufgerufen.*	*S-a făcut apel la populaţie pentru o donaţie.*

(4) Articolul hotărât determină mărcile sau tipurile de produse industriale când corespund criteriului identităţii:

Der *Ford Sierra ist ein Mittelklassenwagen.*	*Fordul Sierra face parte din clasa automobilelor medii.*
Wir fliegen mit der Concorde.	*Noi zburăm cu Concorde.*

3. Articolul hotărât determină substantivele care denumesc obiecte identificabile din contextul sintactic.

(1) Articolul hotărât determină substantive care au fost menţionate anterior şi care nu mai reprezintă noul sub aspect comunicativ, ci ceva care a fost deja identificat şi este cunoscut:

Dort steht ein Haus. **Das** *Haus gehört meinem Freund.*	*Acolo e o casă. Casa îi aparţine prietenului meu.*

(2) Articolul hotărât stă pe lângă substantive, atunci când obiectul respectiv este identificat printr-un atribut:

Das *Geld, das ich ihm ausgeliehen habe, ist schon aufgebraucht.*	*Banii pe care i i-am împrumutat au fost deja cheltuiţi.*

(3) Articolul hotărât stă pe lângă substantive care capătă caracterul de unicat printr-un superlativ sau printr-un numeral ordinal:

Goethe ist **der** *bedeutendste Dichter der deutschen Klassik.*	*Goethe este cel mai important scriitor al clasicismului german.*
Das war **das** *dritte Flugzeugunglück in dieser Woche.*	*Acesta a fost al treilea accident aviatic de săptămâna aceasta.*

(4) Articolul hotărât stă pe lângă substantive accentuate pentru a exprima caracterul unicat.

Sein Sieg war **das** *Ereignis des Winters.*	*Victoria sa a fost evenimentul acestei ierni.*

4. Articolul hotărât stă în faţa substantivelor care denumesc obiecte din realitate care pot fi identificate prin generalizare. În acest caz, substantivul denumeşte un element dintr-o mulţime, ca reprezentant:

Das *Auto ist ein Verkehrsmittel.*	*Automobilul este un mijloc de transport.*

Observații:

Numele proprii (care în mod normal se folosesc cu articolul zero) primesc articolul hotărât când sunt percepute ca nume al unei clase de obiecte:

*Bayreuth ist **das** Mekka der Wagner-Freunde.*	*Bayreuth este Mecca admiratorilor lui Wagner.*
***Der** Duden ist ein bewährtes Nachschlagewerk.*	*Duden este un mijloc de referință pe care te poți baza.*

Articolul nehotărât

Articolul nehotărât semnalizează în primul rând faptul că obiectul desemnat din realitate nu este determinat şi nu este identificat în mod precis. Indeterminarea poate fi exprimată în mai multe moduri.

Articolul nehotărât desemnează un obiect din realitate:

1. ca un obiect oarecare dintr-o mulțime;
2. ca mulțime;
3. ca reprezentant al unei mulțimi.

1. Obiectul din realitate ca element oarecare al unei mulțimi

(1) Articolul nehotărât stă în fața unui substantiv care este menționat pentru prima oară, care nu a fost amintit anterior şi care reprezintă elementul nou sub aspect comunicațional:

*Dort steht ein Mann. **Der** (dieser) Mann trägt Arbeitskleidung.*	*Acolo e un om. El este îmbrăcat în haine de lucru.*

(2) Articolul nehotărât stă pe lângă un obiect dintr-o clasă, care nu este descris în continuare, chiar dacă respectiva clasă a fost deja menționată:

*Wir haben auch **ein** Auto.*	*Avem şi noi maşină.*

(3) Articolul nehotărât poate înlocui articolul hotărât, ca un procedeu de intensificare:

***Eine** erfolgreiche Durchführung des Wettbewerbs erfordert die Mitarbeit aller.*	*Desfăşurarea concursului în bune condiții solicită participarea tuturor.*

(4) Articolul nehotărât stă pe lângă substantive având un atribut, care le conferă caracterul de reprezentant al unei subclase:

*Wir haben **einen** sehr einsatzfreudigen Schulleiter.*	*Noi avem un director foarte dinamic.*

în schimb:

*Jemand fragte nach dem Zimmer **des** Schulleiters.*	*Cineva a întrebat de biroul directorului.*

Sau

*Er trägt jetzt **eine** größere Verantwortung als bisher.*	*El are acum o răspundere mai mare decât până acum.*

în schimb:

Er ist es gewohnt, Verantwortung zu tragen.	*El este obişnuit să aibă răspundere.*

2. Obiectul din realitate este perceput ca mulțime:
Articolul nehotărât stă pe lângă substantive care denumesc o clasă în care este inclus un obiect anume (în propoziții de tipul Nominativ + *sein* + Nominativ):

Das Auto ist ***ein*** *Verkehrsmittel.* — *Automobilul este un mijloc de circulație.*

Observații:

Articolul nehotărât stă și pe lângă substantive proprii, când acestea denumesc mulțimi:

Dieses Bild ist ***ein*** *Rembrandt.* — *Tabloul acesta este un Rembrandt.*

3. Obiectul din realitate este perceput ca reprezentant al unei clase:
Articolul nehotărât este întrebuințat când substantivul denumește un obiect din realitate, prezentat ca reprezentant al clasei respective:

Ein *Haus kostet viel Geld.* — *O casă costă mult. (Orice casă costă mult.)*

Articolul zero

1. Articolul zero înlocuiește articolul nehotărât sau hotărât.

(1) Articolul zero stă la plural, când la singular substantivul este articulat cu articolul nehotărât (deoarece articolul nehotărât german nu are forme de plural):

Wir werden ihm zum Geburtstag Bücher schenken. — *De ziua lui îi vom dărui cărți.*

(2) Articolul zero desemnează o clasă, referindu-se la totalitatea membrilor ei:

Facharbeiter brauchen eine gute Allgemeinbildung. — *Muncitorii calificați au nevoie de o bună cultură generală.*

Observații:

Funcția generalizatoare poate fi îndeplinită și de articolul hotărât (la singular sau la plural) sau de articolul nehotărât (la singular):

Der *Facharbeiter braucht eine gute Allgemeinbildung.* — *Muncitorul calificat are nevoie de o bună cultură generală.*
Die *Facharbeiter brauchen eine gute Allgemeinbildung.* — *Muncitorii calificați au nevoie de o bună cultură generală.*
Ein *Facharbeiter braucht eine gute Allgemeinbildung.* — *Un muncitor calificat are nevoie de o bună cultură generală.*

2. Articolul zero stă pe lângă substantive din anumite grupe semantice.

(1) Articolul zero stă pe lângă numele de materii, când se referă la o cantitate nedeterminată din materia respectivă:

Er trinkt nur ***Bier.*** — *El bea numai bere.*
Zum Bau eines Hauses braucht man ***Zement*** *und* ***Sand.*** — *Pentru casă ai nevoie de ciment și de nisip.*

(2) Articolul zero stă pe lângă profesie, funcție, naționalitate sau orientare în propoziții de tipul **nominativ + *sein* / *werden* + nominativ** sau **nominativ + verb + *als* + nominativ**:

Er ist Bürgermeister. — *El este primar.*
Er ist Engländer. — *El este englez.*
Er handelt als Christ. — *El acționează ca un creștin.*

Observații:

Substantivele însoțite de un atribut primesc articolul hotărât sau nehotărât:

*Er ist **der** neue / **ein** neuer Lehrer.* — *El este noul / un nou învățător.*

(3) Articolul zero stă pe lângă substantive abstracte care denumesc o însușire, o stare, un proces în general.

Sie hatte Geduld. — *Ea a avut răbdare.*

Observații:

Infinitivul substantivat poate fi însoțit de articolul zero sau de articolul hotărât.

*Konsequentes Arbeiten / **Das** konsequente Arbeiten ist die Grundlage des Erfolgs.* — *Lucrul consecvent este baza succesului.*

(4) Articolul zero stă pe lângă unități de timp fără prepoziție însoțite de atribute adjectivale, pe lângă numele zilelor săptămânii și fără adjectiv:

Ein neuer Kurs beginnt nächstes Frühjahr. — *Un nou curs va începe la primăvară.*

Der Unterricht beginnt erst Montag. — *Cursurile încep abia luni.*

3. Articolul zero stă în anumite construcții sintactice și în anumite contexte sintactice.

(1) Articolul zero stă pe lângă un substantiv în acuzativ care formează o unitate cu verbul și care poate fi înlocuit printr-un verb. Este vorba de substantive abstracte, care nu pot fi identificate și nici nu pot fi folosite cu articolul nehotărât și care sunt defective de plural:

Er holt Atem. — *El își trage sufletul.*

(2) Articolul zero stă pe lângă substantive la acuzativ în propoziții de tipul **nominativ + *haben* + acuzativ**, atunci când acest tip poate fi înlocuit cu tipul **nominativ + *sein* + adjectiv**:

Er hat Hunger. — *Lui îi e foame.*

(3) Articolul zero stă pe lângă atributul prepozițional postpus care poate fi înlocuit printr-un adjectiv:

Das ist ein Problem von großer Bedeutung. — *Aceasta este o problemă de mare însemnătate.*

(4) Articolul zero stă pe lângă un circumstanțial care poate fi înlocuit printr-un adverb:

Sie sprachen in freundlicher Weise zu uns. — *Ne-au vorbit în mod prietenos / prietenește.*

(5) Articolul zero stă pe lângă un circumstanțial cu prepoziție exprimat printr-un substantiv defectiv de plural, determinat de un participiu, dacă circumstanțialul respectiv poate fi înlocuit printr-o propoziție subordonată:

Das Feuerwerk beginnt bei eintretender Dunkelheit. — *Focul de artificii începe când se întunecă.*

(6) Articolul zero stă pe lângă un circumstanțial exprimat printr-un genitiv, care poate fi înlocuit printr-un circumstanțial exprimat printr-un grup prepozițional:

Er verließ erhobenen Hauptes das Zimmer. — *El a ieșit din cameră cu capul sus.*

(7) Articolul zero stă pe lângă circumstanțialele de loc ale verbelor de mișcare, ale verbelor *sein* și *bleiben*; obiectul corespunzător nu este nici identificat nici indeterminat:

zu Bett gehen	*a merge la culcare*
nach Hause kommen	*a veni acasă*

(8) Articolul zero determină expresiile formate din două elemente coordonate:

Ebbe und Flut	*flux și reflux*
Tag und Nacht	*zi și noapte*
von Haus zu Haus	*din casă în casă*
weder Fleisch noch Fisch	*nici cal, nici măgar*
Wort für Wort	*cuvânt cu cuvânt*

(9) Articolul zero determină substantive (precum numele anotimpurilor, lunilor, zilelor) în propoziții de tipul *es* + *sein* / *werden* + nominativ:

Es ist schon Sommer.	*Este deja vară.*
Im Oktober wird es langsam Winter.	*În octombrie se face încet încet iarnă.*

(10) Articolul zero însoțește substantivele izolate, din afara propoziției

în apelative:

Karl! – Hallo Gisela! – Lieber Klaus!

în formule de salut, urări:

Guten Tag!	*Bună ziua,*
Auf Wiedersehen!	*La revedere.*
Glückliche Reise!	*Drum bun!*

în exclamații, în situații periculoase:

Achtung! – Vorsicht! – Feuer! – Hilfe! *Atenție! – Foc! – Ajutor!*

(11) Articolul zero însoțește substantivele atunci când poziția din fața acestora este ocupată de un alt element,

în mod obligatoriu când substantivul este precedat de un atribut genitival:

***Karls** Mutter kommt.* *Vine mama lui Karl.*

în mod obligatoriu la numerale nehotărâte ca *viel, wenig, etwas, allerlei*, când acesta determină substantive abstracte, respectiv nume de materii sau adjective participii substantivate:

*Er hat **viel** Interessantes erzählt.* *El ne-a povestit multe lucruri interesante.*

în mod obligatoriu la adjectivele sau participiile substantivate precedate de pronumele indefinite *jemand, niemand, nichts*:

*Er konnte **nichts** Besonderes berichten.* *El n-a putut să ne relateze nimic deosebit.*

facultativ la numerale (numerale cardinale: *viele, wenige, beide, sämtliche*):

*Er hat schon **drei (viele, beide ...)***	*El a luat deja trei (multe, ambele ...)*
Prüfungen bestanden.	*examene.*

4. Articolul zero la numele proprii.

Numele proprii sunt identificate, caracteristica identificării este inclusă în sine, din această cauză nu au nevoie de un articol hotărât.

(1) Articolul zero stă pe lângă numele de persoană

numele de persoană fără atribut:

Peter wohnt in Dresden. *Peter locuiește în Dresda.*

În legătură cu apozițiile vezi cap. X, Atribut, pct. 6, Apoziția.

(2) Articolul zero stă pe lângă denumiri geografice

numele celor cinci continente:

Alle Studenten dieser Gruppe kommen aus Afrika.	*Toți studenții din această grupă vin din Africa.*

numele celor mai multe țări:

Frankreich, Polen, Rumänien, Israel, Brasilien	*Franța, Polonia, România, Israel, Brazilia*

numele multor regiuni și insule:

Thüringen, Sachsen, Kreta, Kalifornien, Sibirien	*Twringia, Saxonia, Creta, California, Siberia*

numele de localități fără atribut:

Er wohnt in Berlin.	*El locuiește în Berlin.*
Sie fährt nach Leipzig.	*Ea pleacă la Leipzig.*

(3) numele unor sărbători religioase (*Weihnachten* = Crăciunul, *Ostern* = Paștele, *Pfingsten* = Rusaliile)

Was wünschst du dir zu Ostern?	*Ce îți dorești de Paști?*

(4) Articolul zero stă de multe ori în titluri:

Russisch-Deutsches Wörterbuch	*Dicționar rus-german*

Observații:

1. În astfel de situații pot apare și articolul hotărât sau nehotărât:

*Deutsch. **Ein** Lehrbuch für Ausländer.*	*Limba germană. (Un) Manual pentru străini.*
***Die** Sowjetunion eröffnet **den** Weg zum Venus.*	*Uniunea Sovietică deschide drumul spre Venus.*

2. Numele celor mai multe ziare și reviste de limba germană sunt articulate de obicei cu articolul hotărât:

***die** „Frankfurter Allgemeine"*
***der** „Eulenspiegel"*

3. Numele ziarelor străine se folosesc cu articolul hotărât sau cu articolul zero:

***(Die)** „World" meldet ...*	*„World" relatează ...*
***(Der)** „Figaro" schreibt ...*	*„Figaro" scrie ...*

(5) Articolul zero este caracteristic și pentru numele de instituții care conțin prepoziții:

die Hochschule für Grafik	*Facultatea de Grafică*
Das Büro für Patentwesen	*Biroul de patente*

(6) Articolul zero stă pe lângă numele de materii școlare:

Er hat eine Eins in Deutsch bekommen.	*El a luat un 1 la germană (nota maximă)*

Observații:

Numele disciplinei respective se articulează totuși cu articolul hotărât:

*Er beschäftigt sich gerne mit **der** Logik.*	*Lui îi place să se ocupe cu logica.*

2. PRONUMELE *ES*

Pronumele *es* are trei funcții sintactice:

Ca înlocuitor al substantivului, pronumele *es* nu poate fi înlocuit prin alt pronume și nu poate fi eliminat:

(Wo ist das Buch?) Es liegt auf dem Tisch.	*(Unde este cartea?) E pe masă.*
→ *Das Buch liegt auf dem Tisch.*	*Cartea este pe masă.*
→ * *liegt auf dem Tisch.*	*Este pe masă.*

În calitate de corelat, *es* nu poate fi înlocuit cu altceva, dar poate fi eliminat:

Es hat sich gestern ein Unfall ereignet.	*Ieri a avut loc un accident.*
→ **Das Auto hat sich gestern ein Unfall ereignet.*	
→ *Gestern hat sich ein Unfall ereignet.*	

Ca subiect sau obiect formal, el nu poate fi înlocuit cu altceva și nici eliminat:

Es hat heute nacht geregnet.	*Astă noapte a plouat.*
→ **Der Regen hat heute nacht geregnet.*	
→ **Heute nacht hat geregnet.*	

2.1. Pronumele *es* ca înlocuitor al substantivului

1. Pronumele *es* înlocuiește un substantiv neutru la nominativ (subiectul) sau la acuzativ (complementul direct):

Subiect:

*Wo ist **das Buch**? **Es** liegt auf dem Tisch.*	*Unde e cartea? E pe masă.*

Complement

*Wann bekomme ich **das Geld**? Ich brauche **es**.*	*Când primesc banii? Am nevoie de ei.*

2. Pronumele *es* poate înlocui un infinitiv substantivizat (respectiv un substantiv abstract, derivat de la un verb), care se referă la acțiune din propoziția principală:

*Er **siegt** oft im Wettkampf, aber **es** macht ihn nicht überheblich.*	*El câștigă multe concursuri, dar aceasta nu-l face îngâmfat.*

3. Pronumele *es* poate înlocui și numele predicativ.

(1) Pronumele *es* înlocuiește un nume predicativ exprimat printr-un substantiv de genul masculin sau feminin. Spre deosebire de substantiv, care stă la sfârșitul propoziției, pronumele ocupă poziția din dreapta verbului:

*Der Vater ist Arzt, und sein Sohn wird **es** auch.*	*Tatăl este medic și fiul va fi și el.*
*Der Vater ist Arzt, und sein Sohn wird auch **Arzt**.*	*Tatăl este medic și fiul va fi tot medic.*

(2) Aceeaşi poziţie o ocupă *es* şi când înlocuieşte un nume predicativ exprimat printr-un adjectiv:

*Die anderen waren müde, er war **es** nicht.* — *Ceilalţi erau obosiţi, el nu era.*

*Die anderen waren müde, er war nicht **müde**.* — *Ceilalţi erau obosiţi, el nu era obosit.*

4. Subiectul din propoziţii cu verbul *sein* (la persoana a III-a) şi nume predicativ exprimat prin substantiv poate fi reluat prin pronumele *es*, chiar când este vorba de substantive de genul masculin sau feminin. În această poziţie, *es* alternează cu pronumele personal *er* respectiv *sie* (când se referă la persoane) .

*Da kommt **eine Studentin**. **Es / Sie** ist eine Ausländerin.* — *Vine o studentă. E o străină.*

2.2. Pronumele *es* cu funcţie de corelativ

Corelativ al subiectului sintactic

În calitate de corelativ al unui substantiv (respectiv al unui pronume substantival) care reprezintă subiectul sintactic al propoziţiei, *es* ocupă întotdeauna poziţia iniţială. Mutarea unei alte părţi de propoziţie pe locul întâi provoacă eliminarea lui:

***Es** hat sich gestern ein Unfall ereignet.* — *Ieri s-a întâmplat un accident.*

→ *Gestern hat sich ein Unfall ereignet.*

Pronumele *es* apare cu aceeaşi funcţie şi în propoziţiile cu verbul la pasiv, întotdeauna pe primul loc în propoziţie:

***Es** wird in dieser Straße ein Haus gebaut.* — *Pe strada aceasta se construieşte o casă.*

→ *In dieser Straße wird ein Haus gebaut.*

dar şi în propoziţii cu verbul la diateza pasivă şi fără subiect sintactic:

***Es** wurde bis in den Morgen getanzt.* — *S-a dansat până dimineaţa.*

→ *Bis in den Morgen wurde getanzt.*

Corelativ al subiectului logic

Pronumele *es* apare şi cu funcţia de corelativ al subiectului logic. În timp ce corelativul subiectului sintactic poate ocupa numai poziţia din faţa verbului finit, corelativul subiectului logic poate să apară şi în interiorul propoziţiei, eliminarea sa în caz de permutare fiind facultativă. În interiorul propoziţiei, *es* funcţionează ca un corelativ al propoziţiei subordonate care urmează.

Apariţia corelativului *es* al subiectului logic este specifică anumitor verbe şi adjective, la care subiectul personal al acţiunii (subiectul logic) nu stă la nominativ, ci la un caz oblic.

1. Verbe care cer realizarea persoanei la dativ sau acuzativ:

Es friert mich. → *Mich friert (es) .* — *Mi-e frig.*

Es schwindelt ihr. → *Ihr schwindelt (es).* — *Ei îi vine ameţeală.*

2. Adjective predicative care cer realizarea persoanei la dativ:

Es ist mir kalt. → *Mir ist (es) kalt.* *Mi-e frig.*

Corelativ al unei propoziții subordonate

Corelativul *es* anticipează propoziții subiective și completive și construcțiile infinitivale corespunzătoare.

1. Propoziția subiectivă și completivă care urmează după regentă

(1) În calitate de corelativ obligatoriu al propoziției subiective, *es* stă în fața verbului conjugat. În caz că această poziție este ocupată de o altă parte de propoziție, *es* ocupă poziția din dreapta verbului finit, fiind facultativ:

Es freut mich besonders, daß ich ihn getroffen habe. *Mă bucur în mod deosebit că l-am cunoscut.*

→ *Besonders freut (es) mich, daß ich ihn getroffen habe.*

(2) Corelativul *es* al propozițiilor completive care urmează după regentă stă întotdeauna în interiorul regentei, după verbul finit. Funcția de corelativ poate fi îndeplinită în acest caz și de *das*, care ocupă prima poziție din propoziție:

Ich bedauere (es) sehr, daß ich Sie gekränkt habe. *Îmi pare rău că v-am jignit.*

→ *Das bedauere ich sehr, daß ich Sie gekränkt habe.*

Observații:

Prezența corelativului *es* este cerută de unele verbe, în timp ce pe lângă altele, prezența corelativului este facultativă:

*Ich kann es nicht **verantworten**, daß er an dem Wettkampf teilnimmt.* *Nu pot să-mi iau răspunderea, ca el să ia parte la concurs.*

*Ich habe (es) ihm **erlaubt**, daß er am Wettkampf teilnimmt.* *I-am permis să ia parte la concurs.*

2. Corelativul propozițiilor subiective și completive antepuse:

Inversând ordinea propozițiilor, corelativul *es* este eliminat. În locul său apare corelativul *das*, care stă întotdeauna pe primul loc.

propoziția subiectivă

Es freut mich besonders, daß ich ihn getroffen habe. *Mă bucur în mod deosebit că l-am întâlnit.*

→ *Daß ich ihn getroffen habe, (das) freut mich besonders.*

propoziția completivă

Ich bedauere es sehr, daß ich Sie gekränkt habe. *Regret că v-am jignit.*

→ *Daß ich Sie gekränkt habe, (das) bedauere ich sehr.*

Observații:

Poziția elementelor este aceeași și atunci când predicatul regentei nu este un verb predicativ ci este constituit din verbul ***sein*** / ***werden*** + **nume predicativ** exprimat prin substantiv sau adjectiv:

(1a) Propoziția subiectivă postpusă

adjectiv

Es ist ***sonderbar****, daß er nicht schreibt.* — *Este ciudat că nu ne scrie.*
Sonderbar *ist (es), daß er nicht schreibt.* — *Ciudat este că nu ne scrie.*

substantiv

Es ist ein ***Glück****, daß du kommst.* — *E un noroc că vii tu.*
Ein ***Glück*** *ist (es), daß du kommst* — *Norocul este că vii tu.*

(1b) Propoziția subiectivă antepusă

adjectiv

Daß er nicht schreibt, (das) ist ***sonderbar****.* — *Că nu scrie, (asta) e ciudat.*

substantiv

Daß du kommst, (das) ist ein ***Glück****.* — *Că vii tu, (asta) e noroc.*

(2a) Propoziția completivă postpusă (numai pe lângă adjective)

Das Buch ist (es) ***wert****, daß man es liest.* — *Cartea merită să fie citită.*

2.3. Pronumele *es* ca subiect și obiect formal

Pe lângă o serie de verbe, la care autorul acțiunii nu este numit, apare *es* ca subiect formal, nedeterminat semantic. La alte câteva verbe, *es* apare ca un complement direct formal. Cu funcția de subiect formal, *es* stă întotdeauna pe primul loc, în calitate de complement întotdeauna în interiorul propoziției.

subiect formal

Plötzlich klingelte ***es****.* — *Deodată a sunat.*
Es *klingelte plötzlich.* — *A sunat deodată.*

complement formal

Ich habe ***es*** *heute eilig.* — *Astăzi mă grăbesc.*
*****Es*** *habe ich heute eilig.*

1. *es* ca subiect formal

Verbele pe lângă care *es* apare ca subiect formal nu constituie o grupă omogenă.

(1) verbe fără actanți

Es schneit. Es friert. Es klingelt. — *Ninge. Îngheață. Sună.*

Alte exemple: *blitzen = a fulgera, donnern = a tuna, dunkeln = a se întuneca, klopfen = a bate la ușă, nieseln = a bura, regnen = a ploua, ziehen = a trage* etc.

(2) *sein, werden* și *bleiben* cu nume predicativ

Es ist spät. Es wird Abend. Es wird kalt. — *Este târziu. Se înserează. Se răcorește.*

(3) verbe cu complement direct desemnând persoane:

Es juckt mich. Es zieht mich zu ihr. — *Mă mănâncă. Mă atrage ceva spre*
Es hält mich hier nicht länger. — *ea. Nu mă mai reține nimic aici.*

(4) verbe cu complement la dativ desemnând persoane

Es geht ihm gut. Es hat mir in Ungarn gefallen. Es fehlt ihm nicht an Mut.	*Lui îi merge bine. Mie mi-a plăcut în Ungaria. Lui nu-i lipseşte curajul.*

(5) verbe cu diferite obiecte

Es gibt noch einen ungeklärten Punkt.	*Mai există un punct neclarificat.*
Es bedarf noch einiger Mühe.	*Mai este nevoie de ceva eforturi.*
Es geht um die Industrialisierung des Bauens.	*Este vorba despre industrializarea construcţiilor.*
Es kommt auf die Senkung der Kosten an.	*Este vorba de scăderea costurilor.*
Es handelt sich um einen schwierigen Fall.	*Este vorba de un caz dificil.*

(6) construcţii reflexive cu două circumstanţiale

In diesem Sessel sitzt es sich bequem.	*În acest fotoliu se stă comod.*

2. *es* cu funcţia de complement formal în expresii idiomatice:

Ich habe es heute eilig.	*Astăzi mă grăbesc.*
Er wird es noch weit bringen.	*Va ajunge departe.*
Ich meine es gut mit dir.	*Îţi vreau binele.*
Er hat es auf sie abgesehen.	*El a pus ochii pe ea.*

Acordul dintre verbul finit şi pronumele es

În general, verbul finit se acordă cu pronumele *es* (la persoana a III-a. singular). Verbul nu se acordă cu *es* ca obiect (şi complement al unei propoziţii completive) şi în următoarele cazuri:

(1) înlocuitor al numelui predicativ

*Der Vater ist Arzt, und seine Söhne werden **es** auch.*	*Tatăl este medic, şi fiii săi vor deveni şi ei.*

(2) înlocuitor al subiectului verbului *sein*:

*Da kommen drei Studenten. **Es** sind Ausländer.*	*Vin trei studenţi. Sunt străini.*

(3) corelativ al subiectului sintactic:

*Es sind in der letzten Zeit **mehrere Unfälle** passiert.*	*În ultimul timp s-au întâmplat mai multe accidente.*

VI. CUVINTE RELAȚIONALE

În acest capitol vor fi tratate acele cuvinte care leagă sau îmbină cuvinte sau sintagme, respectiv substantive cu atributele lor, părți de propoziție sau propoziții între ele, astfel încât să ia naștere un întreg unitar. Nefiind părți de propoziție, ele ordonează cuvintele etc. în structuri ierarhice.

Nu toate aceste elemente au o valoare semantică definită. Caracteristică este poziția pe care o ocupă în cadrul unei părți de propoziție sau în cadrul propoziției. Din punct de vedere morfologic, ele sunt de regulă neflexibile.

Se disting două grupe principale: prepozițiile și conjuncțiile.

1. Prepozițiile leagă cuvintele pentru a forma sintagme; conjuncțiile leagă atribute, părți de propoziție și propoziții.

Prepoziție

Frankfurt – Main – an Frankfurt ***am*** *Main*	*Frankfurt pe Main*

Conjuncție

Wir treiben Sport. – Das ist gesund.	*Noi facem sport. – Aceasta este sănătos.*
Wir treiben Sport, ***und*** *das ist gesund.*	*Noi facem sport și aceasta este sănătos.*

2. Prepozițiile stau în interiorul părților de propoziție; conjuncțiile în afara părților de propoziție.

Prepoziția

*Er bringt seinen Sohn (****in*** *die Schule)*	*El își duce băiatul (****la*** *școală) .*

conjuncția

Er geht nicht (ins Bad), ***sondern*** *(in die Schule)*	*El nu merge la ștrand, ci (la școală) .*

3. Prepozițiile cer un anumit caz, conjuncțiile nu. Fiecare prepoziție cere un caz sau mai multe

Er geht ***zu dem*** *Krankenhaus.*	*El merge la spital*
Er geht ***in das*** *Krankenhaus.*	*El merge la spital.*
Er liegt ***in dem*** *Krankenkaus.*	*El este în spital.*

Observații:

Unele cuvinte se regăsesc și pe lista prepozițiilor și pe cea a conjuncțiilor: *bis = până / până să, seit = de / de când, während = în timpul / în timp ce, wie = cum / când, als = ca / când.* În cazul acestor cuvinte, deosebirile sintactice sunt foarte clare:

prepoziție

Bis *zu seiner Abreise will er sich die Stadt ansehen.*	*Până la plecare vrea să vadă orașul.*

conjuncție

Bis *er abreist, will er sich die Stadt ansehen.*	*Până pleacă vrea să vadă orașul.*

1. PREPOZIȚIILE

1.1. Inventarul de forme

Prepozițiile constituie o clasă de cuvinte relativ închisă, în care intră elemente ca *an = la*[1], *bei = la, lângă*; *durch = prin, prin intermediul*; *unter = sub, printre,* dar care se extinde totuşi pe mai multe căi:

1. prin locuțiuni prepoziționale precum

   mit Bezug auf = referitor la, im Hinblick auf = cu privire la, mit Rücksicht auf = ținând seama de, im Vergleich zu = în comparație cu, im Verhältnis zu = în raport cu; in bezug auf = referitor la, von seiten = din partea

2. cuvinte precum

   angesichts = ținând seama de, betreffs = referitor la, zwecks = în scopul, bezüglich = relativ, referitor la; hinsichtlich = cu privire la, entsprechend = conform cu

Unele prepoziții se pot suda cu articol hotărât la dativ sau la acuzativ

Prep. + *dem*

am – beim – – hinterm im überm – unterm vom vorm zum

Prep. + *das*

ans aufs – durchs fürs hinters ins übers ums unters – vors –

Prep. + *der* (dativul feminin singular)

der – – – – – – – – – – – *zur*

Observații:

Contopirea prepozițiilor cu articolul hotărât este obligatorie:

(1) în multe expresii idiomatice compuse din **Prepoziție + Substantiv + Verb**:

beim *Wort nehmen*	*a crede pe cuvânt*
im *Begriff sein*	*a fi gata*
zur *Warnung dienen*	*a servi ca avertisment*

(2) la infinitivele substantivizate

beim *Essen*	*La masă*
beim *Lernen*	*la învățat*

(3) la adjectivele la gradul superlativ situate în dreapta verbului:

am *genauesten,* ***am*** *herzlichsten*

(5) la circumstanțialele exprimate prin numerale ordinale

fürs *erste = pentru început,* ***zum*** *zweiten Male = pentru a doua oară*

Contopirea prepoziției cu articolul hotărât nu este posibilă când

(1) articolul hotărât este accentuat, echivalând cu demonstrativul *dieser*:

---

[1] Deoarece sensul elementelor relaționale poate fi extras numai din contextul dat, traducerile elementelor izolate nu acoperă toate sensurile posibile, servind doar pentru o primă orientare. Același lucru este valabil și pentru traducerea conjuncțiilor.

*Gerade **an dem** (= diesem) Montag war ich nicht zu Hause.*	*Tocmai în lunea aceea n-am fost acasă*

Deşi eu lunea sunt întotdeauna acasă.

(2) când substantivul este determinat de o propoziție atributivă

*Ich habe schon viel **in dem** Buch gelesen, das du mir geschenkt hast.*	*Am citit deja mult din cartea pe care mi-ai dăruit-o.*

1.2. Sintaxa prepozițiilor

Prepoziții sunt cuvintele care pot fi introduse într-unul din cadrele de mai jos:

1. în fața cuvântului al cărui caz este cerut de prepoziție

Cuvântul dominat este un substantiv sau un pronume substantival:

Er tat es ... den Freund / ihn.	*A făcut-o ... un prieten / el.*
*Er tat es **für** den Freund / ihn.*	*A făcut-o **pentru** un prieten / el.*

Aici intră majoritatea prepozițiilor din lista alfabetică.

Cuvântul dominat este un adjectiv:

Wir hielten ihn ...dumm.	*Noi îl țineam ... prost*
*Wir hielten ihn **für** dumm.*	*Noi îl țineam **de** prost.*

În această grupă mai intră şi *als*.

Cuvântul dominat este un adverb:

Wir gehen ...rechts	*Noi o luăm ... dreapta.*
*Wir gehen **nach** rechts.*	*Noi o luăm **la** dreapta.*

Din această grupă fac parte: *ab, bis, nach, seit, von*

Observații:

În anumite combinații (cu superlativul, cu numele de culori sau de limbi) pot să apară şi prepozițiile *an, auf, in* în fața adjectivelor şi a adjectivelor folosite adverbial.

2. în stânga sau în dreapta cuvântului pe care îl domină

Cuvântul dominat este un substantiv sau un pronume substantival:

... ihrer Meinung war die Diskussion interessant.	*... părerea lor, discuția a fost interesantă.*
***Nach** ihrer Meinung war die Diskussion interessant.*	*După părerea lor, discuția a fost interesantă.*
Ihrer Meinung ... war die Diskussion interessant.	*După părerea lor, discuția a fost interesantă.*
*Ihrer Meinung **nach** war die Diskussion interessant.*	

Din această grupă fac parte

entgegen = contrar, entlang = de-a lungul, gegenüber = vizavi, gemäß = conform, nach = conform, ungeachtet = indiferent de, wegen = din cauza, zufolge = ca urmare

3. În dreapta cuvântului dominat

Cuvântul dominat este un substantiv sau un pronume substantival:

Seiner Freundin / ihr ... fuhr er nicht ins Ausland.	*De dragul prietenei sale / el n-a plecat în străinătate.*
*Seiner Freundin / ihr **zuliebe** fuhr er nicht ins Ausland.*	

În afară de *lieber*, din această grupă mai face parte şi *halber*.

4. În stânga şi în dreapta cuvântului dominat:

Cuvântul dominat este un substantiv sau un pronume substantival:

Er tat es ... seiner Freunde / ihret- ...	*A făcut- o din cauza / de dragul / pentru binele prietenilor săi.*
*Er tat es **um** seiner Freunde / ihret- **willen**.*	

Singura prepoziţie din această grupă este *um ... willen*.

Observaţii:

1. În faţa unui cuvânt pot sta una sau două prepoziţii:

(1) obligatoriu două prepoziţii

***Bis auf** einen Studenten kannte ich alle.*	*Cunoşteam toţi studenţii în afară de unul.*

(2) facultativ două prepoziţii

cu acelaşi sens:

*Der Zug fährt **bis nach** Berlin.*	*Trenul merge până la Berlin*
*Der Zug fährt **bis** Berlin*	
*Der Zug fährt **nach** Berlin.*	*Trenul merge la Berlin.*

cu sens schimbat:

*Er wartet **seit über** einer Stunde auf sie.*	*El o aşteaptă de peste o oră.*
*Er wartet **seit** einer Stunde auf sie.*	*El o aşteaptă de o oră.*
*Er wartet **über** eine Stunde auf sie.*	*El o aşteaptă de peste o oră.*

2. Uneori, o a doua prepoziţie, obligatorie (1) sau facultativă (2), plasată în urma substantivului contribuie la specificarea celei dintâi:

(1) Von der letzten Stadt an hat er im Zug geschlafen.	*De la ultimul oraş încoace a dormit în tren.*
(2) Vom Fernsehturm (aus) kann er die Stadt überblicken.	*Din turnul de televiziune poate vedea întreg oraşul.*

3. Există posibilitatea separării prepoziţiei de cuvântul pe care îl domină, astfel încât să formeze un cadru, atunci când între prepoziţie şi substantiv se introduce un atribut:

***Mit** großen, ihre ganze Freude ausdrückenden **Augen** sah sie das Kind an.*	*Privea copilul cu ochi mari, care exprimau toată bucuria ei.*

1.3. Recțiunea prepozițiilor

În ceea ce privește recțiunea prepozițiilor se disting trei grupe:

Prepoziții care cer un singur caz

1. Acuzativul

bis = până, durch = prin, für = pentru, gegen = contra, je = câte, ohne = fără, per, pro, um, wider = împotriva

2. Dativul

aus = din, bei = la, binnen = în timp de, entgegen = în opoziție cu, gegenüber = față de, vizavi de, gemäß = confrom cu, laut = conform cu, mit = cu, nach = după, (mit-) samt = împreună cu, seit = de (temporal), *von = din, de la; zu = la, către, zuliebe = de dragul*

3. Genitivul

außerhalb = în afara, diesseits = de partea acesta, halber = din cauza, infolge = ca urmare, inmitten = în mijlocul, jenseits = dincolo de, kraft = în baza, în virtutea, oberhalb = deasupra, seitens = din partea, um ... willen = de dragul, ungeachtet = neținând / a ține seama de, unterhalb = dedesubtul, unweit (unfern), = nu departe de, zugunsten = în favoarea

Prepoziții care cer mai multe cazuri

1. Dativ / genitiv

Se folosește dativul

când s-ar întâlni două substantive la genitiv singular:

Trotz dem Rat des Vaters ging der Junge auf das Eis.	*În ciuda sfatului tatălui, băiatul s-a dus pe gheață.*

când genitivul plural nu se deosebește de nominativ și de acuzativ:

Die Raumfahrer schützen sich mittels Spezialanzügen (în loc de Spezialanzüge) gegen schädliche Strahlen.	*Cosmonauții se protejează cu ajutorul unor costume speciale contra razelor periculoase.*

La fel se va proceda cu:

längs = de-a lungul, mittels = cu ajutorul, statt = în locul, trotz = în ciuda, während = în timpul

În legătură cu recțiunea prepoziției *wegen* vezi lista alfabetică.

2. Acuzativ / dativ

Acuzativul se folosește când acțiunea este orientată spre un țel, dativul când verbul nu exprimă o deplasare. Următoarele prepoziții cer să se facă această distincție.

an = la, auf = pe, hinter = în spatele, in = în, neben = lângă, über = peste, unter = sub, vor = în fața, zwischen = între

În legătură cu reacțiunea prepoziției *ab* vezi lista alfabetică.

Observații:

Uneori alegerea cazului depinde de prefixarea verbului: verbul cu particulă separabilă cere dativul, verbul simplu cere acuzativul:

*Er stellt den Tisch **an der Wand** auf.* *El așază masa lângă perete.*
*Er stellt den Tisch **an die Wand**.*

3. Acuzativ / dativ / genitiv

Singura prepoziție care cere trei cazuri este *entlang = de-a lungul:* genitiv / dativ când stă în stânga substantivului, acuzativul / dativul când stă în dreapta.

Prepoziții care nu cer un anumit caz

1. Prepozițiile *als* și *wie* nu cer un anumit caz.

Cazul cuvintelor care stau după aceste prepoziții se orientează după cazul cuvântului la care se referă:

Ich kannte ihn als Student. *L-am cunoscut ca student. (Eu eram student)*
Ich kannte ihn als Studenten. *El era student.*

2. În cadrul expresiilor duble prepoziția nu cere un caz anume:

*Er übersetzte den Text Wort **für Wort**.* *El a tradus textul cuvânt cu cuvânt.*
Von Mund zu Mund *Din gură în gură.*

3. Nu se poate recunoaşte la ce caz stau adjectivele, adverbele şi în parte şi substantivele cu articolul zero (numele proprii, expresiile prepoziționale) precedate de prepoziții:

*Er geht **nach vorn**.* *El merge înainte.*
*Sie sind **nach Dresden** gefahren.* *Ei au plecat la Dresda.*
*Die Volkszählung wird **mit Hilfe** von Computern ausgewertet.* *Datele recensământului se prelucrează cu ajutorul computerelor.*

4. Atunci când apar două propoziții împreună, prima nu cere un caz anume. Cazul cuvântului dominat este cerut de cea de a doua:

*Er begleitet sie bis **zu** dem Haus.* *El o însoțește până la casă.*
*Das Auto fuhr bis **vor** das Haus.* *Mașina a mers până în fața casei.*

1.4. Definiția și funcțiile prepozițiilor

Prepozițiile stau în interiorul părților de propoziție respectiv al constituentelor acestora (= atribute) și stabilesc relațiile dintre cuvinte respectiv sintagme. Relațiile pe care le stabilesc ele pot fi adverbiale, atributive sau completive:

adverbial

*Das Buch liegt **auf dem Tisch**.* *Cartea este pe masă.*

atributiv

*Das Buch **auf dem Tisch** gehört mir.* *Cartea de pe masă este a mea.*

completiv

*Er interessiert sich **für das Buch**.* *El se interesează de această carte.*

Multe prepoziții nu sunt altceva decât mijloace de îmbinare:

1. Prepozițiile servesc drept înlocuitori pentru desinențele de caz ale numelor proprii terminate în *-s* și *-x* (*die Gemälde von Rubens = tablourile lui Rubens*) sau pe lângă adverbe (*Deutsch von heute = limba germană de azi*) .

2. O mare parte dintre prepoziții, în special în domeniul abstract, sunt legate în mod obligatoriu de anumite verbe, adjective sau substantive. Aceste prepoziții cerute de elementul regent au numai o funcție sintactică, funcția lor semantică nemaifiind vizibilă în germana contemporană.

Din această cauză, astfel de legături nu au fost incluse în lista alfabetică, listă care conține trăsăturile semantice ale prepozițiilor. Legăturile menționate mai sus pot fi găsite în listele de recțiune ale verbelor, substantivelor și adjectivelor.

1.5. Lista prepozițiilor

ab (D / A)

1. (D). Local, geografic, punctul de plecare al unui segment. Se folosește cu nume de localități cu articolul zero. Opoziție: *bis* 1.

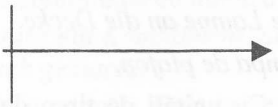

Der Zug fährt ab Berlin. — *Trenul pleacă din Berlin.*

2. (a[1] / d) Temporal. Durata cu precizarea momentului inițial. De cele mai multe ori cu articolul zero. (= *von ... an / ab*, cf. *von* 2.1.). Opoziție: *bis* 2

Die Badeanstalt ist ab nächste / nächster Woche geöffnet. — *Strandul va fi deschis de săptămâna viitoare.*

3. (a / d) Minimum. În combinație cu numerale (= *mit mehr als = de peste*)

Dieser Film ist für Jugendliche ab 14 Jahre / Jahren erlaubt. — *Filmul este permis tinerilor de la 14 ani în sus.*

als (fără recțiune)

Modal

1. Specificare (= *in der Eigenschaft, Funktion = în calitate de*)

Er arbeitet als Schlosser in einem Betrieb. — *El lucrează ca lăcătuș într-o mică întreprindere.*

2. Comparativ. Inegalitate. În combinație cu formele de comparație ale adjectivului / adverbului și *anders = altfel, auf andere Weise = în alt mod*

Er läuft schneller als sein Freund. — *El aleargă mai repede decât prietenul său.*

---

[1] În lista de față vor fi descrise, cu diversele lor variante de sens, numai acele prepoziții deosebit de frecvente, polisemantice. Nu s-a ținut seama de sensul metaforic al prepozițiilor, deoarece ele corespund semnului local, temporal, modal etc. respectiv poate fi derivat de la acesta.

an (D / A)

1. Local: (D) fără precizarea ţelului, (A) cu precizarea ţelului

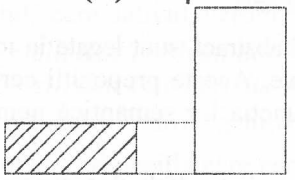

Der Schrank steht an der Wand.
Dulapul este la perete.

Wir schieben den Schrank an die Wand.
Aşezăm dulapul la perete.

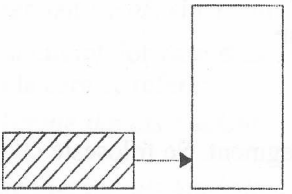

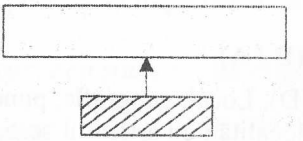

Die Lampe hängt an der Decke.
Lampa este agăţată de plafon.

Er hängt die Lampe an die Decke.
El agaţă lampa de plafon.

2. (D) Temporal. Simultaneitate. Moment, durată. Cu unităţi de timp de genul neutru şi masculin. Indicarea timpului, a datei

Am Abend gab es ein schweres Gewitter.
Seara a fost o furtună puternică.

am 31. Dezember 1970
Pe 31 decembrie 1970

3. (D) Modal, indicarea gradului. În combinaţie cu superlativul adjectivului în poziţie predicativă şi adverbială. Numai la neutru, contopit cu articolul.

Er läuft am schnellsten.
El aleargă cel mai repede.

auf (D / A)

1. Local: (D) fără precizarea ţelului, (A) cu precizarea ţelului, atingând ţelul.

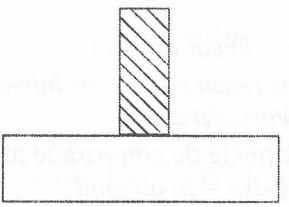

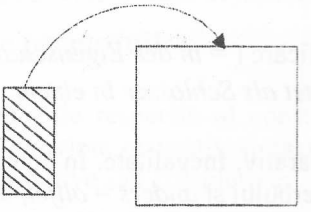

Das Buch liegt auf dem Tisch.
Cartea este pe masă.

Sie legt das Buch auf den Tisch.
Ea pune cartea pe masă.

2. Final-local: (D) static, (A) cu precizarea ţelului. În combinaţie cu birouri şi instituţii.

Sie kauft auf dem Postamt Briefmarken.
Ea cumpără timbre la poştă.

Sie geht auf das Postamt.
Ea merge la poştă.

3. (A) Temporal. Simultaneitate. Durată de timp limitată. În combinație cu substantive ca *Woche* = *săptămână, Monat* = *lună, Jahrzehnt* = *deceniu* cu numerale (= *für* 5)

Sie ist auf drei Monate ins Ausland gefahren. — *Ea a plecat pentru trei săptămâni în străinătate.*

4. Modal

4.1. (A) Unitate de măsură. În combinație cu *genau* = *exact* (obligatoriu sau facultativ) după cuvântul dominat.

Die Uhr geht auf die Minute genau. — *Ceasul merge exact, la minut.*

4.2. (A) Indicarea gradului superlativ absolut (= *sehr, besonders*) *auf das* sau *aufs* + superlativ. Numai în poziție adverbială.

Wir grüßen Sie aufs herzlichste. — *Vă salutăm din toată inima.*

4.3. Repetiție, în formule duble, fără recțiune

Tropfen auf Tropfen rann aus dem Wasserhahn. — *Apa din robinet curgea pic cu pic.*

4.4. În combinație cu nume de limbi, fără recțiune (= *in* 3.2)

Er hat ihr ein Kompliment auf englisch gemacht. — *El i-a făcut un compliment în limba engleză.*

5. (A) Distributiv. Relație între unități de măsură

Auf ein Kilo Mehl rechnet man 30 Gramm Hefe. — *La un kilogram de făină se socotesc 30 de grame de drojdie.*

6 (A) Cauzal. După substantiv urmează obligatoriu *hin*, în caz de articol zero, *hin* este facultativ.

Er las das Buch auf Anregung seines Professors (hin). — *El a citit cartea la îndemnul profesorului.*

Er korrigierte einige Stellen im Vortrag auf die Kritik seines Freundes hin. — *El a corectat câteva pasaje din referat după critica prietenului său.*

aus (D)

1. Local. Ieșirea dintr-un domeniu.

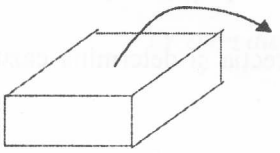

Die Mutter nimmt die Wäsche aus dem Korb. — *Mama ia rufele din coș.*

2. Cauzal. Cu articolul zero.

Er half ihr aus Mitleid. — *El a ajutat-o din compasiune.*

3. Modal. Calitatea, felul materialului. (= *von* 3.2)

Ein Haus aus Glas, Beton und Aluminium wird gebaut. — *Se construiește o casă din sticlă, beton și aluminiu.*

bei (D)

1. Local

1.1. Apropiere maximă. (= *vor, hinter, über, unter, neben*)

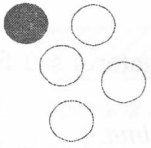

Das Haus steht bei einem Brunnen. Casa este lângă o fântână.

1.2. Geografic. Apropiere. În combinație cu nume de localități.

In Markkleeberg bei Leipzig finden landwirtschaftliche Ausstellungen statt.	*În Markkleeberg lângă Leipzig au loc expoziții agricole.*

1.3. Domeniu economic sau personal

Sie wohnt bei ihren Eltern.	*Ea locuiește la părinți.*

2. Temporal. Simultaneitate. Moment, durată. În special cu substantive derivate de la verbe.

Beim Eintritt des Dozenten wurde es still.	*La intrarea profesorului s-a făcut liniște*
Beim Essen soll man nicht sprechen.	*La masă nu se vorbește.*

3. Condițional, cel mai adesea cu articolul zero

Bei Regen fällt die Veranstaltung aus.	*În caz de ploaie, manifestarea se suspendă.*

bis (A)

1. Local. Segment cu precizarea punctului final. Opoziție *ab* 1, *von ... ab* (cf. *von* 1.1.)

1.1. Geografic. În combinație cu adverbe de loc și nume de localități. Facultativ în combinație cu încă o prepoziție. Articolul zero.

Er fuhr von Leipzig bis (nach) Weimar.	*El a mers de la Leipzig (până) la Weimar.*

1.2. În combinație cu o altă prepoziție care exprimă direcția și determină cazul substantivului. Niciodată cu articolul zero.

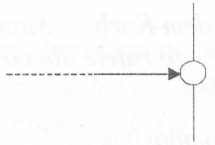

Das Auto fuhr bis vor das Hotel. Mașina a mers până în fața hotelului.

2. Temporal. Durată, cu precizarea momentului final. Opoziție: *ab* 2., *seit*, *von ... an* / *ab* (cf. *von* 2.1.).

2.1. În combinație cu adverbe de timp, indicarea orei și a anului. Obligatoriu cu articolul zero.

Bis morgen muß die Arbeit geschafft sein. — *Până mâine, lucrarea trebuie să fie gata.*

2.2 În combinație cu numele lunilor, zilelor, data, cu substantivele *Woche, Monat, Jahr* etc. (în combinație cu *vorig-, nächst-* sau cu *Ende, Anfang* etc.). Cu articolul zero sau cu a doua prepoziție *zu*, care cere cazul dativ. Prepoziția *zu* exclude articolul zero.

Bis (zur) Mitte der Woche hat sie Zeit. — *Până la mijlocul săptămânii are timp.*

Bis (zum) Donnerstag werde ich warten. — *Până joi am să mai aștept.*

2.3. În combinație cu celelalte indicații temporale. Obligatoriu cu prepoziția *zu*, care cere dativul și exclude articolul zero.

Bis zu den Ferien muß ich noch viel erledigen. — *Până la vacanță mai am multe de făcut.*

3. Modal. Grad sau măsură. Limita extremă. Obligatoriu cu încă o prepoziție care precizează cazul substantivului.

In dem Aufsatz ist alles bis ins letzte durchdacht. — *În această compunere totul este gândit până la ultimul detaliu.*

Er hat für den Wagen bis zu 2000 Mark geboten. — *El a oferit până la 2000 de mărci pe mașină.*

4. Modal / Temporal. Caracterul aproximativ al unui circumstanțial de măsură. Între numerale care indică limita inferioară și cea superioară

Die Mäntel kosten 200, - bis 250, - Mark. — *Paltoanele costă 200 până la 250 de mărci.*

durch (A)

1. Local. Mișcare prin sau într-un domeniu

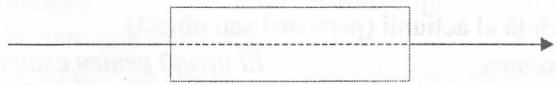

Er sieht durch das Fernrohr. *El privește prin lunetă.*

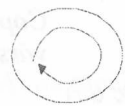

Wir bummeln durch die Stadt. *Noi ne plimbăm prin oraș*

2. Autorul, cauza, agentul acțiunii (= *von* 4.)

Amerika wurde durch Kolumbus entdeckt. — *America a fost descoperită de Columb.*

3. Modal. Instrumentul, mijlocul, intermediarul. (= *mit* 1, *per*)

Das Schiff wurde durch ein Torpedo versenkt. — *Vasul a fost scufundat cu o torpilă.*

entlang (A / G / D)

1. (D / G antepus, A / D postpus), Local. Traseu paralel (= *neben* 1., *parallel zu, längs*)

Entlang dem Weg / des Weges stehen hübsche Wochenendhäuschen. — *De-a lungul drumului sunt case de vacanță foarte drăguțe.*

Der Weg führt den Bach / dem Bach entlang. — *Drumul merge de-a lungul pârâului.*

2. (A postpus) Local. Deplasare la verbele de mișcare. După substantive ca *Weg* = *drum, Straße* = *stradă, Fluß* = *râu.* (= *auf, auf und ab*)

Das Schiff fährt den Fluß entlang. — *Vaporul merge de-a lungul râului.*

für (A)

1. Final (cf. *zu* 3.1.)

Das Auto benötigt für diese Strecke eine Stunde. — *Pentru distanța aceasta, mașina are nevoie de o oră.*

2. Punctul de referință al acțiunii (persoană sau obiect)

Er lernt für das Examen. — *El învață pentru examen.*

3. Modal. Comparativ. (= *im Hinblick zu* = *cu privire la, im Vergleich zu* = *în comparație cu*)

Für sein Alter ist das Kind gut entwickelt. — *Copilul este bine dezvoltat pentru vârsta lui.*

4. Schimb, înlocuire (= *statt* = *în loc de*)

Für seinen Wagen bekam er nur wenig Geld. — *Pentru mașina sa a primit puțini bani.*

5. Temporal. Simultaneitate. Interval de timp limitat. (= auf 3.)

Für einige Zeit werden wir Ruhe haben. — *Pentru câtva timp o să avem liniște.*

gegen (A)

1. Direcțional

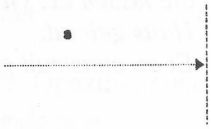

Das Auto ist gegen einen Baum gefahren. — *Mașina s-a izbit de un copac.*

2. Adversativ. Relație (= *im Gegensatz zu* = *față de*)

Gegen seinen Bruder ist er klein. — *E mic față de fratele lui.*

3. Temporal. Indicație aproximativă (= *etwa, ungefähr* = *cam, aproximativ*, cf. *um* 2.1)

Der Zug kommt gegen 19 Uhr an. — *Trenul ajunge pe la șapte.*

gegenüber (D)

Cu nume de persoane de obicei antepus, cu pronume personale întotdeauna postpus

1. Local, partea opusă

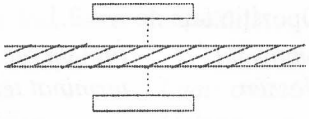

Gegenüber dem Internat / dem Internat gegenüber befindet sich ein Krankenhaus. — *Vizavi de internat se află un spital.*

2. Modal

2.1. Comparativ, relație, comparație.

Gegenüber einer Dampflok hat eine Diesellok viele Vorzüge. — *Locomotiva Diesel are multe avantaje față de cea cu aburi.*

2.2. Mod de comportare față de cineva.

Alten Menschen gegenüber soll man immer hilfsbereit sein. — *Față de oamenii în vârstă se cuvine să fim săritori.*

hinter (D / A)

Local: (D) fără precizarea țelului, (A) cu precizarea țelului

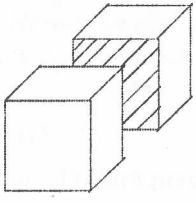

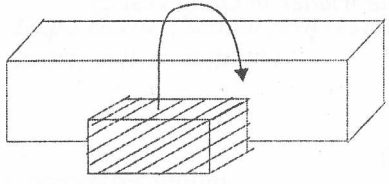

Hinter dem Haus befindet sich eine Garage.
În spatele casei este un garaj.

Sie haben die Garage hinter das Haus gebaut.
Ei au construit garajul în spatele casei.

in (D / A)

1. Local: (D) fără precizarea ţelului, (A) cu precizarea ţelului

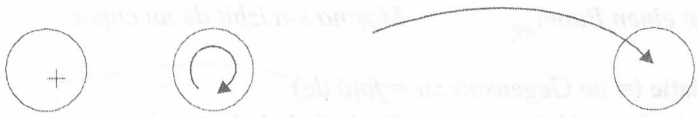

Die Kinder sind in der Schule.
Copiii sunt la şcoală.

Die Kinder gehen in die Schule.
Copiii merg la şcoală.

2. (D) Temporal

2.1. Simultaneitate. Interval de timp limitat (= *binnen, innerhalb*)

Wir hatten die Arbeit in zwei Tagen geschafft.

Am terminat lucrarea în două zile.

2.2. Un moment în viitor. Opoziţie faţă de *vor* 2.1

In einem Jahr wird der Promovend seine Dissertation abgeschlossen haben.

Într-un an, doctorandul îşi va fi terminat teza.

2.3.Simultaneitate. Moment sau interval de timp

Sie ist im Jahre 1940 geboren.

Ea s-a născut în anul 1940.

3. Modal

3.1. (D) circumstanţial instrumental. Pe lângă substantive cu atribut (= *mit* 1.2.)

Sie kamen in der Absicht, uns zu helfen.

Au venit cu intenţia de a ne ajuta.

3.2 Cu nume de limbi. Fără recţiune.

Er hält seine Vorlesung in russisch.

El ţine prelegeri în limba rusă.

3.3. Cu nume de culori. Fără recţiune.

Haben Sie dieses Kleid auch in grün?

Aveţi rochia asta şi pe verde?

3.4. (D) fără precizarea ţelului, (A) modificarea unei stări. În expresii idiomatice, cu articolul zero. Opoziţie: *außer*.

Die Maschine war in Betrieb.
Als die Maschine repariert war, konnte sie wieder in Gang gesetzt werden.

Maşina era în funcţie.
După ce a fost reparată, a putut fi pusă iar în funcţie.

mit (D)

1. Modal

1.1. Instrumental. (= *mittels* = *cu ajutorul*). Opoziție: *ohne* 1.1.

Sie schreibt den Brief mit der Schreibmaschine. — *Ea scrie scrisoarea la mașină.*

1.2. Circumstanțial sociativ. Opoziție: *ohne* 1.2

Mit 100 Kilometer pro Stunde fuhr der Zug über die Brücke. — *Trenul a trecut peste pod cu 100 km la oră.*

Die Schüler gehen mit ihrem Lehrer ins Theater. — *Elevii merg cu profesorul la teatru.*

2. Temporal. Simultaneitate, Moment (cf. *bei* 2.)

Mit dem Startschuß setzten sich die Läufer in Bewegung. — *(Odată) cu semnalul de start, atleții s-au pus în mișcare.*

3. Condițional. La trecut, niciodată cu indicativul.

Mit etwas Glück könnte er die Prüfung schaffen. — *Cu un dram de noroc s-ar putea să ia examenul.*

4. Partitiv. Apartenența. Relația parte-întreg.

Ein Tisch mit drei Beinen. — *O masă cu trei picioare.*

nach (D)

1. Direcțional. Cu adverbe de loc, nume de localități și de țări. Cel mai adesea cu articolul zero.

Gehen Sie bitte nach rechts! — *Luați-o la dreapta!*

Die Delegation reist nach Indien. — *Delegația pleacă în India.*

2. Temporal. Anterioritate. Precizarea momentului inițial. Opoziție: *vor* 2.2.

Wir sind erst nach Mitternacht in Leipzig angekommen. — *Am ajuns în Leipzig abia după miezul nopții.*

3. Modal.

3.1. Ordinea. Cu superlativul.

Nach Hans ist Werner der Größte in der Klasse. — *După Hans, Werner este cel mai mare din clasă.*

3.2 Ierarhia, ordinea. Ante- și postpus.

Sie standen der Größe nach / nach der Größe nebeneinander. — *Stăteau unul lângă altul, după mărime.*

3.3. Corespondența. Coincidența. Citarea cu posibilitatea de distanțare. Ante- și postpus. Cu nume de persoană întotdeauna antepus.

Nach den Hygienevorschriften / den Hygienevorschriften nach müßte das Geschäft geschlossen werden. — *După normele de igienă, magazinul ar trebui închis.*

Nach Herder ist die Humanität das Ziel des geschichtlichen Fortschritts. — *După Herder, scopul progresului istoric este umanitatea.*

neben (D / A)

1. Local: (D) fără precizarea țelului, (A) cu precizarea țelului

*Sie geht neben **ihm**.*
Ea merge pe lângă el.

*Sie setzt sich neben **ihn**.*
Ea se așază lângă el.

2. (D) copulativ (= *außer* = *în afară de*)

Neben seiner beruflichen Arbeit hat er noch einige interessante Hobbies.

Pe lângă munca sa, are și câteva pasiuni interesante.

ohne (A)

1. Modal

1.1. Instrumental. Negație. Opoziție: *mit* 1.1.

Ohne ein Spezialwerkzeug kann die Tür nicht geöffnet werden.

Ușa nu poate fi deschisă fără un instrument special.

1.2. Circumstanțial sociativ. Negație. Opoziție: *mit* 1.2.

Das Zimmer ist ohne Frühstück berechnet.

Prețul camerei este socotit fără micul dejun.

2. Condițional. Negație. Opoziție: *bei* 3.

Ohne Zufuhr von Düngemitteln läßt der Boden bald in seiner Fruchtbarkeit nach.

Fără adaos de îngrășăminte, fertilitatea solului scade.

3. Restrictiv. În combinație cu numerale. (= *außer* = *în afară de*)

Ohne die Kinder waren es zehn Gäste.

Fără copii au fost zece oaspeți.

seit (D)

Temporal. Durata până în momentul vorbirii, momentul inițial în trecut.

Seit drei Monaten liegt seine Frau im Krankenhaus.

Soția lui este de trei săptămâni în spital.

(an) statt (G)[1]

Înlocuire. Schimbare. (= *an Stelle von* = *în locul, für* 4.)

(An) statt Blumen habe ich Ihnen ein Buch mitgebracht.

În loc de flori v-am adus o carte.

[1] În legătură cu folosirea dativului în loc de genitiv vezi 1.3.

trotz (G)[1]

concesiv. (= *ohne Rücksicht auf* = *fără a ține seama de*)

Trotz des schlechten Wetters gingen wir spazieren. — *În ciuda timpului urât, ne-am plimbat.*

über (D / A)

1. Local

1.1. (D) fără precizarea țelului, (A) cu precizarea țelului

*Das Bild hängt über **dem** Schreibtisch.* — *Tabloul atârnă deasupra biroului.*

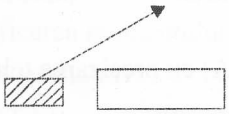

*Sie hängt das Bild über **den** Schreibtisch.* — *Ea agață tabloul deasupra biroului.*

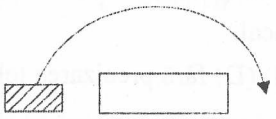

*Der Hund springt über **den** Zaun.* — *Câinele sare peste gard.*

1.2. (A) Geografic. Stație pe traseul unei linii de cale ferată sau aviatică.

Fährt die Straßenbahn über den Bahnhof? — *Merge tramvaiul pe la gară?*

2. Modal

2.1. (A) Depășirea unei dimensiuni. Cu numerale. (= *mehr als*). Opoziție: unter 2.2

Das Schiff ist über hundert Meter lang. — *Vaporul are peste 100 de metri.*

2.2. Repetiție, Acumulare. În formule duble. Fără recțiune.

In seinem Aufsatz sind Fehler über Fehler. — *În compunerea lui sunt greșeli peste greșeli.*

um (A)

1. Local. Relația cu un centru.

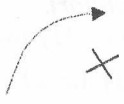

Das Auto führt um die Ecke. — *Mașina cotește după colț.*

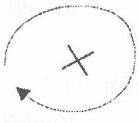

Der Junge läuft um den Baum. — *Băiatul alergă în jurul copacului.*

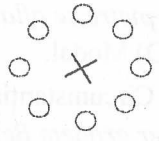

Die Studenten sind um den Dozenten versammelt. — *Studenții sunt adunați în jurul docentului.*

[1] idem

2. Temporal. Determinat / Indeterminat.

2.1. Indicarea aproximativă a timpului. (= *ungefähr, etwa;* cf. şi *gegen* 3.)

Dieses Haus ist um 1900 erbaut. — *Casa aceasta a fost construită pe la 1900.*

2.2. Indicarea orei.

Kommen Sie bitte um 19 Uhr zu mir! — *Veniţi vă rog la ora 19 la mine.*

3. Modal. Repetiţie crescândă. În forme duble. Fără recţiune.

Tag um Tag geht er zur Post. — *Zi de zi merge la poştă.*

unter (*D / A*)

Local.

1.1. (D) fără precizarea ţelului, (A) cu precizarea ţelului

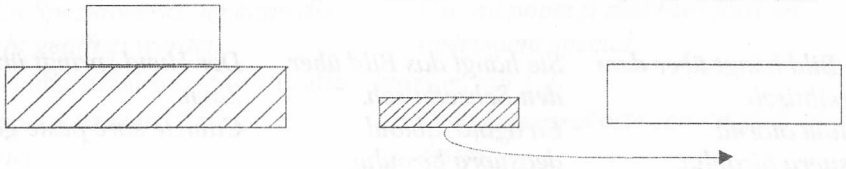

*Unter **dem** Tisch liegt ein Teppich.* — *Sie legt den Teppich unter **den** Tisch.*
Sub masă este un covor. — *Ea pune covorul sub masă*

1.2. (D) fără precizarea ţelului, (A) cu precizarea ţelului. Poziţia între o mulţime de persoane sau obiecte.

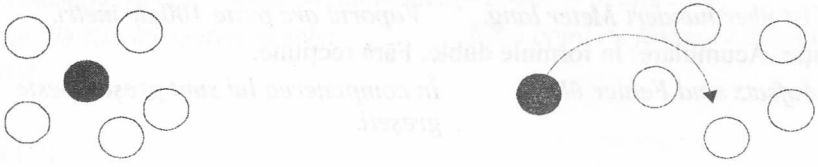

*Unter **den** Steinen befand sich ein Diamant.*
Sub pietre se afla un diamant.

*Ich mischte mich unter **die** Zuschauer.*
M-am amestecat printre spectatori.

2. (D) Modal.

2.1. Circumstanţial sociativ. (= *mit* 1.2)

Unter großem Beifall wurde der Redner vorgestellt. — *Vorbitorul a fost prezentat în aplauzele publicului.*

2.2. Neatingerea unei dimensiuni. Cu numerale cardinale. (= *weniger als*). Opoziţie: *über 2.1.*

Er suchte ein Hotelzimmer unter hundert Mark. — *Căuta o cameră de hotel sub o sută de mărci.*

von (D)

1.Local

1.1. Punctul de pornire

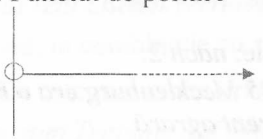

Er sprang von der Straßenbahn. *El a sărit din tramvai.*

1.2. Punctul inițial al unui segment. Cu a doua propoziție (respectiv cu *her*) după cuvântul pe lângă care stă.

Wir fliegen von Berlin nach Moskau. *Zburăm de la Berlin la Moscova.*

2. Temporal. Durata, cu specificarea momentului inițial

2.1. Cu a doua prepoziție după substantiv:

Von acht Uhr ab bin ich wieder zu Hause. *(Începând) De la opt sunt iar acasă.*

2.2 Cu *bis* în fața celui de al doilea cuvânt

Von zehn Uhr bis zehn Uhr dreißig ist Pause. *De la zece până la zece și jumătate este pauză.*

3. Modal

3.1. Calitatea, însușirea. Cu substantive abstracte.

Sie war eine Frau von großer Schönheit. *A fost o femeie de o mare frumusețe.*

3.2. Calitatea. Materialul din care este făcut. Cu nume de materii (= *aus* 3)

Sie kaufte einen Ring von (purem) Gold. *A cumpărat un inel din aur (pur) .*

4. Autorul, agentul acțiunii (la pasiv). (= *durch* 2.)

Das Kind wurde von seinen Eltern nie geschlagen. *Copilul n-a fost bătut niciodată de părinți.*

5. Partitiv. Relația parte (D) întreg. Selecție

Von allen Studenten war er der fleißigste. *Din(tre) toți studenții, el era cel mai silitor.*

vor (D / A)

1. Local: (D) fără precizarea țelului. (A) cu precizarea țelului.

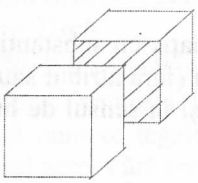

*Das Taxi wartet vor **dem** Hoteleingang.*
Taxiul așteaptă în fața hotelului

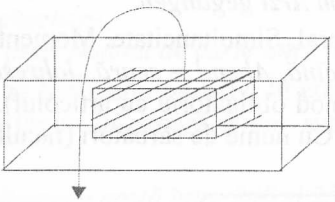

*Das Taxi fährt vor **den** Hoteleingang.*
Taxiul vine în fața hotelului.

2 (D) Temporal.

2.1. Moment în trecut, opoziție: in 2.2.

Vor einer Woche haben die Ferien begonnen. — *Vacanța a început acum o săptămână.*

2.2. Posterioritate, cu precizarea termenului final. Opoziție: *nach* 2.

Vor 1945 war Mecklenburg vorwiegend Agrarland. — *Înainte de 1945 Mecklenburg era o regiune preponderent agrară.*

2.3. Moment viitor

Vor Ende dieses Monats ist die Arbeit nicht beendet. — *Înainte de sfârșitul lunii nu se termină lucrarea.*

3. (D) Cauzal, cu articolul zero.

Die Kinder schrien vor Vergnügen. — *Copiii strigau de plăcere.*

während (G)[1]

Temporal. Simultaneitate. Durata.

Während der Sommerferien arbeitet er in einem Betrieb. — *În timpul vacanței de vară lucrează într-o întreprindere.*

wegen (G)[2]

Cauzal. Motiv, argument. Ante și postpus

Wegen der großen Kälte / der großen Kälte wegen heizen wir jetzt zweimal am Tag. — *Din cauza frigului acum încălzim de două ori pe zi.*

Observații:

Combinația cu pronumele personal are formele *meinetwegen, deinetwegen ...* = *din partea mea, dinspre mine etc. ...*

wie (fără recțiune)

Modal. Comparativ. Egalitatea

Sie liebte ihn wie einen Vater. — *Il iubea ca pe un tată.*

zu (D)

1. Local, cu precizarea țelului

Sie ist zum Arzt gegangen. — *S-a dus la doctor.*

2. Temporal. Simultaneitate. Moment sau durată. În combinație cu substantive ca *Essen* = *cină, Abend* = *seară, Jahresende* = *sfârșitul anului* (fără atribut sau contopit în mod obligatoriu cu articolul). Cu precizarea datei (și în sensul de bis, cf. *bis* 2.2.). Cu nume de sărbători (facultativ cu articolul zero).

---

[1] idem

[2] Antepus, *wegen* cere dativul (cf. 1.3.), postpus numai cu genitivul.

Kommt ihr heute zum Abendessen?	*Veniți astă seară la cină?*
Diese Arbeit muß (bis) zum 1. September fertig sein.	*Lucrarea aceasta trebuie să fie gata (până) la 1 septembrie.*
Er will (zu) Ostern verreisen.	*Vrea să facă o călătorie de Paşti.*

3. Final, în combinație cu substantive derivate de la verbe

3.2. De cele mai multe ori combinat cu articolul (= *für* 1.)

Er ist zum Training auf den Sportplatz gegangen.	*A plecat la antrenament pe terenul de sport.*

3.2 Cu conotație modală. Contopirea cu articolul este obligatorie (= *als*)

Sie sind zur Erholung ins Gebirge gefahren.	*Au plecat la munte la odihnă.*

4. Distributiv.

4.1. Grupe de persoane. În combinație cu numerale cardinale fără desinențe şi cu numerale cardinale cu desinența *-en* (de la 2 la 12)

Die Soldaten marschierten zu dritt / zu dreien.	*Soldații mergeau încolonați câte trei.*

4.2. Relația între două numere.

Sie kaufte zwei Kilo Äpfel zu drei Mark.	*A cumpărat două kilograme de mere a trei mărci kilogramul.*

4.3. În combinație cu substantive ca *Teil = parte, Hälfte = jumătate, Drittel = treime*

Er hat das Buch nur zur Hälfte gelesen.	*A citit cartea numai pe jumătate.*

zwischen (D / A)

1. Local, (D) fără precizarea țelului, (A) cu precizarea țelului. Între două substantive legate prin *und* sau precedând un substantiv la plural:

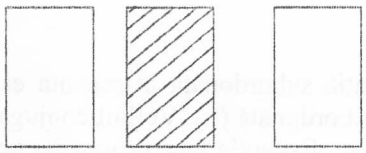

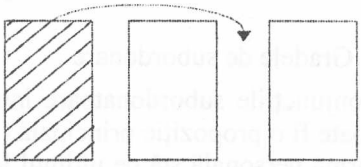

*Zwischen **dem** Schrank und **dem** Bett steht ein Tisch.*	*Sie legt das Lesezeichen zwischen **die** Buchseiten.*
Între dulap şi pat este o masă.	*Ea pune semnul de carte între file.*

2. Modal / Temporal. Unitate de măsură sau de timp, aproximativ. În combinație cu două numere legate prin *und*, exprimând limita inferioară şi cea superioară. Articolul zero. Fără recțiune:

Die Mäntel kosten zwischen 200 und 250 Mark.	*Paltoanele costă între 200 şi 250 de mărci.*

2. CONJUNCȚIA

În funcție de influența pe care o exercită asupra poziției verbului finit, conjuncțiile se împart în conjuncții coordonatoare și subordonatoare.

1. Conjuncțiile subordonatoare sunt

simple

daß = că, weil = fiindcă, bevor = înainte să, ehe = până să, obwohl = deși, als = când, ca; obgleich = deși, während = în timp ce, damit = ca să, falls = în caz că, indem, wenn = când, dacă; sobald = de îndată ce

compuse

als daß, so daß = încât, (an) statt daß = în loc să, ohne daß = fără să, als ob = ca și cum, als wenn = ca și când, außer daß = numai că

compuse din două elemente separate

je ...desto = cu cât ... cu atât, wenn auch ... so doch = deși ... totuși

2. Printre conjuncțiile coordonatoare găsim

conjuncțiile simple:

aber = dar, oder = sau, und = și, bzw. (Beziehungsweise) = respectiv, denn = căci, sondern = ci, allein = numai că, doch = totuși, jedoch = totuși, d.h. (das heißt) = adică

conjuncțiile compuse din mai multe elemente separate

entweder ...oder = sau ... sau, nicht nur ... sondern auch = nu numai, ci și

Observații:

Adverbele conjuncționale precum *deshalb = de aceea, trotzdem = totuși* și adverbele pronominale precum *daraüf, daran* nu sunt conjuncții.

2.1. Conjuncțiile subordonatoare

1. Gradele de subordonare

Conjuncțiile subordonatoare introduc propoziția subordonată în regenta ei, care poate fi o propoziție principală (1) sau tot o subordonată (2). Verbul conjugat la o formă personală stă pe ultimul loc în propoziție. Excepție face propoziția comparativă ireală introdusă prin *als*:

Princip.	Subord. Gr. 1	Subord. Gr. 2
Er sah,		
A văzut	Wie das Mädchen weinte	
	Cum plângea fetița	Weil es gefallen war.
		Deoarece căzuse.

2. Corelativul

Propozițiile subordonate introduse printr-o conjuncție determină de regulă acțiunea din propoziția regentă. Ele se referă la un cuvânt, un corelativ, care nu este necesar să apară în regentă. Aceste corelative pot fi permutate în propoziție și nu se confundă cu conjuncțiile subordonatoare compuse din mai multe elemente. Corelativele sunt componente ale regentei, pe când toate componentele conjuncției stau la începutul propoziției subordonate:

*Der Beifall war **so** stark, daß das Stück wiederholt werden mußte. (so = corelativ)*	*Aplauzele au fost așa de puternice, încât piesa va trebuit să fie repetată.*
*Der Beifall war sehr stark, **so** daß das Stück wiederholt werden mußte. (so = componentă a conjuncției)*	*Aplauzele au fost foarte puternice, astfel încât piesa a trebuit să fie repetată.*

3. Conjuncțiile subordonatoare compuse

Prin conjuncții subordonatoare compuse înțelegem conjuncțiile compuse din două elemente, care de regulă apar împreună. Separarea acestora este posibilă în următoarele situații:

(1). Între cele două elemente se interpune un corelativ:

*Er erlaubt sich ein Urteil, **ohne** daß er die Literatur gründlich kennt.*	*El își permite o apreciere, fără să cunoască temeinic literatura.*
*Er erlaubt sich ein Urteil, **ohne die Tatsache**, daß er die Literatur gründlich kennt.*	

(2) Prima componentă a conjuncției se transformă într-un corelativ, schimbându-și sensul

*Er war krank, **so** daß er ins Krankenhaus eingeliefert werden mußte.*	*Era bolnav, așa că a trebuit să fie dus la spital.*
*Er war **so** krank, daß er ins Krankenhaus eingeliefert werden mußte.*	*Era așa de bolnav, încât a trebuit să fie dus la spital.*

2.2. Conjuncțiile coordonatoare

Felurile coordonării

Conjuncțiile coordonatoare leagă propoziții principale, propoziții subordonate de același grad sau părți de propoziție.[1]

1. Propoziție principală + propoziție principală

[1] Conjuncțiile coordonatoare leagă segmente de același grad, deci și elemente care nu sunt independente, de exemplu atribute (*Alle Kinder, groβe **und** kleine*), chiar și componente ale unor cuvinte compuse (*Fleisch- **und** Wurstwaren*) (Nota trad.)

Conjuncţiile coordonatoare leagă propoziţiile principale, stând între propoziţiile pe care le leagă, astfel încât şi verbul finit din a doua propoziţie să ocupe locul al doilea în propoziţie. Conjuncţiile se introduc astfel în cadrul:

*Wir wollen spazierengehen, ... das Wetter ist schön. (**denn**)*	*Vrem să mergem la plimbare ... vremea este frumoasă. (căci)*

Ocupând această poziţie, conjuncţiile coordonatoare se deosebesc de adverbe şi de adverbele conjuncţionale, care deşi au şi ele funcţia de a lega două propoziţii de acelaşi grad, sunt componente ale unei propoziţii, părţi de propoziţie.

Distingem, pe de-o parte, conjuncţiile coordonatoare care leagă numai propoziţii principale de cele care pot îndeplini şi alte funcţii şi pot ocupa şi alte poziţii, asemănătoare adverbelor şi particulelor.

Grupa I: Exclusiv cu funcţia de conjuncţie se folosesc: *bzw. = respectiv., d.h. = adică, denn = căci, oder = sau, und = şi*

*Wir gehen fort, **und** ihr bleibt zu Hause.*[1]	*Noi plecăm, iar voi rămâneţi acasă.*

Grupa II. Conjuncţie şi adverb: *doch*

*Wir wollten ins Kino gehen, **doch** wir bekamen keine Karten mehr.*	*Am vrut să mergem la film, dar n-am mai găsit bilete.*
*Wir wollten ins Kino gehen, **doch** bekamen wir keine Karten mehr.*	

Grupa II: conjuncţie, adverb şi particulă: *aber, allein*

*Wir gehen fort, **aber** ihr bleibt zu Hause.*	*Noi plecăm, însă voi rămâneţi acasă.*
*Wir gehen fort, ihr bleibt **aber** zu Hause.*	*Noi plecăm, voi rămâneţi însă acasă.*
*Wir gehen fort, ihr **aber** bleibt zu Hause.*	*Noi plecăm, voi însă rămâneţi acasă.*

Grupa IV:

În această grupă sunt combinate toate posibilităţile:

*Wir gehen fort, **jedoch** ihr bleibt zu Hause.*	*Noi plecăm, totuşi voi rămâneţi acasă.*
*Wir gehen fort, **jedoch** sind wir bald wieder zu Hause.*	*Noi plecăm, totuşi ne întoarcem curând.*
*Wir gehen fort, ihr bleibt **jedoch** zu Hause.*	*Noi plecăm, voi rămâneţi totuşi acasă.*
*Wir gehen fort, ihr **jedoch** bleibt zu Hause.*	*Noi plecăm, voi totuşi rămâneţi acasă.*

2. Coordonarea părţilor de propoziţie

Toate conjuncţiile coordonatoare care leagă propoziţiile principale pot lega şi părţi de propoziţie (excepţie: *denn*):

*Er **oder** sie sollte kommen.*	*Trebuia să vină el sau ea.*

[1] După noua ortografie nu mai este obligatoriu ca propoziţiile principale complete, legate prin conjuncţia *und*, să fie separate prin virgulă. (Nota trad.)

3. Legarea propoziţiilor secundare de acelaşi grad

Toate conjuncţiile coordonatoare care leagă propoziţiile principale pot lega şi propoziţii secundare de acelaşi grad (excepţie: *denn*):

Er wußte, daß sie gut vorbereitet war ***und*** *daß sie keine Angst vor der Prüfung hatte.*	*El ştia că ea era bine pregătită şi că nu-i era frică de examen.*

Observaţii:

A doua conjuncţie subordonatoare poate fi eliminată.

Er weiß, daß er ihr viel geholfen hat und sie gut vorbereitet ist.	*El ştie că el a ajutat-o mult şi că ea este bine pregătită.*

Atunci când propoziţiile coordonate au acelaşi subiect, conjuncţia subordonatoare se elimină numai împreună cu subiectul:

Er wußte, daß sie gut vorbereitet war und keine Angst vor der Prüfung hatte.	*El ştia că ea era bine pregătită şi că nu-i era frică de examen.*

Funcţiile conjuncţiilor coordonatoare

Pe lângă funcţia de a lega anumite elemente din punct de vedere sintactic, conjuncţiile coordonatoare le pun şi într-o anumită relaţie semantică.

1. Conjuncţiile coordonatoare leagă propoziţii de sine stătătoare printr-o anumită relaţie semantică (copulativă, cauzală, restrictivă etc.):

Wir gehen fort. Das Wetter ist schön.	*Noi plecăm. Vremea este frumoasă.*
Wir gehen fort, denn das Wetter ist schön.	*Noi plecăm, fiindcă vremea este frumoasă.*

2. Conjuncţiile coordonatoare fac textul mai concis, comprimând părţile de propoziţie identice:

Er geht spazieren. Er geht ins Kino.	*El merge la plimbare. El merge la cinema.*
Er geht spazieren und ins Kino.	*El merge la plimbare şi la cinema.*
Er geht spazieren. Sie geht spazieren.	*El merge la plimbare. Ea merge la plimbare.*
Er und sie gehen spazieren.	*El şi ea merg la plimbare.*

3. Conjuncţiile coordonatoare permit înşiruirea şi scurtarea propoziţiilor subordonate de acelaşi grad:

Er hat gelesen, daß dieses Volk eine hohe Kulturstufe hatte.	*El a citit că acest popor avea o înaltă treaptă de cultură.*
Er hat gelesen, daß dieses Volk eine der ältesten Schriftsprachen hatte.	*El a citit că acest popor avea una din cele mai vechi limbi scrise.*
Er hat gelesen, daß dieses Volk eine hohe Kulturstufe und eine der ältesten Schriftsprachen hatte.	*El a citit că acest popor avea o înaltă treaptă de cultură şi una din cele mai vechi limbi scrise.*

2.3. Clasificarea conjuncțiilor din punct de vedere semantic

Relația	Conj. subordonatoare	Conj. coordonatoare
adversativ-opozițional	*während = în timp ce*	*aber = dar* *allein = numai că* *doch = totuși* *jedoch = totuși* *sondern = ci* *oder = sau, ori*
alternativ	–	*entweder ... oder = sau ... sau* *beziehungsweise = respectiv*
înlocuire	*als daß = ca să* *(an) statt daß / (an) statt ... zu = în loc să* *ehe = mai degrabă*	–
final	*außer um ... zu = doar ca să* *damit / um ... zu = pentru ca să, pentru a* *daß = ca să*	
cauzal	*„umso" ... als = cu atât mai ... cu cât* *da = deoarece* *umsomehr als = cu atât mai mult cu cât* *umsoweniger als = cu atât mai puțin cu cât* *weil = fiindcă* *zumal = mai ales că*	*denn = căci*
condițional	*außer wenn = doar dacă* *falls = în caz că* *sofern = în măsura în care* *wenn = dacă*	–
dorință	*wenn ... „doch / nur" = dacă*	–
consecutiv	*„zu" ... als daß / um ... zu = prea ... pentru ca să / pentru a* *so daß / "so" ... daß = încât*	–
negativ	*ohne daß / ohne ... zu = fără să / fără a*	–
concesiv	*obwohl = deși* *soviel ... „auch" = oricât de ... totuși* *trotzdem = cu toate acestea* *wenn auch .. so doch = deși ... totuși* *wie auch = oricât de*	*ob ... oder = chiar dacă .. sau*

[1] Cuvintele care apar între semnele citării înaintea conjuncțiilor subordonate sunt corelative obligatorii în propoziția regentă. Cuvintele care apar între semnele citării după conjuncțiile subordonatoare sînt particule obligatorii.

copulativ	*sowie = ca şi*	*und = şi*
modal, lipsa	*ohne daß / ohne zu = fără ca să / fără a*	–
instrumental	*indem*[1] *„dadurch" ... daß*[2]	–
comparativ, real	*als = ca, wie = cum, „so" ... wie = cum*	–
comparativ, ireal	*als = ca şi cum* *als ob = ca şi cum* *als wenn = ca şi când* *wie wenn = ca şi când*	–
proporţional	*je = cu cât* *je ... desto / umso = cu cât ... cu atât* *je nachdem = în funcţie de*	
restrictiv	*außer daß = doar că* *außer ... um zu = doar ca să* *außer wenn = doar dacă* *nur daß = numai că* *soviel = după cât, după cum* *soweit = după cât, după cum*	*aber = dar*
specificare	*„insofern" ... als = în măsura în care* *„damit" ... daß* *insofern (als) = pe măsură ce* *insoweit (als) = după cât*	*das heißt = adică*
repetiţie, potenţare	–	*und = şi*
temporal, simultaneitate	*als = când* *seit (dem = de când)* *solange = cât timp* *sooft = ori de câte ori* *während = în timp ce, pe când* *wenn = când* *„solange"... wie = atât timp cât*	
posterioritate	*bevor = înainte să* *bis = până să* *ehe = până să*	
anterioritate	*als = când* *kaum daß = abia că* *nachdem = după ce* *seit(dem) = de când* *sobald = de îndată ce, cum* *sowie = de îndată ce* *wenn = când*	

[1] Se traduce cu verbul la modul gerunziu. (Nota trad.)

[2] Se traduce cu verbul la modul gerunziu. (Nota trad.)

VII. PARTICULELE

(Cuvinte asemănătoare cu adverbele)

1. PARTICULELE PROPRIU-ZISE

Particulele constituie în limba germană o clasă relativ închisă, cuprinzând circa 40 de cuvinte care nu se pot nici declina, nici conjuga şi nu prezintă forme de comparaţie.

1.1. Delimitarea particulelor de alte părţi de vorbire

Spre deosebire de **adverbe**, particulele nu pot constitui singure părţi de propoziţie; ele pot fi permutate numai împreună cu regentul lor:

Particulă

***Ziemlich** schwer hat er die Prüfung bestanden.* — *A luat examenul cam greu.*

Adverb

***Diesmal** hat er die Prüfung bestanden.* — *De data aceasta a luat examenul.*

Spre deosebire de **particulele modale**, particulele nu se referă niciodată la predicaţie, la întreaga propoziţie, ci numai la un cuvânt anume, împreună cu care pot fi permutate:

Particulă modală

*Es wird **vielleicht** warm.* — *Va fi probabil cald.*
***Vielleicht** wird es warm.*

Particulă

*Das Wetter wird **sehr** warm.* — *Vremea va fi foarte caldă.*
**__Sehr__ wird das Wetter warm.*

Observaţii:

Deosebirea dintre particulele modale, adverbe şi particule poate fi pusă în evidenţă prin proba interogativă: particulele modale răspund la întrebări totale (fără cuvânt interogativ):

*Kommt er? Vermutlich. *Spät.* — *Vine el? Probabil. *Târziu.*

adverbele răspund la întrebări introduse prin adverbe interogative:

*Wann kommt er heute? *Vermutlich. Spät.* — *Când vine? *Probabil. Târziu.*

în timp ce particulele nu răspund la nici o întrebare.

Comportamentul lor diferit reflectă faptul că adverbul poate constitui singur o parte de propoziţie, particulele sunt numai părţi, subcomponente ale unor părţi de propoziţie, în timp ce particulele modale sunt – în structura de profunzime – mai mult decât părţi de propoziţie, fiind de fapt „propoziţii despre propoziţii".

Spre deosebire de conjuncţii, particulele nu influenţează topica propoziţiei. Există însă unele cuvinte care pot îndeplini atât funcţia de conjuncţie cât şi pe cea de particulă, de fiecare dată cu alt sens, desigur:

Particulă

*Was mach er **denn**?* *Dar ce (tot) face? (De ce nu vine odată?)*

conjuncție

*Er kommt nicht, **denn** er ist krank.* *Nu vine căci este bolnav.*

1.2. Funcțiile particulelor

Din punct de vedere **sintactic**, particulele se definesc prin următoarele trei trăsături: nu îndeplinesc singure o funcție sintactică în cadrul propoziției, nu se referă la întreaga propoziție, ci doar la un singur cuvânt și pot fi permutate în propoziție numai împreună cu cuvântul pe care îl determină.

Spre deosebire de circumstanțiale, particulele nu pot ocupa singure primul loc în propoziție, poziția din fața verbului conjugat. Din acest punct de vedere, particulele se apropie de atribute, de care însă se deosebesc prin aceea că nu constituie predicații.

Din punct de vedere **semantic**, particulele determină un cuvânt, specificând tonalitatea sau gradul.

Chiar dacă de multe ori conținutul semantic al particulelor este minimal, ele pot fi clasificate totuși din punct de vedere semantic, pe baza caracteristicilor lor obiective sau subiective. Caracteristicile obiective sunt cele care nuanțează acțiunea, subiective cele care exprimă participarea afectivă a vorbitorului.

1.3. Clasificarea particulelor din punct de vedere semantic

Se pot distinge următoarele clase de particule

1. în funcție de caracteristicile obiective

(1) Confirmare și identificare

also = deci[1]*, auch = și (adverbial), de asemeni, denn, doch, eben = tocmai, gerade = tocmai, ja, nun, schon = deja, zwar*

(2) restrângere și limitare

aber = dar, allein = numai, beinahe = aproape, bloß = doar, erst = abia, etwa = cam, fast = aproape, ganz = cu totul, ja = da, nahezu = aproape, noch = încă, nur = doar, numai; selbst = chiar, și (adverbial), ziemlich = cam, destul de

(3) intensificare

aber = dar, auch = și, de asemeni, bereits = deja, besonders = în special, bloß = doar, denn, doch = ba da, durchaus = absolut, etwa = cam, ganz = cu totul, gar = chiar, gerade = tocmai, geradezu = tocmai, höchst = cel mult, immer, mal, noch = încă, schon = deja, sehr = foarte, selbst = chiar, so, sogar = chiar, überaus = foarte, überhaupt, viel = mult, weit = mult, weitaus = de departe, zu = prea

---

[1] Marea majoritate a particulelor pot fi regăsite în mai multe clase morfologice. Dacă în vorbire diferențiera se poate face fără echivoc pe baza contextului și a intonației, în exemple izolate definirea sensului nu este posibilă. (Nota trad.)

(4) subliniere

besonders = îndeosebi, doch, eben, erst, gerade, ja, nur, zumal

(5) slăbire

etwas = cam, ganz = cu totul, nicht eben = nu tocmai, nicht einmal = nici măcar, nicht gerade = nu tocmai, recht = destul de, schon, zwar

(6) generalizare

auch, ganz und gar, immer, nur, überhaupt

(7) relații temporale

bereits = deja, erst = de abia, noch = încă, so, überhaupt

(8) adaus

auch = de asemeni, beispielsweise = de exemplu, noch = şi, încă, so, überhaupt

2. în funcție de caracteristicile subiective:

(1) îngrijorarea şi îndoiala (în întrebări)

auch, bloß, doch, nicht, überhaupt

(2) mirarea, indignarea, supărarea

aber, doch, ja

(3) dorința sau îndemnul

doch, erst, ja, nur, schon

(4) participarea în general

denn, gar, nur

(5) neparticiparea afectivă, lipsa de interes

eben, nur

2. PARTICULELE MODALE

2.1. Delimitarea particulelor modale de adverbe

Particulele modale nu se deosebesc de adverbe din punct de vedere morfologic şi în ceea ce priveşte poziția lor în propoziție:

Adverb

*Er kommt **pünktlich** zur Schule.* *El vine punctual la şcoală.*

Particulă modală

*Er kommt **vermutlich** zur Schule.* *El vine probabil la şcoală.*

Din această cauză există propoziții care pot fi înțelese în mod diferit, după cum interpretăm un cuvânt ca adverb sau ca particulă modală:

*(1) Er hat **bestimmt** gesprochen.* *El a vorbit precis.*

Propoziția (1) permite interpretarea (1a) ca adverb (A vorbit clar, fără echivoc), dar şi interpretarea (1b) ca particulă modală (A vorbit desigur, fără îndoială):

(1a) se referă la modul acțiunii, la modul vorbirii (obiectiv)

(1b) se referă la propoziția despre acțiunea de a vorbi (subiectiv)

Acestei deosebiri de sens îi corespund şi următoarele caracteristici sintactice, prin care particulele modale se deosebesc de adverbe:

1. Spre deosebire de adverbele modale, particulele modale pot fi transformate în propoziţii principale care includ enunţul respectiv:

*Er kommt **vermutlich**.*	*El vine probabil.*
Man vermutet / es ist vermutlich, daß er kommt.	*Este probabil ca el să vină.*
*Er kommt **pünktlich**.*	*El vine punctual.*
Es ist **pünktlich, daß er kommt.*	**Este punctual că el vine.*

Prin această metodă se scoate în evidenţă faptul că particulele modale au în esenţă caracter propoziţional, prin care se comentează, apreciază acţiunea din secundară:

2. Cu particulele modale se poate răspunde la întrebările neintroduse printr-un cuvânt interogativ, ceea ce în cazul adverbelor nu este posibil.

*Er kommt **vermutlich**. Kommt er? **Vermutlich**.*	*El vine probabil. Vine el? Probabil.*
*Er kommt **pünktlich**. Kommt er? ***Pünktlich**.*	*El vine punctual. Vine el? *Punctual.*

3. Această deosebire profundă se reflectă şi în poziţia diferită a negaţiei *nicht*, care stă întotdeauna înaintea adverbului modal, dar întotdeauna în urma particulei modale:

*Er kommt **nicht** pünktlich.*	*El nu vine punctual.*
*Er kommt vermutlich **nicht**.*	*El probabil nu vine.*

Prin negare, propoziţiile ambigue precum (1) pot fi dizambiguizate:

*(1a) Er hat **nicht** bestimmt gesprochen.*	*El n-a vorbit sigur.*
*(1b) Er hat bestimmt **nicht** gesprochen.*	*El sigur n-a vorbit.*

2.2. Funcţiile particulelor modale

Particulele modale nu exprimă caracteristicile obiective ale acţiunii (precum adverbele), ci exprimă cum apreciază vorbitorul acţiunea. Poziţia vorbitorului faţă de acţiune poate fi de natură modală sau emoţională. Prin modalitate înţelegem aprecierea unui enunţ în funcţie de gradul său de realitate, pe când emoţionalitatea reprezintă o atitudine sentimentală, care în anumite împrejurări poate contribui şi ea la exprimarea modalităţii.

2.3. Clasificarea particulelor modale din punctul de vedere semantic

Pornind de la esenţa particulelor modale se disting următoarele clase:

1. Particulele modale ca expresie a aprecierii realităţii enunţului respectiv de către vorbitor (modalitate)

(1) Confirmarea sau întărirea conţinutului enunţului:

begreiflicherweise = de la sine înţeles, bestimmt = sigur, gewiß = sigur, natürlich = natural, selbstredend = de la sine înţeles, selbstverständlich = de la sine în-

țeles, sicher = sigur, sicherlich = desigur, tatsächlich = într-adevăr, unbedingt = neapărat, unstreitig = neîndoios, unzweifelhaft = indubitabil, wahrhaftig = cu adevărat, wahrlich = cu adevărat, wirklich = într-adevăr, zweifellos = fără îndoială, zweifelsohne = fără îndoială

(2) Limitarea sau restrângerea conținutului enunțului

allerdings, eigentlich = de fapt, freilich = desigur

(3) Presupunerea sau îndoiala vorbitorului cu privire la conținutul enunțului

(a) presupunere motivată prin sugerarea caracterului evident al faptelor

anscheinend = după cât se pare, augenscheinlich, offenbar, offenkundig, offensichtlich = evident, scheinbar = după cât se pare

(b) precauție, până la îndoială, motivată de vorbitorul însuși

wohl = probabil, vielleicht = poate, vermutlich = probabil, möglicherweise = posibil, wahrscheinlich = probabil, womögich = posibil

(c) îndoială motivată prin distanțarea vorbitorului față de spusele altei persoane (care poate fi subiectul sintactic sau un terț):

angeblich = cică, vorgeblich = chipurile

(4) Întărirea negării enunțului:

mitnichten, keinesfalls, keineswegs = nicidecum

2. Particulele modale ca expresie a relației afective a vorbitorului față de enunț (emoționalitatea)

(1) emoție pozitivă (satisfacție, ușurare)

erstaunlicherweise = de mirare, glücklicherweise = din fericire, gottlob = Slavă Domnului, hoffentlich = să sperăm, lieber = mai degrabă

(2) emoție negativă (regret)

bedauerlicherweise = în mod regretabil, leider = din păcate, unglücklicherweise = din nenorocire, din nefericire

3. NEGAȚIILE

3.1. Sintaxa negațiilor

Printre cuvintele germane cu valoare negativă găsim

nicht = nu, nichts = nimic; nie, niemals = niciodată, niemand = nimeni; nirgends, nirgendwo = nicăieri, nirgendwoher = de nicăieri; keinesfalls, keineswegs = nicidecum, nein = nu, weder ... noch = nici ... nici

Cele mai multe dintre ele sunt neflexibile, numai *niemand* și *kein* au forme declinate.

Datorită pozițiilor diferite în propoziție, negațiile din limba germană pot fi identificate ca aparținând unor clase morfologice diferite:

Substantiv:

Keiner / niemand / nichts kommt. *Nici unul / nimeni / nimic nu vine.*

Adverb

Er geht nie, niemals / nirgends / nirgendwo / nicht / nirgendwohin / keinesfalls / keineswege.	*El nu merge niciodată / nicăieri / nicidecum.*

Articol

*Er liest **kein** Buch.*	*El nu citeşte nici o carte.*

Echivalent al unei propoziţii

*Kommt er? **Nein**, er kommt nicht.*	*Vine? Nu, nu vine.*

Particulă de grad

***Nicht** ein Schüler war krank.*	*Nici un elev n-a fost bolnav.*

Conjuncţie

*Er ist **weder** dumm **noch** faul.*	*El nu este nici prost, nici leneş.*

Pe lângă faptul că negaţiile ca o clasă sunt reprezentate de diverse părţi de vorbire, nu toate negaţiile pot fi localizate ca aparţinând unei clase anume. Clară este apartenenţa morfologică a adverbelor (*nie, niemals* = *niciodată, niemand* = *nimeni, nirgendwo, nirgendwohin* = *nicăieri, nirgendwoher* = *de niciunde*), a pronumelor substantivale (*niemand* = *nimeni* şi *nichts* = *nimic*), a echivalentului propoziţional (*nein*), a particulelor modale (*keineswegs* = *nicidecum, keinesfalls* = *în nici un caz*) şi a conjuncţiei (*weder ... noch* = *nici ... nici*). Celelalte negaţii se comportă – în funcţie de context – ca reprezentanţi ai diverselor părţi de vorbire, astfel *kein* poate fi pronume substantival sau articol, *nicht* = *nu* poate fi adverb sau particulă.

3.2. Semantica negaţiilor

1. Trăsătura comună a tuturor negaţiilor constă în aceea că ele exprimă atitudinea negativă a vorbitorului faţă de conţinutul enunţului. Cu ajutorul negaţiilor se poate nega propoziţia în întregime (**negaţie totală**) sau numai o parte – un cuvânt sau o sintagmă (**negaţie parţială**):

Negaţie totală

*Er kommt heute **nicht**.*	*Astăzi nu vine.*

Negaţie parţială

*Er kommt **nicht** heute, sondern morgen.*	*Nu vine astăzi ci mâine.*

2. Negaţiile se deosebesc între ele nu numai prin apartenenţa lor la diverse clase morfologice, *ci* şi prin caracteristicile lor semantice:

nichts	*nimic*	– persoane
niemand	*nimeni*	+ persoane
kein	*nici un*	+ / – persoane
nie	*niciodată*	+ timp
niemals	*niciodată*	+ timp
nirgends	*nicăieri*	+ loc
nirgendwo	*niciunde*	+ loc
nirgendwohin	*niciunde*	+ direcţie, dinspre vorbitor

nirgendwoher	*de niciunde*	+ direcție, spre vorbitor
keinesfalls	*nicidecum*	+ mod
keineswegs	*nicidecum*	+ mod

Observații:

Negațiile care fac parte din clasa pronumelor substantivale sunt legate de un anumit gen:

nichts este de genul neutru, *niemand* este masculin, *keiner* poate fi masculin, neutru sau feminin:

*Nichts, **was** er sagte, überzeugte sie.*	*Nimic din ce a spus el n-a convins-o.*
*Niemand, **der** im Zimmer war, hat es gehört.*	*Nimeni din cei care erau în cameră n-au auzit acest lucru.*
*Keiner, **der** / Keine **die** / **Keines** das im Zimmer war, hat es gehört.*	*Nici unul dintre cei care erau în cameră n-a auzit acest lucru.*

3. Majoritatea negațiilor corespund combinației între o negație și un element pozitiv:

negație + *ein* → *kein*

Er ißt einen Apfel. → *Er ißt keinen Apfel.*	*El mănâncă un măr. – El nu mănâncă nici un măr.*

negație + articolul zero → *kein*

Er ißt Butter. → *Er ißt keine Butter.*	*El mănâncă unt. El nu mănâncă unt.*

negație + *jemand* → *niemand* = *nimeni*

Er sieht jemanden. → *Er sieht niemanden.*	*El vede pe cineva. El nu vede pe nimeni.*

Negație + *etwas* → *nichts* = *nimic*

Er ißt etwas. → *Er ißt nichts.*	*El mănâncă ceva.* *El nu mănâncă nimic*

negație + *irgendwo* → *nirgendwo* = *nicăieri*

Er findet den Bleistift irgendwo. → *Er findet den Bleistift nirgendwo.*	*El găsește creionul undeva. El nu găsește creionul nicăieri.*

negație + *irgendwann* → *nie, niemals* = *niciodată*

Er besucht uns irgendwann. → *Er besucht uns nie / niemals.*	*Ne vizitează el cândva. El nu ne vizitează niciodată.*

negație + *irgendwoher* → *nirgendwoher* = *de nicăieri*

Er kommt irgendwoher. → *Er kommt nirgendwoher.*	*El vine de undeva. El nu vine de nicăieri.*

negație + *irgendwohin* → *nirgendwohin* = *nicăieri*

Er geht irgendwohin. → *Er geht nirgendwohin.*	*El se duce undeva. El nu se duce nicăieri.*

3.3. Particularităţile negaţiilor germane

Poziţia negaţiei *nicht*

1. Poziţia negaţiei *nicht* nu este întrutotul arbitrară şi nu este reglementată numai de ritmul propoziţiei. Există o serie de cazuri, în care anumite poziţii nu sunt permise. Chiar dacă în propoziţia concretă – în anumite condiţii – diferenţa dintre negaţia totală şi cea parţială nu este evidentă, o diferenţă rămâne, deoarece în multe cazuri cele două forme de negaţie se deosebesc atât în ceea ce priveşte sensul cât şi în ceea ce priveşte poziţia.

Negaţia totală se referă întotdeauna la întreaga predicaţie (prin predicaţie se înţelege relaţia dintre subiect şi predicat): negând verbul predicativ, negăm întreaga propoziţie. Spre deosebire de negaţia totală, negaţia parţială nu se referă la întreaga propoziţie, ci numai la părţi din ea. Prin aceasta, negaţia parţială se apropie de atribut, determinând elementul negat în mod nemijlocit. Cu negaţia parţială se neagă o parte de propoziţie (1), unul sau mai multe cuvinte dintr-o parte de propoziţie (2) sau chiar părţi dintr-un cuvânt (3):

(1) Er kommt nicht ***am Abend****, sondern erst* ***am Morgen****.*	*El nu vine diseară, ci abia dimineaţă.*
(2) Er traf sie nicht ***vor****, sondern* ***nach*** *der Vorstellung.*	*El n-a întâlnit-o înainte ci după spectacol.*
(3) Sie haben das Auto nicht ***be-****, sondern* ***ent****laden.*	*Nu au încărcat, ci au descărcat maşina.*

Sensul propoziţiei este diferit, în funcţie de caracterul negaţiei: totală sau parţială:

(4) ***Nicht*** *alle Studenten waren verheiratet.*	*Nu toţi studenţii erau căsătoriţi.*
(5) Alle Studenten waren ***nicht*** *verheiratet.*	*Toţi studenţii erau necăsătoriţi.*

Atunci când propoziţia (4) este pronunţată cu o intonaţie normală (fără a accentua un cuvânt în mod deosebit), avem de-a face cu o negaţie parţială a articolului (nu toţi, dar cei mai mulţi). Negaţia din propoziţia (5) este totală, negându-se întreaga predicaţie. Sensul diferit este exprimat şi prin poziţia diferită a negaţiilor. Mai ales poziţia negaţiei *nicht* poate contribui la modificarea sensului propoziţiei, fiind din această cauză reglementată de o serie de reguli relativ complicate. Aşa numitele regularităţi pentru (4) şi (5) sunt valabile numai pentru intonaţia normală, putând fi modificate prin accentuarea diferită a unor cuvinte:

(5) Alle Studenten waren nicht verheiratet.	*Toţi studenţii erau necăsătoriţi. (100%)*
(5a) Alle Studenten waren nicht verheiratet.	*Nu toţi studenţii erau căsătoriţi (90%)*

Accentuând articolul *alle* şi negaţia, propoziţia (5) capătă sensul de (4). Accentuarea negaţiei *nicht* şi a cuvântului determinat de negaţie nu înseamnă aici întărirea negaţiei, ci limitarea sferei ei de acţiune, transformarea din negaţie totală în negaţie parţială.

2. Deoarece sensul propoziției depinde de felul negației, negația totală se deosebește de diversele negații parțiale, totuși cele două tipuri ocupă în anumite cazuri aceeași poziție. Din această cauză există propoziții care permit o dublă interpretare (ca negație totală sau parțială):

*Er legt das Buch **nicht** auf den Tisch.* *El nu a pus cartea pe masă.*

Pe de altă parte, negația totală poate fi exprimată în mod diferit:

*Ich traf ihn **nicht** im Café.* *Nu l-am întâlnit la cafe-bar.*
*Ich traf ihn im Café **nicht**.*

3. În acest sens este necesar să se aibă în vedere rolul contextului și al intonației:

*(6) Der Vorhang fiel zwischen den Akten **nicht**.* *Între acte, cortina nu s-a lăsat.*

*(7) Der Vorhang fiel **nicht** zwischen den Akten.* *Cortina nu s-a lăsat între acte.*

*(8) Er wollte sich im Harz **nicht** erholen.* *În munții Harz n-a vrut să se odihnească.*

*(9) Er wollte sich **nicht** im Harz erholen.* *El n-a vrut să se odihnească în munții Harz.*

În timp ce (6) și (8) sunt în mod evident negații totale, propozițiile (7) și (9) sunt negative, conținând o negație totală – atunci când intonația este normală – sau o negație parțială, când se accentuează grupul prepozițional. În cazurile în care negația totală și cea parțială ocupă aceeași poziție, hotărâtoare este intonația. Intonația normală este caracteristică pentru negația totală, accentuarea unui element arată că numai acesta este negat. Contrastarea a două elemente prin *sondern* = *ci* semnalizează și ea că avem de-a face cu o negație parțială:

*Er wollte sich **nicht** im Harz, sondern an der Ostsee erholen.* *El nu în munții Harz a vut să se odihnească ci la Marea Baltică.*

Contrastarea nu este totuși obligatorie pentru negația parțială:

*Er kommt **nicht** oft.* *El nu vine de multe ori.*
*Er kommt oft **nicht**.* *El de multe ori nu vine.*

De cele mai multe ori avem totuși o continuare contrastivă a propoziției sau un context corespunzător. Adeseori negația parțială este marcată atât prin accentuarea termenului negat cât și prin continuarea contrastivă.

Folosirea lui *kein* și *nicht*

1. Negația *kein* se folosește întotdeauna când substantivul din propoziția afirmativă care urmează să fie negat este articulat cu articolul nehotărât:

*Er hat mir **ein** Buch gebracht.* *El mi-a adus o carte.*
→ *Er hat mir **kein** Buch gebracht.* *El nu mi-a adus nici o carte.*

2. Negația *kein* se folosește în următoarele situații, când substantivul din propoziția afirmativă este articulat cu articolul zero:

(1) la plural, când la singular substantivul ar fi articulat cu articolul nehotărât:

Er hat Brüder *El are frați.*
*Er hat **keine** Brüder..* *El nu are nici un frate.*

(2) cu numele de materii la singular, care exprimă o cantitate nedeterminată dintr-o materie, ca și la substantivele compuse cu *-zeug, -werk* etc.:

Er trinkt Bier.	*El bea bere.*
*Er trinkt **kein** Bier.*	*El nu bea bere.*

(3) în anumite expresii idiomatice:

Sie hatte Angst.	*Ei îi era frică.*
*Sie hatte **keine** Angst.*	*Ei nu-i era frică.*

3. Negația *nicht* se folosește când în propoziția afirmativă avem articolul zero:

(1) în anumite expresii idiomatice alcătuite din verb + substantiv, care nu pot fi înlocuite printr-un verb:

Er kann Auto fahren	*El știe să conducă mașina.*
*Er kann **kein** Auto fahren.*	*El nu știe să conducă mașina.*

(2) pe lângă denumiri geografice:

Er wohnt in Polen.	*El locuiește în Polonia.*
*Er wohnt **nicht** in Polen.*	*El nu locuiește în Polonia.*

(3) pe lângă numele de profesii după verb + *als*:

Sie arbeitet als Verkäuferin.	*Ea lucrează ca vânzătoare.*
*Sie arbeitet **nicht** als Verkäuferin.*	*Ea nu lucrează ca vânzătoare.*

4. În următoarele cazuri, în care propoziția afirmativă conține articolul zero, se poate folosi fie negația *kein*, fie negația *nicht*:

(1) când se neagă un grup prepozițional (*nicht* stă în fața grupului prepozițional, *kein* între prepoziție și substantiv):

Er geht in ein Konzert.	*El merge la un concert*
*Er geht **nicht** in ein Konzert.*	*El nu merge la un concert.*
*Er geht in **kein** Konzert.*	*El nu merge la nici un concert.*

(2) în câteva expresii alcătuite din *nehmen* + complement direct (care la pasiv devine subiect):

Er hat auf die Kinder Rücksicht genommen.	*El a ținut seama de copii.*
Er hat nicht Rücksicht auf die Kinder genommen.	*El n-a ținut seama de copii.*
Er hat keine Rücksicht auf die Kinder genommen.	

Exprimarea negației prin mijloace lexicale

Formele concurente ale negațiilor sunt acelea în care negația este exprimată prin alte mijloace sau rămâne neexprimată:

1. Multe adjective sunt negate nu prin negația *nicht*, ci prin prefixul *un-*:

*Das Buch is **nicht** interessant.*	*Carte nu este interesantă.*
→ *Das Buch ist **un**interessant.*	*Cartea este neinteresantă.*

2. La fel pot fi negate și unele substantive cu ajutorul prefixului *un-*:

***Un**aufmerksamkeit, **Un**höflichkeit*	*neatenție, impolitețe*

3. Unele verbe şi substantive pot fi negate prin prefixul *miß-:*

gefallen + neg. → mißfallen	*a plăcea → a displăcea*
Erfolg + neg. → Mißerfolg	*succes → insucces*

4. Unele substantive şi adjective pot fi negate cu ajutorul unor prefixe internaţionale (*a (n-), des-, dis-, in-*):

Interesse + neg. → Desinteresse	*interes → dezinteres*
Proportion + neg. → Disproportion	*proporţie → disproporţie*
konsequent + neg. → inkonsequent	*consecvent → inconsecvent*

5. Câteva instrumente gramaticale neagă propoziţia pe care o introduc, chiar dacă aceasta nu conţine o negaţie formală:

*Er kommt, **ohne daß** er grüßt / **ohne zu** grüßen.*	*El vine fără să dea bună ziua.*
*Er arbeitet, **anstatt daß** er schläft / **anstatt zu** schlafen.*	*Lucrează în loc să se doarmă.*
*Das Weter war zu heiß, **als daß** man hätte arbeiten können.*	*Era prea cald ca să putem lucra.*

6. Propoziţiile subordonate sunt negative, deşi nu conţin o negaţie, atunci când verbul din regentă exprimă faptul că acţiunea secundarei nu are loc:

Er untersagte ihr, in die Stadt zu fahren. *El i-a interzis, să plece în oraş.*

7. Propoziţiile condiţional ireale şi cele optative exprimă şi ele faptul că acţiunea nu are sau nu a avut loc, deşi formal ele nu conţin o negaţie:

Wenn das Wetter schön gewesen wäre, wären wir spazierengegangen.	*Dacă vremea ar fi fost frumoasă, am fi făcut o plimbare.*
Wenn der Brief doch gestern gekommen wäre!	*Dacă scrisoarea ar fi venit ieri!*

Folosirea negaţiilor fără sens negativ

În acelaşi timp, există cazuri în care prezenţa unui *nicht* (facultativ) nu transformă propoziţia într-o propoziţie negativă:

1. Propoziţiile exclamative:

*Was weiß er **nicht** alles!*	*Câte nu ştie el!*

2. Propoziţiile interogative:

*Kannst du mir **nicht** helfen?*	*Nu poţi să mă ajuţi?*

3. Conjuncţia *nicht* nur ... *sondern* auch

*Er ist **nicht nur** ein guter Wissenschaftler, sondern auch ein ausgezeichneter Lehrer.*	*El nu este numai un bun cercetător, ci şi un excelent profesor.*

Spre deosebire de 1. şi 2, în 3 *nicht* este obligatoriu.

Dubla negaţie

Dacă propoziţia conţine deja o negaţie – fie un pronume (*keiner, niemand, nichts*), fie un adverb (*nie, nirgends, nirgendwohin*) – prezenţa lui *nicht* este exclusă.

Dubla negație nu este admisă în limba germană actuală decât cu valoare stilistică, în sensul unei afirmații prudente, în combinațiile *nicht* + *un-* și *nicht ohne*:

Das Buch ist ***nicht un****interessant.* — *Cartea nu este neinteresantă.*
Er hat die Ansprache ***nicht ohne*** *Spannung verfolgt.* — *A ascultat cuvântarea nu fără emoție.*

Negația *nicht* este exclusă și de *kaum*, care are deasemenea sens negativ

Er wird mich* ***kaum nicht* *besuchen.* — *N-o să îndrăznească să nu mă viziteze.*

Precizări în legătură cu câteva negații

(1) Combinația noch *nicht* exprimă o acțiune care nu avut încă loc până în momentul vorbirii; combinația *nicht mehr* exprimă, din contra, că acțiunea a avut loc în trecut, dar acum nu mai are loc:

Er ist ***noch nicht*** *in der Schule.* — *El nu este încă în școală (N-a fost și nu este, dar va veni.)*
Er ist ***nicht mehr*** *in der Schule.* — *El nu mai este în școală (a fost, dar nu mai este.)*

(2) *sogar* + neg = *nicht einmal*

Er ist ***sogar*** *drei Wochen verreist.* — *El este plecat chiar de trei săptămâni.*
Er ist ***nicht einmal*** *drei Wochen verreist.* — *El nu este plecat nici măcar de trei săptămâni.*

(3) Combinațiile *noch nicht, noch immer nicht, immer noch nicht, noch lange nicht, noch gar nicht, nicht mehr* și *nicht einmal* nu pot fi despărțite prin alte cuvinte, în timp ce combinația *kein ... mehr* este discontinuă:

Er ist ***nicht mehr*** *Lehrer.* — *El nu mai e profesor.*
Er ist ***kein*** *Lehrer* ***mehr****.*

(4) Deosebirea dintre particula *nicht* și pronumele substantival *nicht*s poate fi pusă în evidență prin proba substituției:

(a) *Er liest* ***nicht anders*** *als sein Freund.* — *El nu citește altfel decât prietenul său.*
(b) *Er liest* ***nichts anderes*** *als sein Freund.* — *El nu citește nimic altceva decât ce citește prietenul său.*

Elementul subliniat în (a) poate fi înlocuit printr-un adverb (de exemplu *nicht besser = mai bine, nicht deutlicher = mai clar*), în timp ce cel din (b) poate fi substituit printr-un substantiv (de exemplu *nichts Besseres, kein anderes Buch = nici o altă carte*) .

4. ECHIVALENTELE PROPOZIȚIEI

4.1. Descrierea sintactică

Echivalentele propoziționale sunt acele cuvinte care constituie enunțuri prin sine înseși, fără a fi înglobate într-o propoziție.

1. Delimitarea de particulele modale

Considerând exclusiv structura propozițiilor, constatăm coincidența dintre cuvintele cu valoare de propoziție și particulele modale: atât unele cât și celelalte sunt – în structura de profunzime – propoziții. Între cele două clase există totuși o deose-

bire clară: în timp ce particulele modale pot sta şi în interiorul propoziţiei, echivalentele propoziţiilor stau întotdeauna în afara propoziţiilor:

Particulă modală

Vielleicht kommt er. — *Poate vine.*

Echivalent

**Ja kommt* er. — * *Da vine.*

Ja, er *kommt.* — *Da, Peter vine.*

2. Delimitare de imperativ

Pornind de la aspectul sintactic, atât verbele conjugate la imperativ cât şi echivalentele lor pot fi considerate structuri propoziţionale. Deosebirea între acestea şi particule constă în faptul că cele dintâi pot fi derivate de la structuri propoziţionale, având un subiect:

Geh! Geh du! — *Du-te! Du-te tu.*

4.2. Semantica echivalentelor

Deşi din punct de vedere sintactic echivalentele propoziţionale se comportă la fel, caracteristicile lor semantice permit clasificarea lor în următoarele grupe:

1. Interjecţiile

Interjecţiile pot fi clasificate după criteriul subiectiv al valorilor afective pe care le exprimă. Interjecţiile au de regulă valoarea unor propoziţii exclamative, lucru subliniat prin pronunţarea accentuată şi prin semnul exclamării în scris.

(1) Interjecţii care semnalizează o atitudine afectivă clară:

heisa, hurra, juchhe (bucuria); *äks, pfui, puh* (scârba), *uh, hu* (*hu*) (frica); *au* (*a*), (*o*) *weh* (durerea); *ätsch* (batjocura); *hoho, nanu* (mirarea)

(2) Interjecţii care pot exprima diferite senzaţii

ach (regretul, durerea, dorul, mirarea); *ah* (admiraţia, bucuria, mirarea), *hm* (plăcerea, mirarea, acordul)

Observaţii:

O categorie specială o constituie interjecţii precum *he, hallo, pst, ach* şi altele, reprezentând forme speciale de adresare.

2. *ja, nein, doch*

Cu ajutorul acestor cuvinte se răspunde la întrebări totale, care nu sunt introduse printr-un cuvânt interogativ. Fiecare dintre aceste elemente poate fi folosit şi ca element alternativ la propoziţia care repetă conţinutul întrebării:

Întrebare:

„Bist du bei ihm gewesen?" — *Ai fost la el?*

Răspuns:

*(1) „**Ja**."* — *Da.*

(2) „Ich war dort", — *Am fost acolo.*

*(3a) „**Ja**, ich war dort".* — *Da, am fost acolo.*

În (1) avem apariţia izolată a lui *ja*, în (3a) apariţia lui *ja* în afara propoziţiei. Varianta combinată (3a) se foloseşte de obicei când vrem să accentuăm răspunsul.

Această poziție a afirmației sau a negației este caracteristică pentru situațiile când răspunsul este comentat:

(3b) Ja, aber ich habe ihn nicht angetroffen. — *Da, dar nu l-am întâlnit.*

Deosebirea de sens între *ja*, *nein* și *doch*

Cu ajutorul lui *ja* se exprimă confirmarea, prin *nein* respingerea în cazul unei întrebări totale. În plus, *nein* servește pentru a confirma o întrebare formulată negativ, în timp ce *doch* constituie răspunsul afirmativ la o întrebare formulată afirmativ.[1]

3. *bitte, danke*

Ca echivalente propoziționale, *bitte* și *danke* exprimă, corespunzător verbelor respective, rugămintea sau mulțumirea. Cu acest sens, ele reprezintă circumscriere politicoasă a lui *da* și *nu*. De multe ori, *bitte* și *danke* servesc doar ca formule de politețe.

În timp ce *danke* reprezintă un răspuns, *bitte* poate să apară și în formularea unui îndemn, a unei rugăminți. Ca răspuns, *bitte* și *danke* apar adesea izolate (1), *bitte* apare în rugăminți numai izolat (2):

(1) Stimul:

„Ich danke Ihnen für Ihre Bemühung." — *Vă mulțumesc pentru osteneală.*

Reacție:

*„**Bitte** (, gern geschehen)."* — *Cu plăcere.*

Stimul:

„Ich habe das Buch für Sie mitgebracht." — *V-am adus cartea.*

Reacție:

*„**Danke** (, das war nett von Ihnen)."* — *Mulțumesc (, sunteți foarte amabil).*

Stimul:

„Möchten Sie noch eine Tasse Tee?" — *Mai doriți o ceașcă de ceai?*

Reacție:

*„**Bitte** (, aber nur halb voll)."* — *Vă rog. (= Da) (dar vreau numai o jumătate de ceașcă)*

*„**Danke** (, ich möchte nicht mehr)."* — *Mulțumesc (, nu mai vreau). (= Nu)*

Stimul:

„Darf ich hier Platz nehmen?" — *Pot să stau și eu aici?*

Reacție:

*„**Bitte** (, der Platz ist noch frei)." (= Ja.)* — *Vă rog (, e liber)*

*„**Nein** (, der Platz ist besetzt)." (= Nein.)* — *Nu (, e ocupat)*

(2) Stimul:

„Bitte, treten Sie ein!" — *Poftiți, intrați.*

„Bitte, nehmen Sie Platz!" — *Poftiți, luați loc.*

---

[1] Echivalentul lui *doch* este *ba da*. (Nota trad.)

Sintaxa

I. PĂRȚILE DE PROPOZIȚIE

Prin proba permutării şi prin cea a substituției se poate pune în evidență încă un nivel gramatical, nivelul părților de propoziție situat între nivelul cuvântului şi nivelul propoziției.

*Er legt das Buch **auf das Tischchen im Vorzimmer**.* — *El pune cartea pe măsuța din antreu.*

Proba permutării

***Auf das Tischchen im Vorzimmer** legt er das Buch.* — *Pe măsuța din antreu pune el cartea.*

Proba substituției

***Dorthin** legt er das Buch.* — *Acolo pune el cartea.*

Din acest exemplu se vede că o parte de propoziție poate fi constituită dintr-un cuvânt sau din mai multe şi că aceeaşi parte de propoziție poate fi exprimată prin diferite părți de vorbire. În propoziția principală (enunțiativă), părțile de propoziție pot fi mutate în jurul verbului finit, care ocupă întotdeauna poziția a doua:

Er	***liest***	*sehr gern*	*Romane.*
El	***citeşte***	*cu mare plăcere*	*romane.*
Sehr gern	***liest***	*er*	*Romane..*
Cu mare plăcere	***citeşte***	*el*	*romane.*
Romane	***liest***	*er*	*ganz gern.*
Romane	***citeşte***	*(el)*	*cu mare plăcere.*

Părțile de propoziție se clasifică după următoarele trăsături:

1. relațiile de dependență;
2. posibilitățile de substituire, adică prin ce pot fi exprimate;
3. posibilitățile de transformare;
4. legătura cu valența regentului (caracterul obligatoriu sau facultativ) .

Pe baza acestor criterii se deosebesc următoarele părți de propoziție, ale căror caracteristici definitorii vor fi descrise în continuare.

1. PREDICATUL

1.1. Verbul finit

Verbul finit este partea de propoziție care ocupă o poziție fixă în propoziție şi în jurul căreia (în propoziția principală enunțiativă) pot fi permutate celelalte părți de propoziție.

Verbul finit prezintă modificări privind timpul (1), diateza (2), modul (3) şi modalitatea (4):

*(1) Er **liest** ein Buch → Er hat ein Buch gelesen.* — *El citeşte o carte. →El a citit o carte*

*(2) Er **liest** ein Buch → Das Buch* — *El citeşte o carte.*

***wird** von ihm **gelesen**.*	*→Cartea este citită de el.*
*(3) Er **kam** pünktlich. → Er **käme** pünktlich.*	*El a venit la timp. →El ar fi venit la timp.*
*(4) Er **liest** ein Buch. → Er **möchte** ein Buch **lesen**.*	*El citeşte o carte. →El ar citi o carte.*

1.2. Componenta gramaticală a predicatului

În anumite construcţii (de exemplu la perfect, la pasiv, în formele de reflexiv impersonal), predicatul constă din două sau mai multe părţi. Partea verbală neconjugată este componenta gramaticală a predicatului.

Componente gramaticale ale predicatului sunt:

(1) Verbele la infinitiv

*Er kann dieses Buch **lesen**.*	*El poate citi această carte.*

(2) Verbele la participiu

*Er hat das Buch **gelesen**.*	*El a citit cartea.*

(3) Pronumele reflexiv *sich*

*Das Buch liest **sich** spannend.*	*Cartea se citeşte uşor.*

Timpurile compuse (1) şi diatezele compuse (2) ca şi formele derivate ale modului (3) şi ale modalităţii în sens larg se derivă de la formele simple (cf. 1.1) .

1.3. Componenta lexical-idiomatică a predicatului

Componenta lexical-idiomatică a predicatului este acea parte neconjugată a predicatului care apare din raţiuni lexicale, frazeologice sau lexicologice.

Componente lexical-idiomatice ale predicatului sunt;

(1) Substantive

*Wieder redet er **Stuß**.*	*Iar bate câmpii.*

(2) Particule separabile şi adverbe

*Das kommt ihm überzeugend **vor**.*	*Aceasta i se pare plauzibil.*
*Sie geht ins Haus **hinein**.*	*Ea intră în casă.*

(3) Adjective

*Wir essen uns **satt**.*	*Noi mâncăm pe săturate.*

(4) Verbe la infinitiv

*Sie lernten sich **kennen**.*	*Ei s-au cunoscut.*

1.4. Numele predicativ

Numele predicativ este partea nonverbală a unui predicat compus, care în combinaţie cu verbe de tipul *sein = a fi* se referă la subiect.

Numele predicative pot fi exprimate prin:

(1) Substantive (sau pronume substantivale) la nominativ

*Er ist **Student**.*	*El este student.*

(2) Adjective (sau participii)

*Seine Tochter ist **begabt**.* — *Fiica lui este talentată.*

(3) Substantive cu prepoziție

Diese Frage ist von großer Bedeutung. — *Această întrebare este de o mare importanță.*

(4) Adverbe (cu prepoziție)

*Diese Zeitung ist **von heute**.* — *Ziarul este de azi.*

*Die Zeitung ist **dort**.* — *Ziarul e acolo.*

Numele predicative de pe lângă verbul *sein* pot fi transformate în atribute:

*(1) Hans ist **Student**.* → *der Student Hans.* — *Hans este student.* → *Studentul Hans*

*(2) Der Lehrer ist **begabt**.* → *der begabte Lehrer* — *Profesorul este dotat.* → *Profesorul dotat*

*(3) Das Problem ist **von großer Bedeu-tung**.* → *das Problem von großer Bedeutung.* — *Problema este de importanță majoră.* → *Problemă de importanță majoră.*

*(4) Die Zeitung ist **von heute**.* → *die Zeitung von heute.* — *Ziarul este de azi.* → *Ziarul de azi*

1.5. Elementul predicativ suplimentar referitor la complementul direct

Elementul predicativ suplimentar referitor la complementul direct este o componentă nonverbală a predicatului şi apare pe lângă verbe ca *nennen = a numi, finden = a găsi, a considera, halten für = a considera, bezeichnen als = a califica drept* şi altele

Elementul predicativ suplimentar referitor la un complement poate fi exprimat prin:

(1) Substantive (sau pronume substantivale) la acuzativ

Der Trainer nennt den Club einen Meisterschaftsanwärter. — *Antrenorul consideră clubul un candidat la titlu.*

(2) Adjective sau adverbe cu sau fără prepoziție:

*Er findet sie **liebenswert**.* — *El o găseşte drăguță.*

*Ich halte seine Worte **für wichtig**.* — *Eu consider vorbele sale ca fiind importante.*

(3) Substantive cu prepoziție

*Alle finden es **in Ordnung**.* — *Toți consideră acest lucru în ordine.*

(4) Adverbe

*Alle nennen ihn **so**.* — *Toți îl numesc aşa.*

Prin trecerea acestor propoziții la diateza pasivă, numele predicativ referitor la complementul direct devine nume predicativ referitor la subiect:

*Sie nennt ihn **ein Beispiel**.* — *Ea îl denumeşte ca fiind un exemplu.*

Er wird von ihr ein Beispiel genannt. — *El este denumit de ea ca fiind un exemplu.*

2. SUBIECTUL

Funcția de subiect poate fi îndeplinită de substantive sau pronume substantivale la cazul nominativ:

***Der Zug** kommt an.*	*Trenul sosește.*

Subiectul se caracterizează prin două posibilități de transformare:

(1) Prin substantivizarea verbului predicat, subiectul devine atribut substantival genitival:

***Der Zug** kommt an.*	*Trenul sosește.*
→ *die Ankunft **des Zuges***	*Sosirea trenului*

(2) Prin trecerea verbului predicat la diateza pasivă, subiectul devine complement de agent (cu prepoziția *von* sau *durch*):

***Der Arbeiter** liest ein Buch.*	*Muncitorul citește o carte.*
→ *Das Buch wird **von dem Arbeiter** gelesen.*	*Cartea este citită de muncitor.*

În mod asemănător pot fi transformate propozițiile care au ca subiect un pronume substantival:

(3) Prin substantivizarea verbului predicat, pronumele cu funcția de subiect devine pronume posesiv:

***Er** kommt.*	*El vine.*
→ ***sein** Kommen.*	*Venirea lui*

(4) La trecerea verbului la diateza pasivă, pronumele reacționează la fel ca subiectul (cf. (2))

***Er** liest ein Buch.*	*El citește o carte.*
→ *Das Buch wird **von ihm** gelesen.*	*Cartea este citită de el.*

3. COMPLEMENTELE

3.1. Caracterizare generală

Se deosebesc următoarele tipuri de complemente:

complementul direct – complementul la dativ – complementul la genitiv – complementul prepozițional

Complemente pot fi substantivele sau pronumele substantivale la cazul acuzativ, dativ sau genitiv sau precedate de o prepoziție:

*Das Mädchen liest **ein Buch / es**.*	*Fetița citește o carte (o)*
*Er schreibt **seinem Freund / ihm**.*	*El îi scrie prietenului său (lui)*
*Er erinnert sich seines **Freundes**.*	*El își amintește de prietenul său.*
*Der Vater denkt **an seine Kinder / an sie**.*	*Tatăl se gândește la copiii săi (la ei).*

Complementele sunt fie obligatorii (1), fie facultative (2):

*(1) Er zeigt ihr **den Weg**.*	*El îi arată drumul*
→ **Er zeigt **ihr**.*	→ **El îi arată.*

*(2) Er liest **ein Buch**.* *El citeşte o carte*
→ Er liest. *→ El citeşte.*

3.2. Complementul direct

Complementul direct devine subiect prin trecerea verbului la diateza pasivă:

*Er liest **das Buch**.* *El citeşte cartea.*
*→ **Das Buch** wird von ihm gelesen.* *Cartea este citită de el.*

Substantivizarea verbului predicat are ca efect transformarea complementului direct în atribut substantival genitival:

*Er liest **das Buch**.* *El citeşte cartea.*
*→ das Lesen **des Buches*** *Cititul cărţii.*

3.3. Complementul la dativ

Complementul la dativ nu este afectat de trecerea verbului la pasiv:

*Er verspricht **dem Freund** Hilfe.* *El îi promite **prietenului** său ajutor.*
***Dem Freund** wird Hilfe versprochen.* ***Prietenului** i se promite ajutor.*

În urma substantivizării verbului, complementul la dativ devine complement prepoziţional:

*Er verspricht **dem Freund** Hilfe.* *El îi promite **prietenului** său ajutor.*
*→ das Versprechen **an den Freund**.* *→ promisiunea **faţă de prieten**.*

3.4. Complementul la genitiv

Complementul la genitiv nu este afectat de trecerea verbului la pasiv:

*Die Bevölkerung gedachte **der Befreiungskämpfer**.* *Populaţia i-a comemorat pe luptătorii pentru eliberare.*
→ Der Befreiungskämpfer wurde gedacht. *Luptătorii pentru eliberare au fost comemoraţi.*

În urma substantivizării verbului, complementul la genitiv devine complement prepoziţional:

*Sie erinnern sich **des Befreiungstages**.* *Ei comemorează ziua eliberării .*
→ Ihre Erinnerung an den Befreiungstag. *Comemorarea zilei eliberării de către ei.*

De multe ori, complementul la cazul genitiv poate fi transformat în complement prepoziţional

*Er erinnert sich **seines Freundes**.* *El îşi aminteşte de prietenul său.*
*→ Er erinnert sich **an seinen Freund**.*

3.5. Complementul prepoziţional

Complementul prepoziţional nu este afectat de trecerea verbului la pasiv:

Wir rechnen mit ausländischen Gästen. *Ne aşteptăm la oaspeţi din străinătate.*

→ *Mit ausländischen Gästen wird gerechnet.* — *Se așteaptă oaspeți din străinătate.*

În urma substantivizării verbului, complementul prepozițional devine atribut substantival prepozițional:

Die Regierung hofft auf ***verbesserte Beziehungen.*** — *Guvernul speră în îmbunătățirea relațiilor.*

→ *die Hoffnung (der Regierung)* ***auf verbesserte Beziehungen.*** — *Speranța (guvernului) în îmbunătățirea relațiilor.*

În unele cazuri, complementul predicativ poate fi transformat într-un complement la un anumit caz:

Sie erinnert sich an ***den Befreiungstag.*** — *Ea își amintește de ziua eliberării.*

→ *Sie erinnert sich* ***des Befreiungstages.***

Complementele prepoziționale exprimate prin substantive care nu denumesc persoane pot fi substituite prin adverbe pronominale:

Sie dachten an das Geschenk. — *Ei se gândeau la cadou.*

→ *Sie dachten* ***daran.*** — *Ei se gândeau la acesta.*

3.6. Complementul numelui predicativ

Complementul numelui predicativ nu determină verbul finit, ci numele predicativ exprimat prin adjectiv.

Complementul numelui predicativ poate fi exprimat prin substantive (la cazul acuzativ, dativ, genitiv sau cu prepoziție) prin pronumele substantivale respective (respectiv prin adverbe pronominale):

Der Sohn ist ***seinem Vater / ihm*** *ähnlich.* — *Fiul îi seamănă tatălui său / lui..*

Der Trainer ist erstaunt über die gute Leistung / darüber. — *Antrenorul este uimit de buna performanță / de acest lucru.*

La fel ca toate celelalte complemente, și complementul numelui predicativ poate fi obligatoriu (1) sau facultativ (2):

(1) Der Sohn ist ***dem Vater*** *ähnlich.* — *Fiul îi seamănă tatălui.*

→ **Der Sohn ist ähnlich* — **Fiul este asemănător.*

(2) Er ist ***seinem Vater*** *dankbar.* — *El îi este recunoscător tatălui său.*

→ *Er ist dankbar.* — *El este recunoscător.*

4. CIRCUMSTANȚIALELE

4.1. Sintaxa circumstanțialelor

Între complemente și circumstanțiale există următoarele deosebiri:

(1) De regulă, complementele pot fi substituite prin pronume personale, iar circumstanțialele prin adverbe:

Er las den ganzen Roman. — *El a citit tot romanul*

→ *Er las* ***ihn.*** — *El l-a citit.*

Er las ***den ganzen Tag.*** — *El a citit toată ziua.*

→ *Er las* ***damals / dann.*** — *El a citit atunci / apoi.*

(2) Prepoziția complementelor prepoziționale este cerută de către verb (și prin urmare nu are un sens propriu), în timp ce în grupurile prepoziționale prin care se exprimă circumstanțialele, alegerea prepoziției nu este reglementată de verb, ci ea specifică din punct de vedere semantic relația cu cuvântul pe care îl domină:

Complement

Ich erinnere mich *an den Bahnhof in Bonn.*
Îmi amintesc *de gara din Bonn.*

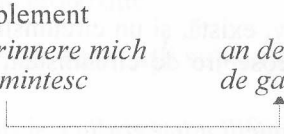

Circumstanțial

Er wartet { *auf* / *vor* / *neben* / *hinter* } *dem Bahnhof* *El așteaptă* *la gară.* / *în fața gării* / *lângă gară* / *în spatele gării*

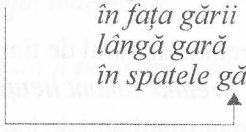

(3) Din aceasta rezultă că în cazul complementelor prepoziționale verbul sau adjectivul regent cer și acceptă numai anumite prepoziții (de cele mai mult ori o singură prepoziție), în timp ce circumstanțialele se pot construi cu diverse prepoziții:

Circumstanțialele se exprimă prin:

(1) Participiu sau adverb (cu prepoziție)

*Der Lehrling arbeitet **gewissenhaft**.* *Ucenicul lucrează conștiincios.*
*Er arbeitet **bis morgen**.* *El lucrează până mâine.*

(2) Substantiv la acuzativ

*Das Mädchen liest **den ganzen Tag**.* *Fetița citește toată ziua.*

(3) Substantiv la genitiv

*Er kommt **eines Morgens.*** *El vine într-o dimineață.*

(4) Substantiv sau pronume substantival cu prepoziție (respectiv adverb pronominal)

*Er arbeitet **mit Begeisterung.*** *El lucrează cu elan.*

Circumstanțialele se comportă în mod diferit, în funcție de relația lor cu verbul:

(1) De regulă, circumstanțialele nu sunt cerute de un regent:

*Sie arbeitet **gern**.* *Ea lucrează cu plăcere.*
→ *Sie arbeitet.* *Ea lucrează.*

(2) Circumstanțialele de loc sunt în parte facultative[1]:

Er fährt dorthin. *El pleacă acolo.*
Er fährt. *El pleacă.*

---

[1] Din acest exemplu se vede că, în realitate, precizarea direcției pe lîngă verbele care denumesc deplasarea în spațiu nu este facultativă. Eliminarea acestei părți de propoziție duce cu necesitate la schimbarea sensului verbului. Astfel, în exemplul *Sinan Paşa se îndrepta **spre Bucureşti***, eliminarea țintei deplasării falsifică total ideea, rezultatul fiind *Sinan Paşa se îndrepta **(din şale?)***. Considerăm că schimbarea sensului comunicării este suficient de importantă pentru a fi luată în considerație. Deosebirea de sens între enunțuri ca *Das Auto fährt nach links*: = *Mașina o ia la stânga* și *Nach der Generalüberholung fährt das Auto wieder* = *După reparația generală, mașina merge iar* este evidentă: în primul exemplu ni se comunică direcția, în al doilea faptul că automobilul este din nou în stare de funcționare, că poate merge, nu că ar merge de fapt în acest moment. Enunțul *Er fährt.* reprezintă un exemplu de elipsă, putînd fi înțeles numai împreună cu precizarea direcției. Neavînd un înțeles clar el nu poate fi tradus. (Nota trad.)

(3) Unele circumstanțiale de loc, de timp și de mod sunt obligatorii[1]:

*Ich wohne **dort**.*	*Eu locuiesc acolo.*
→ **Ich wohne.*	**Eu locuiesc.*

Observații:

Așa cum există un complement al numelui predicativ, există, și un circumstanțial care determină numele predicativ și care – spre deosebire de circumstanțialele menționate mai sus – nu se referă la verbul finit:

*Er ist wohnhaft **in Leipzig**.*	*El este domiciliat în Leipzig.*

4.2. Clasificarea circumstanțialelor din punct de vedere semantic

1. Circumstanțialul de timp

*Mein Freund kommt **heute / jeden Tag**.*	*Prietenul meu vine astăzi / în fiecare zi.*

2. Circumstanțialul de loc

*Sie arbeitet **dort / in der Fabrik:***	*Ea lucrează acolo / în fabrică .*

3. Circumstanțialul de mod

*Die Sekretärin schreibt **schnell / mit großer Geschwindigkeit**.*	*Secretara scrie repede / cu mare viteză.*

4. Circumstanțialul de cauză

(1) circumstanțialul de cauză în sens restrâns

*Ich habe ihm **wegen seiner Fußverletzung** beim Einsteigen geholfen.*	*L-am ajutat să urce în tren din cauza rănii de la picior.*

(2) circumstanțialul condițional

***Mit etwas Fleiß** könnte er seine Leistungen verbessern.*	*Cu ceva efort și-ar putea îmbunătăți rezultatele.*

(3) circumstanțialul concesiv

*Er kam **trotz seiner Erkältung**.*	*A venit în ciuda răcelii.*

(4) circumstanțialul consecutiv

*Die beiden Schwestern sehen sich **zum Verwechseln** ähnlich.*	*Surorile seamănă de nu le poți deosebi.*

(5) circumstanțialul de scop

*Die Famile fährt **zur Erholung** ins Gebirge.*	*Familia pleacă la munte la odihnă.*

[1] Caracterul obligatoriu sau facultativ nu ține de elementul determinant, în cazul acesta de circumstanțial, ci de regentul acestuia, de verb. Lucrurile stau exact invers: unele verbe cer în mod obligatoriu să se precizeze locul: *Er hält sich meistens in Paris auf* = *El stă mai mult la Paris, Köln liegt am Rhein* = *Köln este așezat pe Rin, Das Buch steht im linken Regal* = *Cartea se află în raftul din stânga.* (Nota trad.)

5. ALTE PĂRȚI DE PROPOZIȚIE

Și mai slabă decât legătura dintre circumstanțiale și verbul finit este legătura dintre acesta și anumite indicații care se referă fie la întreaga propoziție fie la anumite părți de propoziție.

5.1. Indicații suplimentare referitoare la întreaga propoziție

Indicațiile suplimentare, referitoare la întreaga propoziție se exprimă prin

(1) substantive (sau pronume substantivale) la cazul dativ:

*Er trägt **seiner Mutter / ihr** das Gepäck.*	*El îi duce bagajul mamei lui.*
*Dieses Problem ist **meinem Freund** wichtig.*	*Problema aceasta îi pare importantă prietenului meu.*

(2) Substantive sau pronume substantivale cu prepoziție (respectiv adverbe pronominale):

*Er trägt **für seine Mutter** das Gepäck.*	*El duce bagajul pentru mama lui.*
*Dieses Problem ist **für meinen Freund** wichtig.*	*Această problemă este importantă pentru prietenul meu.*
*Er kauft ein Buch **dafür**.*	*El cumpără pentru acesta o carte.*

Aceste indicații nu sunt cerute de verbul predicat sau de un alt cuvânt:

5.2. Indicații suplimentare referitore la anumite părți de propoziție

Elementul predicativ suplimentar

Elementul predicativ suplimentar[1] se comportă în propoziție ca un adverb, cu deosebirea că nu se referă la verb, ci la un substantiv (subiectul sau un complement). În funcție de aceasta vom distinge, pe de o parte, elemente predicative suplimentare referitoare la subiect, pe de alta la complementul direct.

Elementul predicativ suplimentar poate fi exprimat prin:

(1) adjective sau participii

*Er kam **krank** aus dem Krieg.*	*El s-a întors bolnav din război.*
*Er traf sie **verärgert** an.*	*El a întâlnit-o supărată.*

(2) adverbe

*Er kommt **so** an. Ich traf ihn **so**.*	*El vine așa. L-am întâlnit așa.*

(3) Substantive (sau pronume substantivale) cu prepoziție

[1] În terminologia autorilor, această parte de propoziție este numită atribut predicativ. Dintre lingviștii români, Gh. N. Dragomirescu folosește aceeași denumire. Am preluat în traducerea de față termenul folosit de Gramatica Academiei. Alți autori vorbesc de „predicativ suplimentar" (V. Guțu Romalo, I. Iordan și Vl. Robu), „atributiv" (G. Pană-Dindelegan), „atribut circumstanțial" (M. Avram), „nume predicativ circumstanțial" (M. Rădulescu), „complement predicativ" (D. Irimia) (Nota trad.)

*Er kommt **in dunklem** Anzug an.*	*El vine în costum de culoare închisă.*
*Sie traf ihn **in dunklem Anzug**.*	*Ea l-a întâlnit în costum de culoare închisă.*

Elementul predicativ suplimentar aduce, aşa cum arată şi numele, o precizare suplimentară, eliminarea lui neafectând corectitudinea propoziţiei.

Er kam gesund an.	*El a ajuns sănătos.*
→ Er kam an.	*El a ajuns.*
*Er traf sie **verärgert** an.*	*El a văzut-o supărată.*
→ Er traf sie an.	*El a văzut-o.*

Elementul predicativ suplimentar are o referinţă secundară – temporală – la predicat: el nu exprimă o însuşire durabilă, ci doar una momentană caracteristică pentru intervalul de timp în discuţie.

1. Elementul predicativ suplimentar referitor la subiect

Elementul predicativ suplimentar referitor la subiect poate fi transformat într-un nume predicativ:

*Er kam **krank** aus dem Krieg.*	*El s-a întors bolnav din război.*
*→ Er kam aus dem Krieg. Er war **krank** (als er kam).*	*El s-a întors din război. El era bolnav (la întoarcere).*
*→ Als er kam, war er **krank**.*	*Când s-a întors era bolnav.*

2. Elementul predicativ suplimentar referitor la complementul direct

Elementul predicativ suplimentar referitor la complementul direct poate fi transformat într-un nume predicativ referitor la complementul direct:

*Er aß die Mohrrüben **roh**.*	*El a mâncat morcovii cruzi.*
*Er aß die Mohrrüben. Die Mohrrüben waren **roh**.*	*El a mâncat morcovii. Morcovii erau cruzi (în acel moment).*
*Als er die Mohrrüben aß, waren sie **roh**.*	*Când a mâncat morcovii, erau cruzi.*

Dativul posesiv

Dativul posesiv se comportă în propoziţie ca un complement la cazul dativ. Spre deosebire de acesta, dativul posesiv nu determină verbul, ci un substantiv (subiectul, un complement sau un circumstanţial). Dativul posesiv se caracterizează prin următoarele însuşiri:

Dativul posesiv se exprimă printr-un substantiv[1] sau printr-un pronume substantival la cazul dativ:

Dem Patienten / ihm tat ein Zahn weh.	*Pacientului îi făcea probleme un dinte.*
*Der Zahnarzt zog **dem Patienten / ihm** den Zahn.*	*Dentistul i-a scos pacientului un dinte.*
*Er legte **dem Mädchen** die Hand auf die Schulter.*	*El i-a pus mâna fetei pe umăr.*

[1] Posesorul este nume de persoană, obiectul posedat este de obicei o parte a corpului sau un accesoriu foarte apropiat: *Mi-am rupt pantalonii.* (Nota trad.)

Dativul posesiv exprimat printr-un substantiv poate fi transformat într-un atribut substantival genitival.

*Der Zahn **des Patienten** tat weh.*	*Dintele pacientului făcea probleme.*
*Der Zahnarzt zog den Zahn **des Patienten**.*	*Dentistul a scos dintele pacientului.*
*Er legte die Hand auf die Schulter **des Mädchens**.*	*El a pus mâna pe umărul fetei.*

Dativul posesiv exprimat printr-un pronume poate fi transformat într-un pronume posesiv:

***Sein** Zahn tat weh.*	*Dintele lui făcea probleme.*
*Der Zahnarzt zog **seinen** Zahn.*	*Dentistul a scos dintele lui.*
*Er legte die Hand auf **ihre** Schulter.*	*El a pus mâna pe umărul ei.*

Dativul posesiv nu este cerut de un regent, eliminarea sa nu impietează asupra corectitudinii propoziției:

Der Zahn tat weh.	*Dintele făcea probleme.*
Der Zahnarzt zog den Zahn.	*Dentistul a scos dintele.*
Er legte die Hand auf die Schulter.	*El a pus mâna pe umăr.*

II. ORDINEA PĂRȚILOR DE PROPOZIȚIE

1. FACTORII CARE CONDIȚIONEAZĂ TOPICA

Ordinea părților de propoziție depinde de următoarele categorii de factori:

1. factori sintactici; 2. factori morfologici; 3.intenția comunicativă

Condițiile de natură sintactică sunt valabile mai ales pentru componentele predicatului, în timp ce condițiile morfologice reglementează ordinea celorlalte părți de propoziție. Aceste regularități gramaticale pot fi influențate într-o oarecare măsură de intenția comunicativă.

1.1. Condițiile sintactice

Tipurile de topică

Tipul de topică reglementează:

1. poziția verbului finit

2. poziția celorlalte componente ale predicatului

1. Verbul finit ocupă în mod obligatoriu una din următoarele trei poziții:

Tipul 1. Verbul finit pe locul al doilea

element 1	verbul finit	element 2	element n
Er	*liest*	*das Buch*	*heute*
El	*citeşte*	*cartea*	*astăzi*

Tipul 2: Verbul finit pe locul întâi

verbul finit	element 2	element 3	element n
Liest	*er*	*das Buch*	*heute?*
Citeşte	*el*	*cartea*	*astăzi?*

Tipul 3. Verbul finit ocupă ultimul loc în propoziție

conjuncția subordonatoare	element 1	element 2	verbul finit
..., daß	*er*	*das Buch*	*liest*
**..., că*	*el*	*cartea*	*citeşte*

Propozițiile construite după primul tip sunt:

(1) propoziția enunțiativă:

*Er **liest** ein Buch.* *El citeşte o carte.*

(2) propoziția interogativă parțială, introdusă printr-un element interogativ:

*Was **liest** er?* *Ce citeşte el?*

(3) propoziția completivă fără cuvânt introductiv:

*Ich denke, er **liest** das Buch.* *Eu cred că el citește cartea.*

Propozițiile construite după al doilea tip sunt:

(1) propoziția interogativă totală:

***Liest** er das Buch?* *Citește el cartea?*

(2) propoziția imperativă

***Lies** nun endlich das Buch!* *Citește odată cartea!*

(3) propozițiile condiționale și concesive neintroduse

***Hast** du das Buch gelesen, so trag es in die Bibliothek zurück.* *Ai citit cartea, du-o înapoi la bibliotecă.*

(4) propoziția principală când stă în urma unei propoziții subordonate

*Wenn er Zeit hat, **liest** er das Buch.* *Dacă are timp, citește cartea.*

Propozițiile subordonate introduse printr-o conjuncție se construiesc după al treilea tip.

*Ich denke, daß er das Buch noch **liest**.* *Cred că mai citește cartea.*

2. Poziția celorlalte părți componente ale predicatului depinde de poziția verbului finit, de tipurile definite mai sus:

Tipul 1: Componenta gramaticală sau lexicală a predicatului stă pe ultimul loc:

element 1	verbul finit	element 3	element n	infinitiv etc.
Er	*hat*	*das Buch*	*gestern*	*gelesen.*

În schimb, în limba română, componentele predicatului apar grupate, pe locul al doilea:

element 1	predicat	element 2	element 3	element n
El	*a citit*	*cartea*	*ieri.*	

Tipul 2: Componenta gramaticală sau lexicală a predicatului stă pe ultimul loc:

verbul finit	element 1	element 3	element n	infinitiv etc.
Hat	*er*	*das Buch*	*gestern*	*gelesen?*

În schimb, în limba română, componentele predicatului stau grupate, la începutul propoziției:

predicatul	element !	element 2	element 3	element n
A citit	*el*	*ieri*	*cartea?*	

Tipul 3:Componenta gramaticală sau lexicală a predicatului ocupă penultimul loc, înaintea verbului finit:

Conjuncția subordonatoare	element 1	element 2	infinitiv, participiu etc.	Verb finit
..., daß	*er*	*das Buch*	*gelesen*	*hat.*

În schimb, în limba română, componentele predicatului apar grupate:

Conjuncția subordonatoare	element 2	predicatul	element 3	element n
că	*el*	*a citit*	*ieri*	*cartea*

3. Din combinația regulilor care guvernează poziția verbului finit și poziția celorlalte componente ale predicatului rezultă **paranteza verbală**. În propozițiile aparținând tipului 2, toate părțile de propoziție sunt incluse în acest cadru; la cele de tipul întâi, doar primul element stă în afara parantezei verbale. În cazul propozițiilor de tipul 3, cadrul care include toate elementele ce nu țin de predicat este alcătuit din elementul introductiv (conjuncția subordonatoare, pronumele respectiv adverbul relativ, pronumele respectiv adverbul interogativ) și verbul finit respectiv celelalte părți din componența predicatului. Dacă în acest caz, **cadrul propozițional** este tipic, în propozițiile de tipul 1 și 2, realizarea parantezei verbale depinde de prezența unei componente gramaticale sau lexical-idiomatice a predicatului. Este totuși posibil, ca și în lipsa acestora să apară un fel de cadru ca urmare a altor regularități. De multe ori, membrul din dreapta cadrului este numele predicativ sau un circumstanțial obligatoriu.

Cadrul propozițional constituie un principiu fundamental al propoziției germane. În prezent asistăm totuși din ce în ce mai des la fenomenul scurtării acestuia. Diferite elemente apar în afara parantezei verbale. Plasarea unei constituente a propoziției la dreapta parantezei verbale este condiționată de unul din următorii factori:

1. structura gramaticală a elementelor scoase din paranteza verbală

2. valoarea stilistică corespunzătoare intenției comunicative

Scurtarea parantezei verbale din rațiuni gramaticale afectează în special:

(1) părțile de propoziție exprimate prin substantive cu prepoziția *wie* sau *als* (ca termeni ai comparației)

Er ist diesmal noch schneller geschwommen ***als im Länderkampf gegen Polen.***	*De data asta el a înotat mai repede decât la concursul cu Polonia.*

(2) propozițiile subordonate (în primul rând propozițiile atributive)

Er hat mich in das Wochenendhaus eingeladen, ***das seinen Eltern gehört.***	*M-a invitat la casa de vacanță care aparține părinților săi.*

(3) infinitivul cu *zu*

Es hat aufgehört zu ***regnen.***	*A încetat să plouă.*

(4) seriile de elemente cu aceeași funcție sintactică:

Sie hat ihm das Geld ausgehändigt ***und die Quittungen und die Rechnungen dazu.***	*I-a înmânat banii împreună cu chitanțele și notele de plată.*

Scurtarea cadrului prepozițional din motive stilistice afectează mai ales grupurile prepoziționale. Ea intervine atunci când părțile de propoziție cuprinse între verbul finit și partea a doua a predicatului sunt voluminoase sau prea numeroase, astfel încât există pericolul ca predicatul să nu poată fi recunoscut ca un întreg:

Die Delegation setzt sich zusammen ***aus mehreren Vertretern des Ministeriums und einer Expertengruppe.***	*Delegația se compune din mai mulți reprezentanți ai ministerului și dintr-un grup de experți.*

Principiul apropierii sintactice de verb

Principiul apropierii sintactice de verb se manifestă într-o regulă generală care spune că în propoziția principală (enunțiativă), cu cât un element este mai strâns legat de verbul finit din punct de vedere sintactic, cu atât va sta mai departe de verb (apropierea sintactică = distanțarea topologică):

Er	*hat*	*damals*	*nicht*	*in Dreseden*	*gewohnt*
	0	4	3	2	1

Principiul apropierii sintactice de verb se mai manifestă în câteva reguli speciale, în funcție de:

1. raporturile de valență dintre părțile de propoziție și verb
2. raporturile dintre diversele tipuri de părți de propoziție și verb.

1. Raporturile de valență dintre părțile de prepoziție și verb

Relația de valență poate impune unei părți de propoziție o anumită poziție. Astfel circumstanțialele legate prin relația de valență (obligatorii sau facultative) stau în urma circumstanțialelor libere:

Er fährt in diesem Sommer ***an die Ostsee.***	*El merge în vara asta la Marea Baltică.*
Sie sieht heute ***sehr blaß*** *aus.*	*Ea arată astăzi foarte palidă.*

Circumstanțialul de loc și cel de mod sunt obligatorii.

2. Raporturile dintre diversele tipuri de părți de propoziție și verb

De multe ori, poziția ocupată de o anumită parte de propoziție cerută de verbul predicat, este reglementată de caracterul părții de propoziție respective. Această regulă privește în special ordinea subiectului și a diferitelor complemente, atunci când apar împreună. De aici rezultă un oarecare joc între funcția sintactică și categoria morfologică.

Ordinea părților de propoziție care conține un complement la dativ și unul la acuzativ, ambele exprimate prin substantive este următoarea:

subiect – complement la dativ – complement direct

Heute zeigt der Lehrer den Schülern die Dias.	*Astăzi profesorul le arată elevilor diapozitivele.*

Aceeași propoziție va prezenta o altă topică, atunci când cele două complemente vor fi exprimate prin pronume:

subiect – complement direct – complement la dativ

Heute zeigt er sie ihnen.	*Astăzi el li le arată.*

1.2. Condițiile morfologice

Cadrul de libertate oferit de condițiile sintactice pentru părțile de propoziție care nu intră în componența predicatului este limitat de considerente morfologice. Următoarele categorii de condiții influențează topica propoziției:

1. Locul pe care îl ocupă un complement în propoziție depinde de partea de vorbire prin care este exprimat: substantiv sau pronume substantival:

*Der Lehrer zeigt den Schülern **die Dias**.*	*Învățătorul le arată elevilor diapozitivele.*
*Der Lehrer zeigt **sie** ihnen.*	*Învățătorul li le arată.*

2. Locul pe care îl ocupă un circumstanțial în propoziție depinde de partea de vorbire prin care este exprimat: substantiv cu prepoziție sau adverb:

*Er bleibt am Sonntag **wegen seiner Erkältung zu** Hause .*	*El rămâne duminică acasă din cauza răcelii.*
*Er bleibt **deshalb** am Sonntag zu Hause.*	*El rămâne din această cauză duminică acasă.*

3. Locul pe care îl ocupă complementul care denumește beneficiarul acțiunii depinde de modul în care acesta este legat de verb: direct (complement la dativ) sau prin intermediul unei prepoziții (complement prepozițional):

*Er schreibt **dem Freund** den Brief.*	*El îi scrie prietenului o scrisoare.*
*Er schreibt den Brief **an den Freund**.*	*El scrie o scrisoare către prietenul său.*

4. Folosirea articolului hotărât sau nehotărât influențează ordinea părților de propoziție exprimate prin substantive:

*Er zeigt einem Freund **ein Bild**.*	*El îi arată prietenului o fotografie.*
*Er zeigt **das Bild** einem Freund.*	*El arată fotografia unui prieten.*

1.3. Intenția vorbitorului

În funcție de intenția comunicativă, ordinea părților de propoziție permisă de condițiile sintactice și morfologice poate fi păstrată sau modificată. În primul caz vorbim de ordinea normală, în cel de al doilea de o topică accentuată.

Topica naturală

Principala funcție comunicativă a poziției componentelor predicatului (verbul finit, componentele gramaticale sau lexico-idiomatice) constă în a realiza diversele tipuri de propoziții (enunțiativă, interogativă etc.). Din cauza caracterului (absolut) obligatoriu al acestei reguli, se poate spune că avem de-a face cu regularități gramaticale.

Pe lângă acestea există însă și așa numite regularități comunicative, care admit fie variante alternative (eventual obligatorii), fie facultative. Aceste regularități afectează în primul rând celelalte părți de propoziție decât predicatul și au în principiu următoarele două funcții:

1. funcția de a împleti propozițiile

2. funcția de a diferenția părțile de propoziție în funcție de valoarea lor comunicativă:

1. Prima funcție constă în aceea că la începutul propoziției, respectiv înaintea verbului, stau acele părți de propoziției care realizează legătura cu propoziția anterioară. Conectori de text sunt, în afară de elementele relaționale cunoscute (conjuncții, particule) în special subiectul (mai ales atunci când este exprimat printr-un pronume) și diverse circumstanțiale (în special cele temporale și locale):

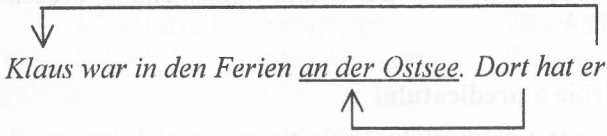

Klaus war in den Ferien an der Ostsee. Dort hat er sich sehr gut erholt.

Klaus a fost în vacanță la marea Baltică. Acolo el s-a odihnit foarte bine.

2. Ordinea părților de propoziție este reglementată de valoarea lor comunicativă. Conform acestui principiu, elementul cu valoarea comunicativă minimă (care conține informația cunoscută) ocupă poziția din extrema stângă. Celelalte elemente urmează în ordinea crescătoare a valorii informaționale, ceea ce înseamnă că partea de propoziție având valoarea comunicativă maximă (informația nouă) va ocupa ultimul loc, în fața poziției ocupate în mod obligatoriu pe baza principiului gramatical. Prin aceasta se explică o mulțime de regularități în ceea ce privește poziția părților de propoziție. Se vede astfel, de ce complementele exprimate prin pronume substantivale stau în fața celor exprimate prin substantive: tocmai pentru că valoarea lor comunicativă este redusă, ele referindu-se la ceva deja cunoscut. La aceasta se adaugă și faptul că prin natura lor, de a se referi la ceea ce s-a spus anterior, pronumele contribuie la împletirea propozițiilor.

Topica accentuată

Regulile referitoare la topica normală explică doar acele regularități care sunt acceptate în mod general de comunitatea lingvistică. Totuși fiecare vorbitor are posibilitatea de a modifica aceste reguli, realizând anumite funcții ale părților de propoziție prin alte mijloace. Astfel de mijloace sunt accentul și intonația, care influențează topica în mod diferit. În timp ce accentuarea (1) poate suspenda diverse reguli (inclusiv tipul de topică), intonația duce la suspendarea funcțiilor topicii (2).

(1) În general, componenta gramaticală a predicatului în propoziția enunțiativă stă întotdeauna pe ultimul loc. Accentuată, forma nominală a verbului poate fi adusă pe primul loc.

Morgen wird er den Brief ***schreiben****.*	*Mâine va scrie scrisoarea.*
Schreiben *wird er den Brief morgen.*	*De scris, scrisorea o va scrie mâine.*

(2) În propoziția interogativă fără cuvânt interogativ, verbul finit stă de regulă pe primul loc. Întrebarea poate fi exprimată și printr-o propoziție cu topica de enunțiativă, rostită însă cu intonație interogativă:

Die Schüler haben ein Diktat geschrieben?	*Elevii au scris o dictare?*

2. POZIȚIA PĂRȚILOR DE PROPOZIȚIE[1]

2.1. Poziția predicatului

Poziția verbului finit

Poziția verbului finit este fixată conform celor trei poziții fundamentale, prezentate la începutul acestui capitol.

Poziția componentei gramaticale a predicatului

1. Poziția componentei gramaticale a predicatului (infinitiv sau participiu) este fixată conform celor trei poziții fundamentale, prezentate la începutul acestui capitol.

Observații:

Atunci când componenta gramaticală a predicatului este alcătuită din mai multe forme nominale, ordinea acestora este descrisă de următoarea regulă: forma nominală, care poate fi transformată prima într-o formă finită, ocupă ultima poziție în cadrul complexului verbal. În fața ei se aliniază celelalte forme nominale, ultima fiind mereu cea care se transformă prima într-o formă finită. Regula aceasta este valabilă pentru toate trei poziții fundamentale.

Er hat ihn kommen lassen		*wollen*					
Er		*will*	*ihn kommen*		*lassen.*		
				Er	*läßt*	*ihn*	*kommen.*
						Er	*kommt*

2. Poziția pronumelui reflexiv *sich*

(1) În propozițiile de tipul 1 în care subiectul precede verbul finit, *sich* ocupă poziția din dreapta acestuia,

(2) În propozițiile de tipul 2 cu subiectul în dreapta verbului finit şi în cele de tipul 2 şi 3, *sich* ocupă poziția din fața subiectului, putând apărea însă şi în dreapta acestuia:

(1) Der Junge schämt ***sich*** *heute seiner Bemerkung.*	*Băiatul se jenează azi de remarca sa.*
(2) Heute schämt ***sich*** *der Junge / der Junge* ***sich*** *seiner Bemerkung.*	*Astăzi băiatul se jenează de remarca sa.*
Schämt ***sich*** *der Junge / der Junge* ***sich*** *seiner Bemerkung?*	*Se jenează băiatul de remarca sa?*
Sie glaubt, daß ***sich*** *der Junge / daß der Junge* ***sich*** *seiner Bemerkung schämt.*	*Ea crede că băiatul se jenează de remarca sa.*

[1] Regulile care descriu ordinea părților de propoziție (cu excepția predicatului) din propzițiile interogative introduse printr-un element interogativ, rezultînd din poziția obligatorie a acestuia pe primul loc, nu vor fi tratate aici, putînd fi derivate de la cele cu privire la tipul 1.

Observații:

Înlocuind subiectul din (2) printr-un pronume substantival, pronumele *sich* trece în dreapta acestuia:

*Heute schämt er **sich** seiner Bemerkung.* — *Astăzi el se jenează de remarca sa.*

Complementul direct exprimat printr-un pronume stă de regulă în stânga unui *sich* la dativ:

*(Das Kleid im Schaufenster war weg). Schnell hatte **es** sich die Frau gekauft.* — *(Rochia din vitrină dispăruse) Femeia o și cumpărase.*

Poziția componentei lexical-idiomatice a predicatului

Poziția componentei lexical-idiomatice a predicatului este reglementată în principiu de aceleași reguli ca și cea a componentei gramaticale:

Tipul 1

*Er fährt am Wochenende gern **Auto**.* — *La sfârșit de săptămână îi place să meargă cu mașina.*

Tipul 2

*Fährst du gern **Auto**?* — *Îți place să mergi cu mașina?*

Tipul 3

*Er sagt, daß er gern **Auto** fährt.* — *El zice că îi place să meargă cu mașina.*

Dacă predicatul conține atât componente lexical-idiomatice cât și componente gramaticale, cele gramaticale vor sta în dreapta celor lexico-idiomatice. De cele mai multe ori, particulele și forma nominală se scriu într-un cuvânt:

*Er ist gestern **abgefahren**.* — *El a plecat ieri.*

Poziția numelui predicativ referitor la subiect

În general, numele predicativ ocupă ultimul loc în propozițiile de tipul 1 și 2 și penultimul (în fața verbului finit) în cele de tipul 3:

*Er ist seit lange **Schauspieler**. Er ist **begabt**.* — *El e de mult actor. El este talentat.*

*Ist er lange **Schauspieler**? Ist er **begabt**?* — *E de mult actor? E talentat?*

*Sie sagt, daß er lange **Schauspieler** ist. Sie sagt, daß er **begabt** ist.* — *Ea zice că el e de mult actor. Ea zice că e talentat.*

Observații:

(1) În cazul în care poziția finală în propoziții de tipul 1 și 2, respectiv poziția penultimă din propozițiile de tipul 3 este ocupată de o componentă gramaticală a predicatului, numele predicativ ocupă locul din stânga acesteia:

*Er ist seit langem **Schauspieler** geworden.* — *El a devenit de mult actor.*

(2) Circumstanțialele stau în dreapta numelui predicativ exprimat prin pronumele *es:*

Er ist seit langem ***Schauspieler*** *geworden.* — *El a devenit de mult actor.*

→ *Er ist* ***es*** *seit langem geworden.*

Poziția numelui predicativ referitor la complementul direct

Poziția numelui predicativ cerut de verbe ca *nennen, bezeichnen* etc. coincide cu cea a numelui predicativ al verbelor de tipul *sein:*

Alle bezeichnen seine Entscheidung ***als falsch.*** — *Toți consideră decizia lui ca fiind greșită*

2.2. Poziția subiectului

1. Poziția subiectului **exprimat printr-un pronume** este fixată în mod obligatoriu în cadrul pozițiilor de bază:

(1) În propozițiile de tipul 1, subiectul exprimat printr-un pronume ocupă fie poziția 1 (în fața verbului finit), fie poziția 3 (imediat în dreapta verbului finit):

Er *will heute einen Brief an seine Eltern schreiben.* — *El vrea să scrie astăzi o scrisore părinților săi.*

Heute schreibe ***ich*** *ihnen einen Brief.* — *Astăzi eu le scriu o scrisoare..*

(2) În propozițiile de tipul 2, subiectul exprimat printr-un pronume ocupă poziția 2 (imediat în dreapta verbului finit):

Wirst ***du*** *den Brief heute schreiben?* — *Vei scrie astăzi scrisoarea?*

(3) În propozițiile de tipul 3, subiectul exprimat printr-un pronume stă imediat în dreapta conjuncției care introduce propoziția subordonată:

Er hat gesagt, daß ***er*** *den Brief heute schreiben will.* — *El a spus că vrea să scrie scrisoarea astăzi.*

2. Poziția subiectului **exprimat printr-un substantiv** se deosebește de cea a subiectului exprimat printr-un pronume în propozițiile care conțin complemente la acuzativ sau dativ exprimate prin pronume. Acestea pot trece în fața subiectului, ocupând poziția de la dreapta verbului respectiv de la dreapta conjuncției care introduce propoziția subordonată:

Morgen zeigt ***der Lehrer*** *es ihnen.* — *Mâine profesorul le-o arată.*

Morgen zeigt es ***der Lehrer*** *ihnen.*

Morgen zeigt es ihnen ***der Lehrer.***

2.3. Poziția complementelor

Poziția complementelor verbului predicat

Locul complementelor în cadrul celor trei tipuri de poziție este relativ liber: în propozițiile de tipul 1 și 3, complementele stau între verbul finit și componentele

gramaticale respectiv lexico-idiomatice (în caz că există astfel de elemente). În propozițiile de tipul 3, complementele stau între conjuncția subordonatoare și verbul finit (respectiv componentele gramaticale sau lexico-idiomatice ale predicatului).

Restricțiile în ceea ce privește poziția complementelor sunt descrise de regulile privind

1. poziția complementelor față de subiect și față de circumstanțiale
2. prezența simultană a unor complemente diferite

1. Poziția complementelor față de subiect și de circumstanțiale

În timp ce poziția obiectelor față de circumstanțiale – în special față de circumstanțialele care nu sunt cerute de verb – este relativ dificil de descris, datorită libertății de care se bucură ambele părți de propoziție, ordinea subiect-complement poate fi precizată printr-o regulă generală. În situațiile în care subiectul ocupă, în propozițiile de tip 1, poziția din fața verbului finit, complementele stau **în dreapta verbului finit**, fiind eventual separate de acestea prin circumstanțiale sau prin pronumele reflexiv *sich*. În cazul în care locul din fața verbului finit este ocupat de o altă parte de propoziție, subiectul stând imediat în dreapta acestuia, complementele vor fi plasate **în dreapta subiectului**, fiind eventual separate de acestea prin circumstanțiale sau prin pronumele reflexiv *sich*. Excepție fac complementele exprimate prin pronume (fără prepoziție), care pot sta atât în stânga cât și în dreapta subiectului:

Heute schreibt der Student ***seinen Eltern.***	*Astăzi studentul le scrie părinților săi.*
Heute schreibt er ***seinen Eltern.***	*Astăzi el le scrie părinților săi.*
Heute schreibt er ***ihnen.***	*Astăzi el le scrie lor.*
Heute schreibt der Student ***ihnen / ihnen*** *der Student.* Dar numai: *Heute schreibt der Student* ***an sie.***	*Astăzi studentul le scrie lor.*

2. Combinațiile de două complemente

Sunt posibile următoarele două combinații de complemente:

(1) acuzativ + dativ

(2) acuzativ + complement prepozițional

Combinația rară dintre un complement direct și un complement la genitiv corespunde combinației (2), ca și combinația deasemenea rară dintre un complement la dativ și un complement prepozițional. Aproape nici un verb nu cere în același timp complemente la acuzativ, dativ și prepoziționale.

(1) Combinația acuzativ + dativ este reglementată de următoarele reguli:

Complementul direct exprimat printr-un pronume precede complementul la dativ:

Er zeigt ***es*** *dem Freund.*	*El i-l arată prietenului*
Er zeigt ***es*** *ihm.*	*El i-l arată lui.*

Complementul direct exprimat printr-un substantiv stă în dreapta complementului la dativ exprimat printr-un pronume:

Er zeigt ihm ***das Bild.***	*El îi arată lui fotografia.*

Complementul direct exprimat printr-un substantiv stă fie la stânga, fie la dreapta complementului la dativ exprimat printr-un substantiv:

*Er zeigt dem Freund **das Bild** / **das Bild** dem Freund.*	*El îi arată prietenului fotografia / fotografia prietenului.*

Complementul cu valoarea comunicativă superioară stă în dreapta.

Poziția complementelor exprimate prin substantive este reglementată în mod clar de modul articulării: complementul direct cu articolul zero sau cu articol nehotărât urmează după complementul la dativ:

*Er zeigt dem Freund **ein Bild** / **Bilder**.*	*El îi arată prietenului o fotografie / fotografii.*

(2) Pentru combinația complement direct + complement prepozițional este valabilă regula după care substantivele cu prepoziție stau în urma celor legate direct de verb:

*Er fragt den Polizisten **nach einem Hotel / danach**.*	*El întrebă polițistul de un hotel.*

Poziția complementelor numelui predicativ

Determinanții numelui predicativ, exprimați prin substantive fără prepoziție, stau în fața acestuia, putând fi separați prin circumstanțiale:

*Er ist **Kälte** gewöhnt.*	*El este obișnuit cu frigul.*
*Das neue Auto ist **dem alten** ähnlich.*	*Noua mașină e asemănătoare celei vechi.*

Cei exprimați prin substantive cu prepoziție pot sta atât la stânga cât și la dreapta numelui predicativ:

*Er ist **an dem Unfall** schuld / schuld **an dem Unfall.***	*El este vinovat de accident.*

Observații:

(1) Tot astfel se comportă și circumstanțialele cerute de numele predicativ:

*Der Wagen ist **vier Meter** lang.*	*Mașina e lungă de patru metri.*
*Er ist **in Leipzig** wohnhaft / wohnhaft **in Leipzig**.*	*El este domiciliat în Leipzig.*

(2) În caz că un nume predicativ cere două complemente, complementul prepozițional stă în dreapta celui fără prepoziție.

*Er ist dem Lehrer **für die Ratschläge** dankbar / dankbar **für die Ratschläge**.*	*El îi este recunoscător profesorului pentru sfaturi.*

2.4. Poziția circumstanțialelor

Poziția circumstanțialelor cerute de verbul predicat

Circumstanțialele cerute de verbul predicat ocupă ultimul loc în propozițiile de tipul 1 și 2 având un predicat simplu. În propozițiile de tipul 3, ele ocupă penulti-

mul loc, cel din fața verbului finit. În cazurile în care paranteza verbală este completă, circumstanțialele cerute de verb stau lângă componenta gramaticală sau lexico-idiomatică a predicatului, care încheie propoziția:

Er fährt heute ***nach Dresden****.*	*El pleacă astăzi la Dresda.*
Wird er morgen ***nach Dresden*** *fahren?*	*Va pleca el mâine la Dresda?*
Sie sagt, daß er morgen ***nach Dresden*** *fährt.*	*Ea spune că el pleacă / va pleca mâine la Dresda.*

Poziția circumstanțialelor care nu sunt cerute de un regent

Poziția acestor circumstanțiale este relativ liberă.

În propozițiile **de tipul 1**, circumstanțialele pot sta fie în fața verbului finit, fie între acesta (respectiv între subiect) şi celelalte componente ale predicatului, în măsura în care există.

Trotz seiner Erkältung *ist der Student gekommen.*	*În ciuda răcelii, studentul a venit.*
Der Student ist ***trotz seiner Erkältung*** *gekommen.*	*Studentul a venit în ciuda răcelii.*
Gestern ist der Student ***trotz seiner Erkältung*** *gekommen.*	*Ieri studentul a venit în ciuda răcelii.*

În propozițiile de **tipul 2**, circumstanțialele stau între verbul finit + subiect şi celelalte componente ale predicatului (în măsura în care există) .

Werden die Freunde ***am Sonntag*** *kommen?*	*Vor veni prietenii duminică?*

În propozițiile de **tipul 3**, circumstanțialele stau între conjuncția subordonatoare + subiect şi verbul finit (respectiv celelalte componente ale predicatului, în măsura în care există) .

Sie sagt, daß ihr Sohn ***auf Grund seines Fleißes*** *Sieger geworden ist.*	*Ea spune că fiul ei a devenit campion datorită hărniciei sale.*

Poziția circumstanțialelor față de complemente (1) şi față de alte circumstanțiale (2)

1. Poziția circumstanțialelor față de complemente este în principiu liberă (1), fiind limitată numai de criteriul morfologic: complementele fără prepoziție stau în fața circumstanțialelor, complementele exprimate prin substantive cu articolul nehotărât stau de obicei în urma circumstanțialelor (2).

(1) Peter schreibt ***heute*** *seinem Vater den Brief.*	*Peter îi scrie astăzi tatălui său scrisoarea.*
Peter schreibt dem Vater ***heute*** *den Brief.*	*Peter îi scrie tatălui său astăzi scrisoarea.*
Peter schreibt dem Vater den Brief ***heute****.*	*Peter îi scrie tatălui sau scrisoarea astăzi.*
(2) Peter schreibt ihn ***heute****.*	*Peter o scrie astăzi.*
Peter schreibt ***heute*** *ihm. (accentuat)*	*Peter îi scrie astăzi lui.*
Peter schreibt ***heute*** *einen Brief.*	*Peter scrie astăzi o scrisoare.*
Peter schreibt einen Brief ***heute****. (accentuat)*	*Peter scrie o scrisoare astăzi.*

2 Ordinea circumstanțialelor, atunci când într-o propoziție se întâlnesc mai multe, este de asemenea principial liberă (1). Există totuși câteva restricții în sensul că anumite circumstanțiale (circumstanțialele de mod și de cele de loc) tind să ocupe o poziție cât mai spre sfârșitul propoziției, pe când altele (cele exprimate prin adverbe conjuncționale) stau mai aproape de începutul propoziției (2):

(1) Er könnte seine Leistungen in kurzer Zeit bei intensiver Arbeit verbessern.	*El ar putea să-și îmbunătățească rezultatele în scurt timp, lucrând intensiv. (temporal – condițional)*
Er könnte seine Leistungen bei intensiver Arbeit in kurzer Zeit verbessern.	*El ar putea să-și îmbunătățească rezultatele, lucrând intensiv, în scurt timp. (condițional – temporal)*
(2) Er ist an diesem Tag trotz der nassen Fahrbahn ***mit hoher Geschwindigkeit*** *gefahren.*	*El a mers, cu toate că strada era udă, cu mare viteză. (modal)*
Er arbeitet seit einigen Tagen wegen seiner Erkältung zu ***Hause.***	*El lucrează de câteva zile din cauza răcelii acasă. (local)*
Er arbeitet ***deshalb / trotzdem*** *seit einiger Zeit sehr eifrig.*	*El lucrează de aceea / totuși de câtva timp foarte harnic. (adverb conjuncțional)*

2.5. Poziția altor părți de propoziție

1. Indicațiile suplimentare la cazul dativ ocupă aceleași poziții ca și complementele la dativ cerute de verb sau de numele predicativ:

Er trägt ***seiner Mutter*** *das Gepäck. Dar:*	*El îi duce mamei lui bagajul.*
Er trägt es ***ihr.***	*El i-l duce.*

Cele prepoziționale se comportă la fel cu complementele prepoziționale:

Er hat ein Radio ***für seine Zinsen*** *gekauft.*	*El și-a cumpărat un aparat de radio din dobânzi.*
Er hat ***für seine Zinsen*** *ein Radio gekauft.*	*El și-a cumpărat din dobânzi un aparat de radio.*

2. Poziția elementului predicativ suplimentar

(1) Elementul predicativ suplimentar ocupă aceeași poziție ca și circumstanțialul de mod atunci când nu este cerut de un verb:

Er kehrte ***krank*** *aus dem Krieg.*	*El s-a întors bolnav din război.*

(2) Dativul posesiv

Poziția dativului posesiv față de subiect depinde de faptul dacă subiectul este exprimat printr-un substantiv sau printr-un pronume. Dacă subiectul este exprimat printr-un substantiv, dativul posesiv se conformează regulilor privind poziția subiectului, în timp ce subiectul ocupă poziția care revine în mod normal complementului la dativ.

Pe lângă un subiect exprimat printr-un pronume substantival, dativul posesiv se comportă, din punctul de vedere al topicii, ca un complement la dativ obișnuit:

Dem Patienten *hat heute der Zahn weh getan.*	*Pacientului, dintele i-a făcut probleme.*

Er sagt, daß ***ihm*** *heute der Zahn weh getan hat.*	*El zice că azi dintele i-a făcut probleme.*
Hat er / der Zahn ***dir*** *weh getan?*	*Ți-a făcut probleme dintele?*

Dativul posesiv care se referă la un complement sau la un circumstanțial se supune aceloraşi reguli ca şi complementul la dativ cerut de un verb:

Heute hat der Zahnarzt ***dem Patienten*** *den Zahn gezogen. Dar: Heute hat* ***ihm*** *der Arzt / der Arzt* ***ihm*** *den Zahn gezogen.*	*Astăzi i-a scos pacientului dintele. Astăzi i-a scos dentistul (sau dentistul i-a scos) dintele.*
Plötzlich legte der Junge ***dem Mädchen*** *die Hand auf die Schulter.*	*Deodată băiatul i-a pus fetei mâna pe umăr.*

III. ATRIBUTUL

1. ATRIBUTUL ŞI PĂRŢILE DE PROPOZIŢIE

Atributul se deosebeşte de părţile de propoziţie în două privinţe:

(1) În timp ce părţile de propoziţie, constituente ale propoziţiei, sunt permutabile în cadrul propoziţiei, atributul poate fi permutat, de regulă, numai împreună cu partea de propoziţie din care face parte:

Er beantwortet den Brief ***des Freundes*** *heute.*	*El răspunde astăzi la scrisoarea prietenului său.*
→ ****Des Freundes*** *beantwortet er den Brief heute.*	**Prietenului său răspunde el astăzi la scrisoare.*

(2) În afară de aceasta, atributul reprezintă în principiu o predicaţie potenţială, putând fi transformat într-o structură predicativă:

das kleine Kind	*copilul mic*
Das Kind ist klein.	*Copilul este mic.*

2. ATRIBUTUL ŞI PĂRŢILE DE VORBIRE

Atributele pot fi exprimate prin diferite părţi de vorbire. Care părţi de vorbire anume pot fi atribute se poate determina pe baza celor două caracteristici menţionate mai sus.

Din punctul de vedere al poziţiei sunt atribute toate cuvintele care preced sau urmează un regent, fiind permutate împreună cu acesta:

(1) Poziţia din faţa regentului poate fi ocupată de articole, prepoziţii, particule, adjective şi participii. Ţinând seama de a doua caracteristică şi anume capacitatea de a realiza o predicaţie, atribute sunt numai adjectivele şi participiile:

der interessante Vortrag	*interesanta conferinţă*
Der Vortrag ist interessant.	*Conferinţa este interesantă.*
die geplante Reise	*călătoria programată*
Die Reise ist geplant.	*Călătoria este programată.*

(2) În poziţia din urma regentului apar substantive (respectiv pronume substantivale), adverbe şi infinitive. Toate aceste categorii sunt atribute, în măsura în care pot fi transformate în structuri predicative:

das Haus meines Vaters / das Haus von ihm. Mein Vater hat ein Haus / Er hat ein Haus.	*Casa tatălui meu (casa lui) Tatăl meu are o casă. El are o casă.*
der Student dort	*Studentul de acolo.*
Der Student ist dort.	*Studentul este acolo.*
seine Hoffnung zu gewinnen	*speranţa lui de a câştiga.*
Er hofft zu gewinnen.	*El speră să câştige.*

3. CLASIFICAREA ATRIBUTELOR

3.1. Atributul adjectival şi adverbial

Atributul adjectival şi cel adverbial pot fi derivate în principiu de la aceeaşi predicaţie – propoziţia construită cu verbul *sein*. Deşi în principiu ele prezintă aceeaşi structură de profunzime, în propoziţii, între adjective şi adverbe există anumite deosebiri.

1. Capacitatea de a atribui o însuşire este o caracteristică generală a adjectivelor. Doar câteva adjective, cele mai multe fiind derivate de la substantive, nu pot fi folosite atributiv. În schimb, folosirea adverbelor ca atribut reprezintă mai degrabă excepţia. Numai un număr mic de adverbe originare cu sens temporal sau local pot funcţiona ca atribute. Cf. capitolele Adjectiv, § 3.2 şi Adverb, § 4.3.

2. De obicei, atributul adjectival stă în faţa substantivului şi se acordă cu acesta, în timp ce atributul adverbial stă în urma substantivului şi este invariabil.

Observaţii:

(1) Numeralele cardinale pot sta şi în urma regentului, având în acest caz sensul de numeral ordinal:

*Kapitel **acht** = Capitolul opt* *Zimmer **vierzig** = camera patruzeci*

(2) Adjectivele (şi participiile) pot fi plasate şi în urma regentului, pentru a fi scoase mai puternic în evidenţă. Acest mod de subliniere este posibil atunci când avem o enumerare de însuşiri sau când adjectivul (sau participiul) are el însuşi determinanţi. Aceste atribute sunt izolate de regentul lor şi de restul propoziţiei prin virgule şi nu se acordă cu regentul:

*Opel Kadett, **metallic, fast neu**,* *Opel Cadet, metalizat, aproape nou,*
preisgünstig abzugeben. *de vânzare la un preţ avantajos.*
*Der Junge, **siebzehn Jahre alt**, kam* *Băiatul, de şaptesprezece ani, a*
in die Lehre. *intrat ucenic.*

La plural apar şi forme flexionare:

*Viele Zeitungen, **lokale und zentrale**,* *Multe ziare, locale şi centrale, au*
haben die Nachrricht übernommen. *preluat ştirea.*

(3) Adverbele de loc pot sta uneori în faţa regentului

***oben** auf dem Berg* *sus pe munte*

3. Atributul adjectival poate fi determinat de elemente necesare (legate prin valenţa adjectivului) sau elemente libere. Atributul adverbial nu poate fi extins în acest mod.

3.2. Atributul adjectival exprimat printr-un participiu (participiul I şi participiul II)

1. Participiul prezent cu funcţia de atribut poate fi derivat de la următoarele forme:

(1) prezentul activ al verbelor tranzitive sau intranzitive:

die leidende Frau *femeia suferindă*
Die Frau leidet. *Femeia suferă.*

(2) prezentul verbelor reflexive:

der sich nähernde Zug	*trenul care se apropie*
Der Zug nähert sich.	*Trenul se apropie.*

(3) prezentul cu valoare modală (= necesitatea, posibilitatea) al verbelor tranzitive:

die anzuerkennende Leistung	*realizarea care trebuie recunoscută*
Die Leistung ist anzuerkennen.	*Realizarea este de recunoscut.*
Die Leistung muß / kann anerkannt werden.	*Realizarea trebuie / poate fi recunoscută.*

2. Participiul II cu funcția de atribut poate fi derivat de la următoarele forme:

(1) perfectul pasivului acțiunii al verbelor tranzitive

das gelesene Buch	*cartea citită*
Das Buch ist gelesen worden.	*Cartea a fost citită.*

(2) perfectul activ al verbelor intranzitive perfective care formează perfectul cu auxiliarul *sein*:

der eingefahrene Zug	*trenul intrat în gară*
Der Zug ist eingefahren.	*Trenul a intrat în gară.*

Participiul II al celorlalte verbe intranzitive nu poate funcționa ca atribut.

(3) perfectul construcțiilor reflexive, trecând prin reflexivul stării de la verbele reflexive:

das verliebte Mädchen	*Fata îndrăgostită.*
Das Mädchen ist verliebt.	*Fata este îndrăgostită.*
Das Mädchen hat sich verliebt.	*Fata s-a îndrăgostit.*

3.3. Atributul substantival

Atributul substantival genitival

Atributele substantivale genitivale corespund unor predicații diferite, exprimând raporturi diverse (subiect, complement, nume predicativ etc.):

(1) genitivul posesiv

das Haus meines Vaters	*casa tatălui meu*
Mein Vater hat ein Haus.	*Tatăl meu are o casă.*

(2) genitivul definitiv

die Pflicht der Dankbarkeit	*datoria recunoștinței*
Die Dankbarkeit ist eine Pflicht.	*Recunoștința este o datorie.*

(3) genitivul subiectiv

die Lösung des Schülers	*soluția elevului*
Der Schüler löst die Aufgabe.	*Elevul soluționează problema.*

(4) genitivul obiectiv

die Lösung der Aufgabe	*soluția problemei*
Die Aufgabe wird von (jemand) gelöst.	*Problema este soluționată (de cineva).*

Observații:

(1) Ca urmare a multitudinii de sensuri pe care le poate exprima atributul substantival genitival, unele enunțuri pot fi interpretate în mod diferit. Astfel sintagma *das Bild Goethes = tabloul lui Goethe* poate însemna că Goethe este posesorul sau autorul tabloului, după cum poate însemna și că tabloul îl reprezintă pe Goethe.

(2) Numele proprii cu articolul zero ca atribute substantivale genitivale pot sta atât în fața regentului, cât și în urma acestuia:

*das Haus **Goethes** – **Goethes** Haus*	*casa lui Goethe*
die Seen Mecklenburgs – Mecklenburgs Seen	*lacurile din Mecklenburg*

Atributul substantival prepozițional

Ca și în cazul atributului substantival genitival ele atributele substantivale prepoziționale pot exprima, diferite sensuri. În general este vorba de relații care pot fi exprimate prin complemente sau prin circumstanțiale:

die Teilnahme (der Schüler) am Wettbewerb. Die Schüler nehmen am Wettbewerb teil.	*participarea (elevilor) la concurs Elevii iau parte la concurs. (complement)*
die Abhängigkeit (der Entscheidung) vom Zufall	*dependența (deciziei) de întâmplare*
Die Entscheidung hängt vom Zufall ab.	*Decizia depinde de întâmplare. (complement)*
die Ankuft (des Gastes) am Abend	*sosirea (oaspetelui) seara*
Der Gast kommt am Abend an.	*Oaspetele sosește seara. (temporal)*
die Ähnlichkeit (der Brüder) zum Verwechseln	*asemănarea (fraților) ca două picături de apă*
Die Brüder ähneln sich zum Verwechseln.	*Frații seamănă ca două picături de apă. (modal)*

Atributul substantival prepozițional cu prepoziția *von*

Prepoziția *von* ocupă un loc aparte printre celelalte propoziții, putând exprima, ca înlocuitor al genitivului, toate relațiile pe care le exprimă atributul substantival genitival descrise mai sus:

das Bild Goethes – das Bild von Goethe	*tabloul lui Goethe*

Dativul cu *von* se folosește în locul genitivului atunci când caracteristicile formale ale acestuia nu sunt evidente, de exemplu la substantivele articulate cu articolul zero.

1. substantiv la singular cu articolul zero:

die Gewinnung von Kohle	*extragerea cărbunelui*
der Einfluß von Wind und Wetter	*influența vântului și a vremii*

2. substantiv la plural cu articolul zero:

der Bau von Kraftwerken	*construirea de centrale electrice*
die Aufführung von Dramen	*reprezentarea de piese dramatice*

3. nume proprii cu articolul zero:

Atributele substantivale genitivale exprimate prin substantive proprii (nume de persoane şi geografice terminate în *-s, -x, -z*; nume de instituţii) fără terminaţie de genitiv se înlocuiesc obligatoriu prin *von* + dativ:

der „Laokoon" von Lessing	*„Laokoon" de Lessing*
die Küste von Sardinien	*coasta Sardiniei*
eine Sendung von ARD	*o emisiune a ARD*

Înlocuirea în cazul substantivelor proprii cu terminaţia *-s* la genitiv este facultativă:

die Bilder von Dürer / die Bilder Dürers	*tablourile lui Dürer*

Observaţii:

Circumscrierea genitivului prin *von* + dativ este frecventă şi în cazul pronumelor substantivale, în măsura în care acestea pot funcţiona ca atribute (mai ales pronumele personale şi cele nedefinite):

das Haus ***von ihm***	*casa lui*
die Hälfte ***von diesem / davon***	*jumătate din aceasta*
die Pflicht ***von allen***	*datoria tuturor*
die Größe ***von jedem***	*mărimea fiecăruia*
die Aufgabe ***von jemanden***	*sarcina cuiva*

Unele dintre acestea au forme de genitiv, care stau în faţa regentului:

die Hälfte ***dessen***	*jumătate din acesta*
aller *Pflicht* (stilul literar)	*datoria tuturor*
die Größe ***eines jeden*** (numai cu art. nehot.)	*mărimea fiecăruia*
jemandes *Aufgabe*	*sarcina cuiva*

Atributul substantival la un caz fără terminaţie

Cele mai multe unităţi de măsură sunt determinate de atribute substantivale care nu permit identificarea cazului. Se disting două situaţii: pe de-o parte indicaţiile **precise**, la care atributul trebuie să apară fără articol şi fără prepoziţie (1), pe de alta, indicaţiile **imprecise**, la care atributul poate să apară cu prepoziţia *von (2):*

1. Atributul indicaţiilor precise

(1) indicarea măsurii şi a cantităţii la singular şi plural (mai ales substantive feminine):

eine Flasche Sekt – drei Flaschen Sekt	*o sticlă de şampanie – trei sticle de şampanie*

(2) indicarea măsurii şi a cantităţii, cel mai adesea la singular (în primul rând neutre):

ein Stück Zucker – drei Stück Zucker	*o bucată de zahăr – trei bucăţi de zahăr*

2. Atributele indicaţiilor imprecise:

eine Menge Fehler – ein Menge von Fehlern	*o mulţime de greşeli*

3.4. Atributul exprimat printr-un infinitiv cu particula *zu*

Atributul exprimat printr-un infinitiv cu particulă exprimă – ca şi alte atribute substantivale – o relaţie completivă, având la bază o predicaţie:

seine Hoffnung zu gewinnen	*speranţa lui de a câştiga*
Er hofft zu gewinnen.	*El speră să câştige.*
seine Hoffnung auf einen Gewinn	*speranţa lui de câştig*
er hofft auf einen Gewinn.	*El speră într-un câştig.*

4. ATRIBUTE COMPLEXE

4.1. Atributul extins

În foarte multe situaţii, atributul exprimat printr-un adjectiv sau printr-un participiu este determinat la rândul său de diverse elemente. Adjectivul şi participiul preiau aceste elemente de la forma predicativă de la care sunt derivate. Este util să distingem între determinanţi necesari (actanţi obligatorii sau facultativi, dar legaţi de regent prin relaţia de valenţă) pe de-o parte, şi elemente nenecesare, care nu sunt cerute de regent.

1. Complinirile necesare

Adjectivul şi participiul se comportă în principiu în mod identic în raport cu complinirile obligatorii. Deosebirile sunt mai degrabă de natură cantitativă: dacă adjectivul rareori poate primi mai mult de un determinant, participiul poate primi – corespunzător valenţei verbului în propoziţia simplă – până la trei actanţi.[1] În ambele cazuri, ordinea elementelor este cea din propoziţia subordonată. În poziţia conjuncţiei subordonatoare apare articolul care introduce întreaga construcţie, formând împreună cu substantivul un fel de cadru, asemănător structurii propoziţiei subordonate. Acest cadru „nominal" reprezintă o construcţie specifică limbii germane:

der** in München wohnhafte **Professor	*profesorul domiciliat în München*
das** (vom Lehrer) auf den Tisch gelegte **Buch	*cartea pusă pe masă (de profesor)*

2 Determinări care nu sunt cerute de regent

În afara actanţilor necesari, atributul adjectival şi participial pot primi diferiţi alţi determinanţi (circumstanţiale, particule modale, particule etc.). Ordinea acestora corespunde întocmai ordinii elementelor din propoziţia subordonată conjuncţională. Cadrul nominal este completat astfel; din punctul de vedere sintactic, el poate fi extins oricât, restricţiile fiind de natură semantică (compatibilitatea) şi de comunicativă (inteligibilitatea).[2]

---

[1] Reducerea aparentă cu unu la participiu faţă de verb se explică prin faptul că o valenţă este satisfăcută de regentul atributului. În cazul participiului II intervine în plus transformrea subiectului, obligatoriu pentru verbul conjugat, într-un actant facultativ (complementul de agent). Această transformare nu are loc cu ocazia atribuirii, ci deja în momentul trecerii verbului de la activ la pasiv.

[2] Simbolul D desemnează determinările atributului

das auf der Dresdner Kunstausstellung wegen seiner Maltechnik von vielen Betrachtern immer wieder gelobte Bild.

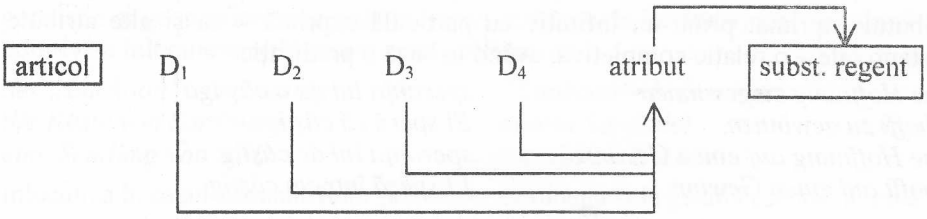

Atributul dezvoltat poate fi transformat într-o propoziție atributivă:

das Bild, das auf der Dresdener Kunstaussteleung wegen seiner Maltechnik von vielen Betrachtern immer wieder gelobt worden ist.

Tabloul care a fost mereu lăudat de mulți vizitatori la expoziția de artă din Dresda pentru tehnica folosită

și într-o principală:

Das Bild ist auf der Dresdener Kusntsammlung wegen seiner Maltechnik von vielen Betrachtern immer wieder gelobt worden.

Tabloul a fost mereu lăudat de mulți vizitatori la expoziția din Dresda pentru tehnica folosită.

În schema de mai sus, toate determinările atributului sunt coordonate. În cadrul atributului extins pot să apară însă și relații de subordonare când de exemplu un D1 exprimat printr-un substantiv are la rândul său un alt atribut adjectival sau participial (Atribut 2), având deasemenea alte determinări (D2):

Das wegen der vom Maler angewandten Maltechnik gelobte Bild.

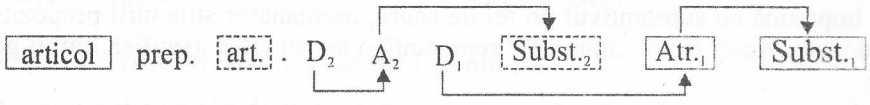

4.2. Serii de atribute adjectivale sau participiale

Extinderea atributului dezvoltat se deosebește de fenomenul cumulării; în primul caz, atributul este cel care poate primi unul sau mai mulți determinanți, în al doilea, mai multe atribute au regent comun. Extinderea denumește o capacitate a atributului, în timp ce acumularea spune (în prima instanță) ceva despre posibilitățile de combinare ale regentului. În cadrul cumulării putem avea de-a face atât cu relații de coordonare, cât și cu relații de subordonare.

Toate aceste tipuri pot fi redate sub formă de diagrame:

Extensia atributului

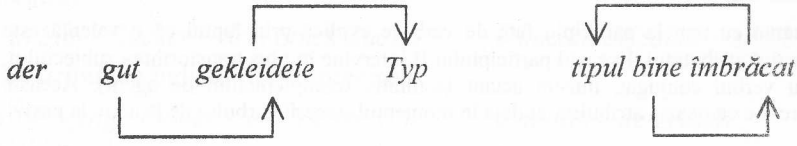

coordonarea atributelor

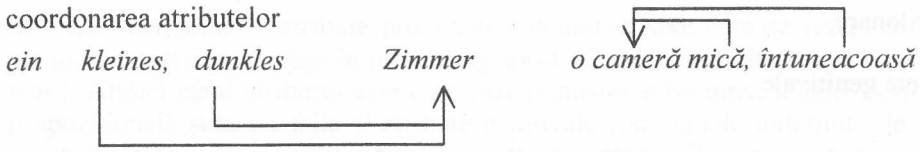

Subordonarea atributelor

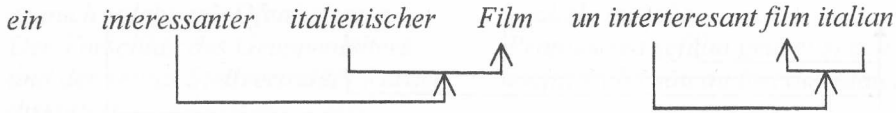

Aşa cum se poate vedea din diagramă, şi în cazul seriilor de atribute ia naştere un cadru nominal.

Legăturile din aceste exemple şi relaţiile de coordonare sau de subordonare care stau la baza lor pot fi puse în evidenţă prin două transformări. Introducerea unei conjuncţii (1) ne arată dacă în cazul dat există o relaţie de coordonare sau nu. Modificarea topicii (2) evidenţiază în plus diferenţele de topică: în relaţia de coordonare, atributele îşi pot schimba locurile între ele, în schimb, în relaţia de subordonare, elementul determinant stă în faţa celui determinat:

ein kleines, dunkles Zimmer	*o cameră mică, întunecoasă*
(1) ein kleines und dunkles Zimmer	*o cameră mică şi întunecoasă*
(2) ein dunkles, kleines Zimmer	*o cameră întunecoasă, mică*
ein interessanter italienischer Film	*un film italian interesant*
*(1) *ein interessanter und italienischer Film*	**un film italian şi interesant*
*(2) * ein italienischer interessanter Film*	**un film interesant italian*

O structură ceva mai complicată prezintă construcţiile alcătuite din astfel de legături, în care se implantează atribute dezvoltate:

*ein kleines, **auch bei Sonnenschein** dunkles Zimmer*	*o cameră mică, întunecoasă şi când e soare*
ein vor allem durch seine Kameraführung interessanter italienischer Film	*un film italian, interesant mai ales prin modul de mânuire a camerei*

4.3. Atribute substantivale complexe

Structuri oarecum asemănătoare cu cele din cadrul atributului adjectival sau participial extins sunt posibile şi la nivelul atributului substantival. Şi în aceste cazuri putem distinge între relaţiile de coordonare şi cele de subordonare. Ambele forme pot fi întâlnite atât la atributul substantival genitival cât şi la atributul substantival prepoziţional. Regulile care descriu poziţia atributelor în cadrul acestor structuri sunt simple: atributele coordonate sunt interşanjabile; în cadrul subordonării, elementul subordonat stă în dreapta regentului său.

Coordonare

atribute genitivale

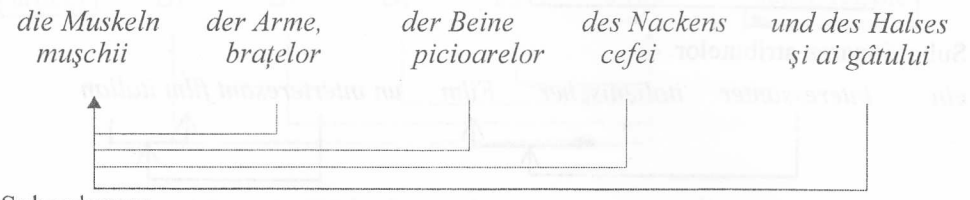

Subordonare

atribute prepoziționale

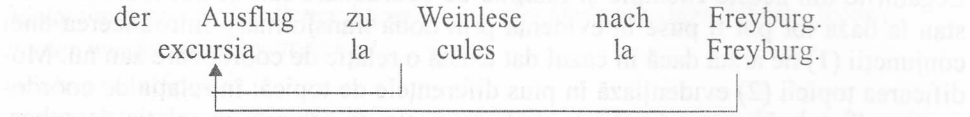

atribute genitivale

die Diskussion der Punkte der Tagesordnung der Konferenz der Außenminister

discutarea punctelor de pe ordinea de zi a conferinței miniștrilor de externe

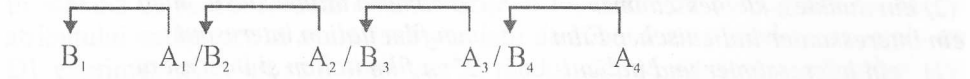

Adeseori, atributul substantival genitival și cel prepozițional apar cumulate. Este deasemenea posibil, ca subordonarea să alterneze cu coordonarea. În ceea ce privește coordonarea, regula pentru acest caz este că substantivul cu prepoziție stă în dreapta celui fără prepoziție (locul atributelor în cadrul relației de subordonare este descris de regula după care elementul determinant urmează regentului său) .

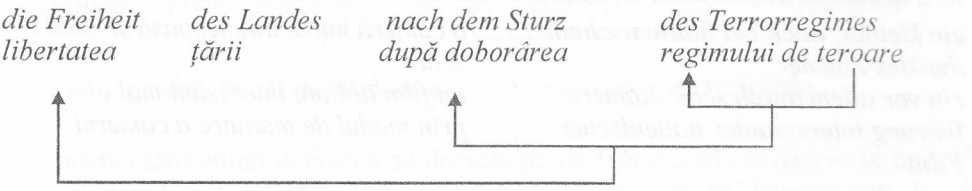

5. ATRIBUTELE PRONUMELOR SUBSTANTIVALE

Spre deosebire de substantive, care prin definiție acceptă atribute, prezența atributelor pe lângă pronume este foarte limitată. Pronumele **personale** și cele **interogative** pot avea, în mod izolat, atribute substantivale prepoziționale:

*Ihr **in der Stadt** habt die kürzesten*	*Voi la oraș aveți cele mai scurte*
Wege zur Arbeitsstelle	*drumuri până la locul de muncă.*
*Wer in **diesem Haus** ist Arzt?*	*Cine din casa aceasta este medic?*

Atributul cu prepoziția *von* are de obicei sens partitiv, putând introduce și pronume substantivale cu funcția de atribut:

*Wer **von euch** kennt die Lösung?*	*Cine dintre voi cunoaște soluția?*

Mai frecvent primesc atribute pronumelor demonstrative care se referă la ceva menționat anterior (de fapt în mod obligatoriu) și cele indefinite (cu excepția lui *man*). Atunci când atributul este exprimat printr-un substantiv, alături de forma propozițională sunt posibile și atribute genitivale (pronumele indefinite de tipul *jemand, etwas* ca substitute ale substantivului nu admit atribute genitivale etc.):

Neben ferngeheizten Wohnungen gibt es auch solche ***mit Ofenheizung****.*	*Alături de locuințe termoficate există și altele cu sobe.*
Der Vorschlag des Gruppenleiters und der ***seines Stellvertreters*** *wurden diskutiert.*	*Propunerea șefului grupei și cea a locțiitorului său au fost discutate.*
Ich habe keines seiner Bücher / keines von seinen Büchern gelesen.	*N-am citit nici una dintre cărțile lui.*
Der Lehrer kennt jeden der Gruppe / jeden von / jeden aus der Gruppe.	*Profesorul îl cunoaște pe fiecare din grupă.*
Hast du jemanden ***von der Gruppe*** *(dar: *jemand der Gruppe) getroffen?*	*Ai întâlnit pe cineva din grupă?*

Înlocuirea genitivului prin structura *von* + dativ este regula și în cazul atributelor pronominale:

Der Lehrer kennt jeden ***von uns****.*	*Profesorul îl cunoaște pe fiecare dintre noi.*

Observații:

Pronumele substantivale pot avea, în mod izolat, ca atribute, pe lângă cuvintele cu valoare de substantiv, adjective, adverbe și infinitive:

numeral cardinal după un pronume personal:

Wir ***vier*** *arbeiten zusammen.*	*Noi patru lucrăm împreună.*

adjectiv substantivizat la singular neutru pe lângă un pronume indefinit ca înlocuitor al substantivului:

Ich habe nichts ***Neues*** *gehört.*	*N-am auzit nimic nou.*

adverb de loc după regent:

Er / wer / alle ***dort***	*El / cine / toți de acolo ...*

infinitiv pe lângă un pronume indefinit cu valoare de substantiv:

Hast du etwas ***zu lesen*** *für mich?*	*Ai ceva de citit pentru mine?*

6. APOZIȚIA

Apoziția este tot un fel de atribut. Apozițiile germane au următoarele caracteristici:
1. din punctul de vedere morfologic, apoziția poate fi exprimată numai prin substantive;
2. din punctul de vedere semantic, apoziția se referă la același obiect cu regentul ei;
3. din punctul de vedere sintactic, apoziția poate ține locul regentului ei.

Din punctul de vedere formal se deosebesc pe de-o parte **apoziții de identificare**, care nu stau între virgule și care pot ocupa atât poziția din fața, cât și cea din dreapta regentul, și pe de alta, **apozițiile de clasificare** care stau între virgule și urmează întotdeauna regentul. Aceste două categorii se deosebesc și în ceea ce privește flexiunea: în timp ce apoziția explicativă se acordă de regulă cu regentul,

cea de identificare de multe ori nu este marcată morfologic. Aceasta ne ajută să identificăm cu precizie care este apoziția și care este regentul, în special când ambele au funcția de atribut substantival genitival. (Numerele se referă la clasificarea din 6.1.):

*(1) die Romane **Heinrich** Manns*	*romanele lui Heinrich Mann*
*(2) das Haus Onkel **Gerhards**,*	*casa unchiului Gerhard*
die Vorlesung Professor Schmidts	*prelegerea profesorului Schmidt*
Excepții:	*Excepții*
*Der Vortrag **Herrn** Meiers*	*conferința domnului Meier*
*Der Diskussionsbeitrag **Kollege(n)** Wieners*	*intervenția colegului Wiener*
*(3) Das Haus meines **Onkels** Gerhard*	*casa unchiului meu Gerhard*
*die Vorlesung des Professors **Schmidt***	*prelegerea profesorului Schmidt*
Excepții:	*Excepții*
*Das Buch des Dr. (= Doktor) **Klein***	*cartea dr. Klein*
*(4) Die Sehenswürdigkeiten des Landes **Sachsen***	*frumusețile landului Saxonia*

6.1. Apoziția de identificare

1. Prenumele

Regentul este numele de familie sau un al doilea nume. Apoziția precede regentul:

***Heinrich** Mann*
***Johann** Sebastian*

Observații:

Cognomenul stă după regent și se declină împreună cu acesta:

*Nathan **der Weise** – die Ringparabel*	*Nathan Înțeleptul – parabola lui*
*Nathans **des Weisen***	*Nathan Înțeleptul*

2.Gradele de rudenie, numele de profesii, titluri, formule de adresare

Regent este prenumele sau numele de familie. Apoziția precedă regentul și este articulată cu articolul zero:

*mein Onkel **Gerhard***	*unchiul meu Gerhard*
***Klempnermeister** Schulze*	*maistrul lăcătuș Schulze*
***Professor** Schmidt*	*Prof. Schmidt*
***Dr.** Klein*	*Dr. Klein*
***Herr** Meier*	*Dl. Meier*

3. Numele de persoană

Ca regent apar gradele de rudenie, numele profesiunii, titlul sau o formulă de adresare cu alt articol decât articolul zero:

*mein Onkel **Gerhard***	*unchiului meu Gerhard*
*der Professor **Schmidt***	*profesorul Schmidt*
*der Dr. **Klein***	*(Dr.) Doctorul Klein*
*dieser Herr **Meier***	*acest domn Meier*

4. Nume de lucruri

Regentul denumește clasa de obiecte. Apoziția stă în urma regentului:

das Land Sachsen	*Landul Saxonia*
das Hotel „Stadt Erfurt"	*hotelul „Stadt Erfurt"*
die Komödie „Der Revisor"	*comedia „Revizorul"*
der Monat Juli	*luna iulie*

5. Serii de apoziții

De multe ori, un regent poate avea mai multe apoziții în același timp:

Johann Sebastian Bach
(der) Rektor Professor Dr. Schmidt
die Ludwig-Maximilians-Universität München

6.2. Apozițiile explicative (izolate)

În cazul în care un substantiv are mai multe apoziții, formate din mai multe cuvinte, se preferă separarea unora dintre ele:

Professor Dr. Schall, Ärztlicher Direktor des Kreiskrankenhauses Neustadt, hält morgen einen Vortrag. Sonnabend, der 7. September 1974, ist der Abgabetermin für die Hausarbeiten.	*Prof. Dr. Schall, directorul Spitalului Județean din Neustadt, va ține mâine o conferință. Sâmbătă, 7 septembrie 1974, este termenul de predare pentru lucrări.*

Observații:

Apozițiile explicative stau în același caz cu regentul, totuși uneori cazul nu este marcat.

Der Vortrag Professor Dr. Schalls, des Ärzlichen Direktors / Ärztlicher Direktor des Kreiskrankenhauses Neustadt, fällt aus.	*Conferința prof. Dr. Schall, directorul Spitalului Județean din Neustadt se suspendă.*

Apoziția care exprimă data poate sta și la acuzativ:

Am Sonnabend, dem / den 7. September 1974, sind die Hausarbeiten abzugeben.	*Sâmbătă, 7 septembrie, trebuie predate lucrările.*

6.3. Apoziția pronumelui substantival

Apozițiile pronumelui substantival sunt posibile numai la pronumele de persoana I și a II-a. Aceste apoziții sunt rare, ele urmează întotdeauna regentul, de care pot fi despărțite prin virgulă:

Ich Dummkopf habe ihm alles geglaubt.	*Eu, prostul de mine, l-am crezut în totalitate.*
Für Sie, liebe Kommilitonen, beginnt nun ein neuer Lebensabschnitt.	*Pentru dumneavoastră, dragi colegi, începe de acum o nouă etapă a vieții.*

IV. CLASIFICAREA SEMANTICĂ A ENUNȚURILOR

În funcție de diferitele intenții comunicative, care determină diferențe în structura și în intonația propozițiilor, se pot distinge următoarele clase de propoziții: propoziții enunțiative, interogative și imperative

Această clasificare nu trebuie să dea impresia că între tipul de construcție (sintactică) și intenția comunicativă ar exista o corespondență directă. Putem astfel determina pe cineva să acționeze și printr-o propoziție enunțiativă (*Ich habe einen tüchtigen Hunger. = Am o foame de lup.*) sau printr-o propoziție interogativă (*Kannst du mir sagen, wie spät es ist? = Poți să-mi spui cât e ceasul?*).

1. PROPOZIȚIA ENUNȚIATIVĂ

Propozițiile enunțiative denumesc o acțiune în sensul cel mai general și sunt neutre sub aspectul intențional. Forma propozițiilor enunțiative nu poate fi derivată de la o altă structură. Verbul finit stă de regulă pe locul al doilea, tonul coboară spre sfârșitul propoziției.

Er will sich ausruhen — *El vrea să se odihnească.*

Observații:

Aceeași structură o au propozițiile exclamative, care exprimă spontan un sentiment. Propoziția exclamativă se caracterizează printr-o expresivitate sporită și prin intonația mai accentuată, marcată în scris prin semnul exclamării. Structura propozițiilor exclamative poate coincide cu cea a altor tipuri de enunțuri. Tonul coboară spre sfârșitul propoziției.

Heiß ist es hier! Ist es hier heiß! *Cald mai e aici!*

2. PROPOZIȚIA INTEROGATIVĂ

În situațiile în care referirea la lumea reală este nesigură sau necunoscută, intenția comunicativă de a clarifica lucrurile duce la formularea unei propoziții interogative.

2.1. Propozițiile interogative totale

Premisa propoziției interogative totale este nesiguranța vorbitorului dacă descrierea unei situații corespunde sau nu realității. Structura acestui tip de enunțuri este derivată de la propoziția enunțiativă prin aducerea verbului finit pe locul întâi. Intonația este ascendentă:

Kommt Peter heute?
Vine Peter astăzi?

Răspunsul afirmativ la propoziția interogativă totală se realizează printr-un *ja* = *da*, negarea se face cu *nein* = *nu*. În cazul propozițiilor interogative care conțin un element negativ, raportul dintre afirmație și negație este invers: respingerea corespunzătoare confirmării propoziției fără negație se exprimă cu *doch* = *ba da*.

Sind Sie mit Ihrer Stellung zufrieden?	*Sunteți mulțumit de post?*
Ja, ich bin zufrieden.	*Da sunt mulțumit (confirmare)*
Nein, ich bin ***nicht*** *zufrieden.*	***Nu****, nu sunt mulțumit (infirmare)*
Sind Sie mit ihrer Stellung nicht zufrieden?	*Nu sunteți mulțumit de post?*
Nein, ich bin ***nicht*** *zufrieden.*	*Nu,* ***nu*** *sunt mulțumit. (Confirmare)*
Doch*, ich bin zufrieden.*	***Ba da****, sunt mulțumit. (Respingere)*

2.2. Propozițiile interogative parțiale

Scopul propozițiilor interogative parțiale este de a clarifica o componentă încă necunoscută a unei situații. Structura acestor propoziții se derivă de la propozițiile enunțiative care conțin elementul indefinit. Intonația este coborâtoare, verbul finit ocupă locul al doilea în propoziție:

Wer *geht mit ins Theater?*	*Cine vine la teatru?*
Jemand *geht ins Theater.*	*Cineva merge la teatru.*

Referirea la diferitele aspecte necunoscute ale situației respective (persoane, obiecte, timpul, locul etc.) se face cu ajutorul unor cuvinte speciale, care încep în limba germană cu sunetul *w*. În răspuns se specifică în fiecare caz aspectul respectiv:

Wer *hilft dem Ausländer? –* ***Die Studenten*** *helfen dem Ausländer.*	***Cine*** *îl ajută pe străin? –* ***Studenții*** *îl ajută pe străin.* (persoană)
Was *hilft dem Ausländer? –* ***Die Lehrbücher*** *helfen dem Ausländer.*	***Ce*** *îi ajută străinului? – Manualele îi ajută străinului.* (lucru)
Über wen *spricht der Dozent? – Er spricht* ***über Einstein****.*	***Despre cine*** *vorbește docentul? – El vorbește* ***despre Einstein****.* (persoană)
Worüber spricht der Dozent? – Er spricht über die Relativitätstheorie.	***Despre ce*** *vorbește docentul? El vorbește* ***despre teoria relativității.*** (obiect)

Referirea la împrejurările necunoscute ale acțiunii (timpul, locul, cauza etc.) se face cu adverbe interogative:

Wann *fährst du? – Ich fahre* ***am Sonntag****.*	***Când*** *pleci? Eu plec* ***duminică*** *(momentul acțiunii)*
Wie lange *bleibst du?- Ich bleibe* ***vier Wochen****.*	***Cât timp*** *rămâi ? Rămân* ***patru săptămâni*** *(durata) .*
Wohin *fährst du? – Ich fahre* ***nach Oberhof****.*	***Încotro*** *mergi? Merg* ***spre Oberhof*** *(direcția)*
Wo *wirst du wohnen? – Ich werde* ***in einem Heim*** *wohnen.*	***Unde*** *vei locui? Voi locui* ***într-un cămin*** *(locul)*
Wie *kommst du dorthin? – Wir fahren* ***mit dem Bus****.*	***Cum*** *ajungi acolo? Mergem* ***cu autobuzul*** *(mijlocul)*

***Warum** fährst du dorthin? – Ich fahre **zur Erholung**.*	***De ce** te duci acolo? Merg **la odihnă**. (scopul).*

Referirea la caracteristicile persoanelor, obiectelor sau împrejurărilor se face cu articolele *was für* (ein) şi *welch-*:

***Was für ein** Buch hast du gekauft? – Ich habe **einen Bildband** gekauft.*	*Ce fel de carte ai cumpărat? – Am cumpărat un album.*
***Welches** Buch hast du gekauft? – Ich habe **den Bildband über Berlin** gekauft.*	*Ce carte ai cumpărat? – Am cumpărat albumul despre Berlin.*

3. PROPOZIŢIA IMPERATIVĂ

Atunci când descrierea unei situaţii anticipează acţiuni a căror realizare se doreşte, intenţia comunicativă duce la formularea de propoziţii imperative.

Forma de bază a enunţurilor interogative este propoziţia cu verbul la imperativ. Imperativul exprimă un îndemn la adresa persoana a II-a singular (*du / Sie*) sau plural (*ihr / Sie*). Enunţul imperativ îi corespunde unei propoziţii enunţiative conţinând un element voliţional şi se caracterizează prin plasarea verbului finit pe locul întâi, prin intonaţia descendentă şi printr-un accent deosebit de puternic:

*Ich will, daß du liest. → Du sollst lesen. → **Lies (du)!***	*Eu vreau să citeşti → **Citeşte** (tu) !*
*Ich will, daß ihr lest. → Ihr sollt lesen. → **Lest (ihr)!***	*Vreau să citiţi → **Citiţi** (voi) !*

În timp ce pronumele personale se omit de obicei, forma de politeţe *Sie* este obligatorie:

*Ich will, daß Sie lesen. → Sie sollen lesen. → **Lesen Sie!***	*Vreau să citiţi → Citiţi dumneavoastră.*

Observaţii:

Îndemnurile pot fi realizate prin numeroase alte forme, care folosesc mijloace sintactice (1, 2) sau lexicale. Variantele sintactice concurente se caracterizează în scris prin semnul exclamării, în vorbire prin accentul deosebit de puternic.

(1) Propoziţii monomembre

Infinitiv:

Absteigen! Aufhören!	*Coborârea! Încetarea!*

Participiul II:

Stillgestanden. Aufgepaßt!	*Drepţi! Atenţiune!*

Diferite părţi de vorbire:

Achtung! Hilfe! Feuer! Schneller! Leiser! Auf! Weg! Zurück!	*Atenţie! Ajutor! Foc! Mai repede! Mai încet! Sus! Marş! Înapoi!*

(2) Propoziţii enunţiative la indicativ prezent sau viitor:

Du gehst sofort! Du wirst sofort gehen!	*Te duci! Ai să pleci imediat!*

(3) Verbe modale şi alte verbe care exprimă un îndemn:

Du mußt mir helfen.	*Trebuie să mă ajuți.*
Du sollst die Prüfung ablegen!	*Să-ți dai examenul!*
Ich brauche deine Hilfe.	*Am nevoie de ajutorul tău.*
Ich fordere Sie zur Mitarbeit auf.	*Vă invit să colaborați.*

4. VORBIREA INDIRECTĂ

Atât propozițiile enunțiative cât şi cele interogative sau imperative pot fi redate în vorbirea indirectă, prin intermediul altei persoane.

4.1. Propoziția enunțiativă indirectă

Propoziția enunțiativă indirectă se introduce prin conjuncția subordonatoare *daß* sau se realizează sub formă de propoziție subordonată fără elemente introductive:

Er sagte: „Ich gehe heute ins Kino!"	*El a spus: Astăzi mă duc la film.*
→ Er sagte, daß er heute ins Kino geht.	*El a spus că astăzi se duce la film.*
→ Er sagte, er ginge heute ins <Kino.	*El a spus că se duce astăzi la film.*

4.2. Propoziția interogativă indirectă

Întrebarea indirectă derivată de la o întrebare totală este introdusă cu conjuncția *ob = dacă*. Intonația este coborâtoare:

Er fragte: „Gehst du heute zur Vorlesung?"	*El a întrebat: Te duci astăzi la curs?*
Er fragte, ob ich heute zur Vorlesung gehe.	*El a întrebat, dacă mă duc astăzi la curs.*

Întrebările indirecte derivate de la întrebări parțiale sunt introduse prin cuvântul interogativ respectiv. Intonația este tot coborâtoare:

Er fragte: „Wer geht mit ins Theater?"	*El a întrebat: Cine merge la teatru?*
Er fragte, wer mit ins Theater geht.	*El a întrebat cine merge la teatru.*

4.3. Propoziția imperativă indirectă

Propozițiile imperative indirecte au aceeaşi structură ca şi propozițiile enunțiative indirecte. Componenta modală este exprimată printr-un verb modal (*sollen, mögen*) sau printr-un alt verb finit:

Er sagte: „Komm heute abend zu mir!"	*El a spus: vino diseară la mine!*
Er sagte, daß ich heute abend zu ihm kommen solle / möge.	*El a spus să merg diseară la el.*
Er sagte, ich solle / möge heute abend zu ihm kommen.	

V. PLANURILE STRUCTURALE ALE PROPOZIȚIILOR GERMANE

1. CRITERIILE PENTRU IDENTIFICAREA PLANURILOR STUCTURALE

1. În acest capitol sunt prezentate modele sintactice care reprezintă structurile fundamentale ale propoziție germane. În calitate de modele, ele nu conțin informații directe cu privire la conținutul propoziției; acesta depinde mai degrabă de materialul lexical cu care sunt umplute formele respective. Centrul structural al propoziției este verbul, acesta determină, prin valențele sale, planul propoziției.

2. Prin valență se înțelege capacitatea verbelor de a crea anumite „goluri", care pot sau trebuie să fie ocupate. Aceste goluri sunt ocupate fie de actanți obligatorii (care sunt cuprinşi în planul structural al verbului şi de regulă nu pot fi eliminați), sau de actanți facultativi (care sunt cuprinşi în planul structural al verbului, dar în anumite contexte pot fi eliminați). În afara actanților obligatorii sau facultativi, în propoziție pot să apară şi elemente libere, care nu sunt cerute de verb, nefiind prinse în planul de valență al acestuia. Din punctul de vedere sintactic, nu există nici un fel de restricții privind elementele libere – ele fac structurile de bază mai cuprinzătoare:

Peter arbeitet oft / manchmal / fleißig / gern.	*Peter lucrează adesea / uneori / harnic / cu plăcere.*

3. Prin centrul structural al propoziției, de care se leagă actanții prin legături de valență, se înțelege verbul finit, împreună cu componenta gramaticală sau lexico-idiomatică a predicatului (cf. Părțile de propoziție). Ca actanți ai verbului apar subiectul, numele predicative, complementele, câteva circumstanțiale, propozițiile subordonate, construcțiile infinitivale etc.

Dintre acestea, subiectele şi numele predicative sunt de regulă obligatorii, complementele putând fi obligatorii sau facultative. Cele mai multe circumstanțiale sunt libere, doar câteva dintre ele au funcția de actanți obligatorii. Întotdeauna libere sunt elementul predicativ suplimentar, dativus commodi, dativul posesiv şi atributele[1].

4. Lista de mai jos conține modele structurale abstracte ale propozițiilor germane, verbele respective servind doar ca ilustrație pentru modelul respectiv. Aceasta înseamnă că lista nu poate fi folosită ca un repertoriu al verbelor aranjate după valență. Numeroase verbe pot genera mai mult modele, atunci când au mai multe variante, deosebite prin numărul de valențe (1) sau prin sensul diferit (2):

(1) Die Suppe ***kocht.***	*Supa fierbe.*

[1] Nu toate atributele sunt „libere", unele nu sunt nici măcar facultative. Multe substantive derivate de la verbe, de exemplu, cer în mod obligatoriu drept compliniri de sens, să se indice şi subiectul, obiectul sau anumite circumstanțe care definesc acțiunea denumită de substantivul respectiv. Din punctul de vedere sintactic, acestea se realizează prin atribute. Astfel în sintagme ca *intrarea turcilor în Moldova în anul 1484* nici precizarea agentului acțiunii nici precizarea direcției nu pot fi considerate libere.

Die Mutter ***kocht*** *(die Suppe) .* *Mama găteşte (o supă)*
(2) Er ***schreibt*** *(das Buch) .* *El scrie (cartea)*
Er ***schreibt*** *(an dem Buch) .* *El scrie (la carte)*

5. Posibilitatea de a înlocui o parte de propoziţie printr-o propoziţie secundară sau prin construcţii infinitivale reprezintă o altă formă de alternare:

Er hofft auf ein baldiges Wiedersehen. — *El speră într-o revedere apropiată.*
Er hofft (darauf), daß er sie bald wiedersieht. — *El speră că o va revedea curând.*
Er hofft (darauf), sie bald wiederzusehen. — *El speră să o revadă curând*

Deşi în cele trei exemple (3) nu avem de a face cu diferite variante ale unui verb, ci cu reprezentări alternative, fără deosebiri de sens–spre deosebire de (1) şi (2)– cele trei forme alternative reprezintă trei planuri structurale diferite. Identitatea sau diferenţa semantică nu pot constitui un criteriu pentru modelele structurale.

6. În elaborarea listei de mai jos se aplică următoarele **convenţii** şi **simboluri**:

(1) Deoarece substantivele cu funcţia de subiect sau de complement pot fi înlocuite cu pronumele personale corespunzătoare, iar circumstanţialele exprimate prin grupuri prepoziţionale pot fi înlocuite prin adverbe, pronumele personale şi adverbele nu au fost menţionate în această listă.

(2) Pronumele reflexiv *sich* şi pronumele impersonal *es* sunt considerate actanţi numai atunci când pot fi substituiţi prin substantive (sau prin alţi actanţi) de exemplu în *Er wäscht* ***sich*** */* ***das Kind*** *= el* ***se*** *spală / El spală* ***copilul***. ***Es*** (***das Geschenk***) *gefällt mir = Acesta / Cadoul îmi place*. Pronumele *sich* care nu poate fi înlocuit cu un substantiv (de exemplu în *Er schämt* ***sich*** *= El* ***se*** *ruşinează*) şi pronumele *es* cu funcţia de corelativ (de exemplu: *Ich hatte* ***es*** *auch gehofft, daß er kommen würde. = Am crezut-o şi eu că va veni şi el.*) nu sunt considerate actanţi.

(3) În lista de mai jos se folosesc următoarele simboluri:

V	= Verb
Sn	= Substantiv la nominativ (subiect)
Snp	= Substantiv la nominativ (nume predicativ)
Sa	= Substantiv la acuzativ (complement direct)
Sacirc	= Substantiv la acuzativ (circumstanţial)
Sapred	= Substantiv la acuzativ (nume predictiv)
Sd	= Substantiv la dativ
Sg	= Substantiv la genitiv
pS	= Substantiv cu prepoziţie (complement prepoziţional)
pScirc	= Substantiv cu prepoziţie (circumstanţial)
pSpred	= Substantiv cu prepoziţie (nume predicativ)
A	= Adjectiv (circumstanţial)
Apred	= Adjectiv (nume predicativ)
pA	= Adjectiv cu prepoziţie (circumstanţial)
pApred	= Adjectiv cu prepoziţie (nume predicativ)
Pcompl.	= propoziţie completivă

Psub = propoziție subiectivă
Infzu = Infinitiv cu *zu* (complement)
Infzusub = Infinitiv cu *zu* (subiect)
Inf = Infinitiv fără *zu*

2. Lista modelelor structurale

1. Verbe fără actanți

1		*Es blitzt.*	*Fulgeră.*

2. Verbe cu un actant facultativ

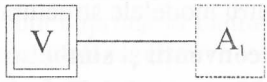

2	Sa	*Es regnet (Konfetti).*	*Plouă (cu confetti).*

3. Verbe cu un actant obligatoriu

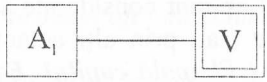

3	Sn	*Die Pflanze geht ein.*	*Floarea se usucă.*
4	Sa	*Mich friert.*	*Mi-e frig.*
5	Sd	*Es graut mir.*	*Mi-e groază.*
6	pS	*Es geht um eine wichtige Frage.*	*Este vorba de o chestiune importantă.*
7	A	*Es geht lustig zu.*	*Este o atmosferă veselă.*
8	Psub	*Es heißt, daß das Raumschiff zurückgekehrt ist.*	*Se spune că nava spațială s-a întors.*
9	Infzu	*Anzuklopfen gehört sich.*	*Se cuvine să se bată la ușă.*

4.Verbe cu un actant obligatoriu și unul facultativ

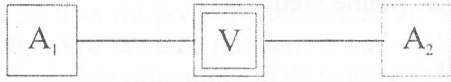

10	Sn, (Sa)	*Die Mutter kauft (Milch) ein.*	*Mama cumpără (lapte)*
11	Sn, (Sd)	*Das Kind folgt (seiner Mutter).*	*Copilul ascultă (pe mama)*
12	Sn, (pSc)	*Der Arzt steigt (in die Straßenbahn) ein.*	*Medicul se urcă (în tramvai). NOTA HELBIG*
13	Sn, (pS)	*Die Schneiderin arbeitet an einem Kleid.*	*Croitoreasa lucrează (la o rochie).*

14	Sn, (Pcompl)	*Das Kind wartet ab (, ob jemand kommt).*	*Copilul aşteaptă (dacă vine cineva).*
15	Sn, (Infzu)	*Er weigert sich (, das Vorhaben zu unterstützen)*	*El se opune (să sprijine proiectul).*
16	Sn, (Inf)	*Die Mitarbeiterin hilft (schreiben).*	*Secretarea ajută (la scris).*
17	Sd, (pS)	*Ihm graut (vor dem Krankenhaus).*	*Lui îi e groază (de spital).*
18	Sd, (Pcompl)	*Ihm graut davor, daß er ins Krankenhaus muß.*	*Lui îi e groază că trebuie să meargă la spital.*
19	Sd, (Infzu)	*Ihm graut (davor, ins Krankenhaus zu müssen).*	*Lui îi e groază că trebuie să meargă la spital.*
20	Psub, (Sd)	*Es gelingt (dem Arzt), daß er den Patienten rettet.*	*Medicul reuşeşte să salveze pacientul.*
21	Infzusub, (Sd)	*Es gelingt (dem Arzt), den Patienten zu retten.*	*Medicul reuşeşte să salveze pacientul.*

5. Verbe cu un actant obligatoriu şi doi actanţi facultativi

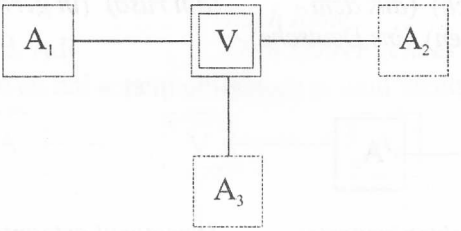

22	Sn, (Sa), (Sd)	*Die Mutter erzählt (den Kindern) (eine Geschichte).*	*Mama (le) povesteşte (copiilor) (o poveste)*
23	Sn, (Sd), (pS)	*Der Lehrer dankt (dem Schüler) (für die Hilfe).*	*Profesorul (îi) mulţumeşte (elevului) (pentru ajutor).*
24	Sn, (Sd), (Pcompl)	*Der Lehrer dankt (dem Schüler) (, daß er ihm geholfen hat).*	*Profesorul (îi) mulţumeşte (copilului) (că l-a ajutat).*
25	Sn, (Sd), (Infzu)	*Der Polizist hilft (dem Kind), (über die Straße zu gehen).*	*Poliţistul ajută (copilului) (să traverseze strada).*
26	Sn, (Sd), (Inf)	*Das Kind hilft (der Mutter) (arbeiten).*	*Copilul ajută (mamei) la treabă.*
27	Sn, (p1S), (p2S)	*Das Kind bedankt sich (bei dem Polizisten), (für die Hilfe).*	*Copilul îşi exprimă mulţumirea (faţă de poliţist) (pentru ajutor).*
28	Sn, (pS), (Pcompl)	*Der Tourist bedankt sich (bei dem Polizisten), (daß er ihm geholfen hat).*	*Turistul îşi exprimă mulţumirea (faţă de poliţist) (că l-a ajutat).*

6. Verbe cu un actant obligatoriu şi 3 actanţi facultativi

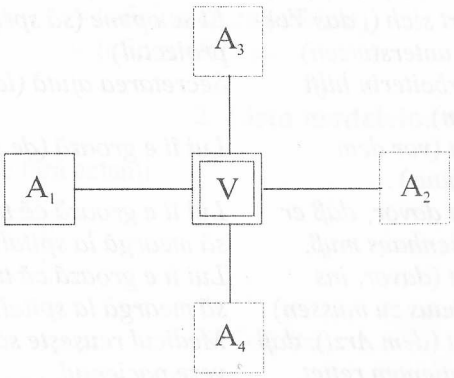

29	Sn, (*Sd*), *pSa*), *Pcompl*	*Der Arzt antwortet* (*dem Patienten*) (*auf seine Frage*), *daß er komme.*	*Medicul (îi) răspunde (pacientului) la întrebarea sa (că va veni) .*
30	Sn, (*Sa*), (*p1S*), (*p2S*)	*Der Schriftsteller übersetzt* (*das Buch*) (*aus dem Russischen*) (*ins Deutsche*)	*Scriitorul traduce (cartea) (din rusă) (în germană) .*

7. Verbe cu doi actanţi obligatorii

31	Sn, Sa	*Der Direktor erwartet Gäste.*	*Directorul aşteaptă oaspeţi.*
32	Sn, Sd	*Der Raum gehört der Universität.*	*Încăperea aparţine universităţii.*
33	Sn, Sg	*Die Klasse gedachte des verstorbenen Schülers.*	*Clasa l-a evocat pe colegul decedat.*
34	Sn, pS	*Der Dozent bezieht sich auf das neue Buch.*	*Docentul se referă la noua carte.*
35	Sn, pScirc	*Der Arzt wohnt in Leizpig.*	*Medicul locuieşte în Leipzig.*
36	Sn, Sn	*Das Mädchen wird Lehrerin.*	*Fata se face învăţătoare.*
37	Sn, Apred	*Die Lehrerin ist krank.*	*Învăţătoarea este bolnavă.*
38	Sn, pSpred	*Er wurde zum Verräter.*	*El a ajuns trădător.*
39	Sn, pAdj	*Die Kritik geht zu weit.*	*Critica merge prea departe.*
40	Sn, S	*Die Versammlung dauerte zwei Stunden.*	*Adunarea a durat două ore.*
41	Sn, Pcompl	*Der Arzt findet, daß der Patient besser aussieht.*	*Medicul consideră că pacientul arată mai bine.*
42	Sn, Infzu	*Die Mauer droht einzustürzen*	*Zidul stă să se prăbuşească.*

43	Sn, Inf	*Der Schüler geht einkaufen.*	*Elevul merge la cumpărături.*
44	Ps, Sa	*Daß er nicht kommt, ärgert mich.*	*Mă supără că nu vine.*
45	Ps, Sd	*Es gefällt ihm, daß er eingeladen wird.*	*Îi face plăcere că este invitat.*
46	Ps, Sg	*Daß er in Dresden war, bedarf es keines Beweises.*	*Nu e nevoie de dovezi că a fost la Dresda.*
47	Ps, pS	*Aus dem Fahrplan ist ersichtllich, daß der Bus stündlich verkehrt.*	*Din mersul autobuzelor rezultă că autobuzul circulă din oră în oră.*
48	Ps, Apred	*Daß er kommt, ist bekannt.*	*Este ştiut că el vine.*
49	Infzusub, Sa	*Es freut mich, alte Kollegen wiederzusehen.*	*Mă bucură să revăd vechi colegi.*
50	Infzusub, Sd	*Es gefällt ihm, eingeladen zu werden.*	*Îi place să fie invitat.*
51	Infzusub, Apred	*Viel zu sehen ist wichtig.*	*Este important să vezi cât mai mult.*
52	Sa, pS	*Den Kranken verlangt nach Ruhe.*	*Bolnavul are nevoie de liniște.*
53	Sd, Adj	*Dem Lehrer geht es gut.*	*Profesorului îi merge bine.*

8. Verbe cu doi actanți obligatorii şi unul facultativ

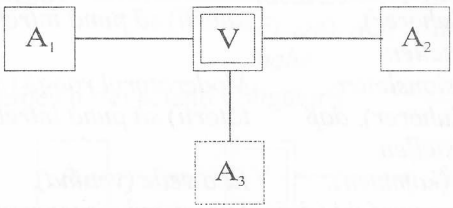

54	Sn, Sa (Sd)	*Der Schüler schreibt einen Brief (den Eltern)*	*Elevul scrie o scrisoare (părinților)*
55	Sn, Sa1 (Sa2)	*Das Studium kostet (uns) viel Geld.*	*Studiul (ne) costă mulți bani.*
56	Sn, Sa, (pS)	*Die Mutter verteilt Bonbons (an die Kinder).*	*Mama împarte bomboane (la copii).*
57	Sn, Sa, (Sg)	*Der Anwalt klagt den Verdächtigen des Mordes an.*	*Procurorul îl acuză pe suspect (de crimă.)*
58	Sn, Sa, (pScirc)	*Der Junge begleitet die Gäste (zum Bahnhof)*	*Băiatul conduce oaspeții (la gară)*
59	Sn, Sa (Pcompl)	*Der Dekan befragt den Studenten (, ob er den Forschungsauftrag übernehmen könnte)*	*Decanul îl chestionează pe student dacă nu vrea să preia contractul de cercetare.*
60	Sn, Sa, (Infzu)	*Das Parlament beauftragt den Untersuchunsausschuß, den Fall aufzuklären.*	*Parlamentul însărcinează comisia de control, (să clarifice cazul).*

61	Sn, Sd, (pScirc)	*Der Lehrer begegnete dem Trotz des Kindes (mit Gelassenheit).*	*Învățătorul a tratat încăpățânarea copilului (cu calm).*
62	Sn, (Sa), pScirc	*Der Weg führt (uns) ins Tal.*	*Drumul (ne) duce în vale.*
63	Sn, p1S, (p2S)	*Der Fußgänger klagte (gegen den Autofahrer) auf Schadenersatz.*	*Pietonul a deschis proces (împotriva conducătorului auto) pentru daune materiale.*
64	Sn, Pcompl, (Sd)	*Der Student verschwieg (dem Dozenten), daß er zu Hause war.*	*Studentul nu a spus (profesorului) că a fost plecat acasă.*
65	Sn, (pS), Pcompl	*Der Schüler entgegnete (auf die Frage), daß er krank gewesen sei.*	*Elevul a răspuns (la întrebare) că ar fi fost bolnav.*
66	Sn, Pcompl, (pApred)	*Der Arzt beurteilt (es als entscheidend), wie die Operation verlaufen ist.*	*Medicul consideră esențial cum a decurs operația.*
67	Sn, Pcompl, (pS)	*Der Polizist bemerkt (am Geräusch), daß sich jemand nähert.*	*Polițistul observă (după zgomot) că se apropie cineva.*
68	Sn, Infzu, (Sa)	*Der Diskussionsleiter bittet (die Zuhörer), Fragen zu stellen.*	*Moderatorul roagă (ascultătorii) să pună întrebări.*
69	Sn, Pcompl, (Sa)	*Der Diskussionsleiter bittet (die Zuhörer), daß sie Fragen stellen.*	*Moderatorul roagă (ascultătorii) să pună întrebări.*
70	Sn. Sa. (Inf)	*Er sieht sie (kommen).*	*El o vede (venind).*
71	Sn, Infzu, (Sd)	*Der Direktor empfahl (der Kommision), die Lehrbücher zu überarbeiten.*	*Directorul a recomandat (comisiei) să actualizeze manualele.*
72	Ps, Sa, (pS)	*Daß er gut schwimmen konnte, rettete ihn (vor dem Ertrinken)*	*Faptul că știa să înoate bine l-a salvat (de la înec).*
73	Ps, Sa, (Sd)	*Daß der Schüler verreist war, beantwortete (dem Lehrer) die Frage.*	*Faptul că elevul era plecat a răspuns (profesorului) la întrebare.*
74	Ps, Sa1, (Sa2)	*Daß er studiert, kostet (die Familie) kein Geld.*	*Faptul că el studiază nu costă (familia) nimic.*
75	Ps, pS, (Sa)	*Daß er sich aussprach führte (ihn) zur Einsicht.*	*Faptul că a discutat (l-a) dus la înțelegerea lucrurilor.*

9.Verbe cu doi actanți obligatorii și doi facultativi

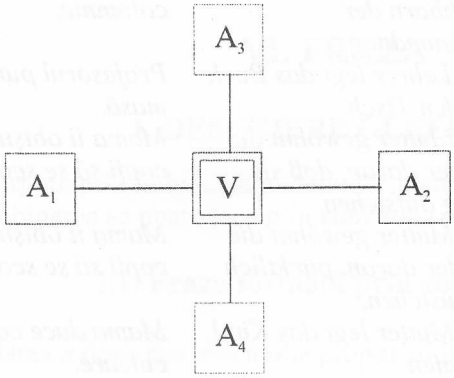

76	Sn, Sa, (pScirc), (Inf)	*Der Arzt hat viele Patienten (im Wartezimmer) (sitzen).*	*Medicul are mulți pacienți (așteptând) (în sala de așteptare).*
77	Sn, p1S, (Sa), p2S)	*Der Referent bittet (die Zuhörer) (für diese Digression) um Verständnis.*	*Referentul cere înțelegere (din partea publicului) pentru această digresiune.*
78	Sn, Pcompl, (Sd), (pS)	*Der Schüler entgegnete (dem Lehrer) (auf dessen Frage), daß er aufgepaßt habe.*	*Elevul replică (profesorului) (la întrebarea acestuia) că a fost atent.*

10.Verbe cu trei actanți obligatorii

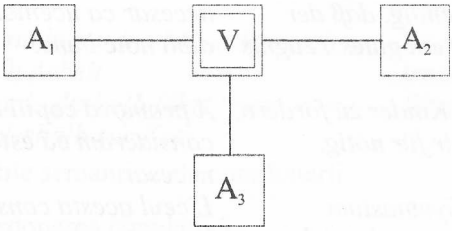

79	Sn, Sa, S	*Die Leute schimpften ihn einen Lügner.*	*Lumea îl făcea mincinos.*
80	Sn, Sa, Apred	*Die Mitschüler nennen Peter ehrgeizig.*	*Colegii îl consideră pe Peter ambițios.*
81	Sn, Sa, pApred	*Der Lehrer bezeichnet den Schüler als fleißig.*	*Profesorul îl caracterizează pe elev ca silitor.*
82	Sn, Sa, pSpred	*Der Direktor bezeichnete den Mathematiker als guten Lehrer.*	*Directorul l-a caracterizat pe profesorul de matematică drept un profesor bun.*
83	Sn, Sa, Sd	*Der Hund brachte dem Postboten eine Verletzung bei.*	*Câinele i-a provocat poștașului o rană.*

84	Sn, Sa, Sg	*Sie bezichtigte den Nachbarn der Verleumdung.*	*Ea l-a învinuit pe vecin de calomnie.*
85	Sn, Sa, pScirc	*Der Lehrer legt das Buch auf den Tisch.*	*Profesorul pune cartea pe masă.*
86	Sn, Sa, Pcompl	*Die Mutter gewöhnt die Kinder daran, daß sie zeitig aufstehen.*	*Mama îi obişnuieşte pe copii să se scoale devreme.*
87	Sn, Sa, Infzu	*Die Mutter gewöhnt die Kinder daran, pünktlich aufzustehen.*	*Mama îi obişnuieşte pe copii să se scoale la timp.*
88	Sn, Sa, Inf	*Die Mutter legt das Kind schlafen.*	*Mama duce copilul la culcare.*
89	Sn, Sd, Adj	*Das Rauchen bekommet ihm schlecht.*	*Fumatul îi face rău.*
90	Sn, Sd, Pcompl	*Der Dozent bringt den Studenten bei, wie sie einen Text interpretieren sollen.*	*Docentul îi învaţă pe studenţi, cum să interpreteze un text.*
91	Sn, Sd, Infzu	*Der Dozent bringt den Studenten bei, einen Text zu interpretieren.*	*Docentul îi învaţă pe studenţi să interpreteze un text.*
92	Sn, Adj., Inf	*Der Typ hat gut reden*	*Tipului îi convine să vorbească.*
93	Sn, Sa, pS	*Der Polizist hindert den Einbrecher an der Flucht.*	*Poliţistul îl împiedică pe spărgător să fugă.*
94	Sn, pApred, Pcompl	*Der Betreieb betrachtet es als notwendig, daß der Lehrling ein gutes Zeugnis vorlegt.*	*Întreprinderea consideră necesar ca ucenicul să aibă note bune.*
95	Sa, pApred, Infzu	*Begabte Kinder zu fördern, halten wir für nötig.*	*A promova copiii talentaţi considerăm că este necesar.*
96	Sn, prepS, Pcompl	*Dieses Gymnasium betrachtet es als wichtige Aufgabe, daß der Sport gefördert wird.*	*Liceul acesta consideră o sarcină importantă, ca sportul să fie promovat.*
97	Sn, pSpred, Infzu	*Dieses Gymnasium betrachtet es als wichtige Aufgabe, den Sport zu fördern*	*Liceul acesta consideră o sarcină importantă să promoveze sportul.*

VI. FRAZA

1. DESCRIERE GENERALĂ

Frazele iau naştere prin îmbinarea mai multor planuri propoziţionale într-o unitate complexă. Îmbinarea se poate face prin **coordonare** sau prin *subordonare*.

1.1. Fraza formată prin coordonare

Prin coordonarea a două sau mai multe propoziţii ia naştere o **frază formată prin coordonare**.

1. Tipurile de coordonarea

Cele două elemente coordonate pot fi juxtapuse sau legate. Construcţia formată prin juxtapunere nu conţine un element explicit de legătură (conjuncţie, adverb conjuncţional), corelaţia dintre propoziţii fiind exprimată prin sensul lor şi prin intonaţie:

Die Lesefähigkeit wird entwickelt, die Sprachbeherrschung wird verbessert.	*Capacitatea de lectură se dezvoltă, stăpânirea limbii se îmbunătăţeşte.*

În cazul construcţiilor formate prin joncţiune, cele două elemente coordonate sunt legate printr-o conjuncţie coordonatoare sau printr-un adverb conjuncţional care introduce cea de a doua propoziţie (adverbul conjuncţional poate sta şi în dreapta verbului finit):

*Ich gehe nicht mit ins Kino, **denn** ich habe noch Arbeit.*	*Eu nu merg la cinema, fiindcă mai am treabă.*
*Er ist krank, **deshalb** fährt er zur Kur / er fährt deshalb zur Kur.*	*El este bolnav, de aceea merge la băi.*

2. Funcţiile semantice ale coordonării

(1) Coordonarea copulativă

Propoziţiile principale sunt înşiruite una după alta, fără ca între ele să se stabilească o relaţie logică. Coordonarea copulativă se realizează cu ajutorul conjuncţiilor (*und, sowohl ... als auch, weder ... noch, nicht nur ... sondern auch*) sau prin adverbele conjuncţionale (*auch, außerdem, ferner, zudem, überdies, ebenso, ebenfalls, gleichfalls*). Propoziţiile coordonate pot fi înşiruite şi fără a fi legate între ele:

*Der Ingenieur war viel im Ausland, (**und**) er lernte die Lebensbedingungen in fremden Ländern kennen.*	*Inginerul a fost multă vreme în străinătate (şi) a cunoscut condiţiile de viaţă din ţări străine.*

Observații:

1. În cadrul coordonării copulative este posibilă accentuarea unor elemente (*sogar, überdies, nämlich, und zwar*) sau gruparea lor (*teils ... teils, einerseits ... andererseits, erstens ... zweitens*) .

2. Conjuncțiile duble *sowohl ... als auch* și *nicht nur ... sondern auch* au caracter afirmativ; cu *weder ... noch* = *nici ... nici* se neagă ambele propoziții.

(2) Coordonarea disjunctivă

Realizarea acțiunii din a doua propoziție face imposibilă realizarea acțiunii din prima. Relația disjunctivă sau alternativă se exprimă cu ajutorul conjuncțiilor (*oder* = *sau, entweder ... oder* = *sau ... sau*), sau cu ajutorul adverbelor conjuncționale (*sonst, andernfalls* = *altfel*)

*Er ist entweder zur Arbeit gegangen, **oder** er ist zu Hause.* — *El ori s-a dus la lucru, ori e acasă.*

(3) Coordonarea adversativă

Între acțiunile din cele două propoziții există o relație de adversitate. Relația adversativă se exprimă cu ajutorul conjuncțiilor (*aber* = *dar, doch* = *totuși, jedoch* = *totuși, sondern* = *ci*) și al adverbelor conjuncționale (*dagegen, hingegen,* = *dimpotrivă, indessen, vielmehr* = *mai curând, mai degrabă*). Relația de adversitate poate fi și implicată fără a fi exprimată explicit.

*Einsichten sind gut, **(aber)** Veränderungen sind besser.* — *Convingerile sunt bune, (dar) schimbările sunt mai bune.*

(4) Coordonarea restrictivă

În cadrul coordonării restrictive, cea de a doua propoziție restrânge acțiunea din prima. Relația restrictivă se realizează cu ajutorul conjuncțiilor (aber (*aber* = *dar, doch* = *totuși, allein* = *numai că, jedoch* = *totuși*) și prin adverbe conjuncționale (*freilich, zwar ... aber, wohl ... aber, nur* = *numai că, indessen*)

*Er hat Deutschland mehrmals besucht; **jedoch** in Hamburg ist er noch nicht gewesen.* — *El a vizitat Germania de mai multe ori, totuși în Hamburg n-a fost încă.*

*Er hat Deutschland mehrmals besucht, **aber** in Hamburg ist er noch nicht gewesen.* — *El a vizitat Germania de mai multe ori, dar în Hamburg încă n-a fost.*

(5) Coordonarea cauzală

Cea de a doua propoziție exprimă cauza acțiunii din prima. Relația cauzală se exprimă prin conjuncția *denn*, prin adverbul conjuncțional *nämlich*; ea poate fi și implicită:

*Er konnte das Problem nicht lösen, **(denn)** ihm fehlte die Sachkenntnis.* — *N-a putut rezolva problema (căci) nu avea cunoștințele necesare.*

(6) Coordonarea consecutivă

Cea de a doua propoziție exprimă urmarea acțiunii din prima. Relația consecutivă se exprimă cu ajutorul adverbelor conjuncționale (*also = deci, folglich = prin urmare, daher, darum = de aceea, demnach = ca urmare, deshalb, deswegen = de aceea, mithin, somit = astfel, infolgedessen = ca urmare*) sau rămâne neexprimată:

Dem Schüler fehlt die Sachkenntnis, ***deshalb*** *konte er das Problem nicht lösen.*	*Elevul nu avea cunoștințe, de aceea n-a putut rezolva problema.*

(7) Coordonarea concesivă

Cea de a doua propoziție exprimă o urmare care stă în contradicție cu acțiunea din prima. Relația concesivă se exprimă cu ajutorul adverbelor conjuncționale (*trotzdem, gleichwohl = deși, nichtsdestoweniger, dessenungeachtet*)

Es regnete in Strömen; ***trotzdem*** *gingen wir spazieren.*	*A plouat cu găleata, totuși ne-am dus la plimbare.*

1.2. Fraza formată prin subordonare

Principiul subordonării se aplică și la nivelul propozițiilor, prin integrarea propozițiilor subordonate în regente ia naștere o frază formată prin subordonare.

Tipurile de subordonare în frază

După modul în care sunt integrate în regentă, propozițiile secundare sunt de două feluri: propoziții introduse și propoziții neintroduse.

1. Propozițiile introduse

(1) Propozițiile relative

Propozițiile relative sunt introduse printr-un pronume relativ (a) sau printr-un adverb relativ (b):

(a) Die Schweiz ist ein Land, ***das*** *mitten in Europa liegt.*	*Elveția este o țară care se află în centrul Europei.*
(b) Die Länder, ***wo*** *es am heißesten ist, liegen in der Nähe des Äquators.*	*Țările unde este cel mai cald se află în apropierea ecuatorului.*

(2) Propozițiile conjuncționale

Propozițiile conjuncționale sunt introduse prin conjuncții subordonatoare:

Er besucht uns, ***wenn*** *er in Berlin ist.*	*El ne vizitează când vine la Berlin.*
Der Student erkundigt sich, ***ob*** *die Prüfung stattfindet.*	*Studentul se interesează dacă se ține examenul.*

(3) Propozițiile introduse prin elemente interogative

Propozițiile din această clasă sunt incluse fie prin pronume interogative (a), fie prin adverbe interogative (b):

(a) Man wußte nicht, wer die Prüfung bestanden hat.	*Nu se știa cine a promovat examenul.*

(b) Der Lehrer wollte wissen, wohin die Schüler zur Prüfung gehen mußten.

Profesorul voia să ştie unde trebuiau să meargă elevii.

2. Propoziţiile subordonate neintroduse

În cazul propoziţiilor secundare neintroduse, marca subordonării lipseşte. Relaţia de dependenţă este totuşi semnalizată prin semantică şi prin intonaţie. Următoarele propoziţii subordonate pot fi realizate fără cuvânt interogativ:

(1) propoziţiile completive (fără *daß*, verbul finit pe locul al doilea):

*Ich dachte, **daß** er seine Prüfung abgelegt hätte.*
*Ich dachte, er **hätte** seine Prüfung abgelegt.*

Eu credeam că el a dat examenul.

(2) propoziţiile condiţionale (fără *wenn*, verbul finit pe locul al doilea)

***Wenn** er heute kommt, können wir alles besprechen.*
***Kommt** er heute, können wir alles besprechen.*

Dacă vine azi, putem discuta totul.

(3) propoziţiile concesive (fără *obwohl*, dar cu particula *auch*; verbul finit pe primul loc):

***Obwohl** die Arbeit schwer ist, muß sie geschafft werden.*
***Ist** die Arbeit auch schwer, sie muß doch geschafft werden.*

Deşi lucrarea este grea, ea trebuie făcută.

Raporturile dintre subordonată şi regentă

Raporturile dintre principală şi regentă, din punctul de vedere al conţinutului, pot fi foarte variate (cf. Propoziţiile subordonate, § 12.2.3) .

1.3. Forme speciale de îmbinare a propoziţiilor

1. Propoziţia incidentă

Propoziţia incidentă reprezintă din punct de vedere formal coordonarea fără mijloace de legătură, una dintre cele două propoziţii principale fiind inclusă în cealaltă. Din punctul de vedere al conţinutului nu avem totuşi de-a face cu coordonarea, pentru că propoziţia intercalată este fie regenta celeilalte (1), fie subordonata ei (2):

(1) Der Artikel – ich möchte es dir schon heute mitteilen – wird in Kürze erscheinen.
Ich möchte es dir heute schon mitteilen, daß der Artikel in Kürze erscheinen wird.
(2) Die Prüfungstermine – sie waren vorverlegt – beunruhigten die Studenten.

Articolul – aş dori să-ţi comunic deja astăzi acest lucru – o să apară în curând.
Aş dori să-ţi comunic deja de astăzi că articolul o să apară în curând.
Examenele – fuseseră programate mai devreme – îi îngrijorau pe studenţi.

Die Prüfungstermine, die vorverlegt waren, beunruhigen die Studenten.

Examenele, care fuseseră programate mai înainte, îi îngrijorau pe studenți.

2. Perioada

Prin perioadă se înțelege o frază cu mai multe nivele de subordonare. Perioada ia naştere prin coordonarea mai multor propoziții principale, împreună cu subordonatele lor, sau prin subordonarea mai multor secundare – între care pot exista raporturi de coordonare sau de subordonare, grupate în jurul unei principale. În felul acesta, perioada conține în acelaşi timp atât raporturi de coordonare cât şi de subordonare.

Ein Tierbändiger wurde eines Abends vor den Augen der Leute, die gekommen waren, um sich die Vorstellung anzusehen, von einem Löwen, einem Prachtexemplar, angegriffen und so furchtbar zugerichtet, daß er, nachdem man ihn aus den Tatzen des Ungetüms befreit hatte, nur noch einen letzten überaus traurigen Blick auf seine Frau und seine Kinder werfen konnte ... (Robert Walser)

Într-o seară, în fața ochilor spectatorilor, care veniseră să vadă reprezentația, un îmblânzitor a fost atacat de leul său, un exemplar splendid, şi zgâriat atât de îngrozitor, încât, după ce l-au scos din ghearele monstrului, n-a mai putut decât să arunce o ultimă privire nespus de tragică spre soția şi copiii săi ...

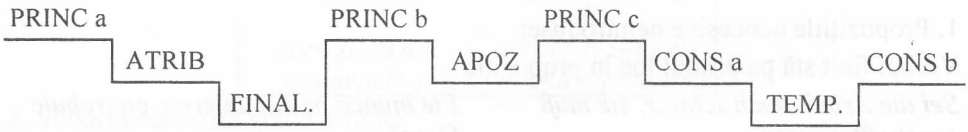

PRINC.a: *Ein Tierbändiger wurde eines Abends vor den Augen der Leute*
PRINC.b *von seinem Löwen*
APOZ. *einem Prachtexemplar*
PRINC.c: *angegriffen und so furchtbar zugerichtet*
ATTRIB: *die gekommen waren*
FINAL: *um sich die Vorstellung anzusehen*
TEMP: *nachdem man ihn aus den Tatzen des Ungetüms befreit hatte*
CONSECa: *daß er*
CONSECb: *nur noch einen letzten überaus traurigen Blick auf seine Frau und seine Kinder werfen konnte.*

3. Fraza formată prin contragere

Fraza formată prin contragere reprezintă un tip aparte de legătură în fraza formată prin coordonare. Acest tip de propoziții ia naştere prin coordonare şi prin eliminarea unor părți de propoziție, astfel încât o parte de propoziție se referă la mai multe părți de propoziție care au aceeaşi funcție:

*Er **studiert** in Leipzig, seine Schwester in Berlin.*

El studiază în Leipzig, seine Schwester in Berlin.

***Du** hinterläßt mir eine Nachricht im Institut oder rufst mich zu Hause an.*

Îmi laşi vorbă la institut sau mă cauți acasă.

Er besorgte und sie bezahlte ***die Bücher.*** *El a procurat cărțile și ea le-a plătit.*

Er lief und sie fuhr ***in die Stadt.*** *El a plecat pe jos în oraș, ea cu mașina.*

(4) Construcțiile infinitivale și participiale

O altă formă de reducere o constituie construcțiile infinitivale și participiale. Acestea sunt propoziții secundare care au suferit unele transformări, dar care îndeplinesc funcția de propoziții subordonate și constituie împreună cu regentele lor fraze formate prin subordonare.

2. PROPOZIȚIILE SUBORDONATE

2.1. Inventarul de forme

Clasificare după formă

De obicei, propozițiile subordonate sunt introduse printr-un pronume sau printr-o conjuncție, care realizează legătura cu regenta. Elementul introductiv poate avea un corelativ obligatoriu sau facultativ în regentă, sau un corelativ care nu mai apare în propoziția respectivă.

Verbul finit stă în aceste cazuri pe ultimul loc. În următoarele propoziții subordonate, verbul finit nu stă pe ultimul loc:

1. Propozițiile concesive neintroduse:

Verbul finit stă pe primul loc în propoziție

Sei *die Arbeit auch schwer, sie muß geschafft werden.* ***Fie*** *munca oricât de grea, ea trebuie făcută.*

2. Propozițiile condiționale neintroduse:

Verbul finit stă pe primul loc în propoziție

Stimmt *die Kasse, sind wir alle zufrieden.* *Iese socoteala, suntem mulțumiți cu toții.*

3. Propozițiile completive neintroduse:

Ordinea cuvintelor este cea din propoziția principală. Propozițiile completive neintroduse stau pe lângă verb care exprimă acte de vorbire, de gândire sau senzații:

Ich dachte, er ***hätte*** *die Prüfung abgelegt.* *Credeam că a dat examenul.*

4. Propozițiile comparative ireale introduse prin conjuncția *als*:

Verbul finit stă imediat în dreapta conjuncției *als*.

Es schien, als ***schliefe*** *er fest.* *Părea că doarme adânc.*

Clasificarea după poziție

În funcție de poziția pe care o ocupă față de regentă, propozițiile subordonate se clasifică în următoarele trei grupe:

1. propoziții antepuse

Weil seine Leistungen ausgezeichnet waren, bekam er eine Aspirantur. *Deoarece rezultatele sale au fost excepționale, a primit un loc la doctorat.*

2.propoziții postpuse

Er bekam eine Aspirantur, weil seine Leistungen ausgezeichnet waren. — *A primit un loc la doctorat, deoarece rezultatele sale au fost excepționale.*

3. propoziții intercalate

Er bekam, weil seine Leistungen ausgezeichnet waren, eine Aspirantur. — *A primit, deoarece rezultatele sale au fost excepționale, un loc la doctorat.*

Cele mai frecvente sunt propozițiile postpuse.

Clasificarea după gradul de subordonare

1. Propozițiile subordonate de același grad

Propozițiile subordonate care determină o propoziție principală sunt subordonate de gradul I:

PRINC a	ATRIB. Gr.1	ATRIB Gr. 1	PRINC. b
Die Studenten Studenții			*Verlassen Leipzig Ende der Woche. pleacă din Leipzig la sfârșitul săptămânii.*
	die ihre Prüfungen abgelegt haben und care și-au dat examenele și	*denen die Zeugnisse ausgehändigt wurden cărora li s-au înmânat diplomele*	

2. Subordonatele de grade diferite

O propoziție subordonată poate să apară și ca element al unui șir de propoziții subordonate de diferite grade. Propoziția care determină regenta este de gradul întâi, cea care o determină pe aceasta este de gradul doi, cea care o determină pe aceasta este de gradul trei ș.a.m.d.

PRINC.	SUB. Gr. 1		
Die Beispiele zeigen Exemplele arată			
	wie notwendig es ist cât este de important	SUB. Gr. 2	
		daß wir alle Belege prüfen să verificăm toate dovezile	SUB. Gr. 3
			damit Fehler vermieden werden. ca să se evite greșelile.

Topica propoziției principale

Ordinea părților de propoziție în propozițiile principale care sunt determinate de propoziții subordonate intercalate sau postpuse este cea obișnuită. În schimb, atunci când propoziția subordonată este situată în fața regentei, pe primul loc din regentă va sta verbul finit, deoarece propoziția subordonată premergătoare îndeplinește rolul de parte de propoziție în regentă:

*Als er in München ankam, **besuchte** er seinen Freund.* — *Când a ajuns la München și-a vizitat prietenul.*

De la această regulă există două excepții:

1. După o propoziție concesivă fără cuvânt introductiv sau introdusă prin *wenn, wer, wem, wann, wo* etc., care conține particula *auch*, propoziția regentă începe cu subiectul:

*Wenn er auch krank war, er **kam zur** Arbeit.* — *Chiar dacă era bolnav, venea la lucru.*

2. Atunci când în regentă există un corelativ *(so = așa, astfel, da, dann = atunci)*, locul întâi este ocupat de acest corelativ, care rezumă conținutul propoziției subordonate:

*Wenn er pünktlich kommt, dann **kann** ich ihn vom Bahnhof abholen.* — *Dacă vine la timp, atunci pot să-l iau de la gară.*

Construcțiile infinitivale

În locul propozițiilor subordonate, în anumite condiții pot să apară construcții infinitivale:

1. Propoziția subiectivă poate fi realizată sub formă de construcție infinitivală în următoarele condiții:

(1) subiectul propoziției subordonate este identic cu cel al regentei:

*Daß **er** das Spiel gewonnen hat, freut **ihn**.* — *Faptul că el a câștigat jocul, îl bucură.*

Das Spiel gewonnen zu haben freut ihn.

(2) subiectul propoziției subordonate este pronumele indefinit *man*:

*Daß **man** pünktlich kommt, ist ratsam.* — *Se recomandă a fi punctual.*

Pünktlich zu kommen ist ratsam.

2. Propoziția completivă poate fi realizată sub formă de construcție infinitivală în următoarele condiții.

(1) subiectul propoziției subordonate este identic cu subiectul regentei.

***Er** entschließt sich (dazu), daß **er** bald abreist.* — *El se hotărăște să plece în curând.*

Er entschließt sich (dazu), bald abzureisen.

(2) subiectul propoziției secundare este identic cu complementul din regentă:

*Die Lehrerin erlaubt **dem Schüler**, daß **er** früher nach Hause geht.* — *Profesoara îi permite elevului să plece mai devreme acasă.*

Die Lehrerein erlaubt dem Schüler, früher nach Hause zu gehen.

(3) subiectul propoziției subordonate este identic cu subiectul logic al regentei, fără ca acesta să apară în propoziția respectivă:

***Sein** Bemühen, daß **er** die Prüfung gut besteht, wurde belohnt.*	*Efortul lui, de a trece examenul cu bine, a fost răsplătit.*
***Sein** Bemühen, die Prüfung gut zu bestehen, wurde belohnt.*	
Er bemüht sich, daß er die Prügung gut besteht) .	*El se străduieşte ca să treacă examenul cu bine.*

3. Propoziția circumstanțială poate fi realizată sub formă de construcție infinitivală în următoarele condiții:

(1) subiectul propoziției subordonate este identic cu subiectul regentei:

***Er** ging durch den Regen, ohne daß **er** einen Mantel trug.*	*El mergea prin ploaie, fără să poarte un fulgarin.*
Er ging durch den Regen, ohne einen Mantel zu tragen.	

(2) subiectul propoziției subordonate este identic cu subiectul logic al regentei (realizat sub formă de complement):

*Ein kleiner Hinweis genügte **dem Schüler**, damit **er** die Aufgabe löste.*	*O mică indicație i-a fost de-ajuns elevului ca să poată rezolva problema.*
Ein kleiner Hinweis genügte dem Schüler, um die Aufgabe zu lösen.	

(3) subiectul propoziției subordonate este pronumele indefinit *man*:

*Das Theater ist groß genug, daß **man** darin die Feier durchführen kann.*	*Teatrul este suficient de mare ca să se poată serba aici.*
→ Das Theater ist groß genug, um darin die Feier durchführen zu können.	

Observații:

(1) Dintre circumstanțiale pot fi transformate în construcții infinitivale cele introduse prin *damit = ca să* (→ *um zu = pentru a*), *ohne daß = fără să* (→ *ohne zu = fără a*), *als daß = pentru ca să* (→ *um zu = pentru a*) .

(2) Propozițiile subordonate introduse prin *(an) statt daß* şi *so ... daß* pot fi transformate în construcții infinitivale atunci când regenta şi subordonata au acelaşi subiect gramatical.

Construcțiile participiale

În cazuri izolate, în locul propozițiilor subordonate pot să apară construcții participiale. Aceste construcții au în general funcția de propoziții atributive în sens restrâns (propoziții relative):

Der Autofahrer, der am Kopf schwer verletzt war, mußte sofort in das Krankenhaus eingewiesen werden.	*Şoferul, care era grav rănit la cap, a trebuit să fie dus la spital.*
Der Autofahrer, am Kopf schwer verletzt, mußte sofort in das Krankenhaus eingewiesen werden.	*Şoferul, rănit grav la cap, a trebuit să fie dus la spital.*

Ca orice atribut, construcțiile participiale permit diverse interpretări din punctul de vedere semantic (modal, temporal, cauzal):

Indem die Kinder ein frohes Lied sangen, zogen sie auf den Sportplatz.	*Copiii se îndreptau spre terenul de sport, cântând un cântec vesel.*
Ein frohes Lied singend, zogen die Kinder auf den Sportplatz.	*Cântând un cântec vesel, copiii se îndreptau spre terenul de sport.*
Nachdem er in Dresden angekommen war, suchte er sofort seinen Freund auf.	*După ce a ajuns la Dresda, l-a căutat imediat pe prietenul său.*
In Dresden angekommen, suchte er sofort seinen Freund auf.	*Ajuns în Dresda l-a căutat imediat pe prietenul său.*

În general, o propoziție subordonată poate fi înlocuită printr-o construcție participială numai atunci când subiectul principalei este identic cu cel al regentei. De la această regulă există următoarele excepții:

(1) subordonata se referă la un complement din regentă:

*Der Arzt las **ein Buch**, überladen mit wissenschaftlichen Termini.*	*Medicul citea o carte încărcată de termeni științifici.*

(2) subordonata se referă la un membru al regentei care îndeplinește funcția de subiect logic:

*Entsprechend seiner Gewohnheit langsam arbeitend, gelang **ihm** die Arbeit nicht.*	*Lucrând încet, conform obișnuinței sale, lucrarea nu i-a reușit.*

Construcțiile participiale cu sens condițional nu presupun identitatea subiectelor; subiectul principalei (a) sau al subordonatei (b) este o persoană indefinită:

*(a) Falls vom Arzt nicht anders verordnet, muß **man** drei Tropfen nehmen.*	*Dacă nu a fost prescris altfel de medic, se iau trei picături.*
(b) Streng genommen, hat der Kandidat seine Thesen nicht bewiesen.	*La drept vorbind, candidatul nu și-a dovedit tezele.*

Observații:

(1) Construcțiile participiale pot fi și ele prescurtate, eliminându-se participiile unor verbe sărace în determinări semantice precum *haben, sein, halten*. În acest mod iau naștere construcții participiale prescurtate, provenite de cele mai multe ori de la propoziții atributive în sens restrâns care determină subiectul regentei:

Der Direktor, der den Hut in der Hand hatte, betrat das Zimmer.	*Directorul, care avea în mână pălăria a intrat în birou..*
**Den Hut in der Hand habend / haltend, betrat der Direktor das Zimmer.*	*Având pălăria în mână, a intrat directorul în birou.*
Den Hut in der Hand, betrat der Direktor das Zimmer.	*Cu pălăria în mână, a intrat directorul în birou.*

(2) Atât în construcțiile infinitivale cât și în cele participiale, folosirea infinitivului I și II, respectiv a participiului I și a participiului II se face în funcție de timpul relativ. Infinitivul și participiul I exprimă simultaneitatea acțiunilor din regentă și

subordonată, infinitivul II şi participiul exprimă anterioritatea acţiunii din subordonată.

*Den Freund zu **treffen** freut mich.*	*Mă bucur să-mi întâlnesc prietenul.*
*Das Spiel **gewonnen zu haben** freut die Mannschaft.*	*Echipa se bucură că a câştigat jocul.*
*Ein Lied **singend**, ging er über die Straße.*	*Mergea pe stradă cântând un cântec.*
*In Hamburg **angekommen**, besuchte er seinen Freund.*	*Ajuns la Hamburg şi-a vizitat prietenul*

2.2. Funcţiile sintactice ale propoziţiilor subordonate

1. Corelativul

Toate propoziţiile subordonate celor apozitive determină un cuvânt din propoziţia regentă.

Corelativele sunt obligatorii:

(1) pentru a concretiza conţinutul unui enunţ care începe cu conjuncţia lipsită de sens *daß*:

***Auf Grund der Tatsache, daß** er krank war, wurde er von der Prüfung befreit.*	*Pe baza faptului că era bolnav, a fost scutit de examen.*

(2) pe lângă anumite verbe şi adjective care cer un anumit caz:

*Ich verlasse mich **darauf, daß** du mir hilfst.*	*Mă bazez pe faptul că mă ajuţi.*
*Ich bin **es** überdrüssig, **daß** er immer zu spät kommt.*	*Sunt sătul de faptul că el întârzie mereu.*

2. Propoziţia subiectivă

Propoziţia subiectivă apare alternativ cu un substantiv la nominativ. Propoziţiile subiective sunt compliniri la un corelat din regentă. Corelatul poate fi *das, es* sau un substantiv sărac în determinări semantice. Propoziţiile subiective sunt introduse prin *daß, ob* sau printr-un pronume interogativ. În anumit cazuri, propoziţia subiectivă poate fi realizată şi printr-o construcţie infinitivală:

Mich enttäuscht sein Nichtkommen.	*Mă dezamăgeşte absenţa lui.*
*Mich enttäuscht **es / das / die Tatsache**, daß er nicht kommt.*	*Mă dezamăgeşte (faptul) că el nu vine.*

3. Propoziţia completivă

Propoziţia completivă poate înlocui un substantiv la un caz oblic. Propoziţiile completive sunt introduse prin *daß, ob* sau printr-un pronume interogativ[1].

Propoziţiile completive sunt compliniri la un corelat din regentă, care este cerut şi al cărui caz este determinat de verbul din regentă sau de un adjectiv:

[1] Propoziţiile completive pot fi introduse şi prin adverbe interogative: *Sag mir, wo / wann wir uns sehen können = Spune-mi unde / când ne putem vedea.* (Nota trad.)

Er sieht seinen Fehler.	*El îşi vede greşeală.*
*→ Er sieht **es / das / die Tatsache**, daß er einen Fehler gemacht hat.*	*El vede (faptul) că a greşit.*

4. Propoziţiile circumstanţiale

Ca şi propoziţiile subiective şi completive, circumstanţialele au şi ele un corelativ în principală care – în funcţie de conjuncţie – poate fi obligatoriu sau facultativ sau de obicei rămâne neexprimat. În funcţie de caracterul legăturii dintre acesta şi regentul său se disting două categorii:

(1) propoziţii circumstanţiale care înlocuiesc un circumstanţial necesar pentru valenţa verbului:

Er wohnt in Berlin.	*El locuieşte în Berlin.*
Er wohnt dort, wo seine Eltern wohnen.	*El locuieşte (acolo) unde locuiesc părinţii săi.*

(2) propoziţii circumstanţiale libere:

Er wurde wegen hervorragender Leistungen ausgezeichnet.	*A fost decorat pentru realizările lui excepţionale.*
Er wurde deshalb / deswegen ausgezeichnet, da / weil er Hervorragendes geleistet hat.	*(De aceea) a fost decorat, fiindcă a realizat lucruri excepţionale.*

5. Propoziţii subordonate apozitive

Spre deosebire de celelalte propoziţii secundare, propoziţiile din această subclasă nu determină un cuvânt (un corelat) din regentă. O frază care conţine o asemenea propoziţie subordonată exprimă de fapt două acţiuni independente una de cealaltă, care numai din punctul de vedere formal apar în relaţie de subordonare:

Er hat mich gestern besucht. Das hat mich gefreut.	*El m-a vizitat ieri. Aceasta m-a bucurat.*
Er hat mich gestern besucht, was mich gefreut hat.	*El m-a vizitat ieri, ceea ce m-a bucurat.*

6. Propoziţiile atributive în sens restrâns

Propoziţiile atributive în sens restrâns determină substantive care au un sens deplin.

Er kennt das Lehrbuch, das im Schaufenster liegt.	*El cunoaşte manualul care este expus în vitrină.*

Propoziţiile atributive pot fi derivate de la structuri simple:

Er kennt das Lehrbuch. Das Lehrbuch liegt im Schaufenster.	*El cunoaşte manualul. Manualul este expus în vitrină.*
Er kennt das Lehrbuch, das im Schaufenster liegt.	*El cunoaşte manualul care este expus în vitrină.*
Das Lehrbuch, das er kennt, liegt im Schaufenster.	*Manualul pe care el îl cunoaşte este expus în vitrină.*

2.3. Clasificarea semantică a propoziţiilor secundare

Propoziţia subiectivă

Predicatul regentei poate fi un verb predicativ sau verbul *sein / werden* + nume predicativ.

1. Predicatul regentei este un verb predicativ:

***Daß** er das Spiel gewonnen hat, freut ihn.*	*El se bucură că a câştigat jocul.*
Das Spiel gewonnen zu haben, freut ihn.	

2. Predicatul regentei este exprimat prin verbul *sein / werden* + adjectiv:

***Ob** er die Einzelheiten kennt, ist unwesentlich.*	*Nu este important dacă el cunoaşte amănuntele.*
***Daß** er kommt, ist sicher.*	*Este sigur că el vine.*

2. Predicatul regentei este exprimat prin verbul *sein / werden* + substantiv:

***Daß** man das Kind vernachlässigt, ist ein Verbrechen.*	*Este o crimă să neglijezi copilul.*
Das Kind zu vernachlässigen ist ein Verbrechen.	*A neglija copilul, este o crimă.*

Observaţii:

Sunt considerate propoziţii subiective şi propoziţiile asemănătoare propoziţiilor atributive în sens restrâns:

Derjenige, der wagt, gewinnt.	*Acela care îndrăzneşte, câştigă.*
Wer wagt, gewinnt.	*Cine îndrăzneşte, câştigă.*

Propoziţia completivă

Propoziţiile completive corespund pe de-o parte complementelor al căror caz este cerut de regent, pe de alta complementelor prepoziţionale. În funcţie de aceasta, corelativele lor în propoziţia regentă sunt *es (das)* sau un adverb pronominal:

*Er bestreitet **es**, daß er dort war.*	*El neagă că a fost acolo*
*Daß er dort war, **das** bestreitet er.*	*Că a fost acolo, asta neagă el.*
*Er wartet **darauf**, daß du kommst.*	*El aşteaptă, ca tu să vii.*

1. Predicatul propoziţiei regente este un verb predicativ

*Ich erfahre **(es)** morgen, **ob** ich geprüft werde.*	*Eu aflu mâine, dacă voi fi examinat.*
*Ich erfuhr **(es)** heute, **daß** ich geprüft werde.*	*Eu am aflat astăzi că voi fi examinat.*

2. Predicatul propoziţiei regente este format din verbul *sein / werden* + adjectiv:

(1) Propoziţii completive cu corelativ facultativ (adverb pronominal, *es*)

*Ich bin froh **(darüber)**, **daß** ich ihn sehe.*	*Sunt bucuros că îl văd.*
*Ich bin froh **(darüber)**, ihn zu sehen.*	*Sunt bucuros să îl văd.*

(2) propoziții completive cu corelativ obligatoriu (adverb pronominal, *es*)

*Er ist **darauf** eingestellt, **daß** er ein paar Stunden warten muß.*
*Er ist **darauf** eingestellt, ein paar Stunden warten zu müssen.*

El este pregătit să aştepte câteva ore.

3. vorbire indirectă

Vorbirea indirectă se foloseşte cu verbe care exprimă acte de vorbire, de gândire sau senzații:

*Er sagt, **daß** er kommt.* — *El spune că vine.*
*Er sagt, **ob** er kommt.* — *El spune dacă vine.*

Propozițiile circumstanțiale

Propozițiile circumstanțiale de timp

Propozițiile circumstanțiale de timp stau într-un anumit raport temporal cu propoziția regentă. Raportul temporal este exprimat prin conjuncția prin care sunt introduse şi prin timpul din subordonată. Acțiunea din subordonată poate fi simultană cu cea din regentă, o poate preceda sau poate urma după aceasta.

1. Propozițiile temporale care exprimă **simultaneitatea** acțiunilor

(1) Durata

aceeaşi durată

***Während** ich in Berlin studierte, ging ich oft ins Theater.* — *Când studiam în Berlin mergeam deseori la teatru.*

Începutul şi sfârşitul acțiunii coincid:

***Solange** ich ihn kenne, (solange) arbeitet er in diesem Betrieb.* — *De când îl cunosc eu (de atunci) lucrează în această întreprindere.*

aceeaşi durată până în momentul vorbirii; începutul acțiunii în trecut (verbele durative stau la preterit şi la prezent

***Seit (dem)** ich ihn kenne, (seitdem) ist er Nichtraucher.* — *De când îl cunosc eu (de atunci) e nefumător.*

(2) Momentul

acțiune nerepetată în trecut

***Als** wir spazierengingen, (da) trafen wir einige Bekannte.* — *Când am fost la plimbare (atunci) am înâlnit câțiva cunoscuți.*

acțiune nerepetată în prezent şi în viitor

***Wenn** morgen die Delegierten ankommen, (dann) werden sie vom Oberbürgermeister begrüßt.* — *Mâine când vin delegații (atunci) vor fi salutați de primar.*

acțiune repetată

***Sooft / wenn** ich ihn traf, (jedesmal / immer) erzählte er mir die gleiche Geschichte.* — *De câte ori / când îl întâlneam îmi povestea de fiecare dată aceeaşi poveste.*

2. Propoziții temporale care exprimă anterioritatea acțiunii în raport cu regenta

acțiune nerepetată în trecut (m.m.c.p în temporală, preteritul în regentă):

*Der Anruf kam (dann), **als** sie das Haus verlassen hatte.* — *Telefonul a venit (atunci) când ea ieșise deja din casă.*

***Nachdem** er sein Examen abgeschlossen hatte, fuhr er zu seinen Eltern.* — *După ce și-a dat examenul, a plecat la părinți.*

acțiune repetată în trecut (m.m.c.p. în temporală, preteritul în regentă):

***Wenn** er seine Arbeit beendet hatte, (dann) ging er ins Café.* — *Când termina lucrul, (atunci) mergea la cafenea.*

acțiune repetată în prezent (perfectul în temporală, prezentul în regentă

***Wenn** ich aufgestanden bin, (dann) mache ich zuerst zehn Minuten Gymnastik.* — *Când mă trezesc, (atunci) fac mai întâi zece minute gimnastică.*

acțiune nerepetată în trecut, acțiunea din regentă urmează imediat după cea din temporală (același timp în temporală și regentă):

***Als** der Wecker klingelte, (da) sprang er aus dem Bett.* — *Când a sunat deșteptătorul, (atunci) a sărit din pat.*

acțiune repetată în trecut, acțiunea din regentă urmează imediat după cea din temporală (același timp în temporală și regentă):

***Wenn / sobald / sowie** der Wecker klingelte, (dann / da) sprang er aus dem Bett.* — *Când suna deșteptătorul (atunci) sărea din pat.*

momentul exact al începutului acțiunii în trecut, durata până în momentul vorbirii (verbele perfective stau la perfect sau m.m.c.p.)

***Seit (dem)** er die Arbeit beendet hatte, (seitdem) war er zufrieden.* — *De când terminase lucrarea (de atunci) era mulțumit.*

3. Propoziții temporale care exprimă posterioritatea acțiunii în raport cu regenta

punctul final al acțiunii

*Er blieb (solange) in Deutschland, **bis** er mit dem Studium fertig war.* — *A rămas (atât timp) în Germania, până a terminat studiul.*

succesiunea acțiunilor

*Sie bringt das Kind in den Kindergarten, **bevor / ehe** sie zur Arbeit geht.* — *Ea duce copilul la grădiniță, înainte de a merge la lucru.*

Propozițiile circumstanțiale de loc

Propozițiile circumstanțiale de loc exprimă locul, direcția sau extensia domeniului în care are loc acțiunea. Propozițiile locale pot fi derivate de la circumstanțialele de loc:

*Ich fand das Buch, **wo** ich es nicht vermutet hatte.* — *Am găsit cartea unde nu mă așteptam.*

Ich fand das Buch an einer unvermuteten Stelle. — *Am găsit cartea într-un loc neașteptat.*

Propozițiile locale nu sunt introduse prin conjuncții, ci prin adverbe de loc.

(1) Locul

*Er arbeitet (dort), **wo** man ihn braucht.* — *El lucrează (acolo) unde este nevoie de el.*

(2) Direcția

Er stammt (dorther / von dort), ***woher*** *auch ich stamme.*

El se trage (de acolo) de unde mă trag și eu.

(3) Extensia

Soweit *das Auge reichte, (soweit) war alles überschwemmt.*

Cât vedeai cu ochii, totul era acoperit de apă.

Propozițiile circumstanțiale de mod

1. Propozițiile instrumentale

Propozițiile instrumentale exprimă mijlocul prin care se obține un anumit efect:

Er verbesserte seine Leistungen, ***indem*** *er fleißig trainierte.*

El și-a îmbunătățit recordul, antrenându-se cu sârguință.

Er hat mir ***dadurch / damit*** *sehr geholfen, daß er mir seine Bücher zur Verfügung gestellt hat.*

El m-a ajutat foarte mult prin faptul că mi-a pus la dispoziție cărțile sale.

2. Propozițiile de mod comparative

(1) Raportul de egalitate

Termenul de comparație este acțiunea din regentă, exprimată prin verb + adjectiv / adverb:

Das Wetter ist kühl, ***wie*** *es schon in den letzten Tagen war.*

Vremea este rece, așa cum a fost deja în ultimele zile.

Comparația se referă la calitatea sau gradul deosebit al acțiunii din regentă, exprimată prin verb + Adjectiv / adverb:

Im Februar war es (genau) so kalt, ***wie*** *es im Januar war.*

În februarie a fost (exact) la fel de frig cum a fost în ianuarie.

Comparația se referă la calitatea sau gradul deosebit al acțiunii din regentă, exprimată prin verb sau verb + substantiv:

Er hat (so) ein Tonbandgerät, ***wie*** *ich es brauche.*

El are un (asemenea) magnetofon cum îmi trebuie mie.

Compararea modului acțiunii cu așteptarea vorbitorului (modalitatea):

Er hat (genau so) gearbeitet, ***wie*** *wir es erwartet hatten.*

El a lucrat (exact așa) cum ne-am așteptat.

(2) negarea egalității

Lipsa corespondenței se exprimă prin introducerea unui element negativ în regentă (a) sau în subordonată (b):

Er hat ***kein*** *Tonbandgerät, wie ich es brauche.*

El nu are un magnetofon cum îmi trebuie mie.

Er hat gearbeitet, wie es ***niemand*** *erwartet hätte.*

El a lucrat cum nu s-a așteptat nimeni.

(3) Inegalitatea

Inegalitatea este o altă formă de neconcordanță. În caz de neconcordanță, în regentă apare adverbul *anders*, în caz că însușirea diferă numai în grad, adjectivul sau adverbul se pune la comparativ:

*Er sieht anders aus, **als** ich ihn mir vorgestellt hatte.*	*El arată altfel decât mi-l imaginasem eu.*
*Die Frau ist jünger, **als** sie aussieht.*	*Femeia este mai tânără decât pare.*

(4) egalitate ipotetică

(a) Propoziția modală ca actant obligatoriu pe lângă verbe care redau o impresie *(aussehen = a arăta, wirken, scheinen = a părea, tun):*

*Es sieht so aus, **als ob** es regnen wolle.*	*Se pare că o să plouă.*

(b) propoziția modală liberă

*Das Kind weinte, **als ob** es große Schmerzen habe.*	*Copilul plângea ca și cum ar fi avut mari dureri.*

3. Propoziția modală care exprimă lipsa unor circumstanțe

Lipsa unor circumstanțe se semnalează prin *ohne daß*

Er überquert die Straße. Er achtet nicht auf den Verkehr.	*El a traversat strada. El n-a fost atent la circulație.*
*Er überquert die Straße, **ohne daß** er auf den Verkehr achtet.*	*El a traversat strada fără să fie atent la circulație.*

4. Propoziția circumstanțială proporțională

(1) Propoziția circumstanțială cu conjuncția *je ... desto / um so*

O indicație referitoare la gradul de intensitate al unui adjectiv sau adverb din regentă este în raport direct proporțional cu una din propoziția subordonată. Particulele de grad sunt la comparativ și stau întotdeauna imediat în dreapta conjuncțiilor:

***Je** mehr ich lese, **umso / desto** reicher wird mein Wortschatz.*	*Cu cât citesc mai mult, cu atât vocabularul meu este mai bogat.*

(2) Propozițiile proporționale cu conjuncția *je nachdem*

Acțiunea din regentă este dependentă de diverse posibilități menționate în subordonată și precizate în mod suplimentar prin elemente interogative (*wie, wann, wer* etc.) care urmează după conjuncție:

*Die Atomphysik kann, **je nachdem** wie sie angewendet wird, das Leben auf der Erde bereichern oder zerstören.*	*Fizica atomică poate, după cum este aplicată, să îmbogățească sau să distrugă viața de pe pământ.*

5. Propoziția circumstanțială modală de specificare

Propoziția modală de specificare limitează domeniul de valabilitate din regentă:

*Er hat mir **damit** geholfen, **daß** er mir seine Bücher zur Verfügung stellte.*	*El mi-a ajutat punându-mi la dispoziție cărțile lui.*
*Eine Beurteilung der Lage ist **insofern** schwierig, **als** nicht alle Fakten bekannt sind.*	*Aprecierea situației este într-atât dificilă, cu cât nu se cunosc toate faptele.*
*Eine Entscheidung in dieser Frage ist **umso** wichtiger, **als** davon die Lösung anderer Fragen abhängt.*	*O decizie asupra acestei probleme este cu atât mai importantă, cu cât de aceasta depinde rezolvarea altor probleme.*

6. Propoziția modală restrictivă

Propoziția circumstanțială restrictivă relativizează enunțul din regentă, fie printr-o luare de poziție *(soviel, soweit)*, fie prin menționarea unui domeniu în care enunțul din regentă nu este valabil:

***Soviel (wie)** mir bekannt ist, arbeitet er in einem Projektierungsbüro.*	*După câte știu eu, el lucrează într-un birou de proiectare.*
*Ich kann jederzeit kommen, **außer wenn** ich Training habe.*	*Pot să vin oricând, numai când am antrenament nu.*
*Der Aufsatz ist sehr gut, **nur daß** am Anfang die Gliederung fehlt.*	*Referatul este foarte bun, numai că la început lipsește împărțirea.*

Propozițiile circumstanțiale de cauză

Propozițiile cauzale se împart în două subgrupe

Propozițiile din prima grupă exprimă cauza (motivul, condițiile): propoziția cauzală în sens restrâns, propoziția condițională și propoziția concesivă

Propozițiile din a doua grupă exprimă efectul (urmarea, scopul): propozițiile consecutive și cele finale.

1. Propozițiile cauzale în sens restrâns

(1) Propoziția regentă și subordonata exprimă raporturi cauzale necesare, legice:

*Das Auto began (daher / darum / deshalb / deswegen / aus dem Grunde) zu schleudern, **weil / da** die Straße sehr glatt war.*	*(De aceea / din acest motiv) a intrat mașina în derapaj, fiindcă șoseaua era foarte alunecoasă.*

(2) Propoziția cauzală exprimă un motiv suplimentar:

*Der Roman wurde viel diskutiert, **zumal (da)** er in einer ungewöhnlichen sprachlichen Form geschrieben ist.*	*Romanul a fost mult discutat, cu atât mai mult cu cât este scris într-un limbaj neobișnuit.*
*Ich gehe ziemlich oft ins Kino, **umsomehr als** ich keinen Fernseher habe.*	*Merg destul de des la cinema, cu atât mai mult cu cât nu am televizor.*

2. Propoziția condițională

Pe baza unei condiții se prevede o urmare:

***Wenn / falls / sofern** der Zug pünktlich ankommt, (so / dann) erreichen wir den Anschlußzug.*	*Dacă / în caz că trenul ajunge la timp, (atunci) prindem legătura.*

Observații:

(1) Propozițiile condiționale pot fi realizate și fără conjuncție, verbul finit ocupând prima poziție:

Kommen wir pünktlich an, so erreichen wir den Anschlußzug.	*Ajungem la timp, atunci prindem legătura.*

(2) În combinație cu verbul modal *sollen* la subjonctivul perfect, propoziția condițională (cu sau fără conjuncție) exprimă în plus eventualitatea.:

*Falls er die Arbeit nicht allein schaffen **sollte**, werde ich ihm helfen.*	*În caz că nu termină singur treaba, am să-l ajut.*

3. Propoziția concesivă

O relație cauzală așteptată nu acționează. Cauza exprimată în propoziția concesivă are efectul așteptat:

Obwohl / obgleich / trotzdem *er krank war, (so) kam er (dennoch).*	*Deși / Cu toate că / în ciuda faptului că era bolnav, a venit (totuși).*

Observații:

(1) Combinația conjuncției *wenn* cu particula *auch* (care poate ocupa diferite poziții în propoziție) are sens concesiv:

Er zieht keinen Mantel an, ***wenn*** *es* ***auch*** *kalt ist.*	*El nu îmbracă paltonul, deși este frig.*

În astfel de cazuri, conjuncția *wenn* poate fi omisă; verbul trece pe primul loc:

Hat er ***auch*** *keine gute Prüfung abgelegt, war er doch fleißig.*	*Deși n-a trecut examenul cu bine, a fost totuși silitor.*

Verbele modale *mögen* și *sollen* la subjonctivul preterit conferă enunțului sensul ipotetic:

Er zieht keinen Mantel an, ***mag / sollte*** *es auch kalt sein.*	*El nu îmbracă paltonul, fie oricât de frig.*

În propoziția regentă care urmează după propoziția concesivă, locul întâi este ocupat de cele mai multe ori de subiect (a). Verbul finit trece pe primul loc (b) în general doar atunci când propoziția regentă conține corelativul *doch* (și un *so* facultativ)

Wenn es auch spät war, ***niemand*** *wollte nach Hause gehen.* *Wenn es auch spät war, (so) wollte doch* ***niemand*** *nach Hause gehen.*	*Deși era târziu nimeni nu voia să plece acasă.*

(2) În mod asemănător, particula *auch* (și / sau *immer* poate să apară și împreună cu elemente interogative: *wie auch* (*immer,*) *wann auch* (*immer*), *wo auch* (*immer*), *wer auch* (*immer*), *wen auch* (*immer*) etc. Aceste combinații cu valoare generalizatoare funcționează ca niște conjuncții subordonatoare, introducând propoziții concesive. Spre deosebire de conjuncțiile subordonatoare autentice, propozițiile pe care le introduc nu cer rotația subiect verb în regenta pe care o precedă astfel încât regenta începe cu subiectul:

Wie morgen das Wetter ***auch*** *sein wird,* ***ich*** *kann nicht bleiben.*	*Oricum va fi mâine vremea, nu pot să mai rămân.*

4. Propoziția consecutivă

(1) Urmarea rezultă din acțiunea din regentă, exprimată printr-un verb + adjectiv, adverb sau substantiv:

Er ist krank, ***so daß*** *er zu Hause bleiben muß.*	*El este bolnav, așa că trebuie să rămână acasă.*
Er hat Fieber, ***so daß*** *er nicht aufstehen darf.*	*El are febră, așa că nu are voie să se scoale din pat.*

(2) Urmarea rezultă din intensitatea deosebită a stării din regentă, exprimată printr-un verb + adjectiv, adverb sau substantiv:

*Er ist **so** krank, **daß** er im Bett liegen muß.*	*El este aşa de bolnav, încât trebuie să rămână în pat.*
*Er hat **solches** Fieber, **daß** er phantasiert.*	*El are o asemenea febră, încât aiurează.*

(3) Propoziţia consecutivă negativă exprimă faptul că acţiunea aşteptată nu are sau nu a avut loc:

*Ich habe tüchtig gefroren, **ohne daß** ich mich erkältet habe.*	*Mi-a fost foarte frig, fără să răcesc .*
*Er verläßt nie die Wohnung, **ohne daß** er sie abschließt.*	*Nu pleacă niciodată de acasă fără să încuie uşa.*

(4) Propoziţia regentă exprimă o asemenea intensitate a unei stări, care face imposibilă urmarea din propoziţia consecutivă. De multe ori, aceasta conţine verbul modal *können*, eventual la subjonctiv.

Das Wasser ist so kalt, daß man nicht baden kann. Das Wasser ist zu kalt, als daß man baden kann.	*Apa este aşa de rece încât nu se poate face baie. Apa este prea rece ca să se poată face baie.*
Das Wasser war so kalt, daß man nicht baden konnte.	*Apa era aşa de rece, încât nu s-a putut face baie.*
Das Wasser war zu kalt, als daß man hätte baden können.	*Apa era prea rece ca să se fi putut face baie.*

5. Propoziţia circumstanţială de scop

Subiectul propoziţiei finale este o persoană. Propoziţia finală exprimă intenţia, scopul, ţelul. Sensul final este legat de un element voliţional, orientat spre realizarea acţiunii:

(1) Persoana care doreşte realizarea acţiunii şi cea care o realizează sunt una şi aceeaşi:

*Er beeilt sich, **damit** er den Zug noch erreicht.*	*El se grăbeşte, ca să prindă trenul*
Er beeilt sich, weil er den Zug noch erreichen will.	*El se grăbeşte, pentru că vrea să mai prindă trenul.*

(2) Persoana care doreşte realizarea acţiunii şi cea care o realizează sunt diferite:

*Er schreibt die Regel an, **damit** wir sie abschreiben.*	*El scrie regula ca să o copiem şi noi.*

Propoziţiile introduse prin *anstatt daß*

Propoziţia subordonată exprimă o posibilitate nerealizată, în timp ce regentă denumeşte acţiunea care a avut loc. De multe ori este vizibilă atitudinea vorbitorului, acţiunea din subordonată este cea considerată justă de către acesta:

***(An)statt daß** er sich ins Bett legte, ging der Kranke zur Arbeit.*	*În loc să stea în pat, bolnavul s-a dus la lucru.*

Propoziţia opoziţională

Acţiunea din principală stă în opoziţie cu cea din regentă:

***Während** es gestern schön war, regnet es heute.*	*În timp ce ieri a fost frumos, astăzi plouă.*

Propozițiile apoziționale

Propozițiile care nu determină un cuvânt din regentă, ci se referă la întreaga acțiune exprimată de aceasta sunt introduse prin pronume relative. Aceste propoziții se deosebesc de propozițiile atributive prin aceea că nu există un corelat în regentă. Subordonarea față de regentă este numai formală. Ca element interogativ apare de cele mai multe ori *was* (pentru nominativ și acuzativ) sau o combinație *wo* + prepoziție:

Er arbeitet völlig selbständig, ***was*** *mir besonders gefällt.*	*El lucrează independent, ceea ce îmi place în mod deosebit.*
Er hat sein Examen mit Auszeichnung bestanden, ***worüber*** *sich seine Eltern sehr freuten.*	*El a luat examenul cu distincție, ceea ce i-a bucurat foarte mult pe părinți.*

Propoziția atributivă în sens restrâns

Propoziția atributivă restrictivă

Fără propoziția atributivă, principala nu poate fi înțeleasă în contextul dat. Propoziția atributivă restrictivă specifică un obiect dintre celelalte obiecte din aceeași clasă. În locul articolului hotărât sau nehotărât, regentul propoziției atributive poate fi selectat cu articolul *derjenige*. În ce privește intonația, între regentă și subordonată se face o pauză:

Ich kaufe das Buch, ***das*** *im Schaufenster liegt.*	*Cumpăr cartea care este expusă în vitrină.*
Ich kaufe dasjenige Buch, das im Schaufenster liegt.	*Cumpăr acea carte, care este expusă în vitrină.*

Propoziția atributivă nerestrictivă

Propozițiile atributive nerestrictive aduc precizări suplimentare, ca un al doilea predicat logic. Propoziția atributivă caracterizează o situație. În locul articolului hotărât sau nehotărât, regentul poate fi selectat și cu articolul *dieser / jener*. Intonația evidențiază caracterul de paranteză:

Das Auto, das mit großen Kisten beladen war, fuhr an uns vorbei.	*Mașina care era încărcată cu lăzi mari a trecut pe lângă noi.*
Dieses Auto, das mit großen Kisten beladen war, fuhr an uns vorbei.	*Această mașină care era încărcată cu lăzi mari a trecut pe lângă noi.*

Particularități în folosirea pronumelor relative

1. Pronumele relativ *der* prezintă aceleași modificări formale în funcție de caz, gen și număr ca și pronumele demonstrativ substantival omofon[1]. Cazul pronu-

[1] În legătură cu formele flexionare vezi § 2.3.2. Pronumele relativ *welecher*, identic din punctul de vedere formal cu pronumele interogativ, poate fi înlocuit cu *der*, se folosește totuși mai rar, și atunci, mai ales din motive stilistice, pentru a evita repetițiile.

melui este cel cerut de funcția sa în propoziția subordonată (1), în timp ce genul și numărul sunt cele ale cuvântului regent din principală (2):

*(1) Der Schüler, **der** den Wettbewerb gewonnen hat, erhält eine Auszeichnung.*	*Elevul care a câștigat concursul primește un premiu.*
*Der Schüler, **dessen** ich mich noch gut erinnere, studiert jetzt in Freiburg.*	*Elevul de care îmi amintesc încă bine studiază acum la Freiburg.*
*(2) Das Kind, **das** den Unterricht versäumt hat, muß die Arbeit nachholen.*	*Copilul care a lipsit de la oră trebuie să recupereze lucrarea.*
*Die Jungen, **die** am Sportfest teilnehmen, fahren nach Berlin.*	*Băieții care participă la jocurile sportive pleacă la Berlin.*

Formele de genitiv (singular masculin / neutru *dessen*, singular feminin și plural *deren*) ale pronumelui relativ *der* servesc și ca pronume relativ posesiv pentru a exprima apartenența:

*Der Schüler, **dessen** Namen ich vegessen habe, ist zur Sprechstunde gekommen.*	*Elevul al cărui nume l-am uitat a venit la consultație.*
*Die Schülerin, **deren** Vater im Sprechzimmer wartet, ist schon operiert.*	*Eleva al cărei tată așteaptă în cancelarie a fost deja operată.*

Observații:

În general, referentul din regentă este un substantiv. Atunci când referentul este exprimat printr-un pronume personal de persoana I sau a II-a, după pronumele relativ se introduce de cele mai mult ori și pronumele personal:

*Wir, die **(wir)** immer geholfen haben, verdienen keine Vorwürfe.*	*Noi care am ajutat întotdeauna, nu merităm reproșuri.*

Pronumele de politețe *Sie* se reia obligatoriu în propoziția relativă:

*Sie, die **Sie** immer geholfen haben, verdienen keine Vorwürfe.*	*Dumneavoastră care ați ajutat întotdeauna, nu meritați reproșuri.*

2. Pronumele relative *wer* și *was* au forme diferite numai pentru cazuri, nu și pentru gen.

Pronumele *was* se folosește la nominativ și la acuzativ atunci când referentul său în regent este un pronume substantival de genul neutru sau un adjectiv substantivizat respectiv un numeral nehotărât:

*Manches / Vieles / Das Wichtigste, **was** wir gefordert haben, ist verwirklicht worden.*	*Câteva lucruri / Multe / ceea ce este mai important, din ceea ce am cerut, s-a realizat.*

Pronumele *wer* poate înlocui pronumele relativ *der* și pronumele demonstrative substantivale (cu referire la persoane), când ambele stau în același caz:

***Denjenigen, den** ich zuerst treffe, frage ich.*	*Pe acela pe care îl întâlnesc mai întâi, pe acela îl întreb.*
***Wen** ich zuerst treffe, frage ich.*	*Pe cine întâlnesc mai întâi, îl întreb.*

3. În locul pronumelor relative *der* şi *was*, în anumite condiţii apar combinaţii *wo* + prepoziţie (cf. Adverbe pronominale, § 3.27.2)

4. Atunci când referentul este un circumstanţial de loc, în locul prepoziţiei (cel mai adesea *in*) se poate folosi adverbul relativ *wo*:

*Er verläßt die Stadt, **in der** er vier Jahre studiert hat.*	*El părăseşte oraşul, în care a studiat patru ani.*
*Er verläßt die Stadt, **wo** er vier Jahre studiert hat.*	*El părăseşte oraşul, unde a studiat patru ani.*

Dacă circumstanţialul de loc este exprimat printr-un nume de localitate sau de ţară, singura formă posibilă este cea cu *wo*:

*Er verläßt Leipzig, **wo** er vier Jahre studiert hat.*	*El părăseşte Leipzigul, unde a studiat patru ani.*

Pentru toate vârstele,
cărți fără vârstă!

Exclusiv prin poștă!

Nr. 1 în România!

Taxele poștale
suportate de Club!

Clubul de carte
NICULESCU

România, 78182 – Bucureşti, sector 1
Str. Octav Cocărăscu 79, Tel. 224 24 80 Tel./Fax 222 03 72
E-mail: niculesc@dnt.ro Internet: www.dntb.ro/users/niculesc
Cont 251101107704000335017 BANC POST fil. Grivița

CE VĂ OFERĂ?

- **CATALOG LUNAR** cuprinzând zeci de titluri de valoare ale Editurii NICULESCU, din cele mai diferite domenii, pentru toate gusturile, într-o ținută grafică şi artistică deosebită.
- **ECONOMIE DE TIMP PRIN SCUTIREA DRUMULUI PÂNĂ LA LIBRĂRIE,** cărțile fiind cumpărate la prețul oficial înscris pe copertă.
- **ACCES DIRECT** la cititorii din **SATE** şi **LOCALITĂȚI FĂRĂ LIBRĂRII**
- **SUPORTAREA TAXELOR POŞTALE** în totalitate de către Club
- **ÎNSCRIERE** şi preluare **RAPIDĂ** a comenzii (în scris, cu precizarea adresei **COMPLETE** – inclusiv cod poştal – şi data naşterii)
- **SERVICIU SUPLIMENTAR** numai pentru membrii Clubului: **COMENZI PRIN TELEFON – 24 DE ORE DIN 24**
- **UN PREMIU SPECIAL (O CARTE GRATUIT), DE FIECARE DATĂ,** pentru acel membru al Clubului care aduce **DOI NOI MEMBRI**

PRIMA OFERTĂ:

• Manuale preparatoare de limba română, istorie, matematică, fizică, chimie,..., pentru bacalaureat, admitere în licee şi facultăți • Manuale, dicționare şi ghiduri de conversație în limba engleză, franceză, italiană, germană, spaniolă etc. • Lucrări de informare şi de utilitate generală pentru orice gospodărie • Cărți pentru copii

După primirea cererii de înscriere, Clubul trimite (gratuit) catalogul lunar

Clubul vă aşteaptă cu bucurie şi speranță!

O carte unică şi deosebit de valoroasă apărută la *Editura Langenscheidt* recunoscută pentru lucrările în domeniul studiului limbilor străine. Volumul conţine:

- o sinteză de morfologie şi sintaxă a limbii germane
- elemente de teorie ilustrate cu numeroase şi diverse exemple practice
- ultimele noutăţi atestate ale gramaticii germane.

Un ghid mai mult decât necesar pentru toţi cei ce învaţă limba germană !

ISBN 973-568-279-6